

VÍSINDASTARF

08

LANDSPÍTALI

Landspítalinn þróast sem háskólaspítali

Kristján Erlendsson

læknir, framkvæmdastjóri
Skrifstofu kennslu vísinda og
þróunar Landspítalans og
varadeildarforseti læknadeildar
Háskóla Íslands

Fyrir ári síðan lauk samskonar pistli með spurningunni hvað myndi það kosta að stunda EKKI kennslu og rannsóknir á Landspítala. Á því ári sem liðið er höfum við sem betur fer ekki þurft að svara þessari spurningu. Þvert á móti hafa stjórnendur og opinberir aðstandendur Landspítalans lagt á það ríka áherslu að vernda og efla háskólastarf á spítalanum. Það er í rauninni sama hvar borið er niður, hvort sem er innan spítalans eða utan hans, þetta sjónarmið er óvæfengt og á síðustu 12 mánuðum hefur í raun ekki þurft að halda uppí einhverjum sérstökum vörnum fyrir háskólastarfið. Þvert á móti hefur háskólastarfið eflst fyrir tilstuðlan þeirra sem að því standa og þeirra sem þess njóta, árangur hefur verið ótvíræður og við slíkar aðstæður verður framþróun ekki stöðvuð.

Það er hægt að mæla þennan árangur beint og óbeint. Árangursvísar hafa ekki verið settir upp með formlegum hætti en þó má sjá af línuriti yfir fjölgun ISI-greina, sem birtist hér í heftinu, að það er áframhaldandi fjölgun birtra greina. Fjöldinn er farinn að vera sambærilegur við margar þær stofnanir sem við lítum til, okkur til fyrirmyndar. Á sama hátt hefur orðið veruleg fjölgun í masters- og doktorsnemum, þeirra sem á einhvern hátt tengjast spítalanum, er varðar efnivið, aðferðafræði eða leiðbeiningar. Þá hefur það fengist viðurkennt frá Háskóla Íslands að þeir sem hlotið hafa akademískar nafnbætur geti nú leiðbeint og verið umsjónarkennarar í doktorsnámi sem er ótvíræð viðurkenning til þessara starfsmanna Landspítalans.

Á sama tíma hafa styrkveitingar til vísindamanna spítalans stórlega aukist og þó upphæðir sveiflist alltaf eitthvað milli ára, þá hefur á síðustu þremur árum heildarupphæð styrkja, sem skrifstofa kennslu vísinda og þróunar hefur umsjón með, hækkað úr 203 milljónum upp í 288 milljónir sem geymdar eru á 189 reikningum. Þeir reikningar bera svo 10-14% ávöxtun og sú ávöxtun rennur til verkefnanna aftur.

Þó í þessu hefti sé fyrst og fremst fjallað um vísindavirkni þá kemur ekki á óvart að á sama tíma og við veitum athygli góðri frammistöðu í vísindum, þá ber hið sama við í kennslu. Þar ber hæst á síðasta ári frábær frammistaða 6. árs læknanema í bandarísku stöðluðu klínísku prófi (Comprehensive Clinical Science Examination). Þar er í raun er verið að prófa kennslu spítalans í klínískum fræðum. Þá má nefna kannanir sem metið hafa ánægju kandidata sem njóta sinnar starfsþjálfunar á Landspítalanum, sem hefur aukist á síðasta ári úr 82% upp í 94%. Á sama hátt hefur sérstakur hugbúnaður (Outcome) verið notaður til að gera kennslukannanir og aðstöðukannanir t.d. hjá hjúkrunarfræðinimum, sem dregið hafa fram kosti og galla og gefið tækifæri til úrbóta.

Á uppskeruhátíðinni okkar „Vísindi á vordögum“ verða sett upp að þessu sinni 108 veggspjöld. Að þeim standa 514 höfundar frá 14 starfstéttum. Það er mikil aukning í höfundafjölda úr 350 frá í fyrra og bendir það til þess að hóparnir sem að verkefnum standa séu nú stærri og þar séu að þróast hugmyndirnar um „critical mass“, að einrykjum fækki og stærri og sterkari rannsóknarhópar

komi í staðinn. Við slíkar aðstæður næst árangur sem rís hærra heldur en einföld talning heilabúa geti spáð fyrir um.

Í þessu hefti eru viðtöl eða pistlar um vinnu fjögurra þessara vísindamanna. Bjarni Þjóðleifsson fjallar um rannsóknir sínar á þeim 33 árum sem hann hefur unnið á þessu sviði. Það er athyglisvert að sjá hann ræða um sjúkdóma sem nánast hafa komið og farið á þessu tímabili; minnkaða tíðni sjúkdóma í maga og skeifugörn, blæðingar og krabbamein en að jafnframt hafi orðið aukning á bólgusjúkdómum í ristli. Þá nefnir hann ævintýrið um H-pylori. Tekist hefur með lyfjameðferð að minnka tíðni H-pylori úr maga nútímamanna en á móti kemur þá faraldur vélindabakflæðis vegna aukningar í sýruseitrun. Hann talar um spennuna við það að finna eitthvað nýtt og það, að vera algjör þiggjandi í vísindasamfélaginu stuðli ekki að því að halda faglegri sjálfsvirðingu.

Helga Kristjánsdóttir var verðlaunuð í fyrra sem ungur vísindamaður. Hún hefur um árabíl unnið að rannsóknnum á sjálfsofnæmissjúkdómum í Rannsóknarstofu í gigtssjúkdómum m.a. í samvinnu við erlenda samstarfsaðila í sínu doktorsnámi. Hún vinnur í framvarðasveit á þessu sviði og nýtur þeirrar rannsóknaraðstöðu sem framsýnir menn hafa skapað, m.a. faðir hennar Kristján Steinsson sem hefur verið vakinn og sofinn yfir árangri og uppbyggingu rannsóknastofunnar.

Helga Erlendsdóttir hlaut í fyrra akademískt mat sem klínískur prófessor en hún útskrifaðist frá Tækniskóla Íslands 1971 sem meinatæknir eins og það hét þá. Hún rifjar upp á mjög lýsandi hátt á hvernig hún hefur unnið með hverjum sérfræðingnum á fætur öðrum, verið ákveðið lim í farsælli rannsóknarstarfsemi sýklafræðinnar, faraldsfræði smitsjúkdóma, sérstakri virkni sýklalyfja og hagkvæmasti notkun þeirra, tengingu við þverfræðilega rannsóknarhópa og nýja möguleika í slíku rannsóknasamstarfi.

Jón Eyjólfur Jónsson vitnar í vísur Helga Seljan en gerir jafnframt grein fyrir mikilvægu klínísku og þjóðfélagslegu rannsóknarstarfi innan öldrunarsviðsins. Hann rekur aðkomu styrktar- og hagsmunafélaga og getur um samanburðarrannsóknir, sem ekki hafa farið hátt í almennri umræðu. Í samanburði við jafnaldrá í Litháen og Svíþjóð kemur þannig í ljós að Reykvikingar yfir 80 ára hafa mikil fjölskyldutengsl og meiri en í samanburðarlöndunum og þar sem vel yfir 80% hafa dagleg samskipti við börn sín eða ættingja. Hann bendir á það, að við klínísku vinnuna í sjúkrahúsi sé auðvelt að öðlast þá ímynd að aldraðir séu viðkvæmir, hrumir og veikir. Það sé því hressandi að hafa kynnst heilbrigðum hressum og kvikum öldungum. Það haldi honum við efníð.

Hann miðar við það að í upphafi hafi verið mikið um hleypidóma en lítið um rannsóknir. Hann og hans kollegar hafa lagt sitt af mörkunum til þess að koma slíkri umræðu á réttan kjöl og um leið auðga vísindastarf á Landspítalanum.

Margt hefur áunnist en betur má gera. Þannig hefur Landspítalinn á þessu ári jafnframt undirbúið stofnun klínísku rannsóknaseturs (clinical research center). Þar verður lögð áhersla á að formgera aðstoð og rannsóknarþjónustu, efla lyfjarannsóknir og greiða fyrir nýsköpun. Um er að ræða samvinnuverkefni Landspítala og Heilbrigðisvísindasviðs Háskóla Íslands. En allur sá árangur sem að ofan er lýst er afurð mikils og náns samstarfs þessara tveggja stofnana.

„Vísindi er að horfa á það sem aðrir hafa áður séð og hugsa nýja hugsun“ sagði Nobelsverðlaunahafinn Albert Szent-Györgyi 1937. Hann var að tala um vísindi, en þar sem slík afstaða hefur náð að skjóta rótum, þá gagnast hún líka í kennslu og klínískri þjónustu. Það eru hin dæmigerðu einkenni háskólaspítala.

Efnisyfirlit

Landspítalinn þróast sem háskólaspítali	1	Vísindasiðanefnd 2008.	19
Ritrýndar greinar og bókakaflar LSH 2001-2008	3	Vísindi á vordögum	20
Doktors- og meistaranemar við Landspítala árin 2003-2008	3	Bjarni Þjóðleifsson	21
Vísindastefna Landspítala	4	Jón Eyjólfur Jónsson.	22
Hagnýtar upplýsingar fyrir rannsakendur	6	Helga Kristjánsdóttir	23
Vísindasjóður	8	Helga Erlendsdóttir	24
Vísindaráð	9	Veggspjöld á Vísindum á vordögum 2008	26
Styrkveitingar Vísindasjóðs Landspítala 2008	10	Fræðasvið og fræðigreinar læknadeildar H.Í.	30
Styrkþegar Vísindasjóðs LSH 2008	13	Fræðasvið og fræðigreinar hjúkrunarfræðideildar H.Í.	31
Ársskýrsla Siðanefndar stjórnáskráningarsóknanna á LSH.	14	Yfirlit yfir vísindastörf á LSH 2008	32
Ársskýrsla Siðanefndar Landspítala 2008.	16		

Yfirlit yfir vísindastörf á LSH 2008

Augnlæknisfræði	32	Myndgreining	48	Sálgæsla presta og djákna	61
Barnalæknisfræði	33	Ónæmisfræði	49	Talmeinafræðingar	62
Bráðalæknisfræði	33	Skurðlæknisfræði	51	Rannsóknastofa í næringarfræði	62
Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkrahjálfun	34	Bæklunarskurðlæknisfræði	51	Barnahjúkrun	63
Sjúkrahjálfun	34	Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði	51	Bráðahjúkrun	64
Læknisfræðileg endurhæfing	35	Heila- og taugaskurðlæknisfræði	52	Endurhæfingarhjúkrun	64
Fæðinga- og kvensjúkdómafræði	35	Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	52	Fjölskylduhjúkrun	64
Meðgöngu- og fæðingfræði	35	Lýtaskurðlæknisfræði	53	Geðhjúkrun	64
Kvensjúkdómafræði	36	Skurðlækningar brjósta, innkirtla og meltingarfæra	53	Hjúkrun aðgerðasjúklinga	65
Geðsjúkdómafræði	36	Þvagfæraskurðlæknisfræði	54	Hjúkrun langveikra fullorðinna	66
Almenn geðlæknisfræði	36	Æðaskurðlæknisfræði	54	Hjúkrunarstjórnun	66
Sálarfræði	37	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	54	Krabbameinshjúkrun	66
Krabbameinshjúkrun	38	Sýklafræði	55	Kynheilbrigði	67
Lífefna- og sameindalíffræði	39	Sýklafræði	55	Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu-hjúkrun	67
Lífefnafræði og meinafræði	39	Veirufraði	56	Upplýsingatekni í hjúkrun	67
Lyflæknisfræði	40	Taugasjúkdómafræði	56	Öldrunarhjúkrun	68
Blóðlæknisfræði	40	Öldrunarlæknisfræði	57	Meðgönguvernd	68
Gigtarlæknisfræði	41	Blóðbankinn	57	Fæðingarhjálp	68
Hjartalæknisfræði	42	Eðlisfræðingar	58	Umönnun í sengurlegu	69
Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði	43	Félagsráðgjafar	58	Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga	69
Innkirtlalæknisfræði	43	Geislafræðingar	58	Skrifstofa forstjóra	69
Lungnalæknisfræði	44	Iðjuþjálfar	58	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar	69
Meltingarlæknisfræði	45	Lífefnafræðingar	58	Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga	70
Nýrnalæknisfræði	45	Lífefnafræði	59	Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar	70
Smitsjúkdómalæknisfræði	46	Lyfjafræðingar	60	Skrifstofa tækni og eigna	71
Meinafræði	47	Sálarfræði vefrænna deilda	61		

Yfirlit yfir vísindastörf á LSH 2008 í starfrósróð

Almenn geðlæknisfræði	36	Hjúkrun langveikra fullorðinna	66	Sálarfræði vefrænna deilda	61
Augnlæknisfræði	32	Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði	43	Sálgæsla presta og djákna	61
Barnahjúkrun	63	Iðjuþjálfar	58	Sjúkrahjálfun	34
Barnalæknisfræði	33	Innkirtlalæknisfræði	43	Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga	69
Blóðbankinn	57	Krabbameinshjúkrun	66	Skrifstofa forstjóra	69
Blóðlæknisfræði	40	Krabbameinshjúkrun	38	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar	69
Bráðahjúkrun	64	Kvensjúkdómafræði	36	Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga	70
Bráðalæknisfræði	33	Kynheilbrigði	67	Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar	70
Bæklunarskurðlæknisfræði	51	Lífefnafræði og meinafræði	39	Skrifstofa tækni og eigna	71
Eðlisfræðingar	58	Lífefna- og sameindalíffræði	39	Skurðlækningar brjósta, innkirtla og meltingarfæra	53
Endurhæfingarhjúkrun	64	Lífefnafræði	58	Skurðlæknisfræði	51
Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkrahjálfun	34	Lífefnafræði	59	Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu-hjúkrun	67
Félagsráðgjafar	58	Lungnalæknisfræði	44	Smitsjúkdómalæknisfræði	46
Fjölskylduhjúkrun	64	Lyfjafræðingar	60	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	54
Fæðinga- og kvensjúkdómafræði	35	Lyflæknisfræði	40	Sýklafræði	55
Fæðingarhjálp	68	Lýtaskurðlæknisfræði	53	Sýklafræði	55
Geðhjúkrun	64	Læknisfræðileg endurhæfing	35	Talmeinafræðingar	62
Geðsjúkdómafræði	36	Meðgöngu- og fæðingfræði	35	Taugasjúkdómafræði	56
Geislafræðingar	58	Meðgönguvernd	68	Umönnun í sengurlegu	69
Gigtarlæknisfræði	41	Meinafræði	47	Upplýsingatekni í hjúkrun	67
Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði	51	Meltingarlæknisfræði	45	Veirufraði	56
Heila- og taugaskurðlæknisfræði	52	Myndgreining	48	Þvagfæraskurðlæknisfræði	54
Hjartalæknisfræði	42	Nýrnalæknisfræði	45	Æðaskurðlæknisfræði	54
Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	52	Ónæmisfræði	49	Öldrunarhjúkrun	68
Hjúkrun aðgerðasjúklinga	65	Rannsóknastofa í næringarfræði	62	Öldrunarlæknisfræði	57
Hjúkrunarstjórnun	66	Sálarfræði	37		

Vísindastefna Landspítala

Framtíðarsýn

Öflugt vísindastarf er forsenda góðrar heilbrigðisþjónustu og menntunar heilbrigðisstétta. Landspítali - háskólasjúkrahús vinnur ásamt öðrum vísinda- og heilbrigðisstofnunum að því að bæta heilbrigði þjóðarinnar með hagnýtingu vísindarannsókna og þekkingarmiðlun. Í ljósi þessa setur Landspítali - háskólasjúkrahús sér það markmið að vera árið 2012 eitt af fimm bestu háskólasjúkrahúsum á Norðurlöndum hvað varðar árangur og afköst í vísindarannsóknum.

Stefna

LSH verði í fremstu röð alþjóðlega í heilbrigðisvísindum og eftirsóknarverður samstarfsaðili fyrir innlendar og erlendar stofnanir og fyrirtæki. Fjárframlag stjórnvalda til vísindarannsókna á LSH fylgi þeirri þróun sem er hjá norrænum háskólasjúkrahúsum og verði orðið 3% af veltu spítalans fyrir árið 2011 og fari um helmingur til Vísindasjóðs LSH. Jafnframt er gert ráð fyrir því að vísindamenn spítalans sækji samsvarandi fjármagn til ytri samkeppnissjóða. Nýting fjár til vísindarannsókna á LSH fari eftir árangursmati og samkeppni með jafningjamati. Markvisst verði unnið að bættari aðstöðu til vísindastarfa, uppbyggingu öflugra vísindahópa og nýliðun. Vísindaverkefni nái til grunnrannsókna, klínískra rannsókna og lýðheilsurannsókna og taki tillit til þarfa samfélagsins. Lögð er áhersla á að rannsóknir séu alþjóðlega samkeppnisfærar og hvatt er til breiðrar faglegar nálgunar.

Framkvæmd

Markaðssókn

- Kynna sérstöðu og styrkleika LSH til vísindastarfa og menntunar fyrir stjórnvöldum og almenningi.
- Kynna niðurstöður og ávinning af vísindastarfsemi LSH.
- Koma á samstarfssamningum við innlendar og erlendar vísindastofnanir um sameiginleg vísindaverkefni, klínískra gagnagrunna og tengdar stöður vísindamanna.
- Kynna kraftmikinn hóp reyndra og upprennandi vísindamanna sem gera LSH aðlaðandi kost til samstarfs fyrir öflugra vísindamenn.

Fjáröflun

- Efla fjárstreymi frá styrktaraðilum utan spítalans.
- Skipuleggja faglega aðstoð við öflun styrkja og frágang einkaleyfa.

Skipting rannsóknarfjár

Fjárframlag Vísindasjóðs LSH renni

- til rannsóknarhópa spítalans í samræmi við árangur í vísindarannsóknum undanfarin 5 ár.
- í samkeppnissjóð samkvæmt umsóknum.
- til ungra, upprennandi vísindamanna og doktorsnema á sjúkrahúsinu.

Hlutfall hvers þáttar er ákveðinn af stjórn Vísindasjóðs og Vísindaráði LSH.

Eftirfylgni

Árlegt uppgjör sýni að fjármögnun og nýting fjár til vísinda er gegnsæ og fylgir viðurkenndum reglum um rekstur.

Innri aðstaða

Stuðlað verður að uppbyggingu öflugra rannsóknarhópa sem byggja á starfi vísindamanna sem hafa þegar hlotið alþjóðlega viðurkenningu. Þar verði

- rekstrarleg ábyrgð
- handleiðsla doktorsnemenda
- post-doc stöður
- þróun fjölfaglegra vísindaverkefna

Tryggt verður að vísindamenn og rannsóknarhópar sem fá fjárframlög skv. árangursmati hafi húsnæði, aðgang að sjúklingum, legudeildum og tækjabúnaði á spítalanum eftir því sem klínísk notkun þessarar aðstöðu leyfir.

Stuðlað verður að uppbyggingu lífsýnabanka og rafræna gagnabanka þar sem vísindamönnum sjúkrahússins er tryggður aðgangur til að svara vísindalegum spurningum.

Ábyrgð

- Vísindastefna er samþykkt af framkvæmdastjórn.
- Vísindaráð LSH er ráðgefandi um allt er varðar framkvæmd vísindastefnu spítalans.
- Vísindaráð LSH semur matsreglur í samræmi við alþjóðlegar viðmiðanir og með hliðsjón af matsreglum íslenskra háskóla.
- Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar annast framkvæmd vísindastefnu fyrir hönd framkvæmdastjórnar LSH.
- Forstöðumenn fræðisviða/forsvarsmenn fræðigreina, vísindakjarnar og einstakir vísindamenn bera ábyrgð á sínum vísindarannsóknum.
- Sjúkrahúsið ber lögbundna ábyrgð á öllum gögnum um sjúklinga og lífsýnum sem safnað er á vegum LSH.

Mælingar

Árangur og afköst verða mæld með

- ISI skráðum vísindagreinum
- tilvitnunum
- mati ytri aðila
- fjölda nema í meistara- og doktorsnámi
- fjölda alþjóðlegra samstarfsverkefna
- fjárhæðum aðfengra styrkja
- stofnun sprotafyrirtækja
- fjölda einkaleyfa
- öðrum þáttum s.s. matsreglum HÍ.

Greinargerð

Með því að úthluta fé til vísindarannsókna á grundvelli árangursmælinga tryggir LSH nýtingu fjármagnsins.

Með því að úthluta hluta rannsóknarfjár á grundvelli árangurs undanfarinna ára er byggt á þeim styrk sem er í vísindarannsóknum á stofnuninni, enda eru rannsóknarhópar sem hafa sannað árangur sinn líklegastir til að halda því áfram og nýta féð með mestum árangri.

Með því að úthluta fé á grundvelli nýrra umsókna gefst færi á að styrkja ný og vönduð verkefni.

Þannig er til dæmis hægt að taka sérstakt tillit til ungra og efnilegra vísindamanna og þeirra sem eru nýlega komnir til starfa á LSH.

Jafningjamati er beitt til að meta umsóknir um styrki til nýrra vísindarannsókna. Þannig eru yfirmenn hvattir til þess með beinni tengingu milli fjármögnunar á vísindastarfsemi og árangurs að ráða til starfa framúrskarandi unga vísindamenn og skapa þeim svigrúm til uppbyggingar.

Stuðst er við árangursmælingu og jafningjamati til að úthluta fé til vísindarannsókna í þeim löndum þar sem bestur árangur hefur náðst. Í Finnlandi er til dæmis úthlutað að verulegu leyti á grundvelli árangurs undanfarinna ára og í Bandaríkjunum er byggt á samkeppni og jafningjamati.

Áætlað er að LSH verji um 1,5% af ársveltu til vísindarannsókna. Til viðmiðunar fær Karolinska sjúkrahúsið í Stokkhólmi til vísindarannsókna upphæð sem svarar til 12% af árlegri veltu þess þar af kemur tæpur helmingur eða 5% beint frá sjúkrahúsinu sjálfu eða heilbrigðisyfirvöldum.

Hagnýtar upplýsingar fyrir rannsakendur

Tilkynna þarf allar nýjar vísindarannsóknir á LSH

Landspítali heldur gagnagrunn yfir vísindaverkefni sem unnin eru á spítalanum og þarf að standa skil á upplýsingum um vísindastörf starfsmanna til yfirvalda.

Þegar leyfi hafa fengist fyrir rannsókn skal senda tilkynningu um verkefnið til Oddnýjar Gunnarsdóttur, skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar, 13C, LSH Fossvogi (oddnygun@landspitali.is, sími 543-1470). Í tilkynningunni þarf að koma fram heiti verkefnis, upphaf og áætluð lok þess, nöfn rannsakanda, starfsheiti, hvar viðkomandi starfar á LSH eða hvar rannsakandi starfar sé hann ekki starfsmaður LSH og hvort verkefnið er nemaverkefni. Þegar verkefnið hefur verið skráð fær ábyrgðarmaður rannsóknarinnar sérstakt rannsóknarnúmer í gagnagrunni LSH um vísindaverkefni á spítalanum.

Formlega samninga þarf að gera um allar rannsóknir sem utanaðkomandi aðilar, s.s. fyrirtæki og aðrar rannsóknarstofnanir, koma að og nýta mannafla, efnivið og aðstöðu á spítalanum. Einnig þarf að gera formlega samninga um rannsóknir sem styrktar eru af stórum erlendum vísindasjóðum þar sem krafist er mótfamlags í formi aðstöðu.

Vísindapjónustudeild SKVP sér um gerð samninga fyrir hönd LSH sem undirritaðir eru af framkvæmdastjóra kennslu, vísinda og fræða.

Rannsakendum er ennfremur bent á reglur Landspítala um vísindarannsóknir

I. Leyfi sem þarf að afla áður en rannsókn hefst

Leyfi fyrir vísindarannsókn þarf eftir atvikum að fá frá eftirtöldum aðilum:

1. Frá framkvæmdastjóra lækninga eða framkvæmdastjóra hjúkrunar á LSH

Framkvæmdastjóri hjúkrunar veitir heimild fyrir rannsóknem sem einungis varða hjúkrun og hjúkrunarskráningu. Beiðni skal send til Önnu Stefánsdóttur, framkvæmdastjóra hjúkrunar, Eiríksstötu 5, 101 Reykjavík. Sé fyrirhugað að nota önnur sjúkraskrárgögn LSH þarf að afla heimildar frá framkvæmdastjóra lækninga. Beiðni skal send til Björns Zoëga framkvæmdastjóra lækninga, Eiríksstötu 5, 101 Reykjavík. Í beiðni um heimild til vísindarannsókna ber að tilgreina hvaða gögn viðkomandi rannsakandi hyggst nota og í hvaða tilgangi, svo og hvernig vörslu þeirra verður háttáð.

2. Frá siðanefndum

Umsókn sendist til einnar af þremur eftirtöldum siðanefndum eftir eðli verkefnisins og eftir atvikum einnig til Tilraunadýranefndar.

a. Siðanefnd LSH

Ef verkefnið er heilbrigðisrannsókn sem alfarið er unnin af starfsmönnum LSH eða aðilum, sem ráðnir hafa verið til verkefnisins af ábyrgðaraðila á LSH, er sótt um til Siðanefndar LSH. Þegar um samstarfsverkefni við Háskóla Íslands er að ræða er einnig sótt um til Siðanefndar LSH. Fylla þarf út viðeigandi umsóknareyðublað, sem sendist til Siðanefndar LSH, SKVP, C13 LSH Fossvogi (sidanefnd@landspitali.is).

b. Vísindasiðanefnd

Ef verkefnið, er samvinnuverkefni með aðilum utan LSH (sjá þó lið a. varðandi starfsmenn HÍ), s.s. innlendum eða erlendum rannsóknarstofnunum, er sótt um til Vísindasiðanefndar. Fylla þarf út umsóknareyðublað sem hægt er að sækja á heimasíðu nefndarinnar í samræmi við reglur Vísindasiðanefndar og senda til nefndarinnar að Vegmúla 3, 108 Reykjavík.

c. Siðanefnd stjórnsýslu LSH

Ef verkefnið varðar rannsókn á aðbúnaði, starfsmönnum eða stjórnsýslu á LSH þarf að afla formlegs leyfis frá Siðanefnd stjórnsýslu á LSH. Fylla þarf út viðeigandi umsóknareyðublað sem sendist til Karólínu Sveinsdóttur á Skrifstofu starfsmannamála, Eiríksstötu 5, 101 Reykjavík (karolins@landspitali.is).

d. Tilraunadýranefnd

Ef verkefnið varðar dýratilraunir, leyfi fyrir aðstöðu fyrir tilraunadýr og tilraunastöð þarf að afla formlegs leyfis Tilraunadýranefndar. Upplýsingar um umsóknir er unnt að nálgast á heimasíðu yfirdýralæknis og senda til Tilraunadýranefndar, Landbúnaðarstofnun, Austurvegi 64, 800 Selfossi. Bent er á að unnt er að hafa samband við formann nefndarinnar sem er Halldór Runólfsson yfirdýralæknir, (halldor.runolfsson@lbs.is).

3. Leyfi frá Persónuvernd eða formleg tilkynning um verkefnið

Sé ætlunin að nýta persónuauðkennanleg rannsóknargögn er skylt að afla formlegs leyfis frá Persónuvernd eða tilkynna stofnuninni formlega um þau vísindaverkefni. Skal það gert í samræmi við reglur Persónuverndar þar að lútandi.

4. Leyfi frá öðrum aðilum í sérstökum tilvikum

a. Stjórn lífsýnasafns

Ef ætlunin er að nýta sýni úr lífsýnasöfnum þarf að fá leyfi frá stjórn viðeigandi lífsýnasafns. Upplýsingar um lífsýnasöfn sem fengið hafa starfsleyfi hérlendis er að finna á heimasíðu Landlæknisembættisins og þar eru einnig nánari upplýsingar um leyfi til að nýta lífsýni.

b. Krabbameinsskrá

Ef ætlunin er að nota upplýsingar úr Krabbameinsskrá Krabbameinsfélagsins þarf að afla til þess sérstaks leyfis. Umsóknareyðublað er að finna á heimasíðu Krabbameinsfélagsins. Umsóknir sendist til Jóns Gunnlaugs Jónssonar, yfirlæknis Krabbameinsskrár og sérfræðings á Rannsóknarstofnun í meinafræði á Landspítala (jongj@landspitali.is, sími: 543-8354). Ekki eru öll nemaverkefni leyfisskyld af hálfu siðanefndar.

c. Erfðafræðinefnd Háskóla Íslands

Sé ætlunin að nýta ættfræðiupplýsingar er hægt að leita til Erfðafræðinefndar HÍ. Að fengnum viðeigandi leyfum veitir stjórn Erfðafræðinefndar samþykki fyrir upplýsingagjöf. Fyrirspurnir sendist til Önnu Guðrúnar Hafsteinsdóttur Þorfinnsgötu 14, 4. hæð. s. 543-7143, (jara@landspitali.is).

5. Samþykki deildarstjóra/yfirlæknis/forstöðumanns eða sviðstjóra

Sé fyrirhugað að nota aðstöðu og/eða búnað á LSH og/eða ráða sérstakan starfsmann í fullt starf eða hlutastarf til vísindaverkefnis skal afla formlegs leyfis frá deildarstjóra/yfirlækni á deildinni

sem rannsóknin tengist. Handhafi ráðningarvalds undirritar ráðningarsamning nýs starfsmanns, viðeigandi eyðublað er hægt að finna á heimasíðu skrifstofu mannauðsmála.

II. Aðstoð og kröfur vegna samninga við lyfjafyrirtæki, erlendar og innlendar rannsóknarstofnanir um vísindasamstarf og mótframlag LSH í umfangsmiklum rannsóknarverkefnum

Hafi vísindarannsókn í för með sér sérstakan kostnað fyrir LSH þarf að gera nánari grein fyrir umfangi verkefnis og áætluðum kostnaði. Jafnframt þarf að gera formlegan samning við Landspítala um verkefnið. Á þetta t.d. við um klínískar lyfjatilraunir eða umfangsmikil rannsóknarverkefni, sem fjármögnuð eru af erlendum sjóðum, innlendum eða erlendum rannsóknarstofnunum og fyrirtækjum. Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir yfirlæknir á SKVP hefur umsjón með slíkri samningagerð fyrir hönd LSH og er starfsmönnum bent á að hafa samband við hana. Undirritun samninga er í höndum framkvæmdastjóra skrifstofu kennslu vísinda og þróunar.

Samningar vegna umfangsmikilla rannsóknarverkefna taka til eftirtalinna þátta:

1. Aðstaða á LSH og áætlaður viðbótarkostnaður

Gera þarf grein fyrir þeirri aðstöðu eða búnaði á LSH, sem áformað er að nýta við rannsóknina. Ef gert er ráð fyrir aukakostnaði vegna vinnu starfsmanna við verkefnið, kostnaði við aukabúnað eða einnota hluti, sem notaðir verða við rannsóknina svo og kostnað vegna ýmiss konar rannsókna sem ekki er samið sérstaklega um (s.s. myndgreiningar, EKG, sjúkraskrár eða blóðrannsóknir) skal gera sérstaka grein fyrir áætluðum viðbótarkostnaði á sérstöku eyðublaði

2. Ráðning starfsmanna til vísindaverkefnis

Áður en gengið er frá ráðningu starfsmanna skal tryggt að fjármunir til greiðslu launa og launatengdra gjalda séu fyrir hendi og að samþykki viðkomandi deildarstjóra/yfirlæknis/forstöðumans eða sviðsstjóra á LSH liggja fyrir. Ráðning skal vera í samræmi við reglur LSH og einnig röðun starfsmanna vegna launa. Handhafi ráðningarvalds þess sviðs, er starfsmaður mun starfa á, skal undirrita ráðningarsamning. Ráðningarsamningur á að vera tímasettur þannig að fram komi að ráðning sé háð fjármögnun vísindarannsóknarinnar og að staðan verði lögð niður þegar rannsókn er lokið eða fjármögnun hættir. Slík tímabundin ráðning getur ekki varað lengur en tvö ár vegna ákvæða um tímabundnar ráðningar ríkisstarfsmanna í lögum um réttindi og skyldur opinberra starfsmanna. Einnig þarf að tilkynna nýjan starfsmann í ORACLE. Senda skal tilkynningu um nýjan starfsmann á skrifstofu mannauðsmála.

Ef um verktakagreiðslur er að ræða skal áritari/ábyrgðarmaður rannsóknar tryggja að fjármunir séu fyrir hendi og samþykkja greiðslur.

3. Greiðslur fyrir rannsóknarstörf utan vinnutíma á LSH og skipting vinnutíma

Ábyrgðarmanni rannsóknar eða samstarfsmönnum/ aðstoðarmönnum hans, sem starfa á LSH, er heimilt að þiggja laun eða greiðslur fyrir vinnuframlag sitt við rannsókn á LSH, sem innt er af hendi utan hefðbundins vinnutíma á spítalanum. Á sérstöku eyðublaði skal gera grein fyrir því vinnuhlutfalli, sem fyrirhugað er að nýta til rannsóknarvinnunnar innan og utan hefðbundins vinnutíma LSH. Skal þetta gert í samráði við viðkomandi yfirmann.

Öll meðferð fjármuna skal vera í samræmi við reglur LSH þar að lútandi.

Ekki þarf að gera grein fyrir skiptingu vinnutímans ef starfsmaður ætlar að vinna að rannsókninni launalaust, utan hefðbundins vinnutíma.

III. Varsla fjármuna

LSH býður upp á fjárumýslu vísindaverkefna starfsmanna sinna, hafa skal samráð við Eyrúnu Steinsson aðstoðarmann framkvæmdastjóra, skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar, 13C (eyrunst@landspitali.is, sími 543-1465). Sömu reglur gilda um rannsóknarsjóði starfsmanna og um opinbera fjármálaumsýslu.

Rannsakanda, sem jafnframt er starfsmaður Háskóla Íslands, annarrar rannsóknarstofnunar eða fyrirtækis er heimilt að fela þeim stofnunum varðveislu og umsýslu fjárins. Starfsmönnum LSH er einnig heimilt að varðveita fjármuni í sérstöku sjóði sem starfar samkvæmt skipulagsskrá staðfestri af dómsmálaráðherra.

IV. Stjórnunar- og aðstöðugjald vegna vísindaverkefna

Stjórnunar- og aðstöðugjald vegna vísindaverkefna er 12,45% sbr. reglur LSH um vísindarannsóknir. Gjaldið er einungis tekið af styrkjum sem gera ráð fyrir slíkum aðstöðugjaldsgreiðslum. Óski rannsóknaraðili eftir niðurfellingu þessa gjalds getur hann sótt um það á sérstöku eyðublaði. Umsóknin sendist til Eyrúnar Steinsson aðstoðarmanns framkvæmdastjóra, SKVP, 13C (eyrunst@landspitali.is, sími 543-1465). Sé niðurfelling samþykkt skal upphæðin skráð sem framlag LSH til rannsóknarinnar.

Stjórnunar- og aðstöðugjaldið rennur að helmingi í sérstakan sjóð, Magna, til uppbyggingar á aðstöðu til vísindarannsókna á LSH.

Styrkir til greiðslu fyrir tölfræðipjónustu frá skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar

Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar (SKVP) greiðir fyrir almenna tölfræðipjónustu svo sem leiðbeiningar við aðferðafræði og aðstoð við úrvinnslu gagna. Hámarksstyrkur er kr. 75.000 fyrir hvert verkefni.

Ekki er veittur styrkur til verkefna nema og þeim því bent á að leita til sinna háskóladeildar.

Ferli umsókna um styrk

Rannsakendur hafi samband við Eyrúnu Steinsson (eyrunst@landspitali.is, s. 543 1465) á SKVP áður en þeir semja um greiðslur vegna tölfræðivinnu. Þeir þurfa að gera stutta grein fyrir eðli verkefnisins, hvaða tölfræðipjónustu þeir þurfi og áætlaðan kostnað.

Rannsakendur hafi sjálfir samband við tölfræðing og semji um þjónustuna.

Eftirtaldir upplýsingar þurfa að fylgja reikningi sem sendur er til Eyrúnar Steinsson eru:

- Heiti verkefnis og ábyrgðarmaður rannsóknar
- Heiti tölfræðings, kennitala og reikningsnúmer
- Fjöldi vinnustunda sem rukkaðar eru og tímakaup útseldrar vinnu.

Vísindasjóður

Vísindasjóður LSH er rannsóknarsjóður, sem árlega veitir um það bil 50 milljónum króna í rannsóknarstyrki til starfsmanna spítalans. Vísindasjóður var formlega stofnaður á árinu 2000 við sameiningu vísindasjóða Landspítala og Sjúkrahúss Reykjavíkur og voru fyrstu styrkveitingar úr sjóðnum á árinu 2002. Stjórn Vísindasjóðs ákveður hverjir fá styrki úr sjóðnum, með hliðsjón af umsögnum frá Vísindaráði LSH. Styrkir eru veittir einu sinni á ári og eru afhentir á vísindadögum að vori.

Stjórn vísindasjóðs LSH, skipuð í mars 2006 til fjögurra ára.

Gísli H. Sigurðsson yfirlæknir og prófessor

Herdís Herbertsdóttir sviðsstjóri hjúkrunar

Kristján Erlendsson framkvæmdastjóri kennslu, vísinda og þróunar

Hulda Gunnlaugsdóttir forstjóri, sem jafnframt er formaður

Rúnar Bjarni Jóhannsson sviðsstjóri fjármálasviðs

Vísindaráð

Vísindaráð er framkvæmdastjórn til ráðgjafar um vísindastefnu og vísindastarf á sjúkrahúsinu. Einnig um allt sem snertir vísindastefnu sjúkrahússins gagnvart háskólastofnunum og einkafyrirtækjum hér á landi eða í öðrum löndum.

Vísindaráð LSH er skipað sjö mönnum til fjögurra ára, sbr. ákvörðun framkvæmdastjórnar 15. mars 2005.

Vísindaráð hefur það hlutverk að sjá um kynningu á vísindastarfi sem fram fer á spítalanum.

Árlega eru haldnir vísindadagar þar sem markverðar vísindaniðurstöður eru kynntar fyrir starfsfólki spítalans, fræðimönnum og almenningi. Þá er vísindaráð til ráðgjafar við veitingu viðurkenninga fyrir vísindastörf á spítalanum.

Vísindaráð á aðild að úthlutun styrkja úr Vísindasjóði LSH samkvæmt reglum sjóðsins, og semur matsreglur í samræmi við alþjóðlegar viðmiðanir og með hlíðsjón af matsreglum íslenskra háskóla.

Vísindaráð er skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar til ráðgjafar um þau verkefni hennar sem snúa að háskóla- og vísindastarfi og þróun heilbrigðisvísinda.

Vísindastyrkir 2008

Alls bárust 144 styrkumsóknir til Vísindasjóðs 2008, um 197 milljónir króna. Vísindaráð mat umsóknir og gerði tillögur til stjórnar Vísindasjóðs og 101 verkefni hlaut styrk. Úthlutað var 54,5 milljónum króna.

Vísindi á vordögum

“Vísindi á vordögum” stóðu að þessu sinni yfir 30. apríl til 7. maí.

Aðalfyrirlesari var dr. Robin Murray prófessor í geðlækningum við Maudsley, Kings College Lundúnaháskóla.

Heiðursvísindamaður ársins var að þessu sinni valinn Bjarni Þjóðleifsson yfirlæknir og prófessor á Lyflækningasviði

Ungur vísindamaður ársins var Helga Kristjánsdóttir náttúrufræðingur og doktorsnemi á rannsóknarstofu í gegtsjúkdómum.

Verkefnastjóri Vísindaráðs er Sigríður Sigurðardóttir.

Vísindaráð LSH skipað 28. desember 2005 til fjögurra ára

Gísli H. Sigurðsson yfirlæknir og prófessor (formaður)

- skipaður af læknaáráði

Rósa Björk Barkardóttir yfirmáttúrufræðingur (varaformaður)

- skipaður af forstjóra LSH

Eiríkur Örn Arnarson forstöðusálfræðingur og dósent

- skipaður af forstjóra LSH

Guðrún Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur og prófessor

- skipaður af hjúkrunarfræðideild HÍ

Jón G. Jónasson yfirlæknir og prófessor

- skipaður af læknaáráði

Magnús Karl Magnússon sérfræðilæknir

- skipaður af læknaáráði

Sigríður Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur og lektor

- skipaður af hjúkrunaráráði

Varamenn

Björn Rúnar Lúðvíksson yfirlæknir og prófessor

- skipaður af læknaáráði

Einar Stefánsson forstöðulæknir og dósent

- skipaður af læknaáráði

Eiríkur Lindal sálfræðingur - skipaður af forstjóra LSH

Helga Bragadóttir hjúkrunarfræðingur og lektor

- skipaður af hjúkrunaráráði

Herdís Sveinsdóttir hjúkrunarfræðingur og prófessor

- skipaður af hjúkrunarfræðideild HÍ

og síðar Ólöf Ásta Ólafsdóttir hjúkrunarfræðingur og lektor

- skipaður af hjúkrunarfræðideild HÍ

Magnús Gottfredsson sérfræðilæknir og dósent

- skipaður af læknaáráði

Þórunn Helgason heilbrigðisverkfræðingur og aðjúnt

- skipaður af forstjóra LSH

Styrkveitingar Vísindasjóðs Landspítala 2008

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir, Valgarður Egilsson, Jóhannes Björnsson, Páll Helgi Möller, Unnur Þorsteinsdóttir, Sigurður Ingvarsson, Stefan Imreh.

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglinga. Jónas G. Halldórsson, Eiríkur Örn Arnarson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna, greint með mismunandi aðferðum. Gunnar Sigurðsson, Dána Óskarsdóttir.

Auka kvenhormónar áhættuna á að fá lungnakrabbamein? Halla Skúladóttir, Helgi J Ísaksson, Laufey Tryggvadóttir, Helgi Sigurðsson.

Áhrif 2ja vikna meðferðar í Bláa Lóninu á psoriasis; forrannsókn. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif adenovirus -36 á líkamsþyngd (BMI) – eru tengsl milli sýkinga með adenovirus-36 og líkamsþyngdar? Bjarni Þjóðleifsson (ath eða ÞG eða Ísleifur), Þórarinn Gíslason, Ísleifur Ólafsson.

Áhrif kandidatsgens brjóstakrabbameins á litningasvæði 8p12 á frumvöxt og stýrðan frumudaða (apoptosis) í brjóstafurum. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Sigurðardóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Ann Arbour, Jóhann Elfi Guðjónsson.

Áhrif lágskammta-mænudefingar á nauðsyn þess að setja þvaglegg. Sigurbergur Kárasón I, Þórarinn A Ólafsson.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salicílsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ónæmisglæða á angafrumur – lykll að eflingu ónæmissvars í nýburamúsum? Sólveig G. Hannesdóttir, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif reykingabanns á opinberum stöðum á Íslandi á tíðni kransæðapræðinga og kransæðavíkkana vegna óstöðugs kransæðasjúkdóms. Þórarinn Guðnason, Þorsteinn Viðar Viktorsson, Karl Andersen.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýra í fæði á stofnfrumur æðapels. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhrif TNFalpha og TGFbeta1 á þroskun og sérhæfingu T-fruma í T-stýrifrumur og Th17 frumur. Björn Rúnar Lúðvíksson I, Brynja Gunnlaugsdóttir, Laufey Geirsdóttir.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruafnaða á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhættureiknivél í sykursyki. Arna Guðmundsdóttir, Einar Stefánsson, Eydis Ólafsdóttir, Thor Aspelund, Toke Bek.

Áhættuþættir og batahorfur sjúklinga sem gangast undir hjartaþræðingu á Landspítala. Axel F. Sigurðsson, Hróbjartur Darri Karlsson, Þórarinn Guðnason, Erla Svansdóttir, Eric Sijbrands, Johann Denollet.

Áhættuþættir sjálfsviga og lyfjæitrana eftir heimsókn á bráðmóttökuna. Oddný S Gunnarsdóttir, Vilhjálmur Rafnsson.

Árangur hugrænnar-atferlismeðferðar í hóp fyrir fullorðna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hegðunar á meðferðarárangur. Brynjar Þór Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young.

Árangur kransæðahjæveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson, Tómas Guðbjartsson.

Árangur míturloku-skiptaáðgerða á Íslandi 1985-2006. Tómas Guðbjartsson, Þórarinn Arnórsson, Sigurður Ragnarsson.

Árangur notkunar klínískra hjúkrunarnæringarleiðbeininga fylgikvilla og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall. Dórothea Bergs, Þóra Hafsteinsdóttir, Marianne Klinke, Svanhildur Sigurjónsdóttir.

Boðkerfi í æðapeli. Hlutverk Akt og AMPkínasa í fosfórúnn og örven eNOS. Guðmundur Þorgeirsson, Haraldur Halldórsson.

Breiðvirkt prótín bóluelfni og öruggir ónæmisglæðar til bólusetninga nýbura gegn pneumókokkasjúkdómum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Eszter Nagy.

Breytingar í fjölda erfðafnisraða í erfðamengi mannsins greindar með örsýnaraðsöfnum. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vígdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Dánarorsök sjúklinga með geðræna sjúkdóma og áhrif fangelsisvistunnar. Andrés Magnússon, Steinn Steingrímsson.

Er truflun á stjórnum ónæmisvara í kverkeittum mikilvægur orsakaþáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Erfðafræði gáttatífs (genetics of atrial fibrillation). Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rúna Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson.

Faraldsfræði og framrás gaukla-sjúkdóma á Íslandi. Runólfr Pálsson, Ólafur S. Indriðason, Viðar Óm Eðvarðsson, Jóhannes Björnsson, Konstantín Shcherbak.

Faraldsfræði og greining baktería, ónæmisfruma og mótefna í miðeyrum barna sem fá rör. Hannes Petersen, Ólafur Guðmundsson, Björn R Lúðvíksson, Karl G. Kristinnsson, Ásgeir Haraldsson.

Fjölskylduhjúkrun á bráðgeðdeildum. Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskyldumeðferð fyrir of feit börn. Ragnar Bjarnason I, Árni V Þórsson, Þrúður Gunnarsdóttir, Urður Njarðvík, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Linda W. Craighead.

Fjölskyrusréttakar B-minnisfrumur í eitilvef nýfæddra músa. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir, Maren Henneken, Clarie-Anne Siegrist, Emanuelle Trannoy, Giuseppe Del Giudice.

Gagnsemi mótefnavaka (pneumókokka-antigen) leitar í þvagi til greiningar á ifarandi sýkingum af völdum pneumókokka. Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinnsson, Magnús Gottfredsson.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Linda Bára Lýðsdóttir og Pétur Tyrtingsson, Arnar Hauksson, Marga Thome, Urður Njarðvík, Sigríður Sía Jónsdóttir, Sigríður Brynja Sigurðardóttir, Gyða Haraldsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir.

Gildi einfalds spurningalista til foreldra varðandi mataræði barna. Ása Guðrún Kristjánsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Gleiðhornaglaka og flögnunarglaka, áhættuþættir og erfðir. Friðbert Jonasson, K.F. Damji, H. Sasaki.

Góðkynja stækkun á hvekk (BPH), ábendingar og aðgerðir. Hermann Páll Sigbjarnarson, Guðmundur Geirsson.

Greiðsla fyrir sjúkráhhjúsþjónustu - ákvörðun kaupanda, áhrif á þjónustu

Bráðabirgða titill "Hospital reimbursement and associated incentives". Elin J. G. Hafsteinsdóttir, Dr. Luigi Siciliani.

Gula hjá nýburum. Þórður Þórkelsson I, Atli Dagbjartsson, Hörður Bergsteinsson, Pétur Lúðvígsson, Ingibjörg Hinriksdóttir, Hanna Viðarsdóttir, Gígja Guðbrandsdóttir.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini? Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón. G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Valgarður Sigurðsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ole William Petersen.

Hodgkins lymphoma; faraldsfræðileg og meinafræðileg rannsókn. Hallgerður Lind Kristjónsdóttir, Bjarni A. Agnarsson, Brynjar Viðarsson, Friðbjörn Sigurðsson.

Homing of polysaccharide specific B cells. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir.

Hverjir reykja ennþá? Samanburður á Svíum og Íslendingum. Sigríður Bára Fjalldal, Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir, Gunnar Guðmundsson, Christer Janson.

Hversu oft er meðferð við nýrnabilun á lokastigi (skilunarmeðferð) ekki beitt á Íslandi? Ólafur Skúli Indriðason I, Runólfur Pálsson, Þorbjörg Karlsdóttir.

Innleiðing vitrænnar endurhæfingar (Cognitive Remediation Therapy) á Geðsvið Landspítalans og rannsókn á árangri slíkrar endurhæfingar á einstaklingum sem greindir hafa verið með geðklofa. Kristín Hannesdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Inntak starfa hjúkrunarfræðinga. Herdís Sveinsdóttir, Katrin Blöndal, Bergþóra Reynisdóttir.

Íslensk rannsókn og stöðlun á nýju skimunartæki fyrir snemmbúnum æðavitglöpum (The Memory and Executive Test Battery; METB). Kristín Hannesdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, María K. Jónsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir.

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjalokkun, sjúkdómshandlingur, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Sveinn Guðmundsson, Björn Guðbjörnsson, Dýrleif Pétursdóttir, Þórarinn Gíslason.

Klínísk og sameindafræðileg faraldsfræði methicillin ónæmra Staphylococcus aureus (MÓSA) á Íslandi árin 2000-2008. Gunnsteinn Haraldsson, Ólafur Guðlaugsson, Hjördis Harðardóttir, Barbara J Holzkecht, Karl G. Kristinsson.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson II, Guðmundur Haukur Jörgensen, Vilmondur Guðnason, Lennart Hammarström, Sveinn Guðmundsson, Ingunn Þorsteinsdóttir, Arthur Löve, Sigurjón Arlaugsson Kristleifur Kristleifsson, Ari Jóhannesson.

Kortlagning erfðabreytileika og gena sem tengjast ósæðarlokukökun og ósæðarlokuprengslum. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Ragnar Danielsen, Daniel Guðbjartsson Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson, Íslensk erfðagreining.

Kortlagning og einangrun meingena sem stuðla að hægatakti og leiðsluflumum í hjarta. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson forstjóri, Íslensk erfðagreining.

Kulnun meðal hjúkrunarfræðinga á bráða-legudeildum skurð- og lyflækningasviða LSH - Hugmyndir hjúkrunarfræðinga að bættu sálfélagslegu starfsumhverfi. Anna Guðbjörg Gunnarsdóttir, Ása Guðbjörg Ásgeirsdóttir.

Langtíma afdrif barna sem gengust undir aðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu. Hróðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson, Bjarni Torfason, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Runólfur Pálsson, Sverrir Ingi Gunnarsson.

Langvinnur nýrnasjúkdómur í íslenskum börnum. Viðar Eðvarðsson II, Helgi Már Jónsson.

Leit að áhrifagengnum framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p. Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson, Inga Reynisdóttir, Kristrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson, Þórarinn Guðjónsson.

Lífsgæði og líðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjósta eftir krabbamein. Þórdís Kjartansdóttir, Regína Ólafsdóttir, Svanhvit Björgvinsdóttir, Ragnar F. Ólafsson.

Lífshættulegar afleiðingar sprautufiknar á Íslandi 1998-2007. Kristinn Sigvaldason, Sigurbergur Káráson, Þóroddur Ingvarsson, Jakob Kristinsson, Svava Þórðardóttir.

Lungnabrottnámsaðgerðir á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Lýf sem orsök innlagna á Landspítala. María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Mat á hreyfistarfsemi herðablaðs hjá sjúklingum sem hafa langvarandi einkenni í hálsi og herðum, með og án sögu um hálsþnyksáverka. Halldór Jónsson, Harpa Helgadóttir.

Málstol og gaumstol eftir heilablóðfall. Samband einkenna við staðsetningu heilaskaða. Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Ólafur Kjartansson, Júlíus Friðriksson, Chris Rorden.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson I, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson, Hilmir Ásgeirsson, Karl G. Kristinsson, Ólafur Baldursson.

Non-Hodgkin's eitilfrumkrabbamein á Íslandi 1990-2005. Klínísk og meinafræðileg rannsókn. Signý Vala Sveinsdóttir, Bjarni Agnarsson, Brynjar Viðarsson, Friðbjörn Sigurðsson.

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglinga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

Nýgengi ofnæmissjúkdóma hjá 21 árs gömlum eistaklingum, framsýn rannsókn. Björn Árdal, Ásgeir Haraldsson, Herbert Eiríksson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vigdís Pétursdóttir.

Næring ungbarna: Ráðleggingar og áhrif á járnþúska; Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Gestur Pálsson.

Ómega 3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð

Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Freyr Eiðsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Guliani.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteintengdu fjölskrubóluefni gegn meningókokkum. Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir, Giuseppe Del Giudice.

Próteintjáníngi í nýrnavef. Stöðlun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjáníngi í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson.

Quantitative analysis of shape changes in denervated rectus femoris treated with electrical stimulation. Þóroddur Helgason, Paolo Gargiulo, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll E. Ingvarsson, Þorgeir Pálsson.

Rannsókn á erfðum magasýrusjúkdóma. Hallgrímur Guðjónsson, Sunna Guðlaugsdóttir, Bjarni Þjóðleifsson, Kristleifur Kristjánsson, Kári Stefánsson.

Rannsókn á högum og þörfum fólks með alvarlega langvinna geðsjúkdóma. Margrét Eiríksdóttir, Páll Biering.

Rannsókn sex landa á lífsviðburðum, fæðingarhraðslu og fæðingarmáta. Þóra Steingrimsdóttir, Hildur Kristjánsdóttir, Hafrún Finnbogadóttir.

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson, Olle Kämpe.

Sameindafræðilegar orsakir ónæmis, meinvirkni og útbreiðslu Streptococcus pneumoniae. Martha Á. Hjálmarsdóttir, Karl G. Kristinsson.

Sjónþap og augnsjúkdómar við týpu 2 sykursýki. Eydis Ólafsdóttir, Einar Stefánsson, Dan K Andersson.

Skráning og mat á ávinningi íhlutunar lyfjafræðinga á deildum. Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórunn Kr. Guðmundsdóttir, Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Smáæðablóðflæði í þörmum. Gísli H. Sigurðsson, Luzius Hildebrand, Vladimir Krejci.

Sorgarviðbrögð eklla. Bragi Skúlason, Þórdís Ingólfssdóttir, Sigfinnur Þorleifsson, Gísli Pálsson.

Súrefnismælingar í augnbotnum. Einar Stefánsson, Sindri Traustason, Sveinn Hákon Harðarson, Þór Eysteinnsson, María Soffía Gottfredsdóttir, Samy Basit, Sandra Kunze, Aðalbjörn Þorsteinsson, Jón Atli Benediktsson, Karl S. Guðmundsson, Giulia Troglia, James Melvin Beach, Gísli Hreinn Halldórsson, Róbert Ar.

Sýklasótt og sýklasóttarlost á Íslandi: Tíðni, orsakir og meðferðarárangur. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Káráson, Sigurður E Sigurðsson, Edda Vésteinsdóttir.

Tengsl átraskana við hvatvísi, árættu/bráhyggju og hugsanaskekkiur. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Ívar Snorrason, Guðlaug Þorsteinsdóttir, Elfa Björt Hreinsdóttir.

Tengsl blóðstorkupátta við heilablóðfall. Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vílmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Tengsl PD-1.3A arfgerðar við minnkaða tjáningu PD-1 viðtakans hjá SLE sjúklingum. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Gerður Gröndal, Kristján Erlendsson.

Tengslagreining í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tíðni og stigun lang-vinnrar svæsinnar (NYHA III-IV) hjartabilunar á Íslandi og heilsuhagfræðilegur ávinningur af hátækni meðferð við sjúkdómnum. Vilborg Þ. Sigurðardóttir, Vílmundur Guðnason, Guðmundur Þorgeirsson, Thor Aspelund, Gestur Þorgeirsson, Inga S. Þráinsdóttir, Anna S. Gunnarsdóttir, Axel F. Sigurðsson.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Ásta St. Thoroddsen.

Tíðni, orsakir og birtingarmynd heilalómunar hjá íslenskum börnum. Þórður Þórkelsson II, Sólveig Sigurðardóttir, Ólafur Thorarensen, Berglind Steffensen, Margrét Halldórsdóttir.

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

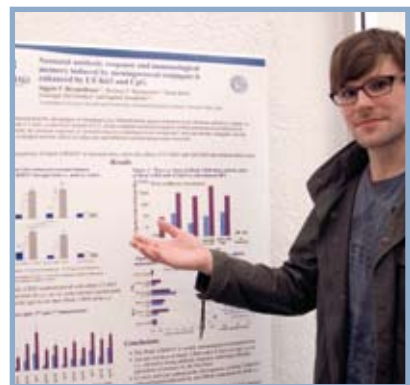
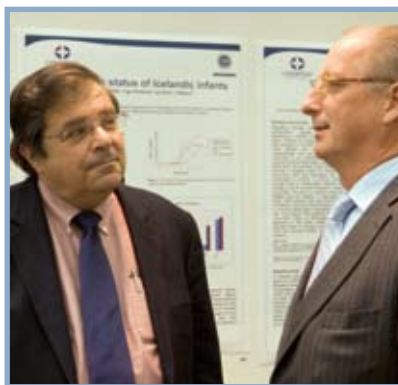
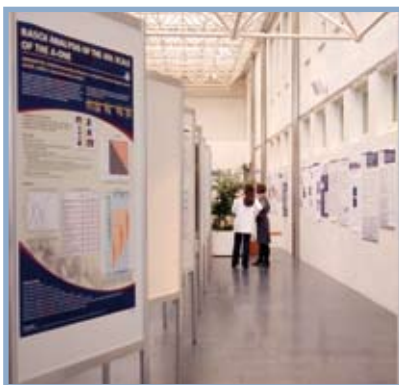
Þáttur hsp90 og antimicrobial peptíða í meinþróun alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfredsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Bjarni A. Agnarsson.

Þáttur mataræðis í selenhag ungra stúlkna. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir.

Pungun eftir hjáveituaðgerð. Hildur Harðardóttir, Alda Birgisdóttir, Björn Geir Leifsson, Reynir Tómas Geirsson.

Þættir í umhverfi hjúkrunarfræðinga sem hvetja til gagnreyndra starfsháttá. Hrund Scheving Thorsteinsson, Connie Delaney, Herdís Sveinsdóttir, Friðrik H. Jónsson, Jón Gunnar Bernburg.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovisa Baldursdóttir, Svava K. Þorkelsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

Ársskýrsla Siðanefndar stjórnýslurannsókna á LSH

Siðanefnd stjórnýslurannsókna á LSH var skipuð samkvæmt erindisbréfi

12. mars 2004, til fjögurra ára.

Í nefndinni eiga sæti:

Erna Einarsdóttir, sviðsstjóri mannauðsmála, formaður
Varamaður: Svava Þorkelsdóttir, deildarstjóri, skrifstofu mannauðsmála

Jóhannes Pálmason, yfirlögfræðingur
Varamaður: Oddur Gunnarsson, lögfræðingur, skrifstofu mannauðsmála

Gunnar Helgi Kristinsson, prófessor, félagsvísindadeild HÍ.
Varamaður: Ómar H. Kristmundsson, lektor, félagsvísindadeild HÍ.

Ritari nefndarinnar:
Karólína Sveinsdóttir, skrifstofustjóri, skrifstofu mannauðsmála

Í mars 2008 luku störfum með nefndinni þeir Gunnar Helgi Kristinsson, prófessor og Ómar H. Kristmundsson, lektor þar sem skipunartími þeirra var liðinn og þeir gáfu ekki kost á sér til áframhaldandi starfa. Á vormánuðum lét einnig af nefndarstörfum Jóhannes Pálmason, lögfræðingur þar sem hann hætti störfum á sjúkrahúsinu.

Siðanefnd stjórnýslurannsókna hélt 9 formlega fundi, á árinu. Formaður og varaformaður nefndarinnar áttu einnig

óformlega fundi bæði með fulltrúum úr nefndinni og starfsmönnum sviða / deilda spítalans út af afgreiðslu mála.

Nefndinni bárust 24 erindi:

- Vegna doktorsnáms 1 erindi
- Vegna meistaranáms 11 erindi
- Vegna annarra þátta 12 erindi.

Átján erindi hafa hlotið fullt samþykki og eitt erindi biður lokaafgreiðslu þar sem svar hefur ekki borist við fyrirvara nefndarinnar um fullt samþykki.

Þrjú erindi féllu ekki undir verkvið nefndarinnar, einu erindi var hafnað og einn umsækjandi hætti við rannsókn.

Siðanefnd stjórnýslurannsókna óskaði eftir upplýsingum frá fjármálaráðuneytinu um: Könnun á einelti meðal ríkisstarfsmanna sem ráðuneytið gerði meðal starfsmanna spítalans og sótti ekki um leyfi fyrir hjá siðanefnd stjórnýslurannsókna.

Listi yfir rannsakendur og heiti rannsókna.

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Eydis K. Sveinbjarnardóttir.

Kulnun meðal hjúkrunarfræðinga á bráðalegudeildum skurð- og lyflækningasviða LSH. - Hugmyndir hjúkrunarfræðinga að bættu sálfélagslegu starfsumhverfi. Ása Guðbjörg Ásgeirsdóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Anna Guðbjörg Gunnarsdóttir.

Kostnaðarlágmörkunargreining á sjúkrahústengdri heimaþjónustu á LSH, út frá sjónarhorni hins opinbera. Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Ragna Dóra Rúnarsdóttir.

Interprofessional computerized provider order entry: Can clinical users issue the orders needed for people being served? Kristín Sólveig Kristjánsdóttir.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: Verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Ingason, Anna Stefánsdóttir, Lovísa Baldursdóttir, Svava Þorkelsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Sean Clarke, Alda Ásgeirsdóttir.

EMG mæling á vöðvaspennu starfsmanna við ómskoðun á Fósturgreiningardeild LSH. Berglind Helgadóttir, Vilborg Þ. Sigurðardóttir.

Sérfræðingar í hjúkrun á LSH. Í hverju er starf þeirra fölgjð? Herdís Sveinsdóttir, Elín J. Oddsdóttir.

Starfsþróun sjúkraliða á LSH. Þórléif Drífa Jónsdóttir, Svava Þorkelsdóttir.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: Verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Ingason, Anna Stefánsdóttir, Lovísa Baldursdóttir, Svava Þorkelsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Sean Clarke, Guðrún Bryndís Karlsdóttir.

Uplifun og líðan hjúkrunarfræðinga í starfi og viðhorf þeirra til veindafjarvista. Beiðni um viðbótarupplýsingar við leyfi veitt 2007. Sigrún Gunnarsdóttir, Bryndís Þorvaldsdóttir.

Viðhorfskönnun vegna byggingu nýs sjúkrahúss. Inga Jóna Þórðardóttir, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Nefnd um byggingu nýs sjúkrahúss.

Fyrirhuguð úttekt á Landspítala - háskólasjúkrahúsi í júní 2008. Sigurður Guðmundsson.

Managed patient Flow. Estimation of Improvement of the Efficiency of Inpatient Service production Processes at Selected Wards at Landspítali. Helga H. Bjarnadóttir, Guðmundur I. Bergþórsson

Könnun á viðhorfum innflytjenda. Friðrik H. Jónsson, Kristín E. Harðardóttir.

Viðhorf hjúkrunarfræðinga til fjölskylduhjúkrunar - Áhrif innleiðingar fjölskylduhjúkrunar á lyflækningasvið I. Herdís Herbertsdóttir, Auður Ketilsdóttir.

Huldufólkið - Skilningur hjúkrunarfræðinga á hlutverki sínu, ábyrgð og stefnu stjórnvalda varðandi stuðning við þá sem annast aldraða heima. (The Hidden Folks - Nurses' perceptions of their roles and responsibilities and understanding of policies when providing support to informal caregivers of elderly people at home.). Kristín Björnsdóttir, Erla Kristbjörg Sigurgeirsdóttir.

Viðhorf til fjölskylduhjúkrunar og áhrif innleiðingar á endurhæfingarsvið. Þórdís Ingólfssdóttir, Dórothea Bergs.

Könnun á öryggismenningu meðal lækna, hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða sem starfa á svæfinga-, gjörgæslu og skurðstofusviði LSH. Áslaug Svavarsdóttir, Helga Kristín Einarsdóttir, Oddur Fjalldal.

Ársskýrsla Siðanefndar Landspítala 2008

Siðanefnd Landspítala er þverfagleg nefnd sem starfar á ábyrgð framkvæmdastjórnar spítalans skv. lögum um réttindi sjúklinga og skv. reglugerð um vísindarannsóknir á heilbrigðissviði nr. 286/2008. Nefndin veitir leyfi fyrir framkvæmd vísindarannsókna á heilbrigðissviði, sem gerðar eru á sjúkrahúsinu og vísindarannsóknir á heilbrigðissviði, sem gerðar eru í samstarfi Landspítala og Háskóla Íslands eða Háskólans á Akureyri. Óheimilt er að framkvæma vísindarannsókn á mönnum nema hún hafi áður hlotið samþykki siðanefndar.

Alls voru haldnir 17 fundir á árinu 2008

Fjöldi umsókna og afgreiðsla þeirra var sem hér segir:

Samþykkt erindi frá fyrra ári, 2007	17
Fjöldi erindi um viðbætur/breytingar	14
Fjöldi nýrra umsókna 2008	93
Samþykkt	70
Visað frá, heyrði ekki undir nefndina	5
Erindi sem biða endanlegrar afgreiðslu	12
Erindi sem biða umfjöllunar næsta árs	6

Samtals 124

Nýjum umsóknum fjölgaði milli ára. Árið 2007 var fjöldi nýrra umsókna 69 en 2008 var hann 93. Fjölgunin var mest í umsóknum frá heilbrigðisstarfsfólki en fjöldi nemanannsókna var nánast óbreyttur.

Vinnudagur siðanefndar var haldinn 17. janúar. Þar var meðal annars fjallað um gæðamál, upplýst samþykki og kynntar voru fyrirhugaðar breytingar á Helsinki yfirlýsingunni.

Nefndarmönnum var boðið á ársfund Vísindasiðanefndar þann 1. mars 2008 og gerði forstöðumaður nefndarinnar Jónína Sigurðardóttir grein fyrir starfsemi árið 2007. Salvör Nordal hélt erindi: Samþykki stofnfrumugjafa, framkvæmd rannsókna – siðfræðileg álitamál.

Nokkrum nefndarmönnum ásamt forstöðumanni var boðið á umræðufund um "Umhverfi vísindarannsókna á Íslandi" þann 28. ágúst 2008 á vegum Siðfræðistofnunar.

Ný reglugerð um vísindarannsóknir á heilbrigðissviði leit dagsins ljós en með henni varð breyting á skipun nefndarmanna og starfssviði nefndarinnar.

Starfsreglur siðanefndar Landspítala voru birtar á heimasíðu nefndarinnar.

Siðanefnd veitti umsagnir um eftirfarandi erindi:

Frumvarp til breytinga á lögum um lífsýnasöfn.

Frumvarp til laga um lög um rafræna sjúkaskrá.

Drög að starfsreglum Vísindasiðanefndar.

Á árinu hættu tveir aðalmenn þau Jóhannes Pálmason og Salvör Nordal.

Í stað þeirra komu Oddur Gunnarsson fyrir Jóhannes og Bryndís Valsdóttir fyrir Salvöru. Tveir nýir varamenn voru skipaðir þær Dagrún Hálfðánardóttir lögfræðingur og Ástríður Stefánsdóttir lækni og siðfræðingur.

Nefndin kann öllu því góða fólki sem kvatt hefur nefndina bestu þakkir fyrir vel unnin störf fyrir siðanefnd í gegnum tíðina.

Nefndarmenn í árslok eru:

Kristján Steinsson yfirlækni, formaður, tilnefndur af framkvæmdastjórn

- Þórður Sigmundsson yfirlækni, varamaður

Jón Snædal yfirlækni, tilnefndur af lækna ráði

- Sigrún Reykdal lækni, varamaður

Helgi Sigurðsson yfirlækni, tilnefndur af lækna ráði

- Agnes Smáradóttir, varamaður

Elisabet Guðmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, tilnefnd af

hjúkrunarráði

- Helga Bragadóttir hjúkrunarfræðingur, varamaður

Oddur Gunnarsson lögfræðingur

- Dagrún Hálfðánardóttir lögfræðingur, varamaður

Kalla Malmquist sjúkrahjálpari, tilnefnd fyrir aðrar

heilbrigðisstéttir af framkvæmdastjórn

- Eiríkur Örn Arnarson sálfræðingur, varamaður

Bryndís Valsdóttir heimspekingur, tilnefnd af

landlæknisembættinu

- Ástríður Stefánsdóttir, lækni og siðfræðingur.

Erindi frá 2007 sem voru samþykkt 2008

Beiðni um breytingar.

Ómega-3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaskurðaðgerð. Beiðni um breytingu. Ólafur Skúli Indriðason, læknir.

Reynsla einstaklinga sem hafa farið í hjartastopp. Beiðni um framhald.

Auður Ketilsdóttir, sérfræðingur í hjúkrun hjartasjúklinga, Helga Jónsdóttir, prófessor, Hildur Rut Albertsdóttir, hjúkrunarfræðinemi, Sólveig Helga Ákadóttir, hjúkrunarfræðinemi.

Ræsing og ferill bráðra bólguviðbragða með liðskiptaaðgerð sem módel. Beiðni um framhald. Björn Guðbjörnsson, læknir, Sóley Þórðardóttir, lífeindafræðinemi og Þóra Víkingsdóttir, líffræðingur.

Ínsúlandælur á Íslandi. Framlenging rannsóknartímabils. Arna Guðmundsdóttir, sérfræðingur, Ágúst Hilmarsson læknir, Arni V. Þórsson yfirlæknir og Katrín Ólöf Bóðvarsdóttir læknanemi.

Áhrif reykingabanns á opinberum stöðum á Íslandi á tíðni kransæðapræðinga og kransæðavíkkana vegna óstöðugs kransæðasjúkdóms (hjartadrep með ST hækkun, hjartadrep án ST hækkunar, hvíkul hjartaöng). Framlenging rannsóknartímabils.

Þórarinn Guðnason læknir, Þorsteinn Viðar Viktorsson læknanemi, Karl Andersen læknir/dósent.

Erindi samþykkt á árinu 2008

Ákvörðun jármagns í lifur og hjartavöðva með segulömun og tengsl þess við hjartastarfsemi. Marianna Garðarsdóttir, læknir, Laufey Sigurðardóttir geislafræðinemi og Sigrún Reykdal sérfræðingur.

Árangur aðgerða vegna þrængsla í carotis æðum á æðaskurðeild LSH á tímabilinu 2000 - 2006. Elín Laxdal yfirlæknir, Karl Logason læknir, Guðmundur Danielsson, læknir og Helgi H. Sigurðsson læknir.

Árangur og lifun eftir aðgerðir vegna abdominal aortaaneurysma á Landspítala á tímabilinu 1993 - 2006. Elín Laxdal yfirlæknir, Helgi H. Sigurðsson læknir, Karl Logason læknir, Guðmundur Danielsson læknir, Bjarni Guðmundsson aðstoðarlæknir og Magni Guðmundsson aðstoðarlæknir.

Endurinnlagnir á gjörgæsludeild LSH við Hringbraut árið 2006: Greining á áhættuþáttum.

Lovisa Baldursdóttir, sérfræðingur í gjörgæsluhjúkrun, Herdís Sveinsdóttir, prófessor, Alma Möller yfirlæknir, Ása Sólveig Stefánsdóttir og Elísa Barðadóttir hjúkrunamemar.

Skurðaðgerðir vegna rofs á vélinda á Landspítala 1980-2007.

Tómas Guðbjartsson læknir, Sigurður Blöndal læknir, Halla Viðarsdóttir aðstoðarlæknir.

Samhæfð skráning til framtíðar og framfara. Gísli Einarsson, yfirlæknir, Kristín Thorberg meistaranemandi.

Fóstureyðing með lyfjum – reynsla af fyrstu 248 meðferðunum á Íslandi.

Jens A. Guðmundsson yfirlæknir, Ágúst Ingi Ágústsson deildarlæknir og Kristín Jónsdóttir læknir.

Mælingar á virkni lyfsins clopidogrel hjá hjartasjúklingum sem gangast undir skurðaðgerð.

Karl Andersen læknir, Erla S. Skarphéðinsdóttir lyfjafræðinemi, Guðný Stel Guðnadóttir deildarlæknir, Þorbjörn Guðjónsson læknir og Sveinbjörn Gizurarson prófessor.

Líkanhönnun á mjúkfvefjaexlum í útlimum. Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Eyþór Örn Jónsson læknanemi, Paolo Gargiulo verkfræðingur, Þórður Helgason verkfræðingur, Hildur Einarsdóttir læknir og Bjarni Agnarsson læknir.

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Berglind Guðmundsdóttir sálfræðingur, Eyrún Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Brynjólfur Mogensen yfirlæknir, Jakob Smári prófessor, Unnur A. Valdimarsdóttir dósent, Agnes Björg Tryggvadóttir cand.psych, nemi og Agnes Gísladóttir meistaranemi.

Incidence of Retinopathy of prematurity in Iceland. Elinborg Guðmundsdóttir læknir, Einar Stefánsson yfirlæknir og Atli Dagbjartsson yfirlæknir.

Gæðavísar á Landspítala tengdir hjartasjúkdómum. María Heimisdóttir sviðsstjóri, Birna Björg Másdóttir nemi, Elísabet Guðmundsdóttir, hjúkrunarfræðingur og Þórarinn Guðnason læknir.

Mat á árangri hópméðferðar við kvíðaröskunum barna á aldrinum 8 -12 ára eftir 10 skipti. Berglind Brynjólfssdóttir sálfræðingur, Jakob Smári prófessor, Lydía Ósk Ómarsdóttir og Unnur Vala Guðbjartsdóttir sálfræðinemar.

Könnun á dreifingu, greiningu og samanburður tveggja mæliaðferða til mælinga á fylgiu prótein 13 (e.placental protein 13).

Leifur Franzson klínískur dósent, Sveinbjörn Gizurarson, prófessor, Anna Hlíf Svavarsdóttir meistaranemi í lyfjafræði

Árangur femoropoplíteal /femorocrural hjáveituaðgerða hjá sjúklingum með þrængslasjúkdóm í slagæðum gagnlíma á LSH 2000 - 2007.

Guðmundur Danielsson, læknir, Valgerður Rós Sigurðardóttir læknanemi, Elín Laxdal yfirlæknir, Helgi H. Sigurðsson læknir og Karl Logason læknir.

Ógreindir léttburar.

Ingibjörg Eiríksdóttir, aðjúnt, Birna Málfríður Guðmundsdóttir ljósmóðurnemi, Helga Gottfredsdóttir, lektor.

Vaxtaþættir og merki um skerðingu á súrefnisflutningi í naflastrengsblóði barna mæðra sem fæða stór börn. Reynir Tómas Geirsson, yfirlæknir, Dagbjört Helgadóttir læknanemi, Þórður Þórkelsson læknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Ragnar Bjarnason læknir, Atli Dagbjartsson yfirlæknir og Ísleifur Ólafsson yfirlæknir.

Tengsl átraskanana við hvatvísi, áráttu/þráhyggju og hugsanaskekkjur.

Ragnar P. Ólafsson sálfræðingur, Jakob Smári prófessor, Ívar Snorrason meistaranemi í sálfræði, Guðlaug Þorsteinsdóttir læknir og Elfa Björt Hreinsdóttir sálfræðingur.

Mjúkfvefjasarkmeiðni í útlimum. Beiðni um viðbót. Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Jón Ragnar Jónsson læknanemi, Óskar Þór Jóhannsson læknir, Hildur Einarsdóttir læknir og Bjarni Agnarsson læknir.

Algengi geðraskanana hjá krabbameinssjúklingum á LSH. Eiríkur Örn Arnarson, forstöðusálfræðingur, Snorri Ingimarsson læknir, Sigurður Örn Hektorsson læknir, Helgi Sigurðsson prófessor og Arna Einarsdóttir deildarlæknir.

Meinvaldur samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson yfirlæknir, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson og Hilmir Ásgeirsson deildarlæknar. Karl G Kristinsson og Ólafur Baldursson læknar.

Áhrif lágskammtamænuþeyfingar á nauðsyn þess að setja þvaglegg. Sigurbergur Kárason yfirlæknir, Þórarinn A. Ólafsson læknanemi.

Hiti og hvítkornafæð á blóðlækningadeild LSH. Hlíf Steingrímsdóttir yfirlæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri og Unnur Þóra Högnadóttir deildarlæknir.

Body Shape Questionnaire (BSQ); íslensk viðmið og tengsl við átraskanir. Guðlaug Þorsteinsdóttir læknir, Jakob Smári prófessor, Dóróthea Ávarsdóttir og María Guðnadóttir nemi í sálfræði.

Upplifun á Alzheimers sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Jón Snædal yfirlæknir, Erla S. Grétarsdóttir sálfræðingur, Jakob Smári prófessor, Þórunn Þorleifsdóttir nemi í sálfræði.

Spítalablóðsýkingar á vökudeild Barnaspítala Hringins. Jón Hilmar Friðriksson læknir, Valgerður Árnadóttir læknanemi, Gestur Pálsson læknir, Atli Dagbjartsson og Karl Kristinsson yfirlæknar.

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor, Eydis Sveinbjarnardóttir doktorsnemandi.

Rannsókn á athyglisbresti með ofvirki hjá skjólstæðingum geðsviðs LSH: Úttekt á skimunar og greiningartækjum. Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Sigurlín Hrunn Kjartansdóttir sálfræðingur, Brynja Björk Magnúsdóttir rannsóknarmaður, Emil Einarsson sálfræðingur.

Algengi og alvarleiki brýstingssára á Landspítala, áhættumati og forvarni, hjúkrunarþyngd og atvikaskráning.

Ásta Thoróddsen forstöðumaður fræðasviðs, Guðrún Sigurjónsdóttir og Marta Kjartansdóttir hjúkrunarfræðingar

Notkun ECMO á Íslandi.

Felix Valsson læknir, Þorsteinn Ástráðsson deildarlæknir.

Öndunarvélalungnabólga á gjörgæsludeildum LSH – niðurstöður gæðaverkfefnis.

Alma Möller yfirlæknir, Theódór Sigurðsson deildarlæknir, Sigurður B. Þorsteinsson yfirlæknir og Guðrún Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Likur á fósturláti eftir legvatnsástungu og fylgjusýni. Uppgjör 10 ára tímabils á fósturgreiningardeild LSH. Kristín Rut Haraldsdóttir hjúkrunarfræðingur/ljósmóðir, Hulda Hjartardóttir yfirlæknir, Hildur Harðardóttir sviðsstjóri.

Söfnun viðmiðunargilda meðal eldri borgara fyrir taugasálfræðilegt próf. María K. Jónsdóttir taugasálfræðingur.

Áhrif natalizumab (tysabri) á vitsmunastarf sjúklinga með MS (Effect of natalizumab (tysabri) on cognitive function in multiple sclerosis).

Sólveig Jónsdóttir sérfræðingur í klínískri taugasálfræði, Elías Ólafsson yfirlæknir, Haukur Hjaltason læknir, Sóley Þráinsdóttir.

Góðkynja og illkynja æxli með uppruna í fleiðru á Íslandi. Tómas Guðbjartsson læknir, Helgi Ísaksson læknir, Hörður Alfreðsson læknir, Hrönn Harðardóttir læknir og Trygvi Þorgeirsson læknanemi.

Blóðflögufæð í nýburum vegna blóðflokka misræmis móður og barns 1997 - 2006.

Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Atli Dagbjartsson yfirlæknir, Hulda Hjartardóttir læknir og Katrín Þóra Jóhannsdóttir læknanemi.

Loftmengun og sjúkráhusinnlagnir.
Þórarinn Gíslason yfirlæknir.

Lífsmarkamælingar hjá börnum sem koma inn til meðferðar á Barnaspítala Hringins. Vettvangsathugun á deildum spítalans og á eðli skráðra lífsmarkamælinga í sjúkraskrár.

Guðrún Kristjánsdóttir prófessor, Hanna Guðrún Brynjarsdóttir hjúkrunarernemi.

Notkun ígrædds taktnefa við greiningu á orsökum yfirlíða og hjartsláttartruflana.

Davíð O. Arnar yfirlæknir, Guðrún Reimarsdóttir lífeindafræðingur.

Beinmergskipti í öðru landi. Upplifun og reynsla sjúklinga og aðstandenda.

Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur, Nanna Friðriksdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Björk Unnarsdóttir hjúkrunarfræðingur og Sigrún Reykdal sérfræðingur.

Áhrif TNF α og TGF- β 1 á samskipti T fruma við sýnifrumur, og sérhæfingu þeirra í T-stýrifrumur og Th17 frumur.

Björn Rúnar Lúðvíksson yfirlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Laufey Geirsdóttir sameindalíffræðingur, Brynja Gunnlaugsdóttir doktorsnemi og Reynir Tómas Geirsson yfirlæknir.

Forathugun á árangri þriggja mánaða dagmeðferðar. Magnús Blöndahl Sighvatsson sálfræðingur, Margrét Bárðardóttir sálfræðingur, Borghildur Einarsdóttir geðlæknir.

Faraldsfræði sjúklinga sem koma á bráðamóttökur (G2 og 10D) slysa- og bráðasviðs LSH. Guðlaug Rákel Guðjónsdóttir, sviðsstjóri, Mór Kristjánsson sviðsstjóri og Unnur D. Valdimarsdóttir dósent.

Meðferð nýrnabilunar á lokastigi. Kostnaðarvirknigreining við íslenskar aðstæður.

María Heimisdóttir, sviðsstjóri, Gyða Ásmundsdóttir deildarstjóri, Runólfur Pálsson yfirlæknir og Tinna Laufey Ásgeirsdóttir lektor.

Árangur klínískra hjúkrunarleiðbeininga á næringarástand, hreyfingetu, fjölda fylgikvilla og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall. Dóróthea Bergs hjúkrunarfræðingur, Þóra Hafsteinsdóttir lektor, Marianne Klinke hjúkrunarfræðingur og Svanhildur Sigurjónsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Algengi og nýgengi ofnæmissjúkdóma hjá 21 árs gömlum einstaklingum, framsýn framhaldsrannsókn. Björn Árdal sérfræðingur, Ásgeir Haraldsson yfirlæknir, Björn Rúnar Lúðvíksson yfirlæknir, Herbert Eiríksson sérfræðingur.

Flýtbatameðferð eftir valkeisaraskurði á Kvinnadeild Landspítala: Öryggi og ávinningur þess að fjarlægja þvagleggja snemma eftir valkeisaraskurði framkvæmda í spinal deyfingu.

Reynir Tómas Geirsson, yfirlæknir, Jóhanna Gunnarsdóttir deildarlæknir, Kristín Jónsdóttir læknir, Rannveig Rúnarsdóttir sviðsstjóri, Guðrún Halldórsdóttir ljósmóðir, Þorbjörg Edda Björnsdóttir hjúkrunarfræðingur, Grazyna María Okuniewska hjúkrunarfræðingur.

Meðferð á lungnasjúkdómum hjá nýburum með síblæstri (CPAP, continous positive airway pressure). Þórður Þórkelsson, læknir, Sonja Baldursdóttir, deildarlæknir.

LIA (Local Infiltrations Analgesia) verkjastilling við gerviliðaaðgerðir á hnjám.

Halldór Jónsson jr prófessor, Róbert Mar Jóhannsson læknanemi, Rikharður Sigfússon læknir, Harpa H. Sigurðardóttir sjúkráþjálfari, Eyrún B. Ólafsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Notkun kælingar sem meðferð á gjörgæslu eftir súrefniskort.

Kristinn Sigvaldason yfirlæknir, Sonja Baldursdóttir læknir, Sigurbjörgur Kárason yfirlæknir.

Þarfir, liðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækningasviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir lektor, Nanna Friðriksdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur, Svandís Íris Hálfánardóttir sérfræðingur í hjúkrun, Guðbjörg Guðmundsdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Arndís Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Kristín Lára Ólafsdóttir hjúkrunarfræðingur og Hrefna Magnúsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Aðferðir sem starfsfólk geðdeilda notar til að róa reiða og spennu sjúklinga. Páll Biering dósent, Jón Snorrason hjúkrunarfræðingur og meistaranemi.

Afhjúpan á eðli (mynstri, leitni, hegðun) sjúklingaflæðis í gegnum Landspítala og gerð líkans til að spá fyrir um framboð og eftirspurn á rúmunum. Helgi Þór Ingason dósent, Hulda Guðmundsdóttir verkfræðingur og meistaranemandi.

Geislaskammtur til hjarta við mismunandi nálgun á geislameðferð gegn brjóstakrabbameini eftir fleygskurð. Helgi Sigurðsson yfirlæknir, Garðar Mýrdal forstöðumaður, Jakob Jóhannsson læknir og Jaroslava Baumruk geislafræðingur og meistaranemi.

Að sættast og breyta – höpmeðferð við kvíða. Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Guðbjörg Danielsdóttir sálfræðingur, Þórgunnur Ársælsdóttir geðlæknir, Ragnar Pétur Ólafsson sálfræðingur.

Áhrif slökunar meðferðar á liðan sjúklinga með krabbamein. Þóra Jenný Gunnarsdóttir lektor, Lilja Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Nanna Friðriksdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Björg Sigurjónsdóttir og Katrín Hilmarsdóttir hjúkrunarernemar.

Kalkkirtlaaðgerðir á Landspítala 2001-2008. Meinafræði og árangur. Þorvaldur Jónsson læknir, Lárus Jónsson læknir, Höskuldur Kristvinsson læknir og Rólant Dahl Cristiansen læknanemi.

Meinafræðileg eitlastigun brjóstakrabbameins á Landspítala 2000-2007. Þorvaldur Jónsson læknir, Kristján Skúli Ásgeirsson læknir, Lárus Jónsson læknir, Anna Kristín Höskuldardóttir læknanemi

Staða og breytingar á áhættuþáttum hjá kransæðasjúklingum sem notið hafa hjúkrunar meðferðar á göngudeild kransæðasjúklinga. Helga Jónsdóttir prófessor, Inga Valborg Ólafsdóttir hjúkrunarfræðingur og meistaranemi.

Þróun fjölskylduhjúkrunar meðferðar (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins, Landspítala.

Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor, Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri og doktorsnemandi, Auður Ragnarsdóttir meistaranemandi, Elísabet Konráðsdóttir hjúkrunarfræðingur, Margrét Grímsdóttir hjúkrunarfræðingur, Rósa Einarsdóttir hjúkrunarfræðingur og Sólrún W. Kamban meistaranemandi

Skráning og mat á ávinningi ihlutunar lyfjafræðinga á deildum.

Anna Birna Almarsdóttir prófessor, Anna I Gunnarsdóttir og Þórunn K Guðmundsdóttir klínískir lyfjafræðingar, María Erla Bogadóttir meistaranemandi og Pétur S. Gunnarsson sérfræðingur.

Lyf sem orsök innlagna á Landspítala Háskólasjúkrahús. Anna Birna Almarsdóttir prófessor, María Heimisdóttir sviðsstjóri, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur.

Áhrif þol- og styrktarþjálfunar sjúklinga í blóðskilun á líkamlega getu.

María Ragnarsdóttir rannsóknarsjúkráþjálfari, Ebba Malmberg og Emma Strandberg sjúkráþjálfarar.

Klínísk innleiðsla digoxins á LSH. Rannveig Einarsdóttir lyfjafræðingur, Gestur Þorgeirsson yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Guðrún Þ. Ingimundardóttir tölvulífefindarfræðingur, Hanný Ösp Pétursdóttir nemi, Sveinbjörn Gizurarson prófessor.

Fjölskylduhjúkrunar meðferð- 15 mínútna meðferðarsamræður á lungnadeild. Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor, Bryndís Halldórsdóttir hjúkrunarfræðingur og meistaranemandi.

Reynsla kvenna af mænurátar deyfingu í fæðingu. Helga Gottfreðsdóttir lektor og ljósmóðir, Þórunn Pálsdóttir nemi í ljósmóðurfæði.

Upplýsingaöflun verðandi mæðra um fösturskimun/sambætt líkindamat á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Helga Gottfreðsdóttir lektor og ljósmóðir, Hanna Rut Jónsdóttir nemi í ljósmóðurfæði.

Bráð nýrnabilun hjá gjörgæslusjúklingum á LSH. Gísli Heimir Sigurðsson prófessor, Íris Ösp Vesteinsdóttir læknanemi.

Gjöf fibrinogenþykknis við alvarlegar blæðingar: Ábendingar og árangur meðferðar. Gísli Heimir Sigurðsson prófessor, Kári Hreinsson læknir, Friðrik Th Sigurbjörnsson læknanemi.

Brunaáverkar barna á Landspítala á árunum 2000 – 2008: Er þörf á auknum forvörnum og skipulögðum stuðningi eftir útskrift af sjúkrahúsi? (vinnuheit). Lovisa Baldursdóttir sérfræðingur í gjörgæsluhjúkrun, Laura Sch. Thorsteinnsson hjúkrunarfræðingur, Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Berglind Ó Sigurvinsdóttir hjúkrunarernemi, Friða Ó. Ólafsdóttir, deildarstjóri, Gunnar Auðólfsson læknir, Margrét E. Baldursdóttir hjúkrunarfræðingur, Vilborg Gísladóttir hjúkrunarernemi, Þráinn Rósmundsson yfirlæknir.

Vísindasiðanefnd 2008

Vísindasiðanefnd samþykkti 50 erindi sem varða starfsmenn Landspítala

A 5-year Non-Interventional Registry Study of Humira (Adalimumab) in subjects with moderately to severely Active Crohn's Disease. Ásgeir Theódórsson.

A six country study on life events, fear and mode of delivery. Þóra Steingrimsdóttir.

Algengi parvoveiru 4 á Íslandi. Arthur Löve.

An Eight-week, double-blind, multi-center randomized, placebo-controlled, parallel-group study to evaluate the efficacy and safety of aliskiren 75 mg, 150 mg and 300 mg in elderly patients with essential hypertension when given with a light meal. Karl Andersen.

Auka kvenhormónar áhættuna á að fá lungnakrabbamein. Halla Skúladóttir.

Áhrif 2ja vikna meðferðar í Bláa lóninu á psoriasis; forannsókn. Jón Hjaltalín Ólafsson.

Áhrif jarðskjálftans 29. maí 2008 á íbúa á Suðurlandi. Berglind Guðmundsdóttir.

Áhrif þungbærrar lífsreynslu á líðan björgunarsveitarmanna á Íslandi. Berglind Guðmundsdóttir.

Árangur hugrænnar atferlismeðferðar í hóp fyrir fullorðna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hefðunar á meðferðarangur. Jón Friðrik Sigurðsson.

Áverkadauði Íslendinga 1996-2007. Brynjólfur Mogensen.

Brijóstaadgerðir vegna krabbameins undanfarin 10 ár á Íslandi. Þórdís Kjartansdóttir.

Brottfallsheilkenni sem orsök at-hrogryposu og þroskaskerðingar. Jón Jóhannes Jónsson.

Cushing sjúkdómur á Íslandi. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Dánarorsök sjúklinga með geðræna sjúkdóma og áhrif fangelsisvistar. Andrés Magnússon.

Dreifing fæðingardaga yfir árstíðir meðal sjúklinga með lysterstol (Season of Birth in Anorexia Nervosa). Guðlaug Þorsteinsdóttir.

Eósinófil esófagitis á Íslandi. Ari Viðir Axelsson.

Faraldsfræði blóðsýkinga af völdum

Staphylococcus aureus á Íslandi. Ólafur Guðlaugsson.

Faraldsfræði krabbameina hjá börnum á Íslandi 1981-2006. Trausti Óskarsson.

Geðlyfjanotkun fyrir og eftir hamfarir. Aðalsteinn Guðmundsson.

Heilarit og þunglyndi hjá öldruðum. Ása Guðmundsdóttir.

Heilsuáhrif loftmengunar í Reykjavík. Þórarinn Gíslason.

Hugsanlegir skekkjuvaldar við mælingu D-arabinitols/L-arabinitols í þvagi. Ingibjörg Hilmarisdóttir.

Hversu oft er meðferð við nýrnabilun á lokastigi (skilunarmeðferð) ekki beitt á Íslandi? Ólafur Skúli Indriðason.

IceProQualita (Hágæðaprótein fyrir aldraða). Inga Þórsdóttir.

Íslenska sarklikisrannsóknin. Vefjaflokkun, sjúkdómsmyndun, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir.

Íþróttaslys. Brynjólfur Mogensen.

Kortlagning erfðabreytileika og gena sem tengjast ósæðarlokukölkun og ósæðarlokupreglsu. Davíð O Arnar.

Langtímarannsókn á minni. Kári Stefánsson í samstarfi við LSH Öldrunardeild LSH.

Líffæragjafir og líffæraígræðslur á Íslandi 2003-2007. Sigurbergur Kárason.

Lífshættulegar afleiðingar sprautufíknar á Íslandi tímabilið 1998-2007. Kristinn Sigvaldason.

Meðferð fullorðinna með vaxtarhormóni á Íslandi. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Meðferð nýrnabilunar á lokastigi á Íslandi 1968-2007. Runólfur Pálsson.

Miðmætisspeglanir á Íslandi 1983-2007. Tómas Guðbjartsson.

Myndun þekkingargrunns heilarita barna. Ólafur Ó. Guðmundsson.

Nýgengi og algengi. Elías Ólafsson.

Performer CPB V1.5 Registry. Bjarni Torfason.

Rannsókn á afleiðingum höfuðáverka á börnum á Íslandi. Eiríkur Örn Arnarson.

Samanburður á öllum kransæðapræð-

ingum og kransæðavíkkunum í tveimur löndum Íslandi og Svíþjóð. Þórarinn Guðnason.

Skimun fyrir áhættuþáttum skyndidauða meðal keppnisíþróttafólks. Axel Finnur Sigurðsson.

SKORPIO lyfjarannsóknin. Guðmundur Geirsson.

Slembiröðuð, tvíblind fasa I, samhliða samanburðarrannsókn við lyfleysu til að meta öryggi og þol týmóls eftir eina og síðan endurtekna meðferðir í ytra eyra hjá fullorðnum heilbrigðum einstaklingum. Hannes Petersen.

Slembiröðuð, Tvíblind, Samanburðarrannsókn á lyfleysu til að meta lyfhrif, lyfjahvörf, og öryggi DG-051 í sjúklingum með sögu um hjartaáfall. Guðmundur Þorgeirsson.

Slembivalsrannsókn á kæfisvefnissjúklingum; kokaðgerð borin saman við enga meðferð. Sigurður Júlíusson.

Stuðla erfðabreytileikar að frávikum í útliti hjartalínurita? Davíð O Arnar.

TAURUS lyfjarannsóknin. Guðmundur Geirsson.

Tíðni algengra aðgerða á augnlokum og augnumgjörð. Haraldur Sigurðsson.

Tíðni þungbærrar lífsreynslu á áhrif kennara á líðan háskólanema. Berglind Guðmundsdóttir.

Tveggja ára, fjölsetra, slembivals, tvíblind, samanburðarrannsókn, með lyfleysu, á samhliða hópum, til að meta áhrif meðferðar með zóledróník sýru 5 mg einu sinni á ári bláæð á beinbrot og öryggi þeirra meðferðar hjá karlmönnum með beinþynningu. Björn Guðbjörnsson.

Tvíblind, fjölsetra, slembiröðuð, 8 vikna lyfjarannsókn hjá samhliða hópum til að leggja mat á verkun og öryggi samsetningar aliskiren/amlodipine (300/5 mg og 300/10 mg) samanborið við aliskiren 300 mg hjá sjúklingum með háþrýsting af óþekktri orsök sem ekki hafa svarað nægjanlega meðferð með aliskiren 300 mg einu sér. Karl Andersen.

Úttauga- og vöðvasjúkdómar meðal íslenskra barna 1984-2007. Pétur Ludvigsson.

Vísindi á vordögum

voru að þessu sinni haldin 30. apríl 2008 í Hringsal

Robin Murray var gestafyrirlesari á Vísindum á vordögum 30. apríl 2008.

Robin Murray er prófessor og yfirlæknir á Institute of Psychiatry við South London and Maudsley NHS í Lundúnaháskóla. Í erindi sínu fjallaði prófessor Murray um það hvernig þættir í umhverfinu, svo sem flutningur á milli landa, neysla kannabisefna og vandamál tengd fæðingum geta leitt til geðrofseinkenna líkt og sjást við geðklofa.

Dr. Murray er heimsþekktur vísindamaður á sviði geðsjúkdóma og hefur ritað mikinn fjölda vísindagreina um niðurstöður rannsókna sinna. Sömuleiðis hefur hann leitt fjölmargar rannsóknir á geðrofsmeðferð. Hann er í hópi þeirra vísindamanna á geðsviði sem mest er vitnað til.

Bjarni Þjóðleifsson

prófessor og yfirlæknir var valinn vísindamaður ársins 2008

Hvert er rannsóknarsvið þitt? Hvenær og hvað vakti áhugi þinn á rannsóknum?

Ég hóf störf á Landspítala árið 1976 sem sérfræðingur í lyflæknis- og meltingarsjúkdómum og rannsóknarsvið mitt hefur markast af því starfi. Á þeim 33 árum sem ég hef unnið á þessu sviði hafa orðið miklar sviptingar í faraldsfræði meltingarsjúkdóma. Sjúkdómar hafa nánast komið og farið á þessu tímabili. Fyrstu árin voru sjúkdómar í efri meltingarvegi mest áberandi. Þar var um að ræða sár í maga og skeifugörn og fylgikvilla þeirra, blæðingar og rof og svo magakrabbamein. Tíðni þessara sjúkdóma minnkaði stöðugt á tímabilinu en í staðinn óx tíðni vélindabakflæðis mikið og varð sem nýr faraldur. Jafnframt varð mikil aukning á bólgusjúkdómum í ristli (colitis ulcerosa og Chron's sjúkdómi).

Rannsóknaráhugi minn beindist einkum að þessum sjúkdómum og voru verkefni fyrst klínísk og snérist mikið um þróun nýrra lyfja. Þáttaskil urðu á rannsóknarferli mínum uppúr 1985 en þá varð ljóst að sýkillinn *Helicobacter pylori* væri megin orsakavaldur sársjúkdóma og krabbameins í efri meltingarvegi. Þessi uppgötvun opnaði nýja sýn á meltingarsjúkdóma. Maðurinn er hýsill fyrir fjölda sýkla sem lífa með honum oft ævilangt í misgóðu sambýli og mikill meirihluti þessara sýkla er í meltingarvegi. Sýklarnir eiga það sameiginlegt að valda ævilangri sýkingu, oft án einkenna eða sjúkdóma, en geta valdið sjúkdómum hjá einstaklingum með sérstakt erfðaupplag og/eða við viss skilyrði. Sambýlið getur verið það náð að "sambúðarslit" geta valdið sjúkdómi. Það er til dæmis talið líklegt að vaxandi tíðni þarmabólgu stafi af miklu hreinlæti sem fylgir vestrænum lífnaðarháttum og breytir þarmaflórunni. Faraldur vélindabakflæðis er ennfremur talinn tengjast hvarfi *H pylori* úr maga nútímamanna en sýkillinn minnkar sýruseitrun og þegar hann hverfur úr maganum þá eykst sýruseitrun, sem stuðlar að bakflæði.

Hvaða áhrif hafði þessi nýja sýn á rannsóknir þínar?

Þær færðust frá því að vera klínískar yfir á það svið sem flokka má sem grunnvísindi þ.e. beindust að orsökum sjúkdóma.

Hverjar eru áhugaverðustu niðurstöður rannsókna þinna og samstarfsaðila?

Okkur tókst að sýna fram á að vissir erfðaþættir tengdust þarmabólgu og að þriðjungur skyldmenna sjúklinga með þarmabólgu höfðu einnig þarmabólgu en án einkenna. Þeir erfðaþættir sem helst valda þarmabólgu hjá öðrum þjóðum fundust ekki hjá Íslendingum. Mjög sterk erfðatengsl fundust milli hryggiktar og þarmabólgu og leiddum við rök að því að þetta væri sami sjúkdóminn með mismunandi birtingarformi milli ættliða og/eða skyldmenna.

Önnur rannsókn snérist um orsakir asthma og ofnæmis en þessir sjúkdómar hafa komið fram sem faraldur á seinustu áratugum í þróuðum löndum. Við skoðuðum áhrif sjö langvarandi sýkinga á tíðni asthma og ofnæmis hjá Íslendingum og fundum að því fleiri sýkingar því minni tíðni asthma og ofnæmis.

Hvernig er rannsóknaraðstaða þín?

Ég hef allan tímann verið í fullu klínisku starfi en þó var aðeins rýmri tíma til rannsókna seinustu árin. Tækifæri til að fá styrki hafa stórukist og það skipti sköpum fyrir mig að sjá Öndvegisstyrk Rannís árið 2003.

Hvað er það sem hvetur þig til að halda áfram rannsóknum?

Það er margt. Eitt er spennan við að finna eitthvað nýtt. Annað er að vera ekki algjör þiggiandi í vísindasamfélaginu og þar með að halda faglegri sjálfsvirðingu. Mest gaman er þó að sjá rannsóknirnar leiða til lækningar.

Jón Eyjólfur Jónsson yfirlæknir öldrunarlækningadeild

Öldrunarfræðin er mjög spennandi verkefni. Á síðari hluta tuttugustu aldarinnar stækkaði sá hópur fólks sem náði háum aldri. Mikið var um hleypidóma en lítið um rannsóknir. Það var því fljótlega eftir að ég kom heim 1986, að það kallaði á mig að rannsaka það ferli sem við köllum eðlilega öldrun hjá háöldruðum. Þá var í boði samnorrænt námskeið í öldrunarfræðum, en þar var aðaldrifkrafturinn Torbjörn Svensson hjá Gerontologisk Centrum í Lundi sem stýrir rannsókninni Lund 80+, en sú rannsókn er hönnuð til að svara spurningum um eðlilega öldrun frá félagslegu, sálrænu og heilsufarslegu sjónarhorni. Höfum við á öldrunarlækningadeild LSH samstarf um sambærilega rannsókn á 80 ára gömlum Reykvíkingum og þótti það vera til heilla þar sem samanburður milli landa gæti skýrt frekar öldrunarferlið. Í fyrsta rannsóknarhópnum voru Þór Halldórsson yfirlæknir, Sigurveig H. Sigurðardóttir félagsráðgjafi, Þórey Ólafsdóttir sálfræðingur og undirritaður. Styrkir fengust frá Framkvæmdasjóði aldraðra og Minningarsjóði Sigurliða Kristjánssonar og Helgu Jónsdóttur. Síðari ár hafa Berglind Magnúsdóttir sálfræðingur, Helga Hansdóttir öldrunarlæknir og Guðný Bjarnadóttir öldrunarlæknir komið að rannsókninni og nú er Helga Hauksdóttir sálfræðinemi starfsmaður rannsóknarinnar, sem síðustu árin hefur verið fjármögnuð með rausnarlegum Rauðu fjaðrar styrk frá Lions hreyfingunni, auk þess sem aðrir aðilar gefa vinnu sína.

Frá upphafi höfum við notið hvatningar og leiðsagnar samstarfs- og yfirmanna á öldrunarsviði.

Rannsóknin 80+ metur félagslega, sálræna og heilsufarslega þætti á framsýnan hátt hjá einstaklingum fæddum árið 1913, 1918 og 1923 í Lundi og Reykjavík. Árið 2003 bættust aldraðir í hafnarborginni Kläpeda í Litháen í hópinn, en þá hófst sambærileg rannsókn þar undir stjórn Faustas Stepukonis prófessors.

Frá 1999 hefur rannsóknin farið fram hjá Rannsóknarstofu Háskólans og Landspítalans í öldrunarfræðum að Ægisgötu 27. Þar er aðstaðan góð, en aðgengi fatlaðra er erfitt. Erfiðleikar við framsýna rannsóknir á háöldruðum eru meðal annars þeir að margir eru hrumir og eiga erfitt með gang.

Langsniðsrannsóknir eru tímafrekar og niðurstöður fást á mismunandi stigum. Erfiðleikar eru talsverðir vegna brottfalls og einnig lítar lokahnignun (terminal decline) mjög niðurstöður. Af fyrstu hópnum höfum við lært að þessi hópur aldraðra Reykvíkinga er vel á sig kominn, telur sig bærilega vel efnaðan miðað við jafnaldra sína og telur að viðhorfin til aldraðra í þjóðfélaginu séu jákvæð. Við höfum staðfest að eigin mat á heilsu tengist dánartíðni á svipaðan hátt og aðrar rannsóknir hafa sýnt, að kvíði og þunglyndi er þáttur sem lítur líf kvenna frekar en karla og er frekar algengt en fjórðungur 88 ára kvenna upplifir kvíða og 10% þunglyndi. Ennfremur er þessi hópur félagslega ólíkur jafnöldrum sínum í Litháen og Svíþjóð að mörgu leyti. Í Litháen ber nokkuð á ólæsi 80 ára einstaklinga og fjölskyldustærð 80 ára Lundarbúa er mun minni. Eitt sérkenni okkar hóps, 80 ára Reykvíkinga og eldri,

hin miklu fjölskyldutengsl, en vel yfir 80% hafa dagleg samskipti (heimsóknir eða símtöl) við börn sín eða ættingja.

Þegar lítið er yfir farinn veg er það sennilega ég sem hef lært mest á þessari rannsóknarvinnu. Við klíniska vinnu á sjúkrahúsi er auðvelt að öðlast þá ímynd að aldraðir séu viðkvæmir, hrumir og veikir. Hópur sem vernda ber og er það nokkuð ríkjandi viðhorf í þjóðfélaginu. Vísa sem Helgi Seljan varpaði fram á aðalfundi Öryrkjabandalagsins er dæmi um það:

*Öllu svona aftur fer,
ellimóður talinn.
Dagarugl mitt dapurt er,
déskotí er ég galinn.*

Þá er hressandi að hafa kynnst heilbrigðum, hugsandi og kvikum öldungum og taka undir með Einari Árnasyni frá Finnsstöðum í Kinn:

*Léttur í spori laus við rugl
lífi ég sæll án meina,
líkt og þegar flýgur fugl
frjáls á milli greina.*

Þannig hafa flestir áttatíu ára Reykvíkingar það. Það heldur mér við efnið.

Um rannsóknarsniðið má lesa í:

Svensson T, Dehlin D, Hagberg B, Samuelsson G. The Lund 80+ study: some general findings. Pp 345-354. In JIF Schroots & JE Birren (Eds.), The next generation of longitudinal studies of health and aging. Elsevier, Amsterdam 1993.

Nokkrar niðurstöður úr samanburði á félagslegum þáttum í Reykjavík og Lundi má finna í: Samuelsson G, Svensson T, Jónson JE. The social life and attitudes of 80 year olds in Iceland and Sweden - A comparison of two city populations. Hallym International Journal of Aging 2005;7(1):1-14.

Helga Kristjánsdóttir

Líffræðingur Rannsóknastofu í gigtsjúkdómum

var valin ungur vísindamaður ársins 2008

Rannsóknasvið mitt er erfðafræðilegir þættir gigtar- og sjálfsöfnæmissjúkdómsins rauðra úlfa (Systemic Lupus Erythematosus, SLE) og annarra skyldra sjálfsöfnæmissjúkdóma.

Sjálfsöfnæmissjúkdómar er hópur sjúkdóma með ólíka sjúkdómsmynd, sem eiga það sameiginlegt að ónæmissvar beinist gegn sjálfsameindum. Hlutverk ónæmiskerfisins er að bregðast við framandi sameindum, s.s. sýklum, meðal annars með myndun mótefna gegn þeim. Í eðlilegu ástandi, gerir ónæmiskerfið greinarmun á eigin sameindum líkamans og framandi sameindum, sem það myndar mótefni gegn. Hins vegar kemur það fyrir að ónæmiskerfið svarar eigin sameindum líkamans með myndun sjálfsmótefna og mótefnaflétta og er þá talað um að sjálfsþol sé brostið. Afleiðingin er bólga í vefjum líkamans.

Grunnurinn að þeim niðurstöðum sem við höfum birt nýlega eru rannsóknir á íslenskum fjölskyldum þar sem sjúkdómurinn rauðir úlfar er ættlægur. Upphaflega voru eingöngu skoðaðir fjölskyldumeðlimir með rauðu úlfa, en rannsóknirnar hafa þróast þannig að nú ná þær einnig yfir aðra sjálfsöfnæmissjúkdóma.

Rauðir úlfar er fjölkerfasjúkdómur, þ.e. sjúkdómur sem getur haft áhrif á mörg líffærakerfi: húð, liði, taugakerfi og innri líffæri, sem einkennist af myndun sjálfsmótefna og mótefnaflétta. Vegna þeirra viðtæku einkenna sem koma fram í sjúkdómsmynd rauðra úlfa er gjarnan litið á sjúkdóminn sem eins konar prótótýpu fyrir sjálfsöfnæmissjúkdóma.

Orsakir rauðra úlfa eru enn að miklu leyti óþekktar, en almennt er talið að um samspil margra gena og umhverfisþátta sé að ræða. Þáttur erfða í rauðum úlfum er sterkur og endurspeglast hann m.a. í fjölskyldulægni og hári samleitni (concordance) á milli eineggja tvíbura. Rauðir úlfar er fjölgengasjúkdómur og er talið að samlegðaráhrif eða epistatískt samspil gena ræði miklu í sjúkdómsmynd.

Rannsóknir mínar og samstarfsaðila minna á íslenskum sjúklingum með rauða úlfa og ættingjum þeirra hafa leitt til skilgreiningar á þremur erfðafræðilegum áhættuþáttum fyrir rauðum úlfum.

Skortur á komplimentþáttum C4A (C4AQ0) vegna úrfellingar á eða stökkbreytinga í C4A geninu og lágs MBL í sermi vegna stökkbreytinga í MBL geninu. C4AQ0 leiðir til minnkaðrar hreinsunar mótefnaflétta úr líkamanum og lágt MBL til minnkaðrar hreinsunar sjálfsmótefna. Ef þessi hreinsunarkerfi bregðast hlaðast upp sjálfsmótefnaflétta sem falla út í vefjum og leiða til bólgu og sjúkdómseinkenna.

Erfðamengisskimun í íslensku fjölskyldunum leiddi til skilgreiningar á stökkbreytingu í PDCD1 geninu (PD-1.3A), sem áhættuþætti fyrir rauðum úlfum. PDCD1 skráir fyrir ónæmisviðtakann PD-1, og bælir ræsingunni T og B sjálfvirkra eittilfruma og gegnir lykilhlutverki í útvefjabólí. Niðurstöður

nýrra rannsókna okkar sýna að tjáning á PD-1 viðtakanum er marktækt lægri hjá sjúklingum með rauða úlfa og einnig hjá ættingjum þeirra samanborið við viðmiðunarróp. Við ályktum að minnkuð tjáning PD-1 viðtakans leiði til þess að ræsing sjálfvirkra T fruma er ekki bæld og sjálfsþol brestur.

Ýmis einkenni sjálfsöfnæmis skarast á milli sjúkdóma og vísbendingar eru um sameiginlega undirliggjandi erfðaþætti í sjálfsöfnæmi. Rannsóknir okkar hafa því einnig beinst að því að skoða tíðni annarra sjálfsöfnæmissjúkdóma í íslensku fjölskyldunum og samverkandi áhrif áhættuþátta C4AQ0, lágs MBL og PD-1.3A og tengsl við aðra sjálfsöfnæmissjúkdóma. Tíðni annarra sjálfsöfnæmissjúkdóma er marktækt hækkuð í íslenskum fjölskyldum með ættlæga rauða úlfa. Þannig má nú skilgreina fjölskyldurnar sem sjálfsöfnæmisfjölskyldur. Áhættuþættirnir PD-1.3A og C4A skortur virðast vera hluti af mjög sterkum erfðafræðilegum bakgrunni, sem eykur áhættu fyrir sjálfsöfnæmissjúkdómum almennt. Hins vegar er ljóst að fleiri erfða- og /eða umhverfisþætti þarf til og MBL skortur er hugsanlega einn slíkur þáttur.

Verðlaunin sem ég hlaut fyrir ári síðan höfðu mjög jákvæð og hvetjandi áhrif. Sú vinna sem liggur að baki þeim niðurstöðum sem nú hafa verið að birtar er mikil og stundum finnst manni leiðin löng. En síðan smellur allt saman og ástæða til að halda ótrauður áfram og leitast við að svara nýjum spurningum.

Vinna við rannsóknirnar hefur að mestu leyti farið fram á Rannsóknastofu í gigtsjúkdómum á Landspítala við Hringbraut. Verkefnið er hins vegar samstarfsverkefni Rannsóknastofu í gigtsjúkdómum og Erfðafræðideildar Uppsalaháskóla og hef ég því unnið talsvert af vinnunni í Uppsala. Húsnæði Rannsóknastofu í gigtsjúkdómum er ekki stórt og þar vinnur ört stækkandi hópur. En rannsóknastofan sjálf er ágætlega tækjum búin og þar er hægt að vinna alla frumuvinnu, próteinmælingar og PCR mælingar.

Verkefnið er fjármagnað með styrkjum, bæði frá innlendum og erlendum styrktarsjóðum. Að Rannsóknastofu í gigtsjúkdómum standa Landspítali, Háskóli Íslands og Gigtarfélag Íslands.

Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur og klínískur prófessor

Nær allar þær rannsóknir sem ég hef unnið við á mínum ferli eru á sviði sýklafræði og sýklalyfja. Ég útskrifaðist sem meinatæknir eins og það hét þá frá þáverandi Tækniskóla Íslands haustið 1971. Frá upphafi námsins var það sýklafræðin sem heillaði mig mest. Við próflok var ég svo heppin að fá vinnu við þá grein á sýkladeildinni, en þar réði þá ríkjum Arinbjörn Kolbeinsson læknir og tilheyrði deildin Rannsóknastofu Háskólans við Barónsstíg.

Er ég síðan hóf að vinna við fagið velti ég því margoft fyrir mér, hvað gæti skýrt það að sama bakterian geti í fyrsta lagi verið skaðlaus í góðu sambýli við menn, í öðru lagi valdið tiltölulega meinlausum sýkingum og í þriðja lagi valdið lífshættulegum sýkingum og lagt jafnvel fullfríska menn í valinn á skömmum tíma.

Eftir að hafa unnið í nokkur ár við almenna sýklafræði fluttist ég, vegna framhaldsnáms mannsins míns, til Svíþjóðar í nokkur ár. Fékk ég vinnu þar við sýklafræðideild Háskólasjúkrahússins í Uppsölum. Komst ég þar fljótlega inn í rannsóknarhóp, sem tengdist smitsjúkdómadeild sjúkrahússins og vann við sýklalyfjarannsóknir. Sá sem leiddi þann hóp var Otto Cars sérfræðingur í smitsjúkdómum. Snérust þær rannsóknir um það hvernig sýklalyf bærust til mismunandi vefja líkamans, nefnt lyfferill (pharmacokinetic), og hvaða þéttni þau næðu þar. Var aðallega um að ræða dýratilraunir og voru kanínur notaðar við þær rannsóknir. Þetta starf kveikti í mér hvað varðar vísindarannsóknir.

Er ég síðan flutti heim til Íslands sex árum síðar, átti ég ekki von á því að geta unnið framar að vísindarannsóknum. Hins vegar æluðust mál þannig að fljótlega eftir heimkomu hafði Sigurður Guðmundsson, fyrrum landlæknir og núverandi forseti Heilbrigðisvísindasviðs HÍ, samband við mig. Hann hafði frétt af vinnu minni í Svíþjóð. Var hann að leggja drög að heimflutningi frá Bandaríkjunum og hafði hug á því að vinna áfram að sínum rannsóknum. Hann byggði upp aðstöðu til rannsókna á sýkladeild Borgarspítalans gamla og gat útvegað fjármagn til að kosta stöðu mína að hluta, en samvinnuna hófum við árið 1987. Þar unnum við saman í nokkur ár þar til við fluttum okkur að Landspítalanum við Hringbraut. Snérist vinnan að mestu um sýklalyf og svokallaða eftirverkun sýklalyfja og einnig hvernig mismunandi sýklalyfjaklokkar verka á mismunandi sýkla. Eftirverkun sýklalyfja (e. "post-antibiotic effect eða PAE") snýst um það að mörg sýklalyf halda áfram að verka á sýklana eftir að lyfin eru horfin af sýkingarstað. Niðurstöður úr rannsóknum á þessu fyrirbæri hafa átt þátt í því að bæta skömmtun sýklalyfja jafnframt því að auka virkni og þannig stuðlað að lækun lyfjakostnaðar. Þannig er unnt að skammta lyf, sem hafa langa eftirverkun sjaldnar án þess að draga úr áhrifum. Tókst á þessum árum að halda úti virkum rannsóknarhópi á þessu sviði, sem aðallega var mannaður áhugasömum læknanemum og unglæknum. Fyrsti læknaneminn sem kom í hópinn árið 1988 var einmitt Magnús Gottfredsson núverandi yfirlæknir smitsjúkdómadeildar Landspítalans. Magnús lauk doktorsprófi frá Háskóla Íslands rúmum áratug síðar, og var

rannsóknarverkefni hans byggt á þeirri vinnu sem hann hóf í kjallaranum á Borgarspítalanum.

Í Svíþjóð var vinna mín aðallega tengd dýratilraunum og þá kanínum. Hér heima notuðum við hins vegar hvítar mýs þegar við fórum að staðfesta í dýrum eftirverkun sýklalyfjanna sem við sáum in vitro. Þá var okkur sköpuð aðstaða á Keldum og þar lögðu ófáar mýs okkur lið. Þessi vinna gaf okkur síðan tækifæri til að verða þátttakendur í samnorrænum rannsóknarhópi á þessu sviði. Voru það hópar frá Kaupmannahöfn, Uppsölum og Lundi. Á þessum árum, eða vorið 2001, lauk ég einnig meistaraþrófi í heilbrigðisvísindum frá Læknadeild HÍ og nefndist verkefnið „Áhrif beta-laktam sýklalyfja á nokkrar hjúppgerðir pneumókokka in vitro og í tilraunssýkingum í músum“. Leiðbeinandi minn var Sigurður Guðmundsson. Vinnu með pneumókokka hófum við eftir að aðstaða mín fluttist á Hringbrautina þar sem sýklafræðideild Landspítalans er til húsa. Þar er yfirlæknir og prófessor Karl G. Kristinsson. Hans helsta rannsóknarsvið hefur varðað ónæma pneumókokka. Ísland hefur haft sérstöðu samborið við önnur lönd í norður Evrópu hvað varðar algengi penisillín ónæmra pneumókokka. Hefur frá því að þeirra var fyrst vart hér á landi skömmu fyrir 1990 verið haldið utan um safn þeirra og mikil vinna unnin við stofn- og hjúppgreiningu þeirra ásamt næmisprófunum. Þar að hafa komið margir nemar. Nú er Martha Á. Hjálmarsdóttir lífeindafræðingur doktorsnemi á þessu sviði og Karl hennar leiðbeinandi, en Martha hefur tengst ónæmum pneumókokkum frá því þeirra var fyrst vart hér á landi.

Þá hef ég tekið nokkur hliðarspor varðandi músatilraunirnar og ekki einungis rannsað áhrif sýklalyfja á bakteríur heldur einnig áhrif lýsisbættar fæðu á bakteríusýkingar í músum. Niðurstöður úr þeim rannsóknum sýndu að í lýsi var vörn gegn alvarlegum sýkingum af völdum sumra bakteríutegunda. Þennan rannsóknarhóp leiddi Ásgeir Haraldsson prófessor og yfirlæknir á Barnaspítala Hringins, en með okkur störfuðu áhugasamir nemar og unglæknar.

Það sem hefur átt hug minn mestan undanfarin ár er faraldsfræði alvarlegra sýkinga, en það var einmitt faraldsfræðin sem heillaði mig mest í upphafi eftir kynnin af sýklafræðinni. Á því sviði hef ég ásamt Magnúsi Gottfredssyni lækni átt stærstan þátt í og frumkvæði að því að koma á fót gagnagrunni sem nær yfir ákveðnar ífarandi sýkingar. Fram til þessa hefur þessi grunnur náð yfir sýkingar af völdum sveppa, pneumókokka, meningókokka, streptókokka af flokki A og B og Haemophilus. Alls hafa yfir 3000 sýkingar verið skráðar. Sé ég um þennan gagnagrunn, sem staðsettur er við sýklafræðideild Landspítalans. Umsjón mín er fólgin í samantekt og skráningu úr gögnum deildarinnar. Þá hefi ég einnig átt frumkvæði að söfnun allra tiltækra sýkla, sem valda þessum viðkomandi sýkingum, í örverubanka. Þessir sýklar hafa í ártugi verið frystir, en nú er búið að skrá þá og gera tiltæka. Ónefndur er hlutur allra starfsmanna sýklafræðideildarinnar, sem hafa með vinnu sinni gert þetta verkefni mögulegt. Við þessa vinnu hef ég þurft að fletta ófáum bókum, sem geyma eldri gögn

sýklafræðideildarinnar og hef hingað til skráð upplýsingar sem ná aftur til ársins 1975. Hins vegar er hafin vinna við skráningu eldri gagna. Er það með því skemmtilegra sem ég geri að fara í gegnum þessi gömlu gögn og upplifa hve frábært starf var unnið hér á árum áður, en elstu sýklaræktunarniðurstöður ná aftur til ársins 1936.

Samstarfshópur minn þegar um ræðir ífarandi sýkingarnar eru lækarnir Magnús á smitsjúkdómadeildinni, Ásgeir á Barnaspítala Hringins og Karl á sýklafræðideildinni. Hafa verið unnar klínískar upplýsingar um gang, sjúkdómsmynd og afdrif sjúklinga með þessar alvarlegu sýkingar. Og svo höfum við litið nánar á sjúkdómsvaldinn, þ.e. sýkilinn, og hjúp- og stofngreint tiltæka sýkla. Hefur það í mörgum tilvikum verið gert með þverfaglegu samstarfi, þar sem lífeindafræðingar eða nemar í því fagi hafa séð um sýklafræði hlutann en læknanemar eða unglæknar um klíniska hlutann. Fyrsti doktorsnemin, Lena Rós Ásmundsdóttir læknir, lauk doktorsprófi í haust og einnig hóf fyrsti MS neminn, Erla Soffía Björnsdóttir, lífeindafræðingur, nám í haust. Lena Rós rannsakaði ífarandi candida sveppasýkingar og Erla Soffía fæst í sínu verkefni við stofngreiningu streptókokka af flokki B. Þá eru ótaldir lífeindafræðinemar í BSc verkefnum og læknanemar í 3ja árs verkefnum, en mörg rannsóknarverkefni sem byggja á þessum gagnagrundi og örverubanka hafa þegar litið dagsins ljós.

Ég er með rannsóknarstöðu á sýklafræðideildinni og megin tíma mínum er varið í rannsóknir. Hins vegar er mjög mikilvægt að missa ekki tengsl við klíniska starfsemi og það geri ég með því að taka vaktir og vinna á sýklafræðideildinni á sumrin, þegar hörgull er á starfsfólki. Það er ekki síst við þessa klínisku vinnu sem hugmyndir að rannsóknarverkefnum hafa vaknað. Yfirmenn mínir hafa verið mjög skilningsríkir varðandi mína rannsóknarvinnu og gefið mér það frjálstræði sem nauðsynlegt er.

Þessar rannsóknir á ífarandi sýkingum hafa m.a. verið fjármagnaðar með styrkjum frá Vísindasjóði Landspítalans, Rannsóknarsjóði ríkisins og Rannsóknasjóði Háskólans. Þá áttu þessar rannsóknir stóran þátt í að til landsins fékkst mjög stór styrkur frá Bandaríkjunum til þess að vinna að ættlægri smitsjúkdóma. Eru Íslensk erfðagreining og Landspítalinn samstarfsaðilar að þeirri rannsókn, sem þegar er hafin.

Það sem kemur helst á óvart við rannsóknir á faraldfræði ífarandi sýkinga er að í flestum þeim tilvikum sem við höfum rannsakað, hefur dánartíðnin litið breyst á rannsóknartímabilinu, sem nær yfir rúmlega 30 ár. Þetta er niðurstaðan þrátt fyrir mun betri stoðmeðferð, sem þessir sjúklingar fá núna og einnig öflugri sýklalyfjameðferð. Áfram mun verða haldið að leita að þeim þáttum bakteríunnar sem geta útskýrt meinvirni hennar, þótt að öllum líkindum sé í flestum tilvikum um að ræða flókið samspil hýsils og sýkils. Það að dánartíðni þessara alvarlegu sýkinga hefur haldist óbreytt er jafnframt hvatning til áframhaldandi rannsókna og beinast þá spjótin að nýjum bóluefnum, sem eru í þróun víða erlendis. Síðastliðna 2 áratugi höfum við þegar séð tvö bóluefni, sem hafa sannað gagnsemi sína hér á landi, en það eru bóluefni gegn Haemophilus influenzae af hjúpperð b og gegn meningókokkum af flokki C.

Þessi bóluefni eru nú gefin ungbörnum á Íslandi. Þá er bóluefni gegn pneumókokkum ætlað ungbörnum komið á markað hér, þótt ekki sé búið að setja það á bólusetningarlistann. Forsenda hagkvæmnisútreikninga á bóluefnum er nákvæm skráning og afdrif sjúklinga, sem fá sjúkdóma sem hægt er að fyrirbyggja.

Meðfædd forvitni hefur verið mín mesta hvatning í rannsóknarvinnunni. Og þar er sýklafræðin kjörin vettvangur. Þú sérð sýkil í smásjá og síðan kemur yfirleitt í ljós næsta dag, hvort þú hafir greint hann rétt. Eða rétt niðurstaða við tegundagreiningu bakteríuvaxtar á skálum, sem sannreynist við aflestur greiningaprófa næsta dag. Þá vegur einnig þungt nautn sú sem felst í því að skapa nýja þekkingu. En það er ekki síst samvinna við það frábæra samstarfsfólk sem ég hefi unnið með, svo og að vera í tengslum við ungt og duglegt námsfólk, sem sem hefur unnið með okkur í lengri eða skemmri tíma, sem er besta hvatningin.

Hvað varðar áframhaldandi rannsóknir á meinvirni sýkla og samspili sýkla og sjúklings er Ísland kjörinn vettvangur. Ég er þess fullviss að hvergi er til skrá af því tagi sem við höfum yfir ífarandi sýkingar í einu landi og yfir jafnt langt tímabil. Að eiga mögulegan aðgang að upplýsingum um allar þessar alvarlegu sýkingar frá því að sýklaræktanir hófust hér á landi fyrir um 80 árum er einstakt. Enn er þó margt óunnið í því efni, en mér finnst ég hins vegar vera að safna í miðlægan sarp fyrir komandi vísindamenn.

Veggspjöld á Vísindum á vordögum 2008

Að sigrast á hindrunum: upplifun filippseyskra sjúklinga á Landspítala.

Gwendolyn P. Requierme, Auðna Ágústsdóttir

Endurhæfingarsvið LSH, Skrifstofa kennslu vísinda og þróunar, kennslu- og fræðasvið.

Aðlögun og aðlögunarleiðir foreldra unglunga með sykursýki. - Hefur skammtíma hjúkrunar meðferð í formi fræðslu- og stuðnings áhrif?

Elisabet Konráðsdóttir¹ og Erla Kolbrún Svavarsdóttir²

¹Barnspítali Hringins og Landspítali, ²Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands.

Aldur hefur áhrif á tíðni endurþrengingar eftir skurðaðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu hjá börnum.

Sverrir I. Gunnarsson^{1,2}, Bjarni Torfason^{1,2}, Gunnlaugur Sigfússon^{1,3}, Hróðmar Helgason³, Tómas Guðbjartsson^{1,2}

¹Læknadeild HÍ, ²hjarta- og lungnaskurðeild, Landspítala, ³Barnspítala Hringins.

Andlát eftir heimferð frá bráðamóttöku Landspítala við Hringbraut.

Oddný S Gunnarsdóttir¹, Vilhjálmur Rafnsson²

¹ Skrifstofa vísinda, kennslu og þróunar, Landspítala, ² Rannsóknastofa í heilbrigðisfræði, Læknadeild, HÍ.

A-ONE: Rasch greining ADL kvarða.

Guðrún Árnadóttir¹, Anne G. Fisher²

¹ Íþjúpjalúun, endurhæfingarsvið LSH, ² Háskólinn í Umeå, Svíþjóð.

Aukið algengi sjálfsofnæmissjúkdóma á meðal einstaklinga með IgA skort og fyrstu gráðu ættingja þeirra.

Guðmundur H. Jörgensen^{1,5}, Ingunn Þorsteinsdóttir², Sveinn Guðmundsson³, Lennart Hammarström⁴, Björn R. Lúðvíksson⁵

¹ Læknadeild Háskóla Íslands ² Rannsóknarstofnun Landspítala, ³ Blóðbanki Íslands ⁴ Ónæmisfræðideild Karolinska spítali, Huddinge, Svíþjóð ⁵ Ónæmisfræðideild LSH.

Ábendingar og árangur meðferðar með ECMO-dælu á Íslandi 1991-2007.

Þorsteinn H. Ástráðsson¹, Tómas Guðbjartsson^{2,3}, Bjarni Torfason^{2,3}, Líney Símonardóttir², Felix Valsson¹

¹ Svæfinga- og gjörgæsludeild og ² hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ³ læknadeild HÍ.

Áhrif árlegra breytinga á vigtum NordDRG flokkunarferfisins á legulengd og kostnað meðferðar á Landspítala.

Elin J. G. Hafsteinsdóttir¹, Luigi Siciliani²

¹ Landspítali og hagfræðideild háskólans í York, ² hagfræðideild háskólans í York, Englandi.

Áhrif glákuaðgerða á súrefnismettun í sjónhimnu.

María Soffía Gottfreðsdóttir¹, Sveinn Hákon Harðarson¹, Einar Stefánsson¹

¹ Augdeild LSH.

Áhrif kúrkúmins og kúrkúminóíða á lungnaþekjuvef in vitro.

Berglind Eva Benediktsdóttir¹, Þórarinn Guðjónsson², Hanne Hjort Tønnesen³, Már Mátsson¹, Ólafur Baldursson^{1,4}

¹ Lyfjfræðideild, Háskóli Íslands; ² Rannsóknastofa í stofnfrumfræðum, Líffræðisvið, Læknadeild HÍ og ³ Blóðmeinafræðideild Landspítala. ⁴ School of Pharmacy, Dept. of Pharmaceutics, University of Oslo, ⁵ Lungnadeild Landspítala.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis).

Ragna Hlín Þorleifsdóttir^{1,2}, Andrew Johnston³, Sigrún Laufey Sigurðardóttir¹, Jón Hjaltalín Ólafsson², Bárður

Sigurgeirsson², Hannes Petersen⁴, Helgi Valdimarsson¹

¹ Ónæmisfræðideild LSH, ² Hjúð- og kynsjúkdómadeild LSH, ³ Húðsjúkdómadeild, University of Michigan, USA, ⁴ Háls, nef og eyrnadeild LSH.

Áhrif neyslu magurs fisks á þyngdartap í of þungum og of feitum einstaklingum.

Álfons Ramel, Margrét Þóra Jónsdóttir, Inga Þórsdóttir

Næringarstofa.

Áhrif NovoSeven® og fibrinogens á blóðstorku eftir opnar hjartaaðgerðir með aðstoð hjarta og lungnavélar.

Hanna S. Asvaldsdóttir¹, Páll T. Önnundarson², Benny Sörensen³

¹ Hjarta og lungnaskurðeild og ² blóðsjúkdómadeild, Landspítala, ³ Blóðsjúkdómadeild, Skejby Sygehus, Árósum, Danmörku.

Áhrif NRG1 á vitræna færni og sjúkdómseinkenni í geðklofa.

Brynja Björk Magnúsdóttir, H. Magnús. Haraldsson¹, Robin Morris², Robin Murray², Engilbert Sigurðsson¹, Hannes Pétursson¹ og Þórður Sigmundsson¹

¹ Geðsvið Landspítala, ² King's College University of London, Institute of Psychiatry, London.

Áhrif ónæmisglæða á angafrumur – lykill að eflingu ónæmissvars í nýburamúsum?

Sólveig G. Hannesdóttir¹, Þórunn Á. Ólafsdóttir^{1,2}, Giuseppe Del Giudice³, Emanuelle Trannoy⁴ and Ingileif Jónsdóttir^{1,2}

¹ Ónæmisfræðideild, Landspítala, Reykjavík, ² Læknadeild, Háskóla Íslands, ³ Novartis Vaccines, Siena, Ítalíu, ⁴ Sanofi Pasteur, Marcy l'Etoile, Frakklandi.

Áhrif TGFbeta 1 á þroskun og sérhæfingu T-fruma í CD4+CD25+FoxP3+ T-frumur.

Laufey Geirsdóttir^{1,2}, Brynja Gunnlaugsdóttir^{1,2,3}, Þórunn Hannesdóttir², Inga Skafatdóttir¹ og Björn Rúnar Lúðvíksson^{1,2}

¹ Ónæmisfræðideild LSH, ² Læknadeild HÍ og ³ Gigtarrannsóknarstofa LSH.

Áhrif TGF-β1 og T-stýrifruma á Immunological synapse.

Brynja Gunnlaugsdóttir^{1,2,3} og Björn Rúnar Lúðvíksson^{1,3},

¹ Ónæmisfræðideild og ² Rannsóknastofa í Gigtjúkdómum, LSH, ³ Læknadeild HÍ.

Áhættumat hjarta- og æðasjúkdóma fyrir fimm tug. Samanburður á hlutfallslegri og raunverulegri áhættu í áhættureiknivél.

Geir Hirlekar¹, Thor Aspelund^{1,2}, Vilundur Guðnason^{1,2}, Þórarinn Guðnason^{1,2}, Karl Andersen¹

¹ Háskóli Íslands ² Hjartavernd ³ Landspítali.

Árangur og umfang endurlífgunar á Landspítalanum.

Bylgja Kærnested, Gísli E. Haraldsson, Jón Baldursson, Davíð O. Arnar.

Endurlífgunarnefnd, Landspítalinn.

Árangur skurðaðgerða við miðblaðsheilkenni.

Jón Þorkell Einarsson¹, Jónas G Einarsson¹, Helgi J Ísaksson², Gunnar Guðmundsson^{1,4}, Tómas Guðbjartsson^{3,4}

¹ Lungnadeild, ² rannsóknastofu í meinafræði og ³ hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ⁴ læknadeild Háskóla Ísland.

Blæðing er aukin eftir kransæðahjáveituaðgerðir á sláandi hjarta í samanburði við aðgerðir framkvæmdar með aðstoð hjarta- og lungnavélar.

Hannes Sigurjónsson¹, Bjarni G. Víðarsson¹, Bjarni

Torfason^{1,2}, Tómas Guðbjartsson^{1,2}

¹ Hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ² læknadeild Háskóla Íslands.

B-minnisfrumur sem myndast við bólusetningu gegn meningókokkum C eru langlífur.

Maren Henneken¹, Nicolas Burdin², Einar Thoroddsen³, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir^{1,4}, Emanuelle Trannoy² og Ingileif Jónsdóttir^{1,4,5}

¹ Ónæmisfræðideild LSH, ² Sanofi Pasteur, Frakklandi, ³ HNE-deild LSH, ⁴ Læknadeild HÍ, ⁵ deCODE genetics, Reykjavík.

Boðleiðir sem miðla boðum thrombíns til örvunar eNOS í æðapelinu eru háðar breytingum á innanfrumu ATP eftir meðhöndlun.

Brynhildur Thors¹, Haraldur Halldórsson^{1,2}, Guðmundur Þorgeirsson^{1,2}

¹ Læknadeild Háskóla Íslands, ² Landspítali.

Bólumiðlar spá ekki fyrir um tilkomu endurþrengsla í stoðnetum.

Sigurdis Haraldsdóttir^{1,3}, Dagbjört Helga Pétursdóttir², Þórarinn Guðnason¹, Axel F. Sigurðsson¹, Anna Helgadóttir⁴, Kristján Eyjólfsson¹, Sigurpáll Scheving¹, Kristleifur Kristjánsson⁴, Björn Rúnar Lúðvíksson², Karl Andersen^{1,5}

¹ Hjartadeild, LSH; ² Ónæmisfræðideild, LSH; ³ Læknadeild, Háskóla Íslands; ⁴ Íslensk erfðagreining.

Einföld, hlutlæg greining á asatíðum.

Brynja R. Guðmundsdóttir^{1,3}, E. Fanney. Hjaltalin¹, Guðrún Bragadóttir¹, Arnar Hauksson², Páll Torfi Önnundarson^{1,3}

¹ Blóðmeinafræðideild Landspítala, ² Heilsugæslan Reykjavík, ³ Læknadeild Háskóla Íslands.

Einkenni athyglisbrests með óvirkni eftir aldri og kyni á Óvirknikvarðanum.

Guðmundur Skarphéðinsson¹, Páll Magnússon¹, Bóas Valdórsson¹, Jakob Smári²

¹ Geðsvið LSH, ² Háskóli Íslands.

Eitranir í börnum yngri en 18 ára.

Guðborg Auður Guðjónsdóttir^{1,2}, Jakob Kristinnsson^{1,4}, Runólfur Pálsson³, Curtis P Snook^{1,5}, Margrét Blöndal², Sigurður Guðmundsson⁶

¹ Eitranarmiðstöð ² slysa- og bráðasvið og ³ Lyflækningasvið I, Landspítala; ⁴ Rannsóknarstofa í lyfja- og eitrefnafræði, Háskóla Íslands; ⁵ Division of Toxicology, University of Cincinnati, Cincinnati, USA; ⁶ Landlækniseimbættið.

Endurhæfing aftaugaðra vöðva í raförvunarmeðferð: mælingar á rúmmáli, þéttni og lögun.

Paolo Gargiulo^{1,3}, Brynjar Vatnsdal¹, Páll Ingvarsson², Sigrún Knútsdóttir², Vilborg Guðmundsdóttir², Stefán Yngvason² og Þórður Helgason^{1,3}

¹ Rannsóknar- og þróunarstofa, HTS, Landspítali, ² Endurhæfingardeild að Grensá, Landspítali, ³ Heilbrigðisverkefni tækni- og verkfræðideildar Háskólans í Reykjavík

Eru breytingar á beinþéttni handknattleikskvenna yfir níu ára tímabil háðar því hvort þær héldu áfram íþróttaiðkun?

Hjörtur Brynjólfsson, Diana Óskarsdóttir og Gunnar Sigurðsson

Innkirtla- og efnaskiptasjúkdómadeild Landspítalans, Læknadeild Háskóla Íslands.

Framvirk rannsókn á heilli þjóð: Munur á tíðni höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglunga í dreifbýli og þéttbýli.

Jónas G Halldórsson¹, Kjell M Flekkøy² Kristinn R Guðmundsson³, Guðmundur B Arnkelsson⁴, Eiríkur Örn Arnarson^{1,5}

¹Sálfræðipjónusta Landspítalans; ²Sálfræðideild Háskólans í Ósló og Öldrunardeild Ullevål sjúkrahússins, Ósló; ³Heila- og taugaskurðeild Landspítalans; ⁴Sálfræðideild H.Í.; ⁵Læknadeild H.Í.

Fræðslu- og stuðningsmeðferð fyrir fjölskyldumeðlimi einstaklinga með átröskun til að stöðja þá til bata.

Margrét Gísladóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir

HÍ, hjúkrunarfræðideild, Landspítali

Geðheilsa kvenna á meðgöngu og eftir barnsburð: Algengi einkenna þunglyndis, kvíða og streitu á þremur tímabilum meðgöngu og 9 vikum eftir barnsburð.

Linda Bára Lýðsdóttir¹, Pétur Ingi Pétursson¹, Halldóra Ólafsdóttir¹, Pétur Tyrffingsson¹, Jón Friðrik Sigurðsson^{1,2}, Marga Thome³, Arnar Hauksson⁴, Sigríður Brynja Sigurðardóttir⁵, Sigríður Sía Jónsdóttir

¹Geðsvið LSH, ²Læknadeild H.Í., ³Hjúkrunarfræðideild H.Í., ⁴Miðstöð mæðravemdar, ⁵Heilsgæsla Grafarvogs.

Geislaskammtar við nokun keilulaga röntgensneiðmynda.

Harpa Dis Birgisdóttir¹, Elsa Dögg Gunnarsdóttir² og Garðar Mýrdal¹

¹Geislaeðlisfræðideild krabbameinslækninga, LSH, ²Námsbraut í geislafræði við Háskólann í Reykjavík.

Gore-tex® míturlokustög sem viðbótarmeðferð við míturlokuleka vegna langvarandi blóðþurrðar í hjarta.

Sigurður Ragnarsson¹, Arnar Geirsson², Sabet Hashim², Tómas Guðbjartsson^{1,3}

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²Hjartaskurðeild Yale University School of Medicine, ³Hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala.

Greining taugastofnfrumna með þyrpingaræktunum í Pogz -/ - músafóstrum.

Anna María Halldórsdóttir¹, Jonathan R. Keller², Kristbjörn Orri Guðmundsson^{1,2}, Ólafur E. Sigurjónsson¹,

Blóðbankinn, Landspítali¹, Laboratory of Molecular Immunoregulation, National Cancer Institute, Frederick, USA², Tækni og verkfræðideild - Háskólinn í Reykjavík³.

Grindarbotnsþjálfun með raförvun og án sem meðferð við áreynsluþvagleka.

Halldóra Eyjólfsdóttir¹, María Ragnarsdóttir¹, Guðmundur Geirsson², Þórarinn Sveinsson³.

¹LSH Endurhæfingardeild Hringbraut, ²Þvágfæraskurðeild LSH Hringbraut, ³Sjúkraþjálfunarskóli Læknadeild HÍ.

Háskammta krabbameinslyfjameðferð og ígræðsla eigin stofnfruma á LSH. Reynslan fyrstu fjögur árin.

Sigrún Reykdal¹⁾, Þórunn Sævarsdóttir¹⁾, Leifur Thorsteinsson²⁾, Guðmundur Rúnarsson¹⁾, Steinunn J Matthíasdóttir²⁾, Erna Guðmundsdóttir²⁾, Brynjar Víðarsson¹⁾, Vilhelmina Haraldsdóttir¹⁾, Ólafur E Sigurjónsson²⁾, Sveinn Guðmundsson²⁾ og Hlíf Steingrimsdóttir¹⁾

¹LSH, blóðlækningadeild, ²Blóðbanki

Hemólýtískir streptókokkar af flokki B í börnum.

Guðrún Lilja Óladóttir¹, Helga Erlendsdóttir^{1,2}, Gestur Pálsson^{1,3}, Karl G. Kristinsson^{1,2}, Ásgeir Haraldsson^{1,3}

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²Sýklafraðideild Landspítala, ³Barnspítali Hringins

Hlutverk protein tyrósín fosfatasa 1B (PTP1B) í brjóstastofnfrumulínunni D492.

Bylgja Hilmarsdóttir, Katrín Ósk Guðmundsdóttir, Ragnar Pálsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon

Rannsóknastofa í Stofnfrumufræðum, Blóðmeinafræðideild Landspítala og Lífærafraði Læknadeildar Háskóla Íslands.

Höfuðáverkar barna og unglinga: Forspárgildi alvarleika áverka, slystaðar og aldurs um einkenni fjórum árum síðar.

Jónas G Halldórsson MA¹, Kjell M Flekkøy DrPhilos², Guðmundur B Arnkelsson PhD³, Kristinn Tómasson MD DrMed⁴, Kristinn R Guðmundsson MD⁵, Eiríkur Örn Arnarson PhD^{1,6}

¹Sálfræðipjónusta Landspítala; ²Sálfræðideild Háskólans í Ósló og Öldrunardeild Ullevål sjúkrahússins, Ósló; ³Sálfræðideild H.Í.; ⁴Vinnueftirlit ríkisins; ⁵Heila- og taugaskurðeild Landspítala; ⁶Læknadeild HÍ

Innleiðing klínískra gæðavisa/útkomumælinga á bráða- og ferldeild geðsviðs. Könnun á afdrifum og árangri meðferðar hjá sjúklingum með algengar geðraskanir á bráða- og ferldeild geðsviðs við Hringbraut með CORE árangursmatslistanum.

Baldur Heiðar Sigurðsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Pétur Tyrffingsson, Unnur Jakobsdóttir Smári, Kristín Gyða Jónsdóttir, og Guðrún Úlfhildur Grímsdóttir

Geðsvið LSH.

Innri áreiðanleiki og réttmæti DASS samkvæmt MINI.

Baldur Heiðar Sigurðsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Sigurður J. Grétarsson

LSH og Sálfræðiskóli H.Í.

Ígræðsla á nýrnahluta (autotransplantation) vegna nýrnakrabbameins í báðum nýrum.

Bjarni G. Víðarsson¹, Jón Guðmundsson², Ólafur S. Indriðason², Eiríkur Jónsson¹

¹Þvágfæraskurðlækninga-, ²Nýrnalækninga- og ³Röntgendeild LSH.

Íslenska næringarmódelið - aukíð framboð á hollum mat fyrir börn.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, Tinna Eysteinsdóttir, Inga Þórsdóttir

Næringarstofa LSH.

Krabbamein í smágirni á Íslandi.

Jóhann Páll Ingimarsson¹, Jón Gunnlaugur Jónasson², Jónas Magnússon¹, Páll Helgi Möller¹

¹Skurðlækningadeild Landspítala, ²Rannsóknarstofa Háskólans í meinafræði.

Kviðarholsháprýstiheilkenni í kjölfar ECMO meðferðar eftir bráða ósæðarlökuskiptaaðgerð.

Haraldur Már Guðnason¹, Guðjón Birgisson², Alma Möller^{3,4}, Kári Hreinsson³, Helgi K. Sigurðsson², Tómas Guðbjartsson^{1,4}

¹Hjarta og lungnaskurðeild, ²almenn skurðeild, ³svæfinga- og gjörgæsludeild, Landspítala. ⁴Læknadeild HÍ.

Könnun á gagnsemi reglulegs mænskaðaæftirlits á LSH fyrir mænskaðaða einstaklinga á Íslandi.

Sigrún Garðarsdóttir^{1,2}, Sigrún Knútsdóttir¹ og Marta Kjartansdóttir¹

¹Endurhæfingardeild LSH, rensási, ²Háskólinn á Akureyri.

Lektiferilspótein og sykrun IgA sameinda í sjúklingum með IgA nýrnamein.

Ragnhildur Kolka, Magnús Böðvarsson, Sverrir Harðarson, Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Þorbjörn Jónsson

Önæmisfræðideild, lylfækningsdeild, meinafræðideild og Blóðbankinn, Landspítala.

Líðan skurðsjúklinga á skurðeild og sex vikum eftir aðgerð.

Herdís Sveinsdóttir^{1, 2)}; Heiða Steinunn Ólafsdóttir²⁾; Katrín Blöndal²⁾; Sesselja Jóhannsdóttir²⁾; Sigríður S. Þorleifsdóttir²⁾; Soffía Eiríksdóttir²⁾; Þuríður Geirsdóttir²⁾

¹⁾ Háskóli Íslands, hjúkrunarfræðideild; ²⁾ Landspítali.

Líðan starfsmanna á sjúkrahúsi: List hins mögulega í eldhúsi og þvottahúsi.

Sigrún Gunnarsdóttir

Þróunarskrifstofa hjúkrunarforstjóra LSH.

Lífsgæði og endurhæfingarþarfir sjúklinga sem fá lyfjameðferð við krabbameini - langtímarannsókn.

Þórunn Sævarsdóttir¹, Nanna Friðriksdóttir¹, Sigríður Gunnarsdóttir^{1,2}

¹ Landspítali, Lyflækningasvið II, ² Háskóli Íslands, hjúkrunarfræðideild.

Lífupplýsingafræðileg kortlagning DNA metýlunar kímilnu mannsins.

Martin Ingi Sigurðsson¹, Hans Tómas Björnsson², Jón Jóhannes Jónsson^{1,3}

¹Læknadeild HÍ, ²Erfðafræðimíðstöð Johns Hopkins háskólans, ³Erfða og sameindalíffræðideild LSH.

Lungnasýnatökur með skurðaðgerð til greiningar sjúkdóma í millivef lungna.

Martin Ingi Sigurðsson¹, Gunnar Guðmundsson^{1,2}, Helgi J. Ísaksson³, Tómas Guðbjartsson^{1,4}

¹Læknadeild HÍ, ²lungnadeild, ³rannsóknastofu í meinafræði og ⁴hjarta- og lungnaskurðeild, Landspítala.

Lyfjabrunnar á LSH 2002-2006, ísetning og notkun.

Skúli Óskar Kim¹, Páll Helgi Möller², Bergþór Björnsson², Pétur Hannesson³, Agnes Smáradóttir⁴

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²skurðlækningadeild, ³myndgreiningadeild og ⁴lyflækningadeild krabbameina Landspítala.

Lyfjafræðileg umsjá á dag- og göngudeild blóð og krabbameinslækninga 11B, Landspítala.

Guðrún Eva Nielsdóttir¹, Anna Birna Almarsdóttir¹ og Þórunn K. Guðmundsdóttir²

¹⁾ Lyfjafræðideild Háskóla Íslands, ²⁾ Landspítali, Sjúkrahúsapótek.

Lykilhlutverk deildarstjóra hjúkrunar. Tengsl uppbyggjandi samskipta og öryggis sjúklinga og starfsmanna.

Sigrún Gunnarsdóttir

Þróunarskrifstofa hjúkrunarforstjóra LSH.

Mat á alvarleika áráttu- og þráhyggjueinkenna: Próffræðilegir eiginleikar sjálfsmatsútgáfu Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale (Y-BOCS-SR) í úrtaki háskólanema.

Ívar Snorrason, Ragnar P. Ólafsson og Jakob Smári

Geðsvið LSH og Háskóli Íslands.

Mataræði og járnþúskaþur isleikra ungbarna - áhrif nýrra ráðlegginga.

Ása Vala Þórisdóttir, Gestur I Pálsson og Inga Þórsdóttir

Næringarstofa.

Meðferð fyrir of feit börn og fjölskyldur, Barnaspítala Hringinsins.

Þuríður Gunnarsdóttir¹, Anna Sigríður Ólafsdóttir², Urður Njarðvík³, Linda Craighead⁴, Ragnar Bjarnason⁵

¹Háskóli Íslands, ²Kennaraháskóli Íslands, ³Barnasálfræðistöðin, ⁴Emory University, ⁵Landspítali.

Minnkuð Lactotransferrin tjáning í lungnaæxlum.

Þórunn E. Pétursdóttir¹, Unnur Þorsteinsdóttir², Páll H. Möller³, Jóhannes Björnsson¹, Stefan Imreh⁴, Valgarður Egilsson¹ og Sigurður Ingvarsson⁵.

¹Rannsóknarstofa í Meinafræði, Frumullfræðideild, ²Íslensk Erfðagreining, ³Skurðlækningasvið, Landspítali, ⁴Karolinska Institutet, Microbiology and Tumorbiology Center, Stokkhólmur. ⁵Tilraunastöð Háskóla Ís.

Minnkuð tjáning PD-1 viðtakans og lækkað hlutfall CD25+ CD4 T fruma hjá SLE sjúklingum samanborið við heilbrigða einstaklinga.

Helga Kristjánsdóttir^{1,2}, Kristján Steinsson¹, Iva Gunnarsson³, Þuríður Þorsteinsdóttir¹, Marta E. Alarcón-Riquelme².

¹Rannsóknastofa í gigtjúkdómum, LSH, ²Department of Genetics and Pathology, Rudbeck Laboratory, Uppsala University, ³Unit for Rheumatology, Karolinska University Hospital, Sweden.

Mótefnasvar og ónæmisminni aukast við bólusetningu nýburamása með prótein-tengdum meningókokkafjölsykrum C ef ónæmisglæðirinn LT-K63 eða CpG2006 er gefinn með.

Siggeir F. Brynjólfsson^{1,2}, Stefania P. Bjarnarson^{1,2}, Elena Mori³, Giuseppe Del Giudice³, Ingileif Jónsdóttir^{1,2,4}

¹Ónæmisfræðideild Landspítala, ²Læknadeild Háskóla Íslands, ³Novartis Vaccines, Siena, Ítalíu, ⁴deCODE genetics.

Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli.

Agnes Þórólfsdóttir¹ og Garðar Mýrdal²

¹Geislameðferð krabbameinslækninga, LSH, ²Geislæðlisfræðideild krabbameinslækninga, LSH.

Neikvæðar vísbendingar um tengsl PALB2 og brjóstakrabbameins á Íslandi.

Haukur Gunnarsson¹, Aðalgeir Arason¹, Elizabeth M. Gillanders², Bjarni A. Agnarsson¹, Guðrún Jóhannsdóttir¹, Óskar Þ. Jóhannsson³, Rósa B. Barkardóttir¹

¹Rannsóknastofa í meinafræði, Landspítali, ²Inherited Disease Research Branch, National Human Genome Research Institute, NIH, Baltimore, ³Krabbameinslækningadeild, Landspítala.

Nýburamýs geta myndað ónæmissvar gegn meningókokka B bóluefnum.

Sindri Freyr Eiddsson¹, Þórunn Ásta Ólafsdóttir^{1,2}, Mariagrazia Pizzà³, Rino Rappuoli³, Ingileif Jónsdóttir^{1,2}

¹Ónæmisfræðideild Landspítala, ²Læknadeild Háskóla Íslands, ³Novartis Vaccines, Siena, Ítalíu.

Næringarástand mænuskaðaðra skjólstæðinga Landspítala.

Dóróthea Bergs, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Sigríður Erlingsdóttir

Endurhæfingarsvið LSH, Næringarstofa LSH, Fjórdungsjúkrahúsið Akureyri.

Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur draga úr tjáningu á yfirborðssameindum sem taka þátt í vakasýningu og ræsingu T-frumna.

Arna Stefánsdóttir^{1,2}, Ingibjörg Harðardóttir², Jóna Freysdóttir^{1,3}

¹Rannsóknastofa í gigtjúkdómum, LSH; ²Læknadeild, HÍ; ³Ónæmisfræðideild, LSH.

Ónæmisglæðirinn IC31 eykur ónæmissvör nýburamása gegn tvenns konar pneumókokka bóluefnum.

Þórunn Ásta Ólafsdóttir^{1,2}, Karen Lingnau³, Eszter Nagy³, Ingileif Jónsdóttir^{1,2,4}

¹Landspítali, Department of Immunology, Reykjavík, ²University of Iceland Faculty of Medicine, Reykjavík, ³Intercell AG, Vienna, Austria and ⁴deCODE genetics, Reykjavík.

Q100R stökkbreyting í geni storkubáttar VII hjá íslenskri fjölskyldu með blæðingarheigð.

Helga Sigrún Sigurjónsdóttir¹, Elizabeth Cook¹, Brynja R. Guðmundsdóttir², Vigfús Þorsteinsson³, Ísleifur Ólafsson¹

¹Klínískri lífeinafræðideild og ²Blóðmeinafræðideild Landspítala, ³Rannsóknardeild Sjúkrahúsins á Akureyri.

Rannsókn á vinnu og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga.

Helga Bragadóttir^{1,2}, Teitur Helgason¹, Sigrún Gunnarsdóttir¹, Helgi Þór Ingason¹, Lovísa Baldursdóttir², Svava Porkelsdóttir²

¹Háskóli Íslands, ²Landspítali.

Reykningar mæðra á meðgöngu eða á fyrsta aldursári barns auka hættu á barnaexemi við 10-11 ára aldur.

Michael Clausen^{1,2}, Sigurður Kristjánsson^{1,2}, Ásgeir Haraldsson^{1,2}, Bengt Björkstén³.

¹Barnspítali Hringins, Landspítali, ²Læknadeild, Háskóli Íslands, ³Institute of Environmental Medicine, Karolinska Institutet, Stockholm.

Réttmæti PHQ skimunartækisins.

Hafrún Kristjánsdóttir², Guðmundur B. Arnkelsson¹ og Valdí E Pálsdóttir³

¹Félagsvísindadeild HÍ, ²geðsvið Landspítala, ³Reynir Ráðgjafastofa.

Risblaðra í lunga læknuð með skurðaðgerð.

Hilmir Ásgeirsson¹, Dóra Lúðvíksdóttir¹, Ólafur Kjartansson², Tómas Guðbjartsson^{3,4}

¹Lungnadeild, ²myndgreiningardeild og ³hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ⁴læknadeild Háskóla Íslands.

Rof á vélinda á Landspítala 1980-2007.

Halla Viðarsdóttir¹, Sigurður Blöndal², Tómas Guðbjartsson^{2,3}

¹Hjarta- og lungnaskurðeild, ²almenn skurðeild Landspítala, ³læknadeild Háskóla Íslands.

Ræsing T-fruma við brátt hjartadrep.

Emil Árni Vilbergsson^{1,3}, Dagbjört Helga Pétursdóttir¹, Inga Skaftadóttir¹, Guðmundur Þorgeirsson^{2,3} og Björn Rúnar Lúðvíksson^{1,3}.

¹Ónæmisfræðideild LSH, ²Lyftækningsvið I LSH, ³Læknadeild, Háskóla Íslands.

Samanburður á breytingum í þéttni beina og aftaugaðra vöðva meðhöndluðum með raförvun.

Þórður Helgason^{1,2}, Paolo Gargiulo^{1,2}, Guðfinna Halldórsdóttir¹, Páll Ingvarsson³, Sigrún Knútsdóttir³, Vilborg Guðmundsdóttir³, Stefán Yngvason³

¹Rannsókn- og þróunarstofa, HTS, Landspítali; ²Heilbrigðisverfræðiskor Tækni- og verkfræðideildar Háskólans í Reykjavík; ³Endurhæfingardeild að Grensá, Landspítali.

Samanburður á krufningagreindum nýrnafrumukrabbameinum og þeim sem greinast fyrir tilviljun í sjúklingum á lífi.

Ármann Jónsson¹, Sverrir Harðarson^{2,1}, Vigdís Pétursdóttir², Helga Björk Pálsdóttir¹, Eiríkur Jónsson^{3,1}, Guðmundur Víkar Einarsson³, Tómas Guðbjartsson^{3,1}

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²rannsóknastofa LSH í meinafræði, og ³þvagræskurðeild Landspítala.

Samband tengslamyndunar í tilfinningasamböndum og undanlætsemi.

Jón Friðrik Sigurðsson^{1,2}, Gisli H. Guðjónsson³, Linda Bára Lýðsdóttir¹, Halldóra Ólafsdóttir¹, Pétur Ingi Pétursson¹

¹Geðsvið LSH, ²Læknadeild Háskóla Íslands, ³Institute of Psychiatry, King's College, University of London.

Sjálfsprottið loftbrjóst báðum megin samtímis vegna lungnameinvarpa eistnakrabbameins. - Sjúkratífelli.

Gígja Guðbrandsdóttir¹, Ásgerður Sverrisdóttir², Adolf Þráinsson³, Guðmundur Víkar Einarsson¹, Tómas Guðbjartsson^{1,5}

¹Þvagræskurðeild, ²krabbameinslækningadeild, ³myndgreiningardeild og ⁴hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ⁵læknadeild Háskóla Íslands.

Sjálfsprottið loftmiðmæti eftir iðkun jóga.

Einar Hafberg¹, Gunnar Guðmundsson^{2,4}, Tómas Guðbjartsson^{3,4}

¹Slysa og bráðadeild, ²lungnadeild og ³hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ⁴læknadeild Háskóla Íslands.

Skráning lyfjasögu sjúklings, mat á lyfjatengdum vandamálum og nothæfi eigin lyfja.

Ásta Friðriksdóttir¹, Anna Birna Almarsdóttir¹, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir² og Þórunn Kristín Guðmundsdóttir²

¹Lyfjafræðideild Háskóla Íslands, ²Landspítali, sjúkrahúsaþotek.

Skurðsýkingar eftir bláæðatöku á ganglimum við opnar kransæða—hjáveituaðgerðir.

Helga Hallgrímsdóttir¹, Ásta S Thoroddsen¹, Tómas Guðbjartsson^{3,2}

¹Hjúkrunarfræðideild og ²læknadeild Háskóla Íslands, ³hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala.

Staðbundinn æxlisvöxtur með uppruna í fleiðru á Íslandi.

Tryggvi Þorgeirsson¹, Helgi J. Ísaksson², Hrönn Harðardóttir³, Hörður Alfreðsson⁴, Tómas Guðbjartsson^{1,4}

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²rannsóknarstofu í meinafræði, ³lungnadeild og ⁴hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala.

Stjörn á afritun cystatín C gens um stutta kjarnsýruröð í stýrilsvæði.

Elizabeth Cook, Ísleifur Ólafsson

Klínísk lífeinafræðideild, Landspítali.

Stuðningur við millistjórnendur – Starfsþróun deildarstjóra: Þátttökurannsókn með deildarstjórum hjúkrunar á Landspítala.

Sigrún Gunnarsdóttir

Þróunarskrifstofa hjúkrunarforstjóra LSH.

Stöðluð Skráning í Sjúkraþjálfun: Réttmætis- og áreiðanleikaprófun á orðasafni meðferða og vörpun þess í Metathesaurus.

Arna Harðardóttir¹, María Heimisdóttir², Alan Aronson³, Valgerður Gunnarsdóttir⁴

¹Sjúkraþjálfari/verkefnastjóri, hag- og upplýsingasvið LSH, ²Sviðsstjóri, hag- og upplýsingasvið LSH, ³PhD, National Library of Medicine, NIH Bethesda, ⁴Forstöðumaður heilbrigðisupplýsinga, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins.

Súrefnismettun í sjónhimnu sjúklinga með sykursýki eftir laser aðgerð.

Sveinn Hákon Harðarson¹, Róbert Arnar Karlsson², Þór Eysteinnsson¹, James M. Beach³, Jón Atli Benediktsson³, Einar Stefánsson¹

¹Augneild LSH, ²Oxymap ehf., ³Rafmagns- og tölvuverkfræðiskor H.Í.

Súrefnisþurrð í miðbláæðarlökum í sjónhimnu manna.

Sindri Traustason¹, Sveinn Hákon Harðarson², Gisli Hreinn Halldórsón¹, Róbert Arnar Karlsson¹, James M. Beach¹, Jón Atli Benediktsson², Þór Eysteinnsson², Einar Stefánsson²

¹Oxymap ehf., ²Augneild LSH, ³Rafmagns- og tölvuverkfræðiskor H.Í.

Sýkingar hjá börnum í meðferð vegna bráðaeitilfrumuhvitblæðis.

Sólveig Hafsteinsdóttir⁽¹⁾, Guðmundur Jónmundsson^(1,2), Jón R. Kristinnsson^(1,2), Ólafur Gisli Jónsson^(1,2), Inga Huld Alfreðsdóttir⁽²⁾, Kristján Jónasson⁽³⁾, Thomas Wiebe⁽³⁾, Corrado Cilio⁽⁴⁾, Ásgeir Haraldsson^(1,2)

⁽¹⁾ Barnspítali Hringins, ⁽²⁾ Læknadeild HÍ, ⁽³⁾ Barnakrabbameinsdeild Háskólasjúkrahússins í Lundi, Svíþjóð, ⁽⁴⁾ Barnadeild Háskólasjúkrahússins í Malmö, Svíþjóð, ⁽⁵⁾ Verkfræðideild HÍ.

Sýkingar í beinum og liðum hjá íslenskum börnum 1996-2005.

Ásgeir Þór Másson¹, Þórolfur Guðnason^{1,2,3}, Guðmundur

K. Jónmundsson^{1,2}, Helga Erlendsdóttir^{1,4}, Mår Kristjánsson^{1,5}, Karl G. Kristinsson^{1,2,4}, Ásgeir Haraldsson^{1,2}

¹ Háskóli Íslands, Læknadeild ² Barnaspítali Hringins ³ Landlæknisembættið ⁴ Sýklfræðideild Landspítala ⁵ Smitsjúkdómadeild Landspítala.

Sýklalyfið azithromycin ver lungnabekju gegn *Pseudomonas aeruginosa* sýkingu óháð bakteríudrepandi virkni.

Skarphéðinn Halldórsson¹, Guðmundur Hrafn Guðmundsson¹, Þórarinn Guðjónsson^{3,4}, Magnús Gottfreðsson⁵ og Ólafur Baldursson^{3,6}

¹Liffræðistofnun, ²Rannsóknastofa í stofnfrumfræðum, Liffræðisvið Landspítala, ³Liffræðisvið Háskóla Íslands, ⁴Blóðmeinafræðideild, ⁵Smitsjúkdómadeild, ⁶Lungnadeild; Landspítala.

Sýklalyfjaónæmi og hjúppgerðir pneumókokka í heilbrigðum börnum í Litháen.

Óli H. Ólason¹, Jolanta Bernatoniene², Helga Erlendsdóttir^{1,3}, Karl G. Kristinsson^{1,3} og Ásgeir Haraldsson^{1,4}

¹Háskóli Íslands, læknadeild, ²Vilnius University Children Hospital, Vilnius, Litháen, ³Smitsjúkdómadeild Landspítala og ⁴Barnaspítali Hringins, Landspítala.

Tauglíðursæxli á þvagfæraskurðeild 2002-2007.

Jóhann Páll Ingimarsson¹, Guðmundur Geirsson¹, Guðjón Haraldsson⁺, Guðjón Birigisson², Bjarni Harðarson³, Ingvar Hákonarson⁴, Ágústa Andrésdóttir⁵, Sigfús Nikulásson⁶, Eiríkur Jónsson¹

¹Þvagfæraskurðeild, ²Almenn skurðeild, ³Hjarta- og lungnaskurðeild, ⁴Heila- og taugaskurðeild og ⁵Röntgendeild Landspítala, ⁶Rannsóknastofa Háskóla Íslands.

Tengsl orðfímiprófa við málfærni barna með þroska- og geðraskanir.

Sólveig Jónsdóttir

Sálfræðipjónusta LSH, Læknadeild Háskóla Íslands.

Tengsl sálfélagsslegra breytta, langtíma blóðsykursgildis og meðferðarhaldni hjá fólki á aldrinum 20-30 ára með sykursýki af tegund eitt.

Fjóra Katrín Steinsdóttir¹, Hildur Halldórsdóttir¹, Steinunn Arnardóttir², Arna Guðmundsdóttir¹, Jakob Smári¹ og Eiríkur Örn Arnarson^{3,4}

¹Félagssvísindadeild H.Í., ²Göngudeild sykursjúkra LSH, ³Sálfræðipjónusta LSH Endurhæfingarsviði, ⁴Læknadeild H.Í.

Tengsl tölvuleikjavanda og tölvuleikjanotkunar við athyglisbrest með óvirkni.

Guðmundur Skarphéðinsson¹, Soffía Elísabet Pálsdóttir², Daniel Þór Ólason²

¹Lgeðsvið LSH, ²Háskóli Íslands.

Tilviljanagreining er sjálfstæður forspárþáttur lífshorfa hjá sjúklingum með nýrnafrumkrabbamein: Niðurstöður úr íslenskri rannsókn sem nær til 913 sjúklinga á 35 ára tímabili.

Helga Björk Pálsdóttir¹, Sverrir Harðarson^{2,1}, Vígdis Pétursdóttir², Ármann Jónsson¹, Eiríkur Jónsson³, Guðmundur V. Einarsson³, Tómas Guðbjartsson^{3,1}

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²Rannsóknastofa LSH í meinafræði, ³Þvagfæraskurðeild Landspítala.

Tjáning á bakteríudrepandi peptíðum í mesenchymal stofnfrumum, beinfrumuræktum og brjósfrumuræktum.

Una K Pétursdóttir^{*}, Rósa Halldórsdóttir^{*}, Jóhannes Björnsson², Guðmundur Hrafn Guðmundsson³ og Ólafur E. Sigurjónsson^{1,4}

¹Blóðbankinn, Landspítali, ²Rannsóknastofa Háskólans í meinafræðum, ³Liffræðisvið - Háskóli Íslands, ⁴Tækni og verkfræðideild - Háskólinn í Reykjavík. Jafnt framlag*.

Tjáning á Kítínasa líkum próteínum í mesenchymal stofnfrumum.

Stefán Ágúst Hafsteinsson¹, Jón M. Einarsson², Jóhannes Björnsson³, Jóhannes Gísalason², Ólafur E. Sigurjónsson^{1,4}

¹Blóðbankinn, Landspítali, ²Genís ehf, ³Rannsóknastofa Háskólans í meinafræðum, ⁴Tækni og verkfræðideild - Háskólinn í Reykjavík.

Tjáning próteína í nýrnakrabbameini og eðlilegum nýrnavef skoðuð með örflogetækni.

Hrefna Guðmundsdóttir¹, Sigurlína Dögg Tómasdóttir², Fjóra Haraldsdóttir², Eiríkur Jónsson³, Guðmundur Vikar Einarsson³, Rósa Björk Barkardóttir², Sigríður Zoega³, Tómas Guðbjartsson³, Sverrir Harðarson², Vígdis Pétursdóttir²

¹Nýrnaeild, ²Rannsóknastofa í meinafræði og ³Þvagfæraskurðeild Landspítala, ⁴Læknadeild Háskóla Íslands.

Tjáning Sprouty próteína í greinóttir formgerð brjóstkirtils.

Valgarður Sigurðsson, Þórarinn Guðjónsson og Magnús Karl Magnússon

Rannsóknastofa í Stofnfrumfræðum, Blóðmeinafræðideild LSH og Liffræðisvið Læknadeildar HÍ.

Tjáning sprouty próteína í lungnabekjufurumúlunni VA10.

Ari Jón Arason, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon

Rannsóknastofa í Stofnfrumfræðum, Liffræðisvið Landspítala og Blóðmeinafræðideild LSH. Lyfjafræðideild HÍ, Lungnadeild LSH.

Val158met breytileiki catechol-O-methyltransferasa og antisaccade aughreyfingar í geðklofa.

H. Magnús Haraldsson¹, Ulrich Ettinger², Brynja B. Magnúsdóttir^{1,2}, Þórður Sigmundsson¹, Engilbert Sigurðsson¹, Hannes Pétursson¹

¹Geðdeild Landspítala, ²King's College University of London, Institute of Psychiatry, London.

Vefjaræktun berkjufurama í þrívíðu umhverfi er háð samskiptum við æðapæl.

Ívar Þór Axelsson¹, Ólafur Baldursson^{1,2}, Magnús Karl Magnússon¹ og Þórarinn Guðjónsson¹,

¹Rannsóknastofa í Stofnfrumfræðum, Blóðmeinafræðideild LSH og Liffræðisvið Læknadeildar Háskóla Íslands, ²Lungnalækningsdeild LSH.

Parfir aðstandenda sem fylgja alvarlega veikum/ slösuðum ástíni á bráðamóttöku.

Guðrún Björg Erlingsdóttir, Herdis Sveinsdóttir
Landspítali og Hjúkrunarfræðideild HÍ.

Þrívíddarlíkan af mjúkfvejjaxli í hnésbót og nærliggjandi vefjum.

Eyþór Örn Jónsson¹, Paolo Garguilo², Hildur Einarsson², Halldór Jónsson jr^{1,4}, Þórður Helgason²

¹Læknadeild Háskóla Íslands, ²Rannsóknar- og þróunarstofa Landspítala, ³Röntgendeild Landspítala, ⁴Bæklunarskurðeild Landspítala.

Þróun þunglyndis- og kvíðaeinkenna á meðal íslenskra unglunga og heimsóknir þeirra til geðlækna, félagsráðgjafa og sálfræðinga.

Bryndis Björk Ásgeirsdóttir¹, Inga Dóra Sigfúsdóttir², Jón Friðrik Sigurðsson^{2,3,4}, og Gísli H. Guðjónsson^{1,2}

¹Institute of Psychiatry, King's College in London, ²Háskólinn í Reykjavík, ³Læknadeild Háskóla Íslands, ⁴Geðsvið Landspítala. **Æðapelsfrumur örva vöxt og sérhæfing brjóstapækjufurama í þrívíðu frumuræktun.** Sævar Ingþórsson, Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson
Rannsóknastofa í Stofnfrumfræðum, Blóðmeinafræðideild

Landspítala og Liffræðisvið Læknadeildar Háskóla Íslands.

Æsavöxtur (acromegaly) vegna villiframleiðslu á vaxtarhormóna—kveikju frá krabbalíki í lunga. - Sjúkratilfelli.

Páll S. Pálsson¹, Ari Jóhannesson¹, Tómas Guðbjartsson^{2,3}

¹Lifflækningsvið 1, ²Hjarta- og lungnaskurðeild Landspítala, ³Læknadeild Háskóla Íslands.

Ættlægni skyndidaða af völdum hjartasjúkdóma.

Þorgeir Gestsson¹, Anna Helgadóttir², Kristleifur Kristjánsson², Guðbjörn F. Jónsson², Gestur Þorgeirsson¹

¹Landspítali, lifflækningsvið 1, ²Íslensk Erfðagreining.

Örblæðingar í heila: niðurstöður úr öldrunarrannsókn Hjartaverndar.

Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir^{1,2}, Thor Aspelund^{1,3}, Sigríður Sigurðsson¹, Ólafur Kjartansson^{1,2}, Guðný Eiríksdóttir¹, Bylgja Valtýsdóttir¹, Oskar Lopez⁴, Mark van Buchem⁵, Pálmi V. Jónsson^{1,2,3}, Vilmundur Guðnason^{1,3}, Lenore J. Launer⁶

¹Hjartavernd, ²Landspítali taugalækningadeild og röntgendeild, ³Háskóli Íslands, læknadeild, raunvísindadeild, ⁴Háskólinn í Pittsburgh, Pennsylvania, USA, ⁵Háskólaspítalinn í Leiden, Hollandi, röntgendeild, ⁶National Institute on Aging, Bethesda, Maryland.

Örverudrepandi peptíðið hCAP18/LL-37 hefur áhrif á ónæmissvör í kverkeittum sórasjúklinga.

Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Helgi Valdimarsson

Ónæmisfræðideild Landspítalans, Læknadeild Háskóla Íslands, Department of Dermatology, University of Michigan, USA, Liffræðistofnun Háskóla Íslands.

Fræðasvið og fræðigreinar læknadeildar H.Í.

Breytingar voru gerðar á fræðasviðum og fræðigreinum hjá læknadeild Háskóla Íslands í janúar 2008. Forstöðumenn fræðasviða hafa sérstök erindisbréf og eru ákveðnir af deildarráði samkvæmt reglum læknadeildar. Forsvarsmenn fræðigreina eru tilnefndir af deildarráði og forstöðumönnum fræðasviða.

Augnlæknisfræði

(tengt skurðlækningasviði LSH), Einar Stefánsson, prófessor, forstöðumaður/forsvarsmáður.

Barnalæknisfræði

(fræðigreinar: almenn barnalæknisfræði, nýburafraði) (tengt barnasviði LSH), Ásgeir Haraldsson, forstöðumaður.

forsvarsmáður almennrar barnalæknisfræði: Ásgeir Haraldsson, prófessor
forsvarsmáður nýburafraði: Atli Dagbjartsson, dósent

Bráðalæknisfræði

(tengt slysa- og bráðasviði LSH), Brynjólfur Mogensen, dósent, forstöðumaður/forsvarsmáður.

Endurhæfingarlæknisfræði/sjúkraþjálfun

(fræðigreinar: læknisfræðileg endurhæfing, sjúkraþjálfun) (tengt endurhæfingarsviði). Ella Kolbrún Kristinsdóttir, forstöðumaður.

forsvarsmáður sjúkraþjálfunar: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, dósent
forsvarsmáður læknisfræðilegrar endurhæfingar: Gísli Einarsson, lektor

Fæðinga- og kvensjúkdómafræði

(fræðigreinar: fæðinga- og meðgöngufræði, kvensjúkdómafræði) (tengt kvennasviði LSH), Reynir Tómas Geirsson, forstöðumaður.

forsvarsmáður fæðinga- og meðgöngufræði: Reynir Tómas Geirsson, prófessor
forsvarsmáður kvensjúkdómafræði: Jens A. Guðmundsson, dósent

Geðsjúkdómafræði

(fræðigreinar: sálarfræði, barna- og unglingageðlæknisfræði, almenn geðlæknisfræði) (tengt geðsviði LSH), Hannes Pétursson forstöðumaður.

forsvarsmáður almennrar geðlæknisfræði: Hannes Pétursson, prófessor
forsvarsmáður sálarfræði: Jón Friðrik Sigurðsson, dósent
forsvarsmáður barna- og unglingageðlæknisfræði: Bertrand Lauth, aðjunkt

Heilbrigðisfræði

(fræðigreinar: heilbrigðisfræði, tryggingalæknisfræði).

Vilhjálmur Rafnsson, prófessor, forstöðumaður.
forsvarsmáður heilbrigðisfræði: Vilhjálmur Rafnsson, prófessor
forsvarsmáður tryggingalæknisfræði: Sigurður Thorlacius, dósent.

Heimilislæknisfræði

(fræðigreinar: heimilislæknisfræði, samskiptafræði).

Jóhann Ág. Sigurðsson, prófessor, forstöðumaður.
forsvarsmáður heimilislæknisfræði: Jóhann Ág. Sigurðsson, prófessor
forsvarsmáður samskiptafræði: Bryndís Benediktsdóttir, dósent.

Krabbameinslæknisfræði

(fræðigreinar: krabbameinslæknisfræði) (tengt lyflækningasviði II á LSH), Helgi Sigurðsson, dósent, forstöðumaður/forsvarsmáður.

Lífedlisfræði/eðlisfræði

(fræðigreinar: lífedlisfræði, læknisfræðileg eðlisfræði)

(tengt lífedlisfræðistofnun í HÍ og klínisku þjónustusviði LSH), Stefán B. Sigurðsson, forstöðumaður.
forsvarsmáður lífedlisfræði: Stefán B. Sigurðsson, prófessor
forsvarsmáður læknisfræðilegrar eðlisfræði: Brynjar Karlsson, dósent.

Lífefna- og sameindalíffræði

(fræðigreinar: lífefnafræði, meinafræði, sameindalíffræði, erfðalæknisfræði) (tengt rannsóknasviði LSH), Jón Jóhannes Jónsson, forstöðumaður.

forsvarsmáður lífefnafræði: Jón Jóhannes Jónsson, dósent
forsvarsmáður meinafræði: Jón Jóhannes Jónsson, dósent
forsvarsmáður sameindalíffræði: Eiríkur Steingrímsson, prófessor
forsvarsmáður erfðalæknisfræði: Reynir Arngrímsson, dósent

Lífærafræði

(fræðigreinar: lífærafræði, frumulíffræði) (tengt klínisku þjónustusviði LSH), N.N., forstöðumaður.

forsvarsmáður lífærafræði: Hannes Petersen, dósent
forsvarsmáður frumulíffræði: Helga M. Ögmundsdóttir, prófessor

Lyfja- og eiturefnafræði

(fræðigreinar: lyfjafræði, eiturefnafræði) (tengt Lyfjafræðistofnun í HÍ og lyflækningasviði I á LSH), Magnús Jóhannsson, forstöðumaður.

forsvarsmáður lyfjafræði: Magnús Jóhannsson, prófessor
forsvarsmáður eiturefnafræði: Jakob Kristinsson, dósent.

Lyflæknisfræði

(fræðigreinar: Blóðlæknisfræði, hjartalæknisfræði, smitsjúkdómalæknisfræði, gigtarlæknisfræði, nýrnalæknisfræði, meltingarlæknisfræði, innkirtlalæknisfræði, lungnalæknisfræði, húð- og kynsjúkdómalæknisfræði) (tengt lyflækningasviði I LSH), Guðmundur Þorgeirsson, forstöðumaður

forsvarsmáður blóðlæknisfræði: Páll Torfi Öndurason, dósent
forsvarsmáður gigtarlæknisfræði: Helgi Jónsson, dósent
forsvarsmáður hjartalæknisfræði: Karl Andersen, dósent
forsvarsmáður húð- og kynsjúkdómalæknisfræði: Jón Hj. Ólafsson, dósent
forsvarsmáður innkirtlalæknisfræði: Gunnar Sigurðsson, prófessor
forsvarsmáður lungnalæknisfræði: Steinn Jónsson, dósent
forsvarsmáður meltingarlæknisfræði: Bjarni Þjóðleifsson, prófessor
forsvarsmáður nýrnalæknisfræði: Runólfur Pálsson, dósent
forsvarsmáður smitsjúkdómalæknisfræði: Magnús Gottfredsson, dósent

Meinafræði

(fræðigreinar: lífærameinafræði, réttarlæknisfræði) (tengt klínisku þjónustusviði LSH), Jóhannes Björnsson, forstöðumaður.

Myndgreining

(tengt klínisku þjónustusviði LSH), Ásbjörn Jónsson, dósent forstöðumaður/forsvarsmáður.

Ónæmisfræði

(tengt rannsóknasviði LSH), Björn R. Lúðvíksson, prófessor forstöðumaður/forsvarsmáður.

Skurðlæknisfræði

(fræðigreinar: skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra, háls-, nef og eyrnaskurðlæknisfræði, þvagfæraskurðlæknisfræði, bæklunarskurðlæknisfræði, hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði, æðaskurðlæknisfræði, heila- og taugaskurðlæknisfræði, lýtaskurðlæknisfræði, barnaskurðlæknisfræði) (tengt

skurðlækningasviði LSH), Halldór Jónsson jr., prófessor, forstöðumaður.

forsvarsmáður barnaskurðlæknisfræði: Þráinn Rósmundsson, aðjunkt
forsvarsmáður bæklunarskurðlæknisfræði: Halldór Jónsson jr., prófessor
forsvarsmáður háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði: Hannes Petersen, dósent.
forsvarsmáður heila- og taugaskurðlæknisfræði: NN
forsvarsmáður hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði: Bjarni Torfason, dósent
forsvarsmáður lýtaskurðlæknisfræði: Jens Kjartansson, aðjunkt
forsvarsmáður skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra: Margrét Oddsdóttir, prófessor
forsvarsmáður þvagfæraskurðlæknisfræði: Guðmundur Geirsson, dósent.
forsvarsmáður æðaskurðlæknisfræði: Stefán E. Matthíasson, dósent

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

(tengt svæfinga-, gjörgæslu- og skurðstofusviði LSH), Gísli H. Sigurðsson, prófessor, forstöðumaður/forsvarsmáður

Sýklafræði

(fræðigreinar: sýklafræði, veirufraði) (tengt rannsóknasviði LSH), Karl G. Kristinsson, forstöðumaður.
forsvarsmáður sýklafræði: Karl G. Kristinsson, prófessor
forsvarsmáður veirufraði: Arthúr Löve, prófessor

Taugasjúkdómafræði

(tengt lyflækningasviði I LSH), Elías Ólafsson, prófessor, forstöðumaður/forsvarsmáður.

Öldrunarlæknisfræði

(tengt öldrunarsviði LSH), Pálmi V. Jónsson, dósent, forstöðumaður/forsvarsmáður.

Fræðasvið og fræðigreinar hjúkrunarfræðideildar H.Í.

Fræðasvið í hjúkrunarfræði

Fjölskylduhjúkrun

Erla Kolbrún Svavarsdóttir, prófessor

Meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga fyrir fjölskyldumeðlimi
Brynja Örlýgsdóttir, lektor

Fjölskylduheilbrigði, forvarnir og heilsuefning

Fjölskyldur sem fást við langvinn, bráð veikindi og/eða
verða fyrir áföllum Erla Kolbrún Svavarsdóttir, prófessor

Fjölskyldur minnihlutahópa / þvermenningarlegar
fjölskyldur

Vanstarfsemi / ofbeldi í fjölskyldum

Geðvernd

Marga Thome, prófessor

Fræðsla um geðheilbrigði (fagstéttir og almenning)

Geðheilsugæsla samfélagsins Jóhanna Bernharðsdóttir,
lektor

Konur / fjölskyldur á barnseignaskeiði sem glíma við
sértæk sál-félagsleg heilbrigðis- /eða þroska viðfangsefni
eða við geðrænn vandamál Marga Thome, prófessor

Ungbörn með erfitt atferli (grátur, svefnvandamál,
erfiðleikar við að nærast og dafna).

Heilsufar samfélagshópa

Heimahjúkrun

Kristín Björnsdóttir, prófessor

Hjúkrun sjúklinga með skerta starfsgetu

Hjúkrun sem tengist húð og skynjun

Heimilið, tækni og vellíðan

Samstarf við aðstandendur Kristín Björnsdóttir, prófessor

Kynheilbrigði

Sóley S. Bender, dósent

Kynfræðsla

Kynfræði

Kynheilbrigðisþjónusta Sóley S. Bender, dósent

Friðsemsfræði

Skólahjúkrun

Umhverfisheilbrigði

Vinnuvernd

Barnahjúkrun

Guðrún Kristjánsdóttir, prófessor

Nýbura- og ungbarnahjúkrun

Hjúkrun smá- og forskólabarna Helga Lára Helgadóttir,
lektor

Hjúkrun skólabarna, unglínga og ungmenna Guðrún
Kristjánsdóttir, prófessor

Hjúkrun foreldra barna

Hjúkrun barna í gjörgæslu

Bráðahjúkrun

Endurhæfingarhjúkrun

Póra B Hafsteinsdóttir, lektor

Hjúkrun einstaklinga í endurhæfingu Póra B
Hafsteinsdóttir, lektor

Hjúkrun fólks með taugasjúkdóma

Geðhjúkrun

Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor

Áfalla-, kreppu- og bráðageðhjúkrun

Hjúkrun einstaklinga með fiknisjúkdóma

Barna- og unglíngageðhjúkrun Páll Biering, lektor

Geðhjúkrunarráðgjöf og handleiðsla

Geðheilbrigði kvenna og sérstakra áhættuhópa Jóhanna
Bernharðsdóttir, lektor

Endurhæfingar- og öldrunargeðhjúkrun

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Herdís Sveinsdóttir, prófessor

Kyngervi og heilbrigði Herdís Sveinsdóttir, prófessor

Hjúkrun sjúklinga með sár Ásta Thoroddsen, dósent

Hjúkrun sjúklinga fyrir aðgerð

Hjúkrun sjúklinga eftir aðgerð

Fræðsla til sjúklinga við útskrift af sjúkrahúsi eftir aðgerð

Hjúkrun vegna breyttrar líkamsímmyndar

Hjúkrun líffæraþega/gjafa

Hjúkrun sjúklinga með bráða verki

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Helga Jónsdóttir, prófessor

Viðbótarmeðferð í hjúkrun Póra Jenný Gunnarsdóttir,
lektor

Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma Helga Jónsdóttir,
prófessor

Hjúkrun fólks með nýrna- og gigtarsjúkdóma

Hjúkrun fólks með hjartasjúkdóma

Hjúkrun fólks með húð- og kynsjúkdóma og sýkingar

Hjúkrun fólks með innkirtla- og meltingarsjúkdóma

Hjúkrunarstjórnun

Helga Bragadóttir, lektor

Stjórnun þekkingar og mannaúðs Birna G. Flygenring,
lektor

Forystuhlutverk í hjúkrun Helga Bragadóttir, lektor

Gæðastjórnun Laura Scheving Thorsteinsson

Krabbameinshjúkrun

Sigríður Gunnarsdóttir, lektor

Sálfélagslegar þarfir sjúklinga með illkynja sjúkdóma og
aðstandenda þeirra Sigríður Gunnarsdóttir, lektor

Einkenni og aukaverkanir tengdar illkynja sjúkdómum og
meðferð þeirra. Mat og meðferð.

Líknandi meðferð

Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun

Upplýsingatækni í hjúkrun

Ásta St. Thoroddsen, dósent

Framsetning þekkingar (Knowledge representation) Ásta
Thoroddsen, dósent

Þekkingarstjórnun (Knowledge management)

Uppgötvun þekkingar (Knowledge discovery) Connie
Delaney, prófessor/Brynja Örlýgsdóttir, lektor

Öldrunarhjúkrun

Margrét Gústafsdóttir, dósent

Hjúkrun aldraðra á stofnunum Ingibjörg Hjaltadóttir,
lektor

Samvinna fjölskyldna og starfsfólks í umönnun aldraðra
Margrét Gústafsdóttir, dósent

Fræðasvið í ljósmóðurfræði

Meðgönguvernd

Helga Gottfreðsdóttir, lektor

Heilsuefning og ljósmóðurmeðferð á meðgöngu Helga
Gottfreðsdóttir, lektor

Foreldrafræðsla

Fósturrannsóknir og ráðgjöf

Fæðingarhjálp

Ólöf Ásta Ólafsdóttir, lektor

Yfirseta ljósmæðra í fæðingu Ólöf Ásta Ólafsdóttir, lektor

Menning og þekkingarþróun í fæðingahjálp

Heimafæðingar

Umönnun í sængurlegu

Hildur Sigurðardóttir, lektor

Umönnun sængurkonu og nýbura Hildur Sigurðardóttir,
lektor

Brjóstgagfarráðgjöf

Foreldrahlutverk og aðlögun fjölskyldu

Fræðasvið í grunngreinum

Félagsvísindi

Heilsufélagsfræði

Rúnar Vilhjálmsson, prófessor

Raunvísindi

Lífleðisfræði

Jón Ólafur Skarphéðinsson, prófessor

Fósturfræði

Guðrún Pétursdóttir, dósent

Næringarfræði

Inga Þórsdóttir, prófessor

Yfitlit yfir vísindastörf á LSH 2008

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Einar Stefánsson
prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Augsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjónauga og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lifeðlisfræði slétttra vöðva í sjónhimnuæðum.

Hrönnun í augnbotnum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma.

Reykjavíkurrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni. Aldurbundin hrönnun í augnbotnum á Íslandi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhættureiknivél í sykursýki. Arna Guðmundsdóttir, Einar Stefánsson, Eydis Ólafsdóttir, Thor Aspelund, Toke Bek.

Gleiðhornaglaka og flögnunarglaka, áhættuþættir og erfðir. Friðbert Jónasson, K.F. Damji, H. Sasaki.

Sjónþap og augnsjúkdómar við típu 2 sykursýki. Eydis Ólafsdóttir, Einar Stefánsson, Dan K Andersson.

Súrefnismælingar í augnbotnum. Einar Stefánsson, Sindri Traustason, Sveinn Hákon Harðarson, Þór Eysteinnsson, María Soffía Gottfreðsdóttir, Samy Basit, Sandra Kunze, Aðalbjörn Þorsteinnsson, Jón Atli Benediktsson, Karl S. Guðmundsson, Giulia Troglio, James Melvin Beach, Gísli Hreinn Halldórsson, Róbert Ar.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Súrefnisbúskapur í sjónhimnu. Einar Stefánsson.

Algengi, 5 ára nýgengi og áhættuþættir flögnunarheilkennis og flögnunarglaka hjá Íslendingum 50 ára og eldri. Friðbert Jónasson.

Rannsóknarnámssjóður Rannís

Súrefnisbúskapur í gláku. Ólöf Birna Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Tækjasjóður Rannís

Búnaður til rannsókna á raflifeðlisfræði sjónskynjunar mannsins. Þór Eysteinnsson.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Áhættureiknir í sykursýki. Einar Stefánsson, Arna Guðmundsdóttir, Thor Aspelund, Eydis Ólafsdóttir, Toke Bek, Einar Stefánsson ehf.

Doktorsnemar

Cyclodextrins as site specific dermal delivery vehicles: curcumin/HPyCD. Fífa Konráðsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Einar Stefánsson, Þorsteinn Loftsson, Már Mátsson, Hákon Hrafn Sigurðsson, Arnar Halldórsson.

Primary Open-angle glaucoma: Diagnosis and epidemiology. Ársæll Már Arnarsson. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Friðbert Jónasson.

Sjónþap og augnsjúkdómar við típu 2. Eydis Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Dan Andersson.

Súrefnismælingar í auga í glerhlaupsaðgerð. Svanborg Gísladóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Einar Stefánsson, Sandra Kunze, Haraldur Sigurðsson, Dan Öhman, Óskar Jónsson, Þorsteinn Loftsson, James Beach.

Súrefnismælingar í augnbotnum. Sveinn Hákon Harðarson. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Sykursýkisskemmdir í sjónhimnu Íslendinga 67 ára og eldri. Algengi, nýgengi og orsakir alvarlegrar

sjónskerðingar og blindu miðaldra og eldri Íslendinga. Elin Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Friðbert Jónasson.

Meistararnemar

Að þróa chitoderivatives fyrir nanocarriers. Margrét Valdimarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Súrefnisbúskapur í gláku. Ólöf Birna Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Umhverfisstofnun, Pharmaco hf., Duke háskóli Bandaríkjunnar, Duke háskólasjúkrahúsið í Durham í Norður Karölinu, Háskólinn í Erlangen, Þýskalandi, Háskólinn í Indiana, Háskólinn í Ottawa, Bandaríkjunnar, Moorfields Eye Hospital, National Eye Institute, (Augsstofnun Bandarísku heilbrigðisstofnunarinnar), National Institute of Health (Bandaríska heilbrigðisstofnunin), USA, Institute of Ophthalmology / University College London (UCL), Kaupmannahafnarháskóli, Herlev sjúkrahús, Merck Inc., Umhverfisstofnunin í Tskuba í Japan, Japanska umhverfisstofnunin, Kanawaháskóli Japan, University of Colorado. Auk innkirtlalæknisfræði og meinafræði Landspítala.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Einar Stefánsson prófessor hlaut heiðursverðlaun Ásu Guðmundsdóttur Wright

Einari Stefánssyni prófessor voru veitt Jules Gonin verðlaun á sviði augnlæknisfræði.

Friðbert Jónasson prófessor voru veitt The Global Glaucoma Award, frá World Glaucoma Association.

Einar Stefánsson fékk silfur medalíu frá St. Eriks sjúkrahúsinu.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Einar Stefánsson, aðalritstjóri Acta Ophthalmologica Scandinavica, Blackwell Synergy.

Einar Stefánsson, í ritstjórn Ophthalmology Times Europe. Þýskalandi.

Einar Stefánsson, í ritstjórn European Journal of Ophthalmology. Ítalíu.

Einar Stefánsson, í ritstjórn Progress in Retinal and Eye Research. Hollandi.

Ritverk – bækur eða bókakaflar

Stefánsson E. Intraocular pressure, perfusion pressure and optic nerve energy metabolism. Í: *Mechanisms of the Glaucomas: Disease Processes and Therapeutic Modalities*. Joyce Tombran-Tink Colin J. Barnstable, M. Bruce Shields, [ritstj]. 2008 Humana Press, New York. Bls. 491-516.

Jonasson F, Arnarsson A, Eysteinnsson T. The Reykjavik Eye Study on prevalence of glaucoma in Iceland and identified risk factors. Í *Mechanisms of the Glaucomas: Disease Processes and Therapeutic Modalities*. Joyce Tombran-Tink, Colin J Barnstable, M Bruce Shields, [ritstj]. 2008 Humana Press, New York, Bls. 35-47.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gunnlaugsdóttir E, Arnarsson A, Jonasson F. Prevalence and causes of visual impairment and blindness in Icelanders aged 50 years and older: the Reykjavik Eye Study. Acta Ophthalmol 2008;86(7):778-85.

Loftsson T, Sigurdsson HH, Konradsdóttir F, Gísladóttir

S, Jansook P, Stefánsson E. Topical drug delivery to the posterior segment of the eye: anatomical and physiological considerations. Pharmazie 2008;63(3):171-9.

Noergaard MH, Bach-Holm D, Scherfig E, Bang K, Jensen PK, Kilgaard JF, Stefánsson E, la Cour M. Dorzolamide increases retinal oxygen tension after branch retinal vein occlusion. Invest Ophthalmol Vis Sci 2008;49(3):1136-41.

Noergaard MH, Pedersen DB, Bang K, Jensen PK, Kilgaard JF, Stefánsson E, la Cour M. Indomethacin decreases optic nerve oxygen tension by a mechanism other than cyclo-oxygenase inhibition. Br J Ophthalmol 2008;92(1):126-30.

Pournaras CJ, Rungger-Brändle E, Riva CE, Hardarson SH, Stefánsson E. Regulation of retinal blood flow in health and disease. Prog Retin Eye Res 2008;27(3):284-330.

Qiu C, Cotch MF, Sigurdsson S, Garcia M, Klein R, Jonasson F, Klein BE, Eiriksdóttir G, Harris TB, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Retinal and cerebral microvascular signs and diabetes: the age, gene/ environment susceptibility-Reykjavik study. Diabetes 2008;57(6):1645-50.

Önnur ritverk

Arnarsson A, Damji KF, Jonasson F. Corneal curvature and central corneal thickness in a population-based sample of eyes with pseudoexfoliation syndrome-Reykjavik Eye Study. [Comment]. Can J Ophthalmol. 2008;43(4):484-5

Geirsdóttir A, Hungerford J, Stefánsson E, Jonasson F, Helgadóttir G, Sigurdsson H. Geographic atrophy and choroidal melanoma located 3 mm apart. [Letter] Acta Ophthalmol Scand 2008;86(5):584-5.

Stefánsson E. Microplasma-induced posterior vitreous detachment affects vitreous oxygen levels. [Comment] Retina 2008;28(8):1175-6; author reply 1176.

Stefánsson E. This issue of Acta. [Ritstjórnargrein] Acta Ophthalmol 2008;86(5):467.

Stefánsson E. This issue of Acta. Diagnosis and treatment of eye diseases. [Ritstjórnargrein] Acta Ophthalmol 2008;86(2):119.

Stefánsson E. Treatment of branch retinal vein occlusion. [Ritstjórnargrein] Acta Ophthalmol 2008;86(2):122-3.

Stefánsson E, Atladóttir OY, Gudbjornsson B. Are ethics rules too strict in retrospective clinical studies? [Ritstjórnargrein] Acta Ophthalmol 2008;86(6):588-90.

Fyrirlestrar á innlendum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 23 þar af 9 boðsfyrirlestrar.

Veggspjöld – ágríp sýnd á innlendum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 13

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður: **Ásgeir Haraldsson prófessor**

Almenn barnalæknisfræði, forsvarsmáður: **Ásgeir Haraldsson prófessor**

Nýburalæknisfræði, forsvarsmáður: **Atli Dagbjartsson dósent**

Helstu áherslur í rannsóknum

Á Barnaspítala Hringins eru stundaðar margs konar rannsóknir sem tengjast sjúkdómum í börnum og meðferð þeirra. Einkum hafa rannsóknirnar beinst að tilurð og algengi sjúkdóma í börnum, meðferðarmöguleikum og árangri meðferðar. Rannsóknirnar eru því oft klínískar. Grunnrannsóknir eru einnig stundaðar á sviðinu eða með samstarfsaðilum og tengjast m.a. erfðafræði, krabbameinslækningum og ónæmisfræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Nýgengi ofnæmissjúkdóma hjá 21 árs gömlum einstaklingum, framsýn rannsókn. Björn Árdal, Ásgeir Haraldsson, Herbert Eiríksson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Faraldsfræði og framrás gaukla-sjúkdóma á Íslandi Runólfur Pálsson, Ólafur S. Indriðason, Viðar Örn Eðvarðsson, Jóhannes Björnsson, Konstantín Shcherbak.

Faraldsfræði og greining baktería, ónæmisfruma og mótefna í miðeyrum barna sem fá rör. Hannes Petersen, Ólafur Guðmundsson, Björn R Lúðvíksson, Karl G. Kristinnsson, Ásgeir Haraldsson.

Fjölskyldumeðferð fyrir of feit börn. Ragnar Bjarnason, Árni V. Þórsson, Prúður Gunnarsdóttir, Urður Njarðvík, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Linda W. Craighead.

Gula hjá nýburum. Þórður Þórkelsson, Atli Dagbjartsson, Hörður Bergsteinsson, Pétur Lúðvígsson, Ingibjörg Hinriksdóttir, Hanna Viðarsdóttir, Gígja Guðbrandsdóttir.

Langtíma afdrif barna sem gengust undir aðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu. Hróðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson, Bjarni Torfason, Þórdís Jóna Hrafnskeldsdóttir, Runólfur Pálsson, Sverrir Ingi Gunnarsson.

Langvinnur nýrnasjúkdómur í íslenskum börnum. Viðar Eðvarðsson, Helgi Már Jónsson.

Næring ungbarna: Ráðleggingar og áhrif á járnþéttun; Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Gestur Pálsson.

Ómega 3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaáðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Rannsókn á erfðum magasýrusjúkdóma. Hallgrímur Guðjónsson, Sunna Guðlaugsdóttir, Bjarni Þjóðleifsson, Kristleifur Kristjánsson, Kári Stefánsson.

Tíðni, orsakir og birtingarmynd heilalömunar hjá íslenskum börnum. Þórður Þórkelsson, Sólveig Sigurðardóttir, Ólafur Thorarensen, Berglind Steffensen, Margrét Halldórsdóttir.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis og Landspítala

Nýburaskimun með raðmassagreini. Leifur Franzson, Atli Dagbjartsson.

Doktorsnemi

Fjölskyldumeðferð fyrir of feit börn. Prúður Gunnarsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Árni V. Þórsson. Leiðbeinandi: Ragnar Bjarnason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, ýmsar fræðigreinar innan Landspítala, og háskólasjúkrahúsa í Bandaríkjunum Norður Ameríku, Svíþjóð, Hollandi og Bretlandi.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynhildur Tinna Birgisdóttir, Hildur Harðardóttir, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, **Þórður Þórkelsson**. Fæðing eftir fyrri fæðingu með keisaraskurði. Læknablaðið 2008;94(9):591-7.

Brynja Jónsdóttir, **Hörður Bergsteinsson**, Ólafur Baldursson. Slímseigjusjúkdómur (cystic fibrosis): meingærð, greining og meðferð: yfirlitgrein. Læknablaðið 2008;94(12):831-7.

Davíð Gíslason, **Sigurður Kristjánsson**, Sigurveig P. Sigurðardóttir. Ofnæmi fyrir betalactam-lyfjum og greining þess: yfirlitgrein. Læknablaðið 2008;94(3):185-91.

Hjörtur Haraldsson, Práinn Rósmundsson, Kristján Óskarsson, Jón Gunnlaugur Jónsson, **Ásgeir Haraldsson**. Botnlangabólga og botnlangataka hjá börnum á sjúkrahúsum í Reykjavík 1996 og 2006. Læknablaðið 2008;94(9):599-604.

Inga Huld Alfreðsdóttir, **Valtýr Stefánsson Thors**, **Þórólfur Guðnason**, **Guðmundur Jónmundsson**, **Jón R. Kristinnsson**, **Ólafur Gísli Jónsson**, Karl G. Kristinnsson, **Ásgeir Haraldsson**. Læknablaðið 2008;94(7/8):531-9.

Kristján Guðmundsson, **Þórður Þórkelsson**, **Gestur Pálsson**, **Hörður Bergsteinsson**, **Sveinn Kjartansson**, **Ásgeir Haraldsson**, **Atli Dagbjartsson**. Lág þéttni natríums í sermi fyrirbura. Læknablaðið 2008;94(4):287-91.

Rannveig L Þórisdóttir, **Ragnar Bjarnason**, **Elisabet Konráðsdóttir**, **Árni V Þórsson**. Insúlínháð sykursýki barna og unglínga á Íslandi: mat á gæðum meðferðar. Læknablaðið 2008;94(10):659-62.

Sigurður Árnason, **Valtýr Stefánsson Thors**, **Þórólfur Guðnason**, Karl G. Kristinnsson, **Ásgeir Haraldsson**. Blóðsýkingar barna á Íslandi 1994-2005. Læknablaðið 2008;94(7/8):523-9.

Þórður Þórkelsson, Anton Örn Bjarnason, Hildur Harðardóttir, Aðalbjörn Þorsteinsson, **Ásgeir Haraldsson**, **Atli Dagbjartsson**. Áhrif eðlilegrar fæðingar á súrefnisflutning til fósturs. Læknablaðið 2008;94(9):583-8.

Þórólfur Guðnason, Guðrún Sigmundsdóttir, Haraldur Briem. Veirulyf gegn influensu og leiðbeiningar um notkun þeirra í heimsfaraldri. Læknablaðið 2008;94(1):19-25.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arngrímsson SA, Sveinsson T, Gunnarsdóttir I, **Pálsson GI**, Johannsson E, Thorsdóttir I. The relation of fatness to insulin is independent of fitness in 9- but not 15-yr-olds. Med Sci Sports Exerc 2008;40(1):43-9.

Clausen M, **Kristjánsson S**, **Haraldsson A**, Bjorksten B. High prevalence of allergic diseases and sensitization in a low allergen country. Acta Paediatr 2008;97(9):1216-20.

Flohr C, Weiland SK, Weinmayr G, Bjorksten B, Braback L, Brunekreef B, Buchele G, **Clausen M**, Cookson WO, von Mutius E, Strachan DP, Williams HC. The role of atopic sensitization in flexural eczema: findings from the International Study of Asthma and Allergies in Childhood Phase Two. J Allergy Clin Immunol 2008;121(1):141-7 e4.

Guðbjartsson T, Gunnarsdóttir A, Topan CZ, Larssons LT, Rosmundsson T, **Dagbjartsson A**. Congenital diaphragmatic hernia: improved surgical results should influence abortion decision making. Scand J Surg 2008;97(1):71-6.

Guðnason T, Briem H. An interactive central database of vaccinations in Iceland. Euro Surveill 2008;13(2)

Johansson MC, **Helgason H**, Dellborg M, Eriksson P. Sensitivity for detection of patent foramen ovale increased with increasing number of contrast injections: a descriptive study with contrast transesophageal echocardiography. J Am Soc Echocardiogr 2008;21(5):419-24.

Thorarinsdóttir HK, Santi M, McCarter R, Rushing EJ, Cornelison R, Jales A, MacDonald TJ. Protein expression of platelet-derived growth factor receptor correlates with malignant histology and PTEN with survival in childhood gliomas. Clin Cancer Res 2008;14(11):3386-94.

Thorsteinsson A, Johannesdóttir A, Eiríksson H, **Helgason H**. Severe labetalol overdose in an 8-month-old infant. Paediatr Anaesth 2008;18(5):435-8.

Önnur ritverk

Þórólfur Guðnason. Leyndardómur streptokokka [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2008;94(6):445.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: **Brynjólfur Mogensen dósent**

Helstu áherslur í rannsóknum

Slysavarnir, áverkar og forvarnir. Eitranir. Hópslyss og forvarnir. Greining á áhættuþáttum hjarta og æðasjúkdóma. Áhrif persónuleika á áhættu hjarta- og æðasjúklinga. Þýðing á greiningartæki fyrir Persónuleika D á íslensku og staðfærsla þess. Erfðafræði gáttatífs og meðferð. Sleglatakttruflanir með uppruna í Purkinje kerfi. Erfðafræði hjartsláttartruflana. Áhrif háþrýstings á hjarta og æðakerfi, með sérstakri áherslu á segaleysandi varnir æðapelsins Erfðafræði hjartalokusjúkdóma. Áhrif lýsis til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opnar hjartaskurðaðgerðir. Árangur af endurlífing innan sjúkrahúss. Lýsandi faraldsfræði notkunar bráðamóttöku LSH. Faraldsfræði ifarandi sýkinga af völdum staphylococcus aureus. Árangur af endurlífing utan sjúkrahúss og af starfsemi sjúkraflutninga. Eðli og afleiðingar áfalla, áhættuþættir og varnarþættir fyrir þróun áfallastreituróskunar og annarra afleiðinga áfalla.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rína Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Kortlagning erfðabreytileika og gena sem tengjast ósæðarlokukölkun og ósæðarlokuprengslum. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Ragnar Danielsen, Daniel Guðbjartsson Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Kortlagning og einangrun meingena sem stuðla að hægatakti og leiðsluflunum í hjarta. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson forstjóri, Íslensk erfðagreining.

Ómega 3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálsson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Forvarnarsjóður

Ungt fólk til ábyrgðar. Berglind Guðmundsdóttir.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rúna Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Styrktar- og verðlaunarsjóður Bents Scheving Thorsteinsson

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rúna Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Doktorsnemar

Imfammationsaktivering och fibrinolys vid hypertoni. Ott Saluveer. Sahlgrenska Akademin, Göteborg Universitet. Leiðbeinendur: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Sverker Jern.

Effects of inflammation on the local fibrinolytic response in human vascular endothelium. Pia Larsson. Sahlgrenska Akademin, Göteborg Universitet. Leiðbeinendur: [Sverker Jern](#), Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Lena Karlsson.

Blood pressure elevation- Impact on cardiovascular structure and endogenous fibrinolysis. Wilhelm Ridderstråle. Sahlgrenska Akademin, Göteborgs Universitet. Leiðbeinendur: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Sverker Jern.

Meistaraneimar

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þöndum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Gísladóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: [Berglind Guðmundsdóttir](#), Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Björg Tryggvadóttir.

Áhrif reglubundinnar jógaiðkunar á streitu í kjölfar náttúruhamfara og efnahagskreppu. Kolbrún Þórðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: [Berglind Guðmundsdóttir](#), Unnur Valdimarsdóttir, Helga Zoega, Ragnhildur Guðmundsdóttir.

Slysa- og ofbeldisdaði Íslendinga. Kristín Bergsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Brynjólfur Mogensen](#).

Cand psych nemar

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þöndum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Björg Tryggvadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: [Berglind Guðmundsdóttir](#), Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Gísladóttir.

Áhrif tilfinningamiðaðra varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og sjálfskaðahegðunar hjá þöndum kynferðisofbeldis. Sjöfn Evertsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Berglind Guðmundsdóttir](#), Jakob Smári.

Áhrif varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og áfengis/vímuefnaneyslu hjá þöndum kynferðisofbeldis. Ólína Guðbjörg Víðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Berglind Guðmundsdóttir](#), Jakob Smári.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Landslækniseimbættið, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins, Rauði kross Íslands, Þjóðkirkjan, Almannavarnadeild Ríkislögregluembættisins, National Crime Victims Research and Treatment Center, Medical University of South Carolina, University at Buffalo, State University of New York í Bandaríkjunum, Boston University School of Medicine/National Center for PTSD, VA Boston Healthcare System, USA, University of Iowa, Iowa City, Bandaríkjunum. Beth Israel Deaconess Medical Center í Boston, Bandaríkjunum. Erasmus Universiteit Rotterdam Hollandi, University of Pavia, Pavia, Ítalíu auk Evrópusamstarfs.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Berglind Guðmundsdóttir, í ritstjórn Sálfraeðitimaritsins.

Doktorsritgerð

Blood pressure elevation- Impact on cardiovascular structure and endogenous fibrinolysis. Wilhelm Ridderstråle.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Barbara J. Holzkecht, Davíð O. Arnar. Tilfelli mánaðarins: Takttruflun með gleiðum QRS samstæðum. Læknablaðið 2008;94(3):213; 216-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Andrew E. Irestedt B, Hurri T, Jacobsen P, [Guðjónsdóttir G](#). Mortality and morbidity of poisonings in the Nordic countries in 2002. Clin Toxicol (Phila) 2008;46(4):310-3.

[Björnsson HM](#), [Kristjánsson M](#), Moller AD. Converted charter plane for mass transport of patients after a tsunami. Air Med J 2008;27(6):293-8.

Gottfredsson M, Halldorsson BV, Jonsson S, [Kristjánsson M](#), [Kristjánsson K](#), [Kristinsson KG](#), [Love A](#), [Blondal T](#), [Viboud C](#), [Thorvaldsson S](#), [Helgason A](#), [Gulcher JR](#), [Stefansson K](#), [Jonsdottir I](#). Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

[Gretarsdóttir S](#), [Thorleifsson G](#), [Manolescu A](#), [Styrkarsdóttir U](#), [Helgadóttir A](#), [Gschwendtner A](#), [Kostulas K](#), [Kuhlenbaumer G](#), [Bevan S](#), [Jonsdottir T](#), [Bjarnason H](#), [Saemundsdottir J](#), [Palsson S](#), [Arnar DO](#), [Holm H](#), [Thorgerirsson G](#), [Valdimarsson EM](#), [Sveinbjornsdottir S](#), [Gieger C](#), [Berger K](#), [Wichmann HE](#), [Hillert J](#), [Markus H](#), [Gulcher JR](#), [Ringelstein EB](#), [Kong A](#), [Dichgans M](#), [Gudbjartsson DF](#), [Thorsteinsdottir U](#), [Stefansson K](#). Risk variants for atrial fibrillation on chromosome 4q25 associate with ischemic stroke. Ann Neurol 2008;64(4):402-9.

[Kristinsson J](#), [Palsson R](#), [Guðjónsdóttir GA](#), [Blondal M](#), [Gudmundsson S](#), [Snook CP](#). Acute poisonings in Iceland: a prospective nationwide study. Clin Toxicol (Phila) 2008;46(2):126-32.

[Magnason S](#), [Kristinsson KG](#), [Stefansson T](#), [Erlendsdottir H](#), [Jonsdottir K](#), [Kristjánsson M](#), [Jonmundsson E](#), [Baldursdottir L](#), [Sigvaldason H](#), [Gudmundsson S](#). Risk factors and outcome in ICU-acquired infections. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(9):1238-45.

[Thorsteinsdottir B](#), [Volcheck GW](#), [Enemark Madsen B](#), [Patel AM](#), [Li JT](#), [Lim KG](#). The ABCs of asthma control. Mayo Clin Proc 2008;83(7):814-20.

Önnur ritverk

[Brynjólfur Mogensen](#). Viðbragðsáætlun Landspítala. [Ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2008;94(4):275.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 22

Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkráþjálfun

Forstöðumaður: [Ella Kolbrún Kristinsdóttir](#) dósent

Sjúkráþjálfun, forsvarismaður: [Ella Kolbrún Kristinsdóttir](#) dósent

Forsvarismaður læknisfræðilegrar endurhæfingar: [Gísli Einarsson](#) lektor

Sjúkráþjálfun

Forsvarismaður: [Ella Kolbrún Kristinsdóttir](#) dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Öndunarhreyfingar við ýmsa sjúkdóma mælt með ÖHM Andra. Grindarbotnsþjálfun, þjálfun sjúklinga í blóðskilun, samanburður framboði endurhæfingar fyrir hjartasjúklinga annars vegar og krabbameinsjúklinga hins vegar.

Doktorsnemi

Respiratory Movement measuring Instrument; Reliability, reference values and clinical utility. [María Ragnarsdóttir](#). Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar og leiðbeinendur: [Stefán B Sigurðsson](#), [Baldur Þorgilsson](#), [Ella Kolbrún Kristinsdóttir](#), [Björn Guðbjörnsson](#).

Meistaraneimar

Hvers vegna er munur á endurhæfingu fyrir krabbameinsjúklinga og hjartasjúklinga? Aðalheiður Kr. Þórarinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Gunnar Helgi Kristinsson](#).

Grindarbotnsþjálfun með raförvun og án sem meðferð við áreynsluþvagleka Halldóra Eyjólfsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Guðmundur Geirsson](#), [María Ragnarsdóttir](#), [Þórarinn Sveinsson](#).

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

[María Ragnarsdóttir](#): Viðurkenning Orkuveitu Reykjavíkur og KVENN, félag kvenna í nýsköpun, fyrir framlag til nýsköpunar.

Doktorsritgerð

[María Ragnarsdóttir](#). Respiratory movement measuring instrument: reliability, reference values and clinical utility [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2008.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

[Gargiulo P](#), [Vatnsdal B](#), [Ingvarsson P](#), [Knutsdottir S](#), [Guðmundsdottir V](#), [Yngvason S](#), [Helgason T](#). Restoration of muscle volume and shape induced by electrical

stimulation of denervated degenerated muscles: qualitative and quantitative measurement of changes in rectus femoris using computer tomography and image segmentation. *Artif Organs* 2008;32(8):609-13.

Ragnarsdóttir M, Geirsson AJ, Gudbjörnsson B. Rib cage motion in ankylosing spondylitis patients: a pilot study. *Spine J* 2008;8(3):505-9.

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Læknisfræðileg endurhæfing

Forsvarsmáður: Gísli Einarsson lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Þróun mælingatækni- og tækja til skoðunar á hreyfingu stoðkerfis og færni annara líffærakerfa s.s. öndunar- og blóðrásarfæra. Ennfremur rannsóknir á þjálfunarmöguleikum stoðkerfis með rafúfningu og öðrum tæknibúnaði. Rannsóknir á almennri færni stoðkerfis og árangur margvíslegrar íhlutunar á þá færni. Rannsóknir á taugasálfræðilegri færni í heilaskaða.

Meistaraneimar

Samhæfð skráning til framtíðar og framfara. Kristín Thorberg. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Gísli Einarsson](#), Geir Gunnlaugsson.

Áhrif endurhæfingar á andnað hjá sjúklingum með langvinna lungnatæpu. Elfa Dröfn Ingólfsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli Einarsson, [Marta Guðjónsdóttir](#), Stefán B. Sigurðsson.

Lífeðlisfræðileg áhrif þjálfunar á sjúklinga með langvinna lungnatæpu eða langvarandi hjartabilun. Egill Thoroddsen. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli Einarsson, [Stefán B. Sigurðsson](#), Marta Guðjónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, ýmsar deildir innan Landspítala, Wilhelminenspital í Vínarborg,

AKH sjúkrahúsið í Vínarborg.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gargiulo P, Vatnsdal B, Ingvarsson P, **Knutsdóttir S**, **Gudmundsdóttir V**, Yngvason S, Helgason T. Restoration of muscle volume and shape induced by electrical stimulation of denervated degenerated muscles: qualitative and quantitative measurement of changes in rectus femoris using computer tomography and image segmentation. *Artif Organs* 2008;32(8):609-13.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Fæðinga- og kvensjúkdómfræði

Forstöðumaður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Meðgöngu- og fæðingafraeði, forsvarsmáður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Kvensjúkdómfræði, forsvarsmáður: Jens A.

Guðmundsson dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Breytingar í fjölda erfðafnisraða í erfðamengi mannsins greindar með örsýnaraðsófnum. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Rannsókn sex landa á lífsviðburðum, fæðingarhræðslu og fæðingarmáta. Þóra Steingrimsdóttir, Hildur Kristjánsdóttir, Hafrún Finnbogadóttir.

Tíðni, orsakir og birtingarmynd heilalömunar hjá íslenskum börnum. Þórður Þórkelsson, Sólveig Sigurðardóttir, Ólafur Thorarensen, Berglind Steffensen, Margrét Halldórsdóttir.

Pungun eftir hjáveituaðgerð. Hildur Harðardóttir, Alda Birgisdóttir, Björn Geir Leifsson, Reynir Tómas Geirsson.

Gæðaverkefnisstyrkur frá heilbrigðis- og tryggingaráðuneytinu.

Flýttibatameðferð eftir keisaraskurði. Jóhanna Gunnarsdóttir, Rannveig Rúnarsdóttir. Þorbjörg Edda Björnsdóttir, Guðrún Halldórsdóttir, Kristín Jónsdóttir, Reynir T. Geirsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Krabbameinsfélag Íslands, samstarfsfólk á háskólum í Oxford og Dundee, Bretlandi, Aachen, Þýskalandi og Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Harvard-háskóla, Boston, BNA. Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala s.s. barnalæknis-, lyflæknis-, erfða- og sameindalæknisfræði, skurðlæknisfræði, svæfingalæknisfræði, krabbameinslæknisfræði og sýklafræði og FSA/AH, Akureyri og Landlæknisembættinu, Reykjavík.

Meðgöngu- og fæðingafraeði

Forsvarsmáður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Háþrýstingur í meðgöngu og afleiðingar hans til langs tíma, tvíburapunganir, ofþyngd mæðra og barna, faraldsfræði þungana, fóstureyðingar og getnaðarvarnir.

Doktorsneimar

Háþrýstingur á meðgöngu: Rannsókn á faraldsfræði og erfðum. Sigrún Hjartardóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarmaður og leiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Prospective parents' decisions concerning first trimester translucency screening: Informed choice, autonomy and ethics. Helga Gottfreðsdóttir. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Tíólar í tengslum við sjúkdóma og lyfjanotkun. Gunnar Skúli Ármannsson. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Hildur Harðardóttir.

Meistaraneimar

Kostnaðarvirknigreining á uppsetningu eins eða tveggja fósturvísna frá fósturfærslu að burðarmálmáttima. Margrét Björk Svavarsdóttir. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Notkun neyðargetnaðarvarna á Íslandi. Margrét Lilja Heiðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Reynir T. Geirsson](#).

Styrkur grindarbotnsöðva fyrir eftir fyrstu fæðingu. Þorgerður Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Þóra Steingrimsdóttir.

Læknar í framhaldnámi

Faraldsfræði legslímufلاكs. Jón Torfi Gylfason. Aðalleiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Flýttibatameðferð eftir valkeisaraskurði á Kvennadeild Landspítala. Öryggi og ávinningur þess að fjarlægja þvagleggi snemma eftir valkeisaraskurði framkvæmda í deyfingu. Jóhanna Gunnarsdóttir. Leiðbeinandi: [Reynir T. Geirsson](#).

Læknaneimar á 5. ári í námsverkefnum

Pungburar og áhættur við það. Harpa Viðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Reynir T. Geirsson, Atli Dagbjartsson, Hildur Harðardóttir, Unnur Valdimarsdóttir.

Mæðradauði á Íslandi. Brynja Vala Bjarnadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Reynir T. Geirsson, Ragnheiður I. Bjarnadóttir.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrta

Reynir Tómas Geirsson er aðalritstjóri *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*.

Þóra Steingrimsdóttir er í ritstjórn *Læknablaðsins*.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynhildur Tinna Birgisdóttir, **Hildur Harðardóttir**, **Ragnheiður I. Bjarnadóttir**, Þórður Þórkelsson. Fæðing eftir fyrri fæðingu með keisaraskurði. *Læknablaðið* 2008;94(9):591-7.

Berglind Þóra Árnadóttir, **Hildur Harðardóttir**, Bergný Marvinsdóttir. Inngroin fylgja hjá sautján ára frumbyrju, meðhöndluð með metótrexat – sjúkraitilfelli. *Læknablaðið* 2008;84:549-52.

Reynir Tómas Geirsson, Eyjólfur Þorkelsson, Jón Þorkell Einarsson, Ragnar Freyr Ingvarsson, Sigurbjörg Bragadóttir. Viðhorf og þekking 16 ára unglunga á kynlifstengdu efni. *Læknablaðið* 2008;94(6):453-60.

Þórður Þórkelsson, Anton Örn Bjarnason, **Hildur Harðardóttir**, Aðalbjörn Þorsteinsson, Ásgeir Haraldsson, Atli Dagbjartsson. Áhrif eðlilegrar fæðingar á súrefnisflutning til fósturs. *Læknablaðið* 2008;94(9):583-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Einarsson JI, Audbergsson BO, Thorsteinsson A. Scopalamine for prevention of postoperative nausea in gynaecologic laparoscopy, a randomized trial. *J Minim Invas Gynecol* 2008;15(1) :26-31

Önnur ritverk

Berglind Steffensen. Cytotec til framköllunar fæðinga. *Ljósmeðrablaðið* 2008;86(2):14-5.

Geirsson RT. A new look and some good science. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(1):2-3.

Geirsson RT, Nisell H. From endothelial dysfunction to adversities of being too big. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(2):130-31.

Heinonen S, **Geirsson RT**. You are what you eat and what you practice. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(3):258-93.

Geirsson RT. Womens' Day and some valid health issues for women. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(4):382-3.

Geirsson RT, Heinonen S. Springing to life. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(5):487-8.

Geirsson RT, Eskild A. From preterm birth, placenta and thyroid to the perineum. [Ritstjórnargrein] *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008;87(6):587-8.

Geirsson RT, Heinonen S. Donors, diet and laparoscopic

dissection. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(7):690-1.

Geirsson RT. Where to go? [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(8):795-36.

Geirsson RT. Electronic advances and some clinical issues. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(9):886-7.

Bergsjö P, **Geirsson RT.** leaves and assorted findings. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(10):990-1.

Geirsson RT. A new uterus, a new beginning. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(11):1095-6.

Geirsson RT. A 2008 of new horizons. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(12):1262-3.

Geirsson RT. Salami slicers and other intellectual irregulars. [Ritstjórnargrein] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(12):1264-35.

Geirsson RT. NOMESCO Health Statistics in the Nordic countries. [Book Review] Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87(1):128.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Kvensjúkdómafræði

Forsvarsaður: Jens A. Guðmundsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á árangri ýmissa aðgerða við kvensjúkdómum, s.s. nýjum aðferðum til meðgöngurofs, brotnámi legs og legsgæðgerða og á líðan kvenna við kvíðsjáraðgerðir. Rannsóknir á erfðum- og faraldsfræði fjölblöðru eggjastökkaheilkennis, blæðingaeinkennum og asatíðum, erfðum, einkennum og faraldsfræði legslímufلاكs. Krabbameinsjúkdómar í grindarholi kvenna og erfðafræði þeirra.

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Geðsjúkdómafræði

Forstöðumaður: Hannes Pétursson prófessor

Almenn geðlæknisfræði, forsvarsaður: Hannes Pétursson prófessor

Sálarfræði, forsvarsaður: Jón Friðrik Sigurðsson prófessor

Almenn geðlæknisfræði

Forsvarsaður: Hannes Pétursson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Erfðaþættir og svipgerð geðklofa, geðhvarfa og annarra geðrofsjúkdóma, erfðaþættir og svipgerð kvíðarskana, erfðaþættir og svipgerð einhverfu og athyglisbrests.

Taugasálfræði geðklofa, augnhreyfingar í geðklofa og í samanburðarþýði. Notkun geðlyfja, meðferðarvilji í fíknisjúkdómum, rannsóknir á hugrænni atferlismeðferð. Félagslegir þættir og lífsgæði í geðklofasjúkdómi. Bætt greiningartæki í barna- og unglingageðlækningum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur hugrænnar atferlismeðferðar í hóp fyrir fulloröna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hegðunar á meðferðarárangur. Brynjar Þór Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young.

Dánarorsök sjúklinga með geðræna sjúkdóma og áhrif fangelsisvistar. Andrés Magnússon, Steinn Steingrímsson.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Linda Bára Lýðsdóttir og Pétur Tyrfingsson, Arnar Hauksson, Marga Thome, Urður Njarðvík, Sigríður Sía Jónsdóttir, Sigríður Brynja Sigurðardóttir, Gyða Haraldsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir.

Tengsl átraskana við hvatvisi, áráttu/þráhyggju og hugsanaskekklur. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Ívar Snorrason, Guðlaug Þorsteinsdóttir, Elfa Björt Hreinsdóttir.

Doktorsnemar

Icelandic adaptation of the KIDDIE-SADS-PL: Psychometric properties and clinical application. Bertrand Lauth. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Hannes Pétursson.

Arfgerð afbrigðilegra augnhreyfinga í geðklofa. Magnús Haraldsson. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hannes Pétursson. Leiðbeinandi: Ulrich Ettinger.

Meistaraneini

Tengsl átraskana við hvatvisi, áráttu/þráhyggju og hugsanaskekklur. Ívar Snorrason. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Guðlaug Þorsteinsdóttir, Elfa Björt Hreinsdóttir.

Læknar í framhaldnámi

Angela Hauksson, Birgitta María Braun, Dagur Bjarnason, Erik B.S. Eriksson, Guðrún Þórisdóttir, Haraldur Ólafsson, Hjördis Þórey Þorgeirsdóttir, Júlíus Schopka, Kjartan Magnússon, Oddur Ingimarsson, Valdis Friða Manfreðsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, University of Aberdeen, Skotlandi, King's College London, UK, National Public Health Institute, Helsinki, Finnlandi, Ludwig-Maximilians University, München, Genetic Research Centre, München.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Erik B. S. Eriksson hlaut verðlaun á vísindapeningi Geðlæknafélags Íslands fyrir verkefnið: Hefur meðferð með þunglyndis- og kvíðalyfjum áhrif á árangur hugrænnar atferlismeðferðar hjá hópi í heilsugæslu. Leiðbeinendur: Engilbert Sigurðsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Agnes Agnarsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Magnús Haraldsson hlaut verðlaun á vísindapeningi Geðlæknafélags Íslands fyrir verkefnið: Val158 breytileiki catechol-O-methyltransferasa og antisaccade augnhreyfinga í geðklofa. Leiðbeinendur: Ulrich Ettinger, Hannes Pétursson.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Engilbert Sigurðsson, í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk-vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðmundur Á. Skarphéðinsson, Harpa Hrunn Berndsen, Daniel Þór Ólason. Prófræðilegir eiginleikar Sjálfsmatskvarða Becks í úrtaki 10 til 15 ára barna. Sálfraeðiritið 2008;13(1):83-95.

Guðmundur Á. Skarphéðinsson, Soffía Elísabet Pálsdóttir, Daniel Þór Ólason. Mat á tölvuleikjavanda: prófræðilegir eiginleikar og tengsl við tölvuleikjategundir. Sálfraeðiritið 2008;13(1):47-64.

Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, Engilbert Sigurðsson. Munur á meðferðarárangri einstaklinga með þunglyndi og kvíðatengt þunglyndi. Sálfraeðiritið 2008;13(1):187-97.

Jakob Smári, Daniel Þór Ólason, **Þórður Örn Arnarson, Jón Friðrik Sigurðsson.** Mælitæki fyrir þunglyndi fullorönnna sem til eru í íslenski gerð: prófræðilegar upplýsingar og notagildi. Sálfraeðiritið 2008;13(1):147-69.

Linda Bára Lýðsdóttir, Halldóra Ólafsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson. Fæðingarþunglyndi: algengi, afleiðingar og helstu áhættuþættir. Sálfraeðiritið 2008;13(1):171-85.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Birkett P, **Sigmundsson T**, Sharma T, Touloupoulou T, Griffiths TD, Reveley A, Murray R. Executive function and genetic predisposition to schizophrenia—the Maudsley family study. Am J Med Genet B Neuropsychiatr Genet 2008;147(3):285-93.

Duberstein PR, **Palsson SP**, Waern M, Skoog I. Personality and risk for depression in a birth cohort of 70-year-olds followed for 15 years. Psychol Med 2008;38(5):663-71.

Guðbjartsson T, Sigurðsson HK, **Sigurðsson E**, Kjartansson J. Vacuum-assisted closure for successful treatment of a major contaminated gunshot chest-wound – A case report and review of the literature. Eur J Trauma Emerg Surg 2008;34(5):508-10.

Haraldsson HM, Ettinger U, **Magnusdottir BB**, **Sigmundsson T**, **Sigurðsson E**, **Petursson H**. Eye movement deficits in schizophrenia: investigation of a genetically homogenous Icelandic sample. Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci 2008;258(6):373-83.

Jonsdottir H, Engh JA, Friis S, Birkenaes A, Ringen PA, Vaskinn A, Sundet K, Opjordsmoen S, Andreassen OA. Measurement of insight in patients with bipolar disorder: are self-rated scales developed for patients with schizophrenia applicable? J Nerv Ment Dis 2008;196(4):333-5.

Lauth B, **Levy SR**, **Juliusdottir G**, Ferrari P, **Petursson H**. Implementing the semi-structured interview Kiddie-SADS-PL into an in-patient adolescent clinical setting: impact on frequency of diagnoses. Child Adolesc Psychiatry Ment Health 2008;2(1):14.

Lauth B, **Magnusson P**, Ferrari P, **Petursson H**. An Icelandic version of the Kiddie-SADS-PL: translation, cross-cultural adaptation and inter-rater reliability. Nord J Psychiatry 2008;62(5):379-85.

Sigurðsson E, Ólafsdóttir T, Gottfredsson M. Public views on antidepressant treatment: lessons from a national survey. Nord J Psychiatry 2008;62(5):374-8.

Stefansson H, Rujescu D, Cichon S, Pietiläinen OP, Ingason A, Steinberg S, Fossdal R, **Sigurðsson E**, **Sigmundsson T**, Buizer-Voskamp JE, Hansen T, Jakobsen KD, Muglia P, Francks C, Matthews PM, Gylfason A, Halldórsson BV, Guðbjartsson D, Thorgeirsson TE, Sigurðsson A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Björnsson A,

Mattiasdóttir S, Blöndal T, Haraldsson M, Magnúsdóttir BB, Giegling I, Møller HJ, Hartmann A, Shianna KV, Ge D, Need AC, Crombie C, Fraser G, Walker N, Lonnqvist J, Suvisaari J, Tuulio-Henriksson A, Päärio T, Toulopoulou T, Bramon E, Di Forti M, Murray R, Ruggeri M, Vassos E, Tosato S, Walshe M, Li T, Vasilescu C, Muhleisen TW, Wang AG, Ullum H, Djurovic S, Melle I, Olesen J, Kiemeneij LA, Franke B, Sabatti C, Freimer NB, Gulcher JR, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Andreassen OA, Ophoff RA, Georgi A, Rietschel M, Werge T, **Petursson H**, Goldstein DB, Nothen MM, Peltonen L, Collier DA, St Clair D, Stefansson K. Large recurrent microdeletions associated with schizophrenia. *Nature* 2008;455(7210):232-6.

Thorgeirsson TE, Geller F, Sulem P, Rafnar T, Wiste A, Magnusson KP, Manolescu A, Thorleifsson G, Stefansson H, Ingason A, Stacey SN, Bergthorsson JT, Thorlacius S, Gudmundsson J, Jonsson T, Jakobsdóttir M, Saemundsdóttir J, Ólafsdóttir O, Gudmundsson LJ, Björnsdóttir G, Kristjánsson K, Skuladóttir H, Isaksson HJ, Gudbjartsson T, Jones GT, Mueller T, Gottsater A, Flex A, Aben KK, de Vegt F, Mulders PF, Isla D, Vidal MJ, Asin L, Saez B, Murillo L, Blöndal T, **Kolbeinnsson H**, **Stefansson JG**, Hansdóttir I, Runarsdóttir V, Pola R, Lindblad B, van Rijn AM, Dieplinger B, Haltmayer M, Mayordomo JI, Kiemeneij LA, Matthiasson SE, Oskarsson H, Tyrfinngsson T, Gudbjartsson DF, Gulcher JR, Jonsson S, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. A variant associated with nicotine dependence, lung cancer and peripheral arterial disease. *Nature* 2008;452(7187):638-42.

Thorsteinsdóttir G, Ulfarsdóttir L. Eating disorders in college students in Iceland. *Eur J Psychiat* 2008;22(2):107-15.

Walderhaug E, Landr NI, **Magnússon A.** A synergic effect between lowered serotonin and novel situations on impulsivity measured by CPT. *J Clin Exp Neuropsychol* 2008;30(2):204-11.

Önnur ritverk

Engilbert Sigurðsson. Misskipt er manna láni [Ritstjórnargrein]. *Læknaþáttir* 2008;94(9):581.

Kristófer Þorleifsson. Greining og horfur í geðklofasjúkdómi. *Geðvernd* 2008;37(1):21-7.

Magnús Haraldsson, Hannes Pétursson. Erfðafræði geðklofa. *Geðvernd* 2008;37(1):41-5.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Sálarfræði

Forsvarsaður: Jón Friðrik Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum er tengjast sálfræðisþjónustu á geðsviði eru árangursmat á hugrænni atferlismeðferð, rannsóknir á meðgöngu- og fæðingarpunglyndi íslenskra kvenna og þroska barna þeirra, rannsóknir á óvirkni og athyglisbresti á meðal barna og fullorðinna og meðferð þessara einstaklinga, rannsókn á taugasálfræði geðklofa, árangursmati í geðheilbrigðisþjónustu, rannsóknir á greiningartækjum, þ.e. sálfræðiprófum og greiningarviðtölum, sem notuð eru við greiningu geð- og hegðunarraskana barna og fullorðinna og rannsóknir á kynferðislegri misnotkun og afleiðingum hennar.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur hugrænnar atferlismeðferðar í hóp fyrir fullorðna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hegðunar á meðferðarárangur. Brynjar Þór Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young, Gísli Baldursson

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarpunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Linda Bára Lýðsdóttir og Pétur Tyrfinngsson, Arnar Hauksson, Marga Thome, Urður Njarðvík, Sigríður Sía Jónsdóttir, Sigríður Brynja Sigurðardóttir, Gyða Haraldsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Bætur hún árangur meðferðar sjúklinga með almennar tilfinningaraskanir í heilsugæslunni? Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Engilbert Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, Halldóra Ólafsdóttir, Jörundur Kristjánsson, Anna K Jóhannsdóttir, Friðný Jóhannesdóttir.

Innleiðing vitrænnar endurhæfingar (Cognitive Remediation Therapy) á Geðsvið Landspítalans og rannsókn á árangri slíkrar endurhæfingar á einstaklingum sem greindir hafa verið með geðklofa. Kristín Hannesdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Halldóra Jónsdóttir, Óla Björk Eggertsdóttir, Sigríður Karen Bárudóttir, Nanna Briem, Magnús Jóhannsson, Jón Friðrik Sigurðsson.

Íslensk rannsókn og stöðun á nýju skimunartæki fyrir snemmbúnum æðavitglöpum (The Memory and Executive Test Battery; METB). Kristín Hannesdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, María K. Jónsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir.

Taugasálfræði geðklofa. Brynja Björk Magnúsdóttir, Þórður Sigmundsson, Magnús Haraldsson, Engilbert Sigurðsson, Hannes Pétursson, Robin Morris, Robin Murray

Tengsl átraskana við hvatvsi, áráttu/þráhyggju og hugsanaskakjgur. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Ívar Snorrason, Guðlaug Þorsteinsdóttir, Elfa Björt Hreinsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarpunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Linda Bára Lýðsdóttir og Pétur Tyrfinngsson, Arnar Hauksson, Marga Thome, Urður Njarðvík, Sigríður Sía Jónsdóttir, Sigríður Brynja Sigurðardóttir, Gyða Haraldsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir.

Rannsóknastöðustyrkir Háskóla Íslands

Árangur hugrænnar atferlismeðferðar í hóp fyrir fullorðna með ADHD og áhrif andfélagslegrar hegðunar á meðferðarárangur. Brynjar Þór Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young, Gísli Baldursson.

Vísindasjóður Háskóla Íslands

Taugasálfræði geðklofa. Brynja Björk Magnúsdóttir, Þórður Sigmundsson, Magnús Haraldsson, Engilbert Sigurðsson, Hannes Pétursson, Robin Morris, Robin Murray.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Meðferð þunglyndis og kvíðaraskana í heilsugæslu, samannburður á hugrænni atferlismeðferð og hefðbundnum úrræðum. Jón Friðrik Sigurðsson, Hafrún

Kristjánsdóttir, Agnes Agnarsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Jörundur Kristjánsson, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir.

Framkvæmdasjóður fatlaðra

Algengi einhverfu og skyldra raskana meðal Reykjavíkinga með þroskahömlun á aldrinum 16-67 ára. Halldór Kr. Júlíusson, Evald Sæmundsen, Páll Magnússon, Sólrún Hjaltsted, Thelma Gunnarsdóttir, Stefán Hreiðarsson.

Vísindasjóður Wyeth

Einkenni geðrænna og líkamlegra vandkvæða hjá konum sem leita til meðraverndar á Landspítala vegna áhættu á meðgöngu og hjá þunguðum konum sem leita til geðsviðs Landspítala. Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Linda Bára Lýðsdóttir, Marga Thome, Reynir Tómas Geirsson.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Bætur hún árangur meðferðar sjúklinga með almennar tilfinningaraskanir í heilsugæslunni? Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Engilbert Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, Halldóra Ólafsdóttir, Jörundur Kristjánsson, Anna K Jóhannsdóttir, Friðný Jóhannesdóttir.

Breska sendiráðið

Taugasálfræði geðklofa. Brynja Björk Magnúsdóttir, Þórður Sigmundsson, Magnús Haraldsson, Engilbert Sigurðsson, Hannes Pétursson, Robin Morris, Robin Murray.

Glaxo Smith Kline

Taugasálfræði geðklofa. Brynja Björk Magnúsdóttir, Þórður Sigmundsson, Magnús Haraldsson, Engilbert Sigurðsson, Hannes Pétursson, Robin Morris, Robin Murray.

National Institute of Mental Health í Bandaríkjunum

Faraldsfræði og erfðir einhverfu og skyldra raskana á Íslandi. Páll Magnússon, Ólafur Ó. Guðmundsson, Bertrand Lauth, Stefán Hreiðarsson, Evald Sæmundsen og sérfræðingar Íslenskrar erfðagreiningar.

The University of London Central Research Fund Grant

Hugræni veikjandi þættir í kvíðaröskun. The Anxiety Attitude and Belief Scale: Þróun og réttmætning. Solveig E. Jónsdóttir, Gary Brown, Philip Tata.

Simons Foundation

Faraldsfræði og erfðir einhverfu og skyldra raskana á Íslandi. Páll Magnússon, Ólafur Ó. Guðmundsson, Bertrand Lauth, Stefán Hreiðarsson, Evald Sæmundsen og sérfræðingar Íslenskrar erfðagreiningar.

Stroke Association 2007-2009

METB í Bretlandi: Cognitive Screening instruments in early vascular dementia. Rannsakendur: Kristín Hannesdóttir, Hugh Markus, Robin C. Morris, Robert Lawrence, Rebecca Brookes og fleiri.

Tricohillomania Learning Center, Inc. í Bandaríkjunum

Algengi húðkroppunarárættu á meðal íslenskra háskólanema og tengsl hennar við taugasálfræðilegar mælingar. Ívar Snorrason, Jakob Smári, Ragnar P. Ólafsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Miðstöð heilsuverndar, Heilbrigðisstofnunin á Akureyri, Heilbrigðisstofnunin í Ísafirði og Egilsstöðum, Fangelsismálastofnun, Íslensk erfðagreining, Institute of Psychiatry, King's College, University of London, St George's University of London, Mentis Cura, Þjónustumiðstöð Breiðholts, CORE Systems í Englandi, Paraxel og Eisai pharmaceuticals.

Doktorsnemi

Hugrænir veikjandi þættir í kvíðaröskun. The Anxiety Attitude and Belief Scale: Þróun og réttmætning. Sólveig E. Jónsdóttir. University of London, Royal Holloway. Leiðbeinendur: Gary Brown, Philip Tata.

Meistararnemi

Einkenni áráttu- og þráhyggjuröskunar og tengsl þeirra við hvatvísi. Ívar Snorrason. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Ragnar P. Ólafsson](#), Jakob Smári.

Cand psych nemar

Lágt sjálfsmat - Rannsókn á 9 vikna Hugrænni Atferlismeðferð við lágu sjálfsmati. Lilja Sif Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hafrún Kristjánsdóttir, Margrét Hauksdóttir, Jón F. Sigurðsson, Sigurður Grétarsson.

Brotfall úr 5 vikna hugrænni atferlismeðferð í hóp. Þorgerður Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hafrún Kristjánsdóttir, Jakob Smári.

Samanburður á tveimur stöðluðum geðgreiningarviðtölum og tveimur sjálfsmatskvörðum: MINI, CIDI, PHQ og DASS. Baldur Heiðar Sigurðsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður J. Grétarsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Erik B. S. Eriksón hlaut verðlaun á vísindáþingi Geðlæknafélags Íslands fyrir verkefnið: Hefur meðferð með þunglyndis- og kvíðalyfjum áhrif á árangur hugrænnar atferlismeðferðar hjá hópi í heilsugæslu. Leiðbeinendur: Engilbert Sigurðsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Agnes Agnarisdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Ragnar P. Ólafsson, ritstjóri Sálfræðiritins.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Smári J, Ólason D, Ólafsson RP. Self-consciousness and similar personality constructs. Í: The SAGE Handbook of Personality Theory and Assessment Boyle CJ, Matthews G, Saklofske DH, [ritstj.] 2008 Sage, Los Angeles.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðmundur Á Skarphéðinsson, Harpa Hruud Berndsen, Daniel Þór Ólason. Prófræðilegir eiginleikar Sjálfsmatskvarða Becks í úrtaki 10 til 15 ára barna. Sálfræðiritið 2008;13(1):83-95.

Guðmundur Á Skarphéðinsson, Soffía Elísabet Pálsdóttir, Daniel Þór Ólason. Mat á tölvuleikjavanda: prófræðilegir eiginleikar og tengsl við tölvuleikjategundir. Sálfræðiritið 2008;13(1):47-64.

Hafrún Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Agnes Agnarisdóttir, Engilbert Sigurðsson. Munur á meðferðarárangri einstaklinga með þunglyndi og kvíðatengt þunglyndi. Sálfræðiritið 2008;13(1):187-97.

Jakob Smári, Daniel Þór Ólason, **Þórður Örn Arnarson, Jón Friðrik Sigurðsson**. Mælitæki fyrir þunglyndi fullorðinna sem til eru í íslenski gerð: prófræðilegar upplýsingar og notagildi. Sálfræðiritið 2008;13(1):147-69.

Linda Bára Lýðsdóttir, Halldóra Ólafsdóttir, **Jón Friðrik Sigurðsson**. Fæðingarþunglyndi: algengi, afleiðingar og helstu áhættuþættir. Sálfræðiritið 2008;13(1):171-85.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnarson TO, Olason DT, Smári J, **Sigurðsson JF**. The Beck Depression Inventory Second Edition (BDI-II): psychometric properties in Icelandic student and patient populations. Nord J Psychiatry 2008;62(5):360-5.

Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**, Bragason OO, Newton AK, Einarsson E. Interrogative suggestibility, compliance and false confessions among prisoners and their relationship with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) symptoms. Psychol Med 2008;38(7):1037-44.

Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**, Einarsson E, Einarsson JH. Personal versus impersonal relationship compliance and their relationship with personality. J Forensic Psych Psychol 2008;19(4):502-16.

Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**, Sigfusdóttir ID, Asgeirsdóttir BB. False confessions and individual differences. The importance of victimization among youth. Pers Individ Dif 2008;45(4):801-5.

Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**, **Lydsdóttir LB**, **Ólafsdóttir H**. The relationship between adult romantic attachment and compliance. Pers Individ Dif 2008;45(2):276-80.

Lauth B, **Magnusson P**, Ferrari P, Petursson H. An Icelandic version of the Kiddie-SADS-PL: translation, cross-cultural adaptation and inter-rater reliability. Nord J Psychiatry 2008;62(5):379-85.

Moser E, Ekawardhani S, Kumsta R, **Palmason H**, Bock C, Athanassiadou Z, Lesch KP, Meyer J. Functional analysis of a potassium-chloride co-transporter 3 (SLC12A6) promoter polymorphism leading to an additional DNA methylation site. Neuropsychopharmacology 2009;34(2):458-67.

Romanos M, Freitag C, Jacob C, Craig DW, Dempfle A, Nguyen TT, Halperin R, Walitza S, Renner TJ, Seitz C, Romanos J, **Palmason H**, Reif A, Heine M, Windemuth-Kieselbach C, Vogler C, Sigmund J, Warnke A, Schafer H, Meyer J, Stephan DA, Lesch KP. Genome-wide linkage analysis of ADHD using high-density SNP arrays: novel loci at 5q13.1 and 14q12. Mol Psychiatry 2008;13(5):522-30.

Sigfusdóttir ID, Asgeirsdóttir BB, Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**. A model of sexual abuse's effects on suicidal behavior and delinquency: The role of emotions as mediating factors. J Youth Adolesc 2008;37(6):699-712.

Sigfusdóttir ID, Asgeirsdóttir BB, **Sigurðsson JF**, Gudjonsson GH. Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: a national study among Icelandic adolescents. Scand J Public Health 2008;36(4):361-8.

Önnur ritverk

Ívar Snorrason, Jakob Smári, **Ragnar P. Ólafsson**. The interaction effect of impulsivity and responsibility in relation to obsessive-compulsive symptoms. Í: Gunnar Þ. Jóhannesson, Helga Björnsdóttir. Rannsóknir í félagsvísindum IX. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; 2008.

Guðrún Íris Þórsdóttir. Hugræn atferlismeðferð við geðklofa. Geðvernd 2008;37(1).

Róbert Spanó, **Jón Friðrik Sigurðsson**, Ragnhildur Bjarnadóttir, Sigrún Júlíusdóttir. Skýrsla nefndar samkvæmt lögum nr. 26/2007. Könnun á starfsemi Breiðavíkur-heimilisins 1952-1979. Forsætisráðuneytið. 2008. http://www.forsætisraduneyti.is/media/Skyrslur/breiðavik_skyrsla.pdf

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 25

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 21

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Helgi Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Gagnreynd læknisfræði, klínískar leiðbeiningar og aukin gæði heilsufarsupplýsinga. Sameindaerfðafæðileg faraldsfræði krabbameina (molecular epidemiology). Samtenging heilsufarsupplýsinga við líffræðilegar breytingar og þar með skapa nákvæmari aðferðir við að mat á sjúkdómsáhættu og horfum sjúklinga, ennfremur bæta árangur meðferðar meðal annars með því að stuðla að einstaklingsmiðaðri meðferð. Þátttaka í rannsóknum á líftækniyfjum og öðrum lyfjum sem geta nýst krabbameinssjúklingum. Ástæður fyrir notkun krabbameinssjúklinga á óhefðbundinni meðferð. Sálfélagslegir þættir og áhrif þeirra á krabbamein: sjúkdómsáhættu, velferð sjúklinga, vinnugetu, lífsgæði og árangur meðferðar þar með talið fyrir óhefðbundna meðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Auka kvenhormónar áhættuna á að fá lungnakrabbamein? Halla Skúladóttir, Helgi J. Ísaksson, Laufey Tryggvadóttir, Helgi Sigurðsson.

Hodgkins lymphoma; faraldsfræðileg og meinafræðileg rannsókn. Hallgerður Lind Kristjánsdóttir, Bjarni A. Agnarsson, Brynjar Viðarsson, Friðbjörn Sigurðsson.

Non-Hodgkin's eitilfrumkrabbamein á Íslandi 1990-2005. Klínísk og meinafræðileg rannsókn. Signý Vala Sveinsdóttir, Bjarni Agnarsson, Brynjar Viðarsson, Friðbjörn Sigurðsson.

Leit að áhrifagæmum framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p. Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson, Inga Reynisdóttir, Krístrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson, Þórarinn Guðjónsson.

Tengslaggreining í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Doktorsnemar

Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Hlíf Steingrimsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Ögmundsdóttir](#), Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar og Laufey Tryggvadóttir.

Litninga óstöðugleiki og gallar í litningaendum í brjóstæxlum. Chromosomal alterations and telomere dysfunction in breast tumours. Sigríður Klara Böðvarsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jörunn Erla Eyfjörð.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala ss. handlæknisfræði og meinafræði, Íslensk erfðagreining, lyfjafyrirtæki, Krabbameinsskrá og rannsóknarstofa Kl. Háskóli Íslands læknadeild, hjúkrunarfræðideild, félagsvísindadeild, tölvunarfræðideild. Háskólinn á Akureyri heilbrigðisdeild. Rannsóknarstofa í vinnuvernd, rannsókn- og heilbrigðisdeild Vinnuettirlitsins. Landlæknisembættið, Hjartavernd, Radiumhospitalet í Oslo. Finniska vinnuálastofnunin: Työhyvinvointi ja HUSin Sypöätätien klinikka. Kraftens Bekæmpelse, Psykosocial enhed Karolinska Universitetssjukhuset, Stokkhólm, Svipjód. Human interface design, Hamburg, Þýskalandi. Resulture ApS, Glostrup, Danmörku.

Doktorsritgerð

Sigríður Klara Böðvarsdóttir. Chromosomal alterations and telomere dysfunction in breast tumours [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2008

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Tómas Guðbjartsson, Agnes Smáradóttir, **Halla Skúladóttir**, Hlynur N. Grímsson, Hrönn Harðardóttir, Jóhannes Björnsson, Pétur Hannesson, Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Steinn Jónsson. Lungnakrabbamein: yfirlitgrein. Læknablaðið 2008;94(4):297-311.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Blasko B, Kolka R, Thorbjornsdottir P, Sigurdarson ST, Sigurdsson G, Ronai Z, Sasvari-Szekely M, **Bodvarsson S**, Thorgeirsson G, Prohaszka Z, Kovacs M, Fust G, Arason GJ. Low complement C4B gene copy number predicts short-term mortality after acute myocardial infarction. Int Immunol 2008;20(1):31-7.

Gunnarsson H, Arason A, Gillanders EM, Agnarsson BA, Johannesdóttir G, **Johannsson OT**, Barkardóttir RB. Evidence against PALB2 involvement in Icelandic breast cancer susceptibility. J Negat Results Biomed 2008;75.

Helgason HH, Mallo HA, Droogendijk H, Haanen JG, van der Veldt AA, van den Eertwegh AJ, Boven E. Brain metastases in patients with renal cell cancer receiving new targeted treatment. J Clin Oncol 2008;26(1):152-4.

Horlings HM, van Laar RK, Kerst JM, **Helgason HH**, Wesseling J, van der Hoeven JJ, Warmoes MO, Floore A, Witteveen A, Lahti-Domenici J, Glas AM, Van't Veer LJ, de Jong D. Gene expression profiling to identify the histogenetic origin of metastatic adenocarcinomas of unknown primary. J Clin Oncol 2008;26(27):4435-41.

Stacey SN, Manolescu A, Sulem P, Thorlacius S, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Jakobsdóttir M, Bergthorsson JT, Gudmundsson J, Aben KK, Stobbe LJ, Swinkels DW, van Engelenburg KC, Henderson BE, Kolonel LN, Le Marchand L, Millastre E, Andres R, Saez B, Lamba J, Godino J, Polo E, Tres A, Picelli S, Rantala J, Margolin S, Jonsson T, **Sigurdsson H**, **Jonsdóttir T**, **Hrafnkelsson J**, **Johannsson J**, **Sveinsson T**, Myrdal G, **Grímsson HN**, Sveinsdóttir SG, Alexiusdóttir K, Saemundsdóttir J, Sigurdsson A, Kostic J, Gudmundsson L, Kristjansson K, Masson G, Fackenthal JD, Adebamowo C, Oguniran T, Olopade OI, Haiman CA, Lindblom A, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Gulcher JR, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, **Johannsson OT**, Kong A, Stefansson K. Common variants on chromosome 5p12 confer susceptibility to estrogen receptor-positive breast cancer. Nat Genet 2008;40(6):703-6.

Thorgeirsson TE, Geller F, Sulem P, Rafnar T, Wiste A, Magnusson KP, Manolescu A, Thorleifsson G, Stefansson H, Ingason A, Stacey SN, Bergthorsson JT, Thorlacius S, Gudmundsson J, Jonsson T, Jakobsdóttir M, Saemundsdóttir J, Olafsdóttir O, Gudmundsson LJ, Bjornsdóttir G, Kristjansson K, **Skúladóttir H**, Isaksson HJ, Gudbjartsson T, Jones GT, Mueller T, Gottsater A, Flex A, Aben KK, de Vegt F, Mulders PF, Isla D, Vidal MJ, Asin L, Saez B, Murillo L, Blondal T, Kolbeinsson H, Stefansson JG, Hansdóttir I, Runarsdóttir V, Pola R, Lindblad B, van Rij AM, Dieplinger B, Haltmayer M, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Matthiasson SE, Oskarsson H, Tyrkingsson T, Gudbjartsson DF, Gulcher JR, Jonsson S, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. A variant associated with nicotine dependence, lung cancer and peripheral arterial disease. Nature 2008;452(7187):638-42.

van der Veldt AA, Boven E, **Helgason HH**, van Wouwe M, Berkhof J, de Gast G, Mallo H, Tillier CN, van den Eertwegh AJ, Haanen JB. Predictive factors for severe toxicity of sunitinib in unselected patients with advanced renal cell cancer. Br J Cancer 2008;99(2):259-65.

Lífefna- og sameindalíffræði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson dósent

Forsvarsmenn fræðigreina:

Efnaskipti og næring: Ingibjörg Harðardóttir dósent

Lífefnafræði og meinefnafræði: Jón Jóhannes Jónsson

Sameindalíffræði: Eiríkur Steingrímsson prófessor

Erfðalæknisfræði: Reynir Arngrímsson dósent

Lífefnafræði og meinefnafræði

Forsvarsmáður: Jón Jóhannes Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Líffræði erfðamengis mannsins. Sameindalíffræði Cystatin C. Sameindaerfðfræði eingena sjúkdóma þ.m.t. hemókrómátosis. Bygging og eiginleikar erfðafnis og nýting þeirrar þekkingar við þróun aðferða til að greina flókin kjarnsýrusýni. Genalækningar – þróun genaferju byggðri á mæðivisnuveiru. Lífefnafræði beinþynningar. Týrósin kinasar og krabbamein. Verkefni er lúta að hlutverki og stjórnum týrósin kinasar æxlisgena. Þróun örflogtækni til sjúkdómsgreiningar á krabbameinsvef og á litningagöllum. Stofnfrumur og krabbamein. Meðfæddir litningagallar og áunnar litningabrenslanir í æxlum. Konur og læknisfræði. Starfsumhverfi lækna.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif adenovirus -36 á líkamsþyngd (BMI) – Eru tengsl milli sýkinga með adenovirus-36 og líkamsþyngdar? Bjarni Þjóðleifsson, Þórarinn Gíslason, Ísleifur Ólafsson.

Breytingar í fjölda erfðafnisraða í erfðamengi mannsins greindar með örsýnaraðsófnunum. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vígdis Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Gæðastyrkur Landspítala

Vinna við gæðahandbók. Hildur Júlíusdóttir, Vígdis Stefánsdóttir.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis og Landspítala

Nýburaskimunar með raðmassagreini. Leifur Franzson, Atli Dagbjartsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Breytingar í fjölda erfðafnisraða í erfðamengi mannsins greindar með örsýnaraðsófnunum. Jón Jóhannes Jónsson.

Tækjasjóður Rannís

Tækjabúnaður til sameindalítingarannsókna. Jón Jóhannes Jónsson.

Tækniþróunarsjóður Rannís

µ4-2D kjarnsýrugreinar. Jón Jóhannes Jónsson.

Doktorsnemar

Bioinformatical and Biological Analysis of The Link bTween Epigenetics and Repeat Sequences in the Human Genome. Martin Ingi Sigurðsson. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Hlutverk sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtilsins. Valgarður Sigurðsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnus Karl Magnusson.

The Use of Computerised Genetic and Genealogy Databases in Genetic Healthcare; Advantages of using extended family history for risk assessment and

the psychosocial implications of doing that. Vígdis Stefánsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Meistararnemar

Könnun á dreifingu, greiningu og samanburður tveggja mæliaðferða til mælinga á fylgju prótein 13 (e.placental protein 13). Anna Hlíf Svavarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Leifur Franzson, Sveinbjörn Gizurarson.

Breytingar í fjölda erfðafnisraða í erfðamengi mannsins greindar með örsýnaraðsófnunum. Helga Hauksdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Rannsóknarstofa í meinafræði, skurðlæknisfræði Landspítala, Rannsóknarstofa í sameinda- og frumullfræði, Rannsóknastofa háskólans að Keldum, Krabbameinsfélag Íslands, Lífend ehf., Department of Statistics at the Ohio State University.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ólafur Á Sveinsson, **Þórarinn Guðjónsson**, Pétur Henry Petersen. Notkun stofnfrumna til rannsókna og lækninga á taugasjúkdómum. Læknablaðið 2008;94(2):117-22.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Forestier E, Gauffin F, Andersen MK, Autio K, Borgstrom G, Golovleva I, Gustafsson B, Heim S, Heinonen K, Heyman M, Hovland R, **Johannsson JH**, Kerndrup G, Rosenquist R, Schoumans J, Swolin B, Johansson B, Nordgren A. Clinical and cytogenetic features of pediatric dic(9;20)(p13.2;q11.2)-positive B-cell precursor acute lymphoblastic leukemias: a Nordic series of 24 cases and review of the literature. Genes Chromosomes Cancer 2008;47(2):149-58.

Forestier E, Heyman M, Andersen MK, Autio K, Blennow E, Borgström G, Golovleva I, Heim S, Heinonen K, Hovland R, **Johannsson JH**, Kerndrup G, Nordgren A, Rosenquist R, Swolin B, Johansson B. Outcome of ETV6/RUNX1-positive childhood acute lymphoblastic leukaemia in the NOPHO-ALL-1992 protocol: frequent late relapses but good overall survival. Br J Haematol 2008;140(6):665-72.

Hubel CA, Powers RW, Snaedal S, Gammill HS, Ness RB, Roberts JM, **Arngrímsson R**. C-reactive protein is elevated 30 years after eclamptic pregnancy. Hypertension 2008;51(6):1499-505.

Kjeld M, Olafsson Ö. Allometry (scaling) of blood components in mammals: connection with economy of energy? Can J Zoology 2008;86(8):890-9.

Thjodleifsson B, **Olafsson I**, Gíslason D, Gíslason T, Jogi R, Janson C. Infections and obesity: A multinational epidemiological study. Scand J Infect Dis 2008;40(5):381-6.

Önnur ritverk

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna [orðabættir].

Íðorðasafn lækna 205. Umræðuþúpur. Læknablaðið 2008;94:75.

Íðorðasafn lækna 206. Nýlegar fyrirspurnir. Læknablaðið 2008;94:161.

Íðorðasafn lækna 207. Súr og sýring. Læknablaðið 2008;94:253.

Íðorðasafn lækna 208. Sýrur og basar. Læknablaðið 2008;94:341.

Íðorðasafn lækna 209. Íðorðapistlar. Lyfjatiðindi 2008;15(2):32.

Íðorðasafn lækna 210. Ætlunarskjálfti. Lyfjatiðindi 2008;15(3):31.

Íðorðasafn lækna 211. Mislingabróðir. Lyfjatiðindi 2008;15(4):31.

Íðorðasafn lækna 212. Orðabækur. Lyfjatiðindi 2008;15(5):39.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðastarfsemi í læknisfræði. Læknaritarn 2008;20:20-2.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 9

Lyflæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Guðmundur Þorgeirsson prófessor

Blóðlæknisfræði forsvarsmáður: Páll Torfi Öundurson dósent

Gigtarlæknisfræði forsvarsmáður: Helgi Jónsson dósent

Hjartalæknisfræði forsvarsmáður: Karl Andersen dósent

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði forsvarsmáður: Jón Hj. Ólafsson dósent

Innkirtlalæknisfræði forsvarsmáður: Gunnar Sigurðsson prófessor

Lungnalæknisfræði forsvarsmáður: Steinn Jónsson, dósent

Meltingarlæknisfræði forsvarsmáður: Bjarni Þjóðleifsson prófessor

Nýrnalæknisfræði forsvarsmáður: Runólfur Pálsson dósent

Smitsjúkdómalæknisfræði forsvarsmáður: Magnús Gottfredsson dósent

Blóðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Páll Torfi Öundurson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Illkynjaðir blóðsjúkdómar og stofnfrumur: Týrósin kinasar og krabbamein. Þrívíð frumuræktunarlíkon til að auka skilning á líffræði stofnfruma. Áhrif æðapels á þroskun vefja. Myeoldysplastí syndrome. Myeloma multiplex og einstofna mótefnahækkun - náttúrulegur gangur. Lymphoma. Ættartengsl í illkynja eitilfrumusjúkdómum.

Blóðstorkununarfræði: Notkun ROTEM mælinga við mat á blæðingahneigð, storkupróf til stjórnumar segavarna, Bernard-Soulier syndrome á Íslandi (einkenni, birtingarmynd og stökkbreytingar), meðhöndlun blæðinga með Novoseven á Íslandi.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Valgarður Sigurðsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ole William Petersen.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í

brjóstakrabbameini? Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónsson, Óskar P. Jónsson.

Leit að áhrifagenum framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p. Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson, Inga Reynisdóttir, Kristrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson, Þórarinn Guðjónsson.

Tengsl blóðstorkupátta við heilablóðfall. Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vilmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Þórarinn Guðjónsson.

Hlutverk sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtilsins. Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson.

Stjórn EGFR2 boðleiða í brjóstkirtilbrjóstkirtilsins. Magnus Karl Magnusson, Þórarinn Guðjónsson, Sævar Ingþórsson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson. Samstarfsaðili: Þórarinn Guðjónsson.

Rannís – markáætlunarstyrkur

Stjórn EGFR2 boðleiða í brjóstkirtli. Magnus Karl Magnússon.

Rannís – öndvegisstyrkur

Þroskun og sérhæfing þekjufruma í brjóstkirtli. Þórarinn Guðjónsson.

Rannsóknasjóður-Göngum saman

Hlutverk stofnfruma í eðlilegum og illkynja brjóstkirtli. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Nordforsk

Hlutverk stofnfruma í meingerð langvinnis mergfrumuhvitblæðis (CML). Hekla Sigmundsdóttir.

Rannís

Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Helga Ögmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir.

Doktorsnemar

Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Hlíf Steingrimsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Stjórn EGFR2 boðleiða í brjóstkirtilbrjóstkirtilsins. Sævar Ingþórsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Magnus Karl Magnusson, Þórarinn Guðjónsson.

Meistaraneinar

Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarin lyfjameðferð á Íslandi. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Einarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gízararson.

Helga Kristín Einarisdóttir. Háskóli Íslands. Genetic

basis of monoclonal gammopathies and related B-cell disorders. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Hlíf Steingrimsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Skejby Sygehus - Storkumeinamiðstöð, Árósháskóli, Danmörku. Nordic Haemophilia Council.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jóhann Páll Ingimarsson, Páll T. Öundurson, Felix Valsson, Brynjar Viðarsson, Tómas Guðbjartsson. Árangur á notkun líftækniþerapískra storkupátta Vlla við meiriháttar blæðingum í opnum hjartaskurðaðgerðum. Læknablaðið 2008;94(9):607-12

Steinunn Jóna Matthíasdóttir. Vinnsla stofnfrumna fyrir háskammalyfjameðferð á Íslandi 2003-2006. Tímarit lífeindafraeðinga 2008;3(1):9-15.

Ólafur Á Sveinsson, Þórarinn Guðjónsson, Pétur Henry Petersen. Notkun stofnfrumna til rannsókna og lækninga á taugasjúkdómum. Læknablaðið 2008;94(2):117-22.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Öundurson PT, Einarsdóttir KA, Guðmundsdóttir BR. Warfarin anticoagulation intensity in specialist-based and in computer-assisted dosing practice. Int J Lab Hematol 2008;30(5):382-9.

Sigmundsdóttir H, Butcher EC. Environmental cues, dendritic cells and the programming of tissue-selective lymphocyte trafficking. Nat Immunol 2008;9(9):981-7.

Önnur ritverk

Björn Agnarsson, Jennifer Halldórsson, Nina Björk Arnfinnsdóttir, Sævar Ingþórsson, Þórarinn Guðjónsson, Kristján Leósson. Þróun nýrrar örlögutækni fyrir smásjárskoðun lífræna sýna. Raust 2008;5(1).

Lethagen S, Holme PA, Ingerslev J, Lassila R, Petrini P, Öundurson PT, on behalf of the Nordic Hemophilia Council. Practical Guidelines for the diagnosis of von Willebrand disease. 2008 www.nordichemophilacouncil.org

Öundurson PT, Guðmundsdóttir BR, Marder VJ. On the significance of marginally low von Willebrand factor. [Letter]. Thromb Haemost 2008;100:1213-14.

Öundurson PT. Screening test for bleeding disorders. Klinisk Biokemi i Norden. Special issue on coagulation testing 2008.

Tengborn L, Ingerslev J, Mäkiperna A, Tjønnefjord G, Lethagen S, Öundurson PT. Acquired Haemophilia; Nordic guidelines for diagnosis and treatment. 2008 www.nordichemophilacouncil.org

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 16

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Gigtarlæknisfræði

Forsvarsaður Helgi Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Unnið er að rannsóknum á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýtast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafræði, ónæmisfræði og víðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg. Fræðasviðið tekur einnig þátt í stórum alþjóðlegum rannsóknum á svipuðum forsendum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vindasjóður Landspítala

Áhrif ómega-3 fitusýra og salicylsýru í fæði á hjóðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruafnaða á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjaflokkun, sjúkdómsmynd, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Sveinn Guðmundsson, Björn Guðbjörnsson, Dýrleif Pétursdóttir, Þórarinn Gíslason.

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson, Olle Kämpe.

Tengsl PD-1.3A arfgerðar við minnkaða tjáningu PD-1 viðtakans hjá SLE sjúklingum. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Gerður Gröndal, Kristján Erlendsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson.

Notkun stafrænna ljósmynda til greiningar á handarslitgigt. Helgi Jónsson.

Rannsóknastöðustyrkur Háskóla Íslands

Hlutverk PD-1 ferils í sjálfsöfnæmi. Kristján Steinsson.

Vindasjóður Félags íslenskra gigtlækna

Lásgkamta aspirínmeðferð í liðagigt. Arnór Víkingsson.

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson

Sóragigt á Íslandi. Björn Guðbjörnsson.

Hjarta- og æðasjúkdómar í sjúklingum með iktsýki. Gerður Gröndal.

Notkun stafrænna ljósmynda til greiningar á handarslitgigt. Helgi Jónsson.

Stökkbreyting í geninu sem skráir fyrir PD-1: Áhrif á virkni T-frumna og tengsl við einkenni gigtar- og sjálfsöfnæmissjúkdóma. Kristján Steinsson.

Slitgigtarvindasjóður

Tengsl slitgigtar við æðakölkun í AGES-Reykjavík rannsókninni. Helgi Jónsson.

Rannís

The PD-1 pathway in SLE and autoimmunity. Kristján Steinsson.

EEA og EES styrkir

ICEEST Angiogenic, inflammatory and bone markers in Estonian and Icelandic patients with distinct forms of osteoarthritis. Helga Jónssonar, Leifs Franzsonar, Agu Tamm, auk samstarfsmanna í Evrópu.

TREAT-OA. Helgi Jónsson, Þorvaldur Ingvarsson, samstarfsmenn Íslenskrar Erfðagreiningar auk samstarfsmanna í Evrópu.

Doktorsnemar

Áhrif TGF-β1 virkni á boðmyndun T-frumna. Brynja Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Respiratory Movement measuring Instrument; Reliability, reference values and clinical utility. María Ragnarsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar og leiðbeinendur: Stefán B Sigurðsson, Baldur Þorgilsson, Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Björn Guðbjörnsson.

PD-1 ferillinn í sjálfsöfnæmissjúkdómum. Helga Kristjánsdóttir. Uppsala Háskóla. Umsjónarkennarar og leiðbeinendur: Marta E Riquelme, Kristján Steinsson.

Meistararnemar

Notkun ljósmynda við greiningu handarslitgigtar. Guðrún P. Helgadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilmundur Guðnason, Gerður Gröndal, Sigurður Sigurðsson, Helgi Jónsson.

Áhrif ómega-3 fitusýra í rækt á þroskun angafrumna. Anna Stefánsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir umsjónarkennari.

Rannsókn á áhrifum plöntuafnaða á stjórnun ónæmissvares. Marínó Bóas Sigurpálsson, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir umsjónarkennari, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Læknar í framhaldnámi

Íslenskir læknar í framhaldsnámi erlendis eru sumir þátttakendur í samstarfsverkefnum á fræðasviðinu. Þórunn Jónsdóttir Karolinska Institutet, Gunnar Tómasson Boston University, Þorvaldur Löve, Harvard University.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Rannsóknastofa í ónæmisfræði, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica), læknadeild Háskólans í Uppsölum, Rudbecks laboratoríum, erfðafræðideild háskólans í Uppsölum í Svíþjóð. SLE International Collaborating Clinics (SLICC), samstarf sérfræðinga í SLE frá 24 háskólastofnum, Boston University. Tarku University Hospital, Eistlandi. TREAT-OA, gríðarstór samstarfshópur um erfðir slitgigtar með fjölda háskóla í yfir 30 löndum.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Helga Kristjánsdóttir, viðurkenning sem ungur vindamaður ársins á Landspítala 2008.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Björn Guðbjörnsson, í ritstjórn Scandinavian Journal of Rheumatology, Aarhus, Danmörk.

Helgi Jónsson, í ritstjórn Open Arthritis Journal.

Doktorsritgerð

María Ragnarsdóttir. Respiratory movement measuring instrument: reliability, reference values and clinical utility [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2008.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Boonen S, Marin F, Obermayer-Pietsch B, Simoes ME, Barker C, Glass EV, Hadji P, Lyritis G, Oertel H, Nickelsen T, McCloskey EV. Collaborators: Sigurdsson G, Guðbjörnsson B. Effects of previous antiresorptive therapy on the bone mineral density response to two years of teriparatide treatment in postmenopausal women with osteoporosis. J Clin Endocrinol Metab 2008;93(3):852-60.

Eliasson GJ, Björgvinnsson E, Jónsson H. Magnetic resonance imaging of the thumb base in severe symptomatic osteoarthritis; a comparison with

radiographs and clinical symptoms. Open Arthritis J 2008;1:8-13.

Freysdóttir J, Omarsdóttir S, Ingólfssdóttir K, Víkingsson A, Ólafsdóttir ES. In vitro and in vivo immunomodulating effects of traditionally prepared extract and purified compounds from *Cetraria islandica*. Int Immunopharmacol 2008;8(3):423-30.

Geirsson AJ, Statkevicius S, Víkingsson A. Septic arthritis in Iceland 1990-2002: increasing incidence due to iatrogenic infections. Ann Rheum Dis 2008;67(5):638-43.

Hanly JG, Urowitz MB, Siannis F, Farewell V, Gordon C, Bae SC, Isenberg D, Dooley MA, Clarke A, Bernatsky S, Gladman D, Fortin PR, Manzi S, Steinsson K, Bruce IN, Ginzler E, Aranow C, Wallace DJ, Ramsey-Goldman R, van Vollenhoven R, Sturfelt G, Nived O, Sanchez-Guerrero J, Alarcon GS, Petri M, Khamashta M, Zoma A, Font J, Kalunian K, Douglas J, Qi Q, Thompson K, Merrill JT. Autoantibodies and neuropsychiatric events at the time of systemic lupus erythematosus diagnosis: results from an international inception cohort study. Arthritis Rheum 2008;58(3):843-53.

Hanly JG, Urowitz MB, Su L, Sanchez-Guerrero J, Bae SC, Gordon C, Wallace DJ, Isenberg D, Alarcon GS, Merrill JT, Clarke A, Bernatsky S, Dooley MA, Fortin PR, Gladman D, Steinsson K, Petri M, Bruce IN, Manzi S, Khamashta M, Zoma A, Font J, Van Vollenhoven R, Aranow C, Ginzler E, Nived O, Sturfelt G, Ramsey-Goldman R, Kalunian K, Douglas J, Qiufen Qi K, Thompson K, Farewell V. Short-term outcome of neuropsychiatric events in systemic lupus erythematosus upon enrollment into an international inception cohort study. Arthritis Rheum 2008;59(5):721-9.

Johannsdóttir K, Guðbjörnsson B. Diurnal rhythm of cytokines in rheumatoid arthritis may be reflected in in vitro cultures of collected mononuclear cells. Clin Exp Rheumatol 2008;26(5):969.

Kristjánsdóttir H, Saevarsdóttir S, Gröndal G, Alarcon-Riquelme ME, Erlendsson K, Valdimarsson H, Steinsson K. Association of three systemic lupus erythematosus susceptibility factors, PD-1.3A, C4AQ0, and low levels of mannan-binding lectin, with autoimmune manifestations in Icelandic multicase systemic lupus erythematosus families. Arthritis Rheum 2008;58(12):3865-3872.

Obermayer-Pietsch BM, Marin F, McCloskey EV, Hadji P, Farrerons J, Boonen S, Audran M, Barker C, Anastasilakis AD, Fraser WD, Nickelsen T, Collaborators: Sigurdsson G, Guðbjörnsson B, et al. Effects of two years of daily teriparatide treatment on BMD in postmenopausal women with severe osteoporosis with and without prior antiresorptive treatment. J Bone Miner Res 2008;23(10):1591-600.

Petri M, Kasitanon N, Lee SS, Link K, Magder L, Bae SC, Hanly JG, Isenberg DA, Nived O, Sturfelt G, van Vollenhoven R, Wallace DJ, Alarcon GS, Adu D, Avila-Casado C, Bernatsky SR, Bruce IN, Clarke AE, Contreras G, Fine DM, Gladman DD, Gordon C, Kalunian K, Madaio MP, Rovin BH, Sanchez-Guerrero J, Steinsson K, Aranow C, Balow JE, Buyon JP, Ginzler EM, Khamashta MA, Urowitz MB, Dooley MA, Merrill JT, Ramsey-Goldman R, Font J, Tumlin J, Stoll T, Zoma A. Systemic lupus international collaborating clinics renal activity/response exercise: development of a renal activity score and renal response index. Arthritis Rheum 2008;58(6):1784-8.

Petri M, Kasitanon N, Singh S, Link K, Magder L, Bae SC, Hanly JG, Nived O, Sturfelt G, van Vollenhoven R, Wallace DJ, Alarcon GS, Adu D, Avila-Casado C, Bernatsky SR, Bruce IN, Clarke AE, Contreras G, Fine DM, Gladman DD, Gordon C, Kalunian K, Madaio MP, Rovin BH, Sanchez-Guerrero J, Steinsson K, Aranow C, Balow JE, Buyon JP, Ginzler EM, Khamashta MA, Urowitz

MB, Dooley MA, Merrill JT, Ramsey-Goldman R, Font J, Tumlin J, Stoll T, Zoma A. Systemic lupus international collaborating clinics renal activity/response exercise: comparison of agreement in rating renal response. *Arthritis Rheum* 2008;58(6):1789-95.

Ragnarsdóttir M, Geirsson AJ, Gudbjörnsson B. Rib cage motion in ankylosing spondylitis patients: a pilot study. *Spine J* 2008;8(3):505-9.

Urowitz MB, Gladman D, Ibanez D, Fortin P, Sanchez-Guerrero J, Bae S, Clarke A, Bernatsky S, Gordon C, Hanly J, Wallace D, Isenberg D, Ginzler E, Merrill J, Alarcon GS, Steinsson K, Petri M, Dooley MA, Bruce I, Manzi S, Khamashta M, Ramsey-Goldman R, Zoma A, Sturfelt G, Nived O, Maddison P, Font J, van Vollenhoven R, Aranow C, Kalunian K, Stoll T. Accumulation of coronary artery disease risk factors over three years: data from an international inception cohort. *Arthritis Rheum* 2008;59(2):176-80

Önnur ritverk

Kolbrún Albertsdóttir, Björn Gudbjörnsson. Beinþynning og lífsgæði - mikilvægt að nýta forvarnar- og meðferðartækifæri. *Öldrun* 2008;27(2):5-12.

Stefansson E, Atladóttir OY, Gudbjörnsson B. Are ethics rules too strict in retrospective clinical studies? [Ritstjórnargrein] *Acta Ophthalmol* 2008;86(6):588-90.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Veggsþjóld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggsþjóld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Hjartalæknisfræði

Forsvarsmáður fræðigreinar: Karl Andersen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Grunnrannsóknir á æðapeli. Boðkerfi í æðapeli. Áhættuþættir og meingerð endurþregsla í stoðnetum kransæða. Áhrif kransæðavíkkunar og endurþregsla í stoðnetum á heilsutengd lífsgæði. Erfðafræði gáttatífs. Skyndidauði – faraldsfræði, endurlífugun – árangur. Erfðafræði hjartsláttartruflana. Erfðafræði hjartalokusjúkdóma. Faraldsfræði hjarta- og æðasjúkdóma, klínískar rannsóknir á hjarta- og æðasjúkdómum. Kransæðasjúkdómar- áhættuþættir, meðferð. Homocystein og kransæðasjúkdómur. Lyfjameðferð háþrýstings og hjartabilunar.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Áhrif reykingabanns á opinberum stöðum á Íslandi á tíðni kransæðapræðinga og kransæðavíkkana vegna óstöðugs kransæðasjúkdóms. Þórarinn Guðnason, Þorsteinn Viðar Viktorsson, Karl Andersen.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýra í fæði á stofnfrumur æðapels. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhættuþættir og batahorfur sjúklunga sem gangast undir hjartaþræðingu á Landspítala.

Axel F. Sigurðsson, Hróbjartur Darri Karlsson, Þórarinn Guðnason, Erla Svansdóttir, Eric Sijbrands, Johann Denollet.

Boðkerfi í æðapeli. Hlutverk Akt og AMPKínasa í fosfórúnu og örvun eNOS. Guðmundur Þorgeirsson, Haraldur Halldórsson.

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rína Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Kortlagning og einangrun meingena sem stuðla að hægatakti og leiðslutruflunum í hjarta. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Kortlagning erfðabreytileika og gena sem tengjast ósæðarlokukölkun og ósæðarlokupregslum. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Ragnar Danielsen, Daniel Guðbjartsson Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Ómega 3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Tíðni og stígun langvinnrar svæinnar (NYHA III-IV) hjartabilunar á Íslandi og heilsuhagræðilegur ávinningur af hátækni meðferð við sjúkdómnum. Vilborg P. Sigurðardóttir, Vilmundur Guðnason, Guðmundur Þorgeirsson, Thor Aspelund, Gestur Þorgeirsson, Inga S. Þráinsdóttir, Anna S. Gunnarsdóttir, Axel F. Sigurðsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Boðkerfi í æðapeli. Virkjun AMPK og tengsl við eNOS. Guðmundur Þorgeirsson.

Rannsóknastöðustyrkur Háskóla Íslands

Má nýta sambandið milli persónuleika D og kransæða- og hjartasjúkdóma til aðgreiningar í forspármódelum fyrir kransæðaog hjartasjúkdóma. Hróbjartur Darri Karlsson.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar

Styrktar- og verðlaunasjóður Bents Scheving Thorsteinnsson

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rína Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Vilborg P. Sigurðardóttir, sérfræðingur

Meistaraneimar

Greining endurþregsla í stoðnetum kransæða með sneiðmyndaðækni. Sigurdis Haraldsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Karl Andersen.

Mælingar á lyfhrifum klópidógreis í sjúklingum með brátt kransæðaheilkenni. Erla Sigríður Skarphéðinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sveinbjörn Gizurarson, Karl Andersen.

Ómega 3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerðir. Ragnhildur Heiðarsdóttir. Háskóla Íslands. Guðrún V. Skúladóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Davíð O. Arnar.

Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarin lyfjameðferð á Íslandi. Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Einarisdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson.

Læknar í framhaldnámi

Erfðafræði hjartsláttartruflana. Hilma Hólm. Emory University, Atlanta, Bandaríkin. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Notkun hlutfallslegrar áhættu í stað raunáhættu í áhættureikni Hjartaverndar. Geir Hirlekar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilmundur Guðnason, Karl Andersen.

EuroPCI. Samevrópsk gæðaskráning

kransæðavíkkunaræðgerða. Haukur Heiðar Hauksson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Karl Andersen.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Röntgen Domus Medica, Hjartavernd, TIMI group Boston, National Institutes of Health, Bethesda, Bandaríkjunum.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Barbara J. Holzkecht, Davíð O. Arnar. Tilfelli mánaðarins: Takttruflun með gleiðum QRS samstæðum. *Læknablaðið* 2008;94(3):213; 216-7

Berglind Gerda Libungan, Kristján Eyjólfsson, Guðmundur Þorgeirsson. Bráðar kransæðapræðingar á Íslandi: árangur á fyrsta ári sólarhringsgæsluvaktar. *Læknablaðið* 2008;94(2):103-7.

Guðný Stella Guðnadóttir, Hannes Sigurjónsson, Þorbjörn Guðjónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Marianna Garðarsdóttir, Ragnar Danielsen, Karl Andersen. Broddþensluheilkenni: sjúkratífelli og yfirlit. *Læknablaðið* 2008;94(11):747-52.

Inga Rós Valgeirsdóttir, Sigurdis Haraldsdóttir, Sigurpáll S. Scheving, Jónína Guðjónsdóttir, Axel F. Sigurðsson, Þórarinn Guðnason, Kristján Eyjólfsson, Birna Jónsdóttir, Karl Andersen. Greiningarhæfni 64 sneiða tölvusneiðmyndaðækni til samanburðar við hefðbundna kransæðapræðingu. *Læknablaðið* 2008;94(3):199-205.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andersen K, Weinberger MH, Egan B, Constance CM, Ali MA, Jin J, Keefe DL. Comparative efficacy and safety of aliskiren, an oral direct renin inhibitor, and ramipril in hypertension: a 6-month, randomized, double-blind trial. *J Hypertens* 2008;26(3):589-99.

Blasko B, Kolka R, Thorbjornsdottir P, Sigurdarson ST, Sigurdsson G, Ronai Z, Sasvari-Szekely M, Bodvarsson S, Thorgeirsson G, Prohaszka Z, Kovacs M, Fust G, Arason GJ. Low complement C4B gene copy number predicts short-term mortality after acute myocardial infarction. *Int Immunol* 2008;20(1):31-7.

Helgadóttir A, Thorleifsson G, Magnusson KP, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Manolescu A, Jones GT, Rinkel GJ, Blankenstein JD, Ronkainen A, Jaaskelainen JE, Kyo Y, Lenk GM, Sakalihan N, Kostulas K, Gottsater A, Flex A, Stefansson H, Hansen T, Andersen G, Weinsheimer S, Borch-Johnsen K, Jorgensen T, Shah SH, Quyyumi AA, Granger CB, Reilly MP, Austin H, Levey AI, Vaccarino V, Palsdottir E, Walters GB, Jonsdottir T, Snorraddottir S, Magnusdottir D, Gudmundsson G, Ferrell RE, Sveinbjornsdottir S, Hernesniemi J, Niemela M, Limet R, Andersen K, Sigurdsson G, Benediktsson R, Verhoeven EL, Tejjink JA, Grobbee DE, Rader DJ, Collier DA, Pedersen O, Pola R, Hillert J, Lindblad B, Valdimarsson EM, Magnadottir HB, Wijmenga C, Tromp G, Baas AF, Ruigrok YM, van Rij AM, Kuivaniemi H, Powell JT, Matthiasson SE, Gulcher JR, Thorgeirsson G, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. The same sequence variant on 9p21 associates with myocardial infarction, abdominal aortic aneurysm and intracranial aneurysm. *Nat Genet* 2008;40(2):217-24.

Gretarsdottir S, Thorleifsson G, Manolescu A, Styrkarsdottir U, Helgadóttir A, Gschwendtner A, Kostulas K, Kuhlenbaumer G, Bevan S, Jonsdottir T, Bjarnason H, Saemundsdottir J, Pálsson S, Arnar DO, Holm H, Thorgeirsson G, Valdimarsson EM, Sveinbjornsdottir S, Gieger C, Berger K, Wichmann HE, Hillert J, Markus H, Gulcher JR, Ringelstein EB, Kong A, Dichgans M, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Risk variants for atrial fibrillation on chromosome 4q25 associate with ischemic stroke. *Ann Neurol* 2008;64(4):402-9.

Sever PS, Poulter NR, Dahlof B, Wedel H, Beevers G, Caulfield M, Collins R, Kjeldsen SE, **Kristinnson A**, McInnes G, Mehlsen J, Nieminen MS, O'Brien ET, Ostergren J. The Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial lipid lowering arm: extended observations 2 years after trial closure. *Eur Heart J* 2008;29(4):499-508.

Thors B, Halldósson H, Jonsdóttir G, **Thorgeirsson G**. Mechanism of thrombin mediated eNOS phosphorylation in endothelial cells is dependent on ATP levels after stimulation. *Biochim Biophys Acta* 2008;1783(10):1893-902.

Önnur ritverk

Karl Andersen. Af stórhuga sigurvegurum: hóprannsókn Hjartaverndar 40 ára. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(7/8):519.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 12

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 15

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsmáður: Jón Hj. Ólafsson dósent

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Áhrif 2ja vikna meðferðar í Bláa lóninu á psoriasis; forrannsókn. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfssdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Sigurðardóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Ann Arbour, Jóhann Elí Guðjónsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Goldstein AM, Stacey SN, **Ólafsson JH**, Jonsson GF, Helgason A, Sulem P, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Kjartansson J, Kostic J, Masson G, Kristjansson K, Gulcher JR, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Rafnar T, Tucker MA, Stefansson K. CDKN2A mutations and melanoma risk in the Icelandic population. *J Med Genet* 2008;45(5):284-9.

Guðbjartsson DF, Sulem P, Stacey SN, Goldstein AM, Rafnar T, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sveinsdóttir SG, Magnusson V, Lindblom A, Kostulas K, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Saez B, Andres R, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Kiemeny LA, Jakobsdóttir M, Steinberg S, Helgason A, Gretarsdóttir S, Tucker MA, Mayordomo JI, Nagore E, Kumar R, Hansson J, **Ólafsson JH**, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. ASIP and TYR pigmentation variants associate with cutaneous melanoma and basal cell carcinoma. *Nat Genet* 2008;40(7):886-91.

Sigurgeirsson B, Ho V, Ferrandiz C, Andriano K, Grinienko A, Jimenez P. [Multi-centre investigator study group **Ólafsson JH**]. Effectiveness and safety of a prevention-of-flare-progression strategy with pimecrolimus cream 1% in the management of paediatric atopic dermatitis. *J Eur Acad Dermatol Venereol* 2008;22(11):1290-301.

Stacey SN, Guðbjartsson DF, Sulem P, Bergthorsson JT, Kumar R, Thorleifsson G, Sigurdsson A, Jakobsdóttir

M, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Hoimov V, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Carapeto FJ, Tabuenca P, Gilaberte Y, Gudmundsson J, Thorlacius S, Helgason A, Thorlacius T, Jonasdóttir A, Blondal T, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Saemundsdóttir J, Kristjansson K, Bjornsdóttir G, Sveinsdóttir SG, Mouy M, Geller F, Nagore E, Mayordomo JI, Hansson J, Rafnar T, Kong A, **Ólafsson JH**, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Common variants on 1p36 and 1q42 are associated with cutaneous basal cell carcinoma but not with melanoma or pigmentation traits. *Nat Genet* 2008;40(11):1313-8.

Sulem P, Guðbjartsson DF, Stacey SN, Helgason A, Rafnar T, Jakobsdóttir M, Steinberg S, Gudjonsson SA, Palsson A, Thorleifsson G, Palsson S, Sigurgeirsson B, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Benediktsdóttir KR, Aben KK, Vermeulen SH, Goldstein AM, Tucker MA, Kiemeny LA, **Ólafsson JH**, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Two newly identified genetic determinants of pigmentation in Europeans. *Nat Genet* 2008;40(7):835-7.

Innkirtlalæknisfræði

Forsvarsmáður: Gunnar Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræðilegar og erfðafraeðilegar rannsóknir á sykursýki og fylgikvillum. Algengi meðgöngusykursýki og áhrif hreyfingar á blóðsykursstjórnun. Faraldsfræði skjaldkirtlissjúkdóma, sérstaklega skjaldvakaofeitrunar. Erfðafraeði beinþynningar á Íslandi. Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap. Mikilvægi D-vitamins. Ýmsar lyfjarannsóknir. Hormónaháður háþrýstingur. Vaxtarhormón og efnaskipti kortisóls. Faraldsfræði heiladingulsæxla á Íslandi.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna greint með mismunandi aðferðum. Gunnar Sigurðsson, Diana Óskarsdóttir.

Áhættureiknivél í sykursýki. Arna Guðmundsdóttir, Einar Stefánsson, Eydis Ólafsdóttir, Thor Aspelund, Toke Bek.

Gæðastyrkur Landspítala

Gæðastjórn klínískra verkferla á göngudeildum sykursjúkra og innkirtlissjúkdóma. Rafn Benediktsson.

Þróun úrvinnsluþátta íslensks gagnagrunns á sviði sykursýki. Rafn Benediktsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Mikilvægi líkamsþyngdar varðandi beintap í mjóðm hjá eldri konum. Gunnar Sigurðsson.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Áhættureiknir í sykursýki. Einar Stefánsson, Arna Guðmundsdóttir, Thor Aspelund

Einar Stefánsson ehf., Eydis Ólafsdóttir, Toke Bek.

Doktorsnemni

Self-care in diabetes :empowering educational intervention using instruments to enhance care of people with diabetes. Árún Kristín Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Eflandi fráeðslumeðferð sem notar kvarða til að bæta umönnun fólks með sykursýki. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Helga Jónsdóttir.

Meistararnemi

Diana Óskarsdóttir gleislafræðingur: Samanburður á mismunandi aðferðum til greiningar á samfallsbrotrum í hrygg. Umsjónarkennari: Gunnar Sigurðsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Sahlgrenska Háskólasjúkrahúsið, Gautaborg, Queens Medical Research Center í Edinborg, Gautaborgar Háskóli, Karolinska stofnunin, Stokkholmi, Árósháskóli, Andrew Feinberg Laboratory, Baltimore, USA. University of California, San-Francisco, USA, University of Cambridge, UK.

Doktorsritgerð

Árún Kristín Sigurðardóttir. Self-care in diabetes: empowering educational intervention using instruments to enhance care of people with diabetes [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2008.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Fjóla Katrín Steinsdóttir, Hildur Halldórsdóttir, **Arna Guðmundsdóttir**, Steinunn Arnardóttir, Jakob Smári, Eiríkur Örn Arnarson. Ungt fólk með sykursýki tegund 1: fylgni sálfélagslegra þátta, blóðsykursstjórnunar, þunglyndis og kvíða. *Læknablaðið* 2008;94(12):823-9.

Fríðný Heimisdóttir, Vílmundur Guðnason, **Gunnar Sigurðsson**, **Rafn Benediktsson**. Einkenni og teikn fótameins hjá íslenskum sjúklingum með sykursýki af tegund 2. *Læknablaðið* 2008;94(2):109-14.

Guðný Stella Guðnadóttir, Hannes Sigurjónsson, Þorbjörn Guðjónsson, **Helga Ágústa Sigurjónsdóttir**, Marianna Garðarsdóttir, Ragnar Danielsen, Karl Andersen. Broddþensluheilkenni: sjúkratilfelli og yfirlit. *Læknablaðið* 2008;94(11):747-52.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bennet A, Di Angelantonio E, Erqou S, Eiriksdóttir G, **Sigurdsson G**, Woodward M, Rumley A, Lowe GD, Danesh J, Gudnason V. Lipoprotein(a) levels and risk of future coronary heart disease: large-scale prospective data. *Arch Intern Med* 2008;168(6):598-608.

Boonen S, Marin F, Obermayer-Pietsch B, Simoes ME, Barker C, Glass EV, Hadji P, Lyritis G, Oertel H, Nickelsen T, McCloskey EV, Collaborators: **Sigurdsson G**, Gudbjornsson B. Effects of previous antiresorptive therapy on the bone mineral density response to two years of teriparatide treatment in postmenopausal women with osteoporosis. *J Clin Endocrinol Metab* 2008;93(3):852-60.

Helgadottir A, Thorleifsson G, Magnusson KP, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Manolescu A, Jones GT, Rinkel GJ, Blankensteijn JD, Ronkainen A, Jaaskelainen JE, Kyo Y, Lenk GM, Sakalihasan N, Kostulas K, Gottsater A, Flex A, Stefansson H, Hansen T, Andersen G, Weinsheimer S, Borch-Johnsen K, Jorgensen T, Shah SH, Quyyumi AA, Granger CB, Reilly MP, Austin H, Levey AI, Vaccarino V, Palsdottir E, Walters GB, Jonsdottir T, Snorraddottir S, Magnusdottir D, Gudmundsson G, Ferrell RE, Sveinbjornsdottir S, Hernesniemi J, Niemela M, Limet R, Andersen K, **Sigurdsson G**, **Benediktsson R**, Verhoeven EL, Teijink JA, Grobbee DE, Rader DJ, Collier DA, Pedersen O, Pola R, Hillert J, Lindblad B, Valdimarsson EM, Magnadottir HB, Wijmenga C, Tromp G, Baas AF, Ruigrok YM, van Rij AM, Kuivaniemi H, Powell JT, Matthiasson SE, Gulcher JR, Thorgeirsson G, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. The same sequence variant on 9p21 associates with myocardial infarction, abdominal aortic aneurysm and intracranial aneurysm. *Nat Genet* 2008;40(2):217-24.

Minne H, Audran M, Simões ME, Obermayer-Pietsch

B, **Sigurdsson G**, Marin F, Dalsky GP, Group TN. Bone density after teriparatide in patients with or without prior antiresorptive treatment: one-year results from the EUROFOR study. *Curr Med Res Opin* 2008;24(11):3117-28.

Obermayer-Pietsch BM, Marin F, McCloskey EV, Hadji P, Farrerons J, Boonen S, Audran M, Barker C, Anastasilakis AD, Fraser WD, Nickelsen T, Collaborators: **Sigurdsson G**, Gudbjornsson B, et al. Effects of two years of daily teriparatide treatment on BMD in postmenopausal women with severe osteoporosis with and without prior antiresorptive treatment. *J Bone Miner Res* 2008;23(10):1591-600.

Sigurdsson G, Halldorsson BV, Styrkarsdóttir U, Kristjansson K, Stefansson K. Impact of genetics on low bone mass in adults. *J Bone Miner Res* 2008;23(10):1584-90.

Sigurdardóttir AK, **Benediktsson R**. Reliability and validity of the Icelandic version of the problem area in diabetes (PAID) scale. *Int J Nurs Stud* 2008;45(4):526-33.

Styrkarsdóttir U, Halldorsson BV, Gretarsdóttir S, Gudbjartsson DF, Walters GB, Ingvarsson T, Jonsdóttir T, Saemundsdóttir J, Center JR, Nguyen TV, Bagger Y, Gulcher JR, Eisman JA, Christiansen C, **Sigurdsson G**, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Multiple genetic loci for bone mineral density and fractures. *N Engl J Med* 2008;358(22):2355-65

Önnur ritverk

Ástráður B. Hreiðarsson. Dýrir fylgikvillar sykursýki. [Ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(3):183.

Gunnar Sigurðsson, Vilmundur Guðnason, Thor Aspelund, Kristín Siggeirsdóttir, Björgja Valtýsdóttir. Niðurstöður úr 40 ára rannsóknunum Hjartaverndar. *Handbók Hjartaverndar* 2008; bls. 1-120.[rafræn útgáfa] www.hjarta.is

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestrar.

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Lungnalæknisfræði

Forsvarsaður: Steinn Jónsson dósent

Þórarinn Gíslason prófessor

Helstu áherslur í rannsóknunum

Faraldsfræði ofnæmis og astma hjá fullorðnum og börnum. Rannsóknir á faraldsfræði, eðli og erfðum astma/ofnæmis, langvinnrar lungnatæppu, lungnakrabbameins, kæfisvefnis og millivefslungnasjúkdóma. Auk rannsókna á þýðingu rykmauraofnæmis, heilsufari bænda, forstígum lungnakrabbameins, faraldsfræði og eðli fæðuofnæmis. Rannsóknir á áhrifum afnæmingar við fisk ofnæmi með hypoallergen recombinant major allergens. Rannsóknir á lengslum loftmengunar við heilsufar og lyfjanotkun.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif adenovirus -36 á líkamspýngd (BMI) – Eru tengsl milli sýkinga með adenovirus-36 og líkamspýngdar? Bjarni Þjóðleifsson, Þórarinn Gíslason, Ísleifur Ólafsson.

Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson.

Hverjir reykja ennþá? Samanburður á Svíum og Íslendingum. Sigríður Bára Fjalldal, Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediksdóttir, Gunnar Guðmundsson, Christer Janson.

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjaflokkun, sjúkdómssmynd, umhverfispættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Sveinn Guðmundsson, Björn Guðbjörnsson, Dýrleif Pétursdóttir, Þórarinn Gíslason.

Lungnabrottnámsaðgerðir á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson, Hilmir Ásgeirsson, Karl G. Kristinsson, Ólafur Baldursson.

Varnir lungnabekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Varnir lungnabekju. Ólafur Baldursson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnabekjuvef.

Berglind Eva Benediksdóttir. Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Genatjáning og bólgusvörun í kæfisvefni og við svefnsviptingu. Erna Sif Arnardóttir. Leiðbeinandi: Þórarinn Gíslason, Allan I. Pack.

Fimmta rammaáætlun Evrópusambandsins

Rannsókn á algengi, eðli og áhrif fæðuofnæmis á þá sem það hafa og samfélagið. Rannsóknin beinist jafnframt að því að bæta öryggi og lífsgæði þeirra sem hafa fæðuofnæmi. Davíð Gíslason, Michael Clausen, Sigurveig P. Sigurðardóttir, Þórarinn Gíslason auk samstarfsaðila í Evrópu.

Sjöunda rammaáætlun Evrópusambandsins

FAST Afnæming sjúklinga með ofnæmi gegn sjávarfangi og bæta þannig lífsgæði þeirra. Davíð Gíslason, Michael Clausen, María Gunnbjörnsdóttir, Sigurveig P. Sigurðardóttir, Þórarinn Gíslason auk samstarfsaðila í Evrópu.

Rannsóknarsjóður Bengt Scheving Thorsteinson

Lungnabrottnám á Íslandi 1988-2007. Steinn Jónsson, Húnbogi Þorsteinsson, Tómas Guðbjartsson.

Doktorsnemar

Epidemiology and immunology. Sif Hansdóttir: Sarcoidosis. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnar Guðmundsson.

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnabekjuvef.

Berglind Eva Benediksdóttir. Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Genatjáning og bólgusvörun í kæfisvefni og við svefnsviptingu. Erna Sif Arnardóttir. Leiðbeinendur: Þórarinn Gíslason, Allan I. Pack.

Meistararnemar

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Friður Skeggjádóttir Þormar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Heilbrigðisáhrif loftmengunar á sölu lyfja. Hanne Krage Carlsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Gíslason

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Íslensk erfðagreining, Heilbrigðisstofnun Suðurnesja

Vinnueftirlit ríkisins, Háskólinn í Uppsölum, National Institute of Environmental Health Sciences Bandaríkjunum, Duke University, Bandaríkjunum, University of Iowa, Bandaríkjunum, University of Colorado Cancer Center, USA. Hospital of the University of Pennsylvania, EuroPrevall (samstarf um 65 rannsóknarsetra í Evrópu og víðar um rannsóknir á fæðuofnæmi), Merck and Co., Inc. í Pennsylvaníu, Bandaríkjunum Rannsóknarstofa í ónæmisfræðum (fæðuofnæmi), Rannsóknarstofa Háskólans í líffærameinafræði. FAST (samstarf 15 rannsóknarsetra í Evrópu um rannsóknir á afnæmingu fyrir matvælum).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Steinn Jónsson, aðstoðarritstjóri *Clinical Respiratory Journal*. Blackwell Scientific and Nordic Respiratory Academy.

Steinn Jónsson. Editorial Board, *Lung Cancer Frontiers*. Vefrit um lungnakrabbamein gefið út af National Jewish Hospital í Denver, Colorado.

Gunnar Guðmundsson, í ritstjórn *Læknablaðsins*.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Keith RL, **Jonsson S**, Miller YE. COPD: The last chapter-lung cancer. Í: *Chronic Obstructive Lung Disease*. Voelker, McGee [ritstj.] 2nd ed. 2008:BC Decker.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Brynja Jónsdóttir, Hördur Bergsteinsson, **Ólafur Baldursson**. Slimseigisjúkdómur (cystic fibrosis): meingerð, greining og meðferð: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(12):831-7.

Davíð Gíslason, Sigurður Kristjánsson, Sigurveig P. Sigurðardóttir. Ofnæmi fyrir betalactam-lyfjum og greining þess: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(3):185-91.

Gunnar Guðmundsson, Sigurður Þór Sigurðarson, Kristinn Tómasson, **Davíð Gíslason**, Thorkill Hallas. Maurar í húsrýki á íslenskum bóndabæjum. *Læknablaðið* 2008;94(11):723-7.

Hannes Sigurjónsson, Pétur Hannesson, **Gunnar Guðmundsson**, Tómas Guðbjartsson. Fyrirferð í brjóstholi - ekki er allt sem sýnist! *Læknablaðið* 2008;94(6):473-6.

Jóhanna M. Sigurðardóttir, Helgi J. Ísaksson, Kristinn B. Jóhannsson, **Steinn Jónsson**, Tómas Guðbjartsson. Vefjagerð krabbalíkisæxla í lungum spár ekki fyrir um klíniska hegðun: niðurstöður úr íslenskrri rannsókn. *Læknablaðið* 2008;94(2):125-30.

Ólafur Á. Sveinsson, Helgi J. Ísaksson, **Gunnar Guðmundsson**. Trefjavefslungnabólga - yfirlitsgrein og helstu niðurstöður íslenskra rannsókna. *Læknablaðið* 2008;94(1):27-35.

Tómas Guðbjartsson, Agnes Smáradóttir, Halla Skúladóttir, Hlynur N. Grímsson, **Hrönn Harðardóttir**, Jóhannes Björnsson, Pétur Hannesson, **Sigríður Ólína Haraldsdóttir**, **Steinn Jónsson**. Lungnakrabbamein: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(4):297-311.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Accordini S, Corsico A, Cerveri I, **Gíslason D**, Gulsvik A, Janson C, Jarvis D, Marcon A, Pin I, Vermeire P, Almar E, Bugiani M, Cazzoletti L, Duran-Tauleria E, Jogi R, Marinoni A, Martinez-Moratalla J, Leynaert B, de Marco R. The socio-economic burden of asthma is substantial in Europe. *Allergy* 2008;63(1):116-24.

Björnsson E, **Gudmundsson G**. Setting up an ambulatory sleep research unit. *Clin Respir J* 2008;2(1):62-4.

Cerveri I, Corsico AG, Accordini S, Niniano R, Ansaldo E, Anto JM, Kunzli N, Janson C, Sunyer J, Jarvis D, Svanes C, **Gislason T**, Heinrich J, Schouten JP, Wjst M, Burney P, de Marco R. Underestimation of airflow obstruction among young adults using FEV1/FVC <70% as a fixed cut-off: a longitudinal evaluation of clinical and functional outcomes. *Thorax* 2008;63(12):1040-5.

Franklin KA, Janson C, **Gislason T**, Gulsvik A, Gunnbjornsdottir M, Laerum BN, Lindberg E, Norrman E, Nystrom L, Omenaas E, Toren K, Svanes C. Early life environment and snoring in adulthood. *Respir Res* 2008;9:63.

Gottfredsson M, Halldorsson BV, **Jonsson S**, Kristjansson M, Kristjansson K, Kristinnsson KG, Love A, **Blondal T**, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefansson K, Jonsdottir I. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. *Proc Natl Acad Sci U S A* 2008;105(4):1303-8.

Jonsson S, Varella-Garcia M, Miller YE, Wolf HJ, Byers T, Braudrick S, Kiatsimkul P, Lewis M, Kennedy TC, Keith RL, Bjornsson J, McWilliams A, Lam S, Hirsch FR, Franklin WA. Chromosomal aneusomy in bronchial high-grade lesions is associated with invasive lung cancer. *Am J Respir Crit Care Med* 2008;177(3):342-7.

Sigurdarson ST, **Gudmundsson G**, Sigurvinsdottir L, Kline JN, Tomasson K. Respiratory disorders are not more common in farmers. Results from a study on Icelandic animal farmers. *Respir Med* 2008;102(12):1839-43.

Thjodleifsson B, Olafsson I, **Gislason D**, **Gislason T**, Jogi R, Janson C. Infections and obesity: A multinational epidemiological study. *Scand J Infect Dis* 2008;40(5):381-6.

Thorgeirsson TE, Geller F, Sulem P, Rafnar T, Wiste A, Magnusson KP, Manolescu A, Thorleifsson G, Stefansson H, Ingason A, Stacey SN, Bergthorsson JT, Thorlacius S, Gudmundsson J, Jonsson T, Jakobsdottir M, Saemundsdottir J, Olafsdottir O, Gudmundsson LJ, Bjornsdottir G, Kristjansson K, Skuladottir H, Isaksson HJ, Gudbjartsson T, Jones GT, Mueller T, Gottsater A, Flex A, Aben KK, de Vegt F, Mulders PF, Isla D, Vidal MJ, Asin L, Saez B, Murillo L, **Blondal T**, Kolbeinnsson H, Stefansson JG, Hansdottir I, Runarsdottir V, Pola R, Lindblad B, van Rij AM, Dieplinger B, Haltmayer M, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Matthiasson SE, Oskarsson H, Tyrifingsson T, Gudbjartsson DF, Gulcher JR, **Jonsson S**, Thorsteinsdottir U, Kong A, Stefansson K. A variant associated with nicotine dependence, lung cancer and peripheral arterial disease. *Nature* 2008;452(7187):638-42.

Zuidmeer L, Goldhahn K, Rona RJ, **Gislason D**, Madsen C, Summers C, Sodergren E, Dahlstrom J, Lindner T, Sigurdardottir ST, McBride D, Keil T. The prevalence of plant food allergies: a systematic review. *J Allergy Clin Immunol* 2008;121(5):1210-1218 e4.

Önnur ritverk

Gunnar Gudmundsson. Syfja og akstur. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(7/8):521.

Ólafur Baldursson. Menntun lækna - í takt við tímann? [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(5):361.

Jonsson S. Nicotine receptors and lung cancer. [Ritsstjórnargrein]. *Lung Cancer Frontiers* 2008;34 <http://www.nationaljewish.org/news/publications/lungcancerfrontiers/LCF-Index.aspx>

David Gislason. Frjókornaofnæmi. Astmi og ofnæmi. *Tímarit Astma og ofnæmisfélagsins* 2008;2(1).

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 10

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 10

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: **Bjarni Þjóðleifsson prófessor**

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á vélindabakfræði. Áhrif gigtarlyfja á mjóginni. Þarmabólgur. Erfðir, faraldsfræði, horfur og árangur meðferðar. Faraldsfræði starfræna einkenna frá meltingarfærum. Primer biliary cirrhosis, ónæmisfræði og erfðafærðir. Faraldsfræði skorpulifr. Ristilsepar á Íslandi 1950-2004. Faraldsfræði H pylori. Laktósa óþol. Vélindasjúkdómar.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif adenovirus -36 á líkamsþyngd (BMI) – eru tengsl milli sýkinga með adenovirus-36 og líkamsþyngdar? Bjarni Þjóðleifsson, Þórarinn Gislason, Ísleifur Ólafsson.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson, Guðmundur Haukur Jörgensen, Vilundur Guðnason, Lennart Hammarström, Sveinn Guðmundsson, Ingunn Þorsteinsdóttir, Arthur Löve, Sigurjón Arnlaugsson Kristleifur Kristleifsson, Ari Jóhannesson.

Rannsókn á erfðum magasýrusjúkdóma. Hallgrímur Guðjónsson, Sunna Guðlaugsdóttir, Bjarni Þjóðleifsson, Kristleifur Kristjánsson, Kári Stefánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan lyflæknisfræði Landspítala, Íslensk erfðagreining, Kings College Hospital, London. Samstarfsaðilar í Svíþjóð, Danmörku, Noregi, Finnlandi, Hollandi, Frakklandi, Ítalíu, Bretlandi auk annarra Evrópulanda.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Bjarni Þjóðleifsson yfirlæknir var tilnefndur heiðursvísindamaður Landspítala 2008.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Orri Þór Ormarsson, **Ásgeir Theodórs**, Þráinn Rósmundsson. Holsjármeðferð á sýndarblöðru í briskirtli. *Læknablaðið* 2008;94(4):293-5.

Ólafur Á. Sveinsson, Kjartan B. Örvar, **Sigurbjörn Birgisson**, Jón Gunnlaugur Jónasson. Smásæ ristilbólga - yfirlit. *Læknablaðið* 2008;94(5):363-70.

Páll Svavar Pálsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, **Sigurður Ólafsson**. Lífurabólga C: rannsókn á vefjameinafræði og tengslum við klíniska þætti. *Læknablaðið* 2008;94(1):13-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bergmann OM, Mathahs MM, Broadhurst KA, Weydert JA, Wilkinson N, Howe JR, Han O, Schmidt WN, Brown KE. Altered expression of iron regulatory genes in cirrhotic human livers: clues to the cause of hemosiderosis? *Lab Invest* 2008;88(12):1349-57.

Romkens TE, de Jong DJ, **Kristinnsson JO**, Wanten GJ. [Current options for percutaneous endoscopic access to the digestive tract]. *Ned Tijdschr Geneesk* 2008;152(34):1857-61.

Sveinsson OA, Orvar KB, **Birgisson S**, Agnarsdóttir M, Jonasson JG. Clinical features of microscopic colitis in a nation-wide follow-up study in Iceland. *Scand J Gastroenterol* 2008;43(8):955-60.

Thjodleifsson B, Olafsson I, Gislason D, Gislason T, Jogi R, Janson C. Infections and obesity: A multinational epidemiological study. *Scand J Infect Dis* 2008;40(5):381-6.

Önnur ritverk

Ástráður B. Hreiðarsson. Dýrir fylgikvillar sykursýki. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(3):183.

Bjarni Þjóðleifsson. Skorpulifr, lífrabólga C og áfengisneysla á Íslandi. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(1):7.

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsmáður: **Runólfur Pálsson dósent**

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði langvinnis nýrnasjúkdóms og tengsl hans við áhættuþætti hjarta- og æðasjúkdóma. Faraldsfræði og erfðafærðir nýrnasteina. Samband arfgerðar og svipgerðar hjá sjúklingum með adenínfosfórbólusýltransferasa-skort. Áhrif ACTH á blóðfitur og próteinmigu. Próteintjáning í nýrnavef. Fyrirbyggjandi áhrif ómega-3 fjölmættaðra fitusýra gegn gáttatífi eftir hjartaskurðaðgerð. Ónæmisfræðilegir þættir í meingerð IgA-nýrnemeins.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Faraldsfræði og framrás gauklásjúkdóma á Íslandi. Runólfur Pálsson, Ólafur Skúli Indriðason, Viðar Örn Eðvarðsson, Jóhannes Björnsson, Konstantín Shcherbak.

Hversu oft er meðferð við nýrnabilun á lokastigi (skilunarmeðferð) ekki beitt á Íslandi? Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Þorbjörg Karlsdóttir.

Langtímaafdrif barna sem gengust undir aðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu. Hróðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson, Bjarni Torfason, Þórdís Jóna Hrafkelsdóttir, Runólfur Pálsson, Sverrir Ingi Gunnarsson.

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skuladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Próteintjáning í nýrnavef. Stöðlun SELDI-tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjáningu í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Guðrún Valgerður Skuladóttir, Ólafur Skúli Indriðason.

Rannsóknasjóður Rannís

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf

eftir opna hjartaaðgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Davíð Otto Arnar.

Styrkur úr Minningarsjóði Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Nýrnaheilsa veikburða aldraðra. Konstantín Shcherbak, Runólfur Pálsson, Pálmi V. Jónsson, Ólafur S. Indriðason.

Meistaraneimar

Faraldsfræði og framrás gauklasjúkdóma á Íslandi 1983-2002. Konstantín Shcherbak, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason.

OMAFIB-rannsóknin. Ómega-3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ragnhildur Heiðarsdóttir, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Guðrún Valgerður Skúladóttir. Leiðbeinendur: Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar.

Próteintjening nýrnakrabbameina samanborið við eðlilegan nýrnavef. Sigurlína Dögg Tómasdóttir, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Hrefna Guðmundsdóttir, Vigdís Pétursdóttir.

Deildarlæknar

Örvar Gunnarsson. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Ólafur Skúli Indriðason, Gunnar Sigurðsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Sahlgrenska-háskólasjúkrahúsið í Gautaborg, Institut Pasteur, Lille, Frakklandi, Háskólasjúkrahúsið í Nijmegen, Háskólasjúkrahúsið í Leiden, Eurotransplant, Leiden, Hollandi, Massachusetts General Hospital, Harvard Medical School, Boston, Mayo Clinic, Rochester, University of Chicago og Litholink, Chicago, New York, University School of Medicine, University of Kansas Medical Center og Tufts University og New England Medical Center, Boston í Bandaríkjunum, Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala: barnalæknisfræði, hjartalækningar, hjartaskurðlækningar, þvagfæraskurðlækningar, almennar skurðlækningar, myndgreining, lífefna- og sameindalíffræði og meinafræði.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Hrefna Guðmundsdóttir, í ritstjórn Acta Pathologica, Microbiologica et Immunologica Scandinavica, Danmörku.

Margrét Árnadóttir, í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Halla Viðarsdóttir, Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2008;95(4):383-5.

Margrét Árnadóttir, Fjölur Elvarsson, Ólafur Skúli Indriðason, Lýður Ólafsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, Páll Helgi Möller. Umlykjandi lífhimnuhersi - tvö tilfelli og yfirlit yfir sjúkdóminn. Læknablaðið 2008;94(12):815-20.

Ólafur Árni Sveinsson, Runólfur Pálsson. Miðbrúar- og utanbrúarafmýling í kjölfar leiðréttingar svæsinna blóðnatríumlækkunar. Læknablaðið 2008;94(10):665-71.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Andresdóttir MB. Recommendations for the diagnosis and treatment of dense deposit disease. Nat Clin Pract Nephrol 2008;4(2):68-9.

Kristinnson J, Pálsson R, Guðjónsdóttir GA, Blondal M, Guðmundsson S, Snook CP. Acute poisonings in Iceland: a prospective nationwide study. Clin Toxicol (Phila) 2008;46(2):126-32.

Önnur ritverk

Arnadóttir M, Johannesson AJ. Phosphate binders and timing of levothyroxine administration, [Letter]. Nephrol Dial Transplant 2008; 23: 420.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 14

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 12

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Smitsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsmáður: Magnús Gottfredsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknnum

Faraldsfræði smitsjúkdóma á Íslandi. Alvarlegar, ífarandi sýkingar af völdum baktería og sveppa. Sameindaerfðafraeðilegar rannsóknir á meningókokkum og fylgikvillum slíkra sýkinga. Rannsóknir á meingerð og ónæmisfræði ífarandi sveppasýkinga. Klínískar rannsóknir á meðferð dreifðra hvítveppasýkinga. Rannsóknir á spítalasykingum og kostnaði vegna þeirra.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Gagnsemi mótefnavaka (pneumókokka-antigen) leitar í þvagi til greiningar á ífarandi sýkingum af völdum pneumókokka. Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinnson, Magnús Gottfredsson.

Klínísk og sameindafræðileg faraldsfræði methicillin ónæmra Staphylococcus aureus (MÓSA) á Íslandi árin 2000-2008. Gunnsteinn Haraldsson, Ólafur Guðlaugsson, Hjördís Harðardóttir, Barbara J Holzkecht, Karl G. Kristinnson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson, Hilmir Ásgeirsson, Karl G. Kristinnson, Ólafur Baldursson.

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Þáttur hsp90 og antimicrobial peptíða í meinþróun alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfredsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Bjarni A. Agnarsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Íslandi: framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson.

Doktorsnemar

Áhættuþættir, meingerð og sameindaerfðafraeðileg faraldsfræði ífarandi Candida sýkinga. Candidemia and invasive candidiasis: pathogenesis, molecular epidemiology, and predictors of outcome. A population-based study. Lena Rós Ásmundsdóttir. Umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson.

Varnir lungnaþekju. Skarphéðinn Halldórsson. Leiðbeinendur: Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Meistaraneimi

Orsakir samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framskyggn rannsókn. Agnar Bjarnason. Háskóla Íslands.

Umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Ýmsar deildir Landspítala. Háskóli Íslands. Embætti Sóttvarnalæknis, Íslensk erfðagreining. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Glasgow, Skotlandi. National Institutes of Health, Bethesda, Bandaríkjunum.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Barbara J. Holzkecht deildarlæknir fékk viðurkenningu fyrir besta rannsóknaverkefni unglæknis á þingi Félags íslenskra lyflækna sem haldið var á Selfossi 6.-8. júní 2008.

Martina Vigdís Nardini, læknanemi á smitsjúkdómadeild fékk styrk frá samtökum bandarískra smitsjúkdómalækna (Infectious Diseases Society of America, IDSA) til kynningar á niðurstöðum rannsóknar sinnar á ársþingi samtakanna (IDSA/ICAAC).

Skarphéðinn Halldórsson doktorsnemi kynnti rannsókn sína á ársþingi European Respiratory Society í Berlín og var hún valin í hópi 5% bestu á þinginu.

Doktorsritgerð

Lena Rós Ásmundsdóttir. Candidemia and invasive candidiasis: pathogenesis, molecular epidemiology, and predictors of outcome: a population-based study [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2008.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Gottfredsson M. Lessons from the 1918 Spanish influenza epidemic in Iceland. Í: National Institute of Allergy and Infectious Diseases, NIH. Volume 1: Frontiers in Research V.S. Georgiev, K.A. Western, J.J. McGowan [Ritstj]. 2008: Humana Press, New York. Bls.115-22.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Magnús Gottfredsson. Spænska veikin á Íslandi 1918: lærdómur í læknisfræði og sögu. Læknablaðið 2008;94(11):737-45.

Örvar Gunnarsson, S. Huguín Ríkarðsdóttir, Magnús Gottfredsson, Steinn Jónsson, Bjarni A. Agnarsson, Tómas Guðbjartsson. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2008;94(2):133;162

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gottfredsson M, Halldórsson BV, Jónsson S, Kristjánsson M, Kristjánsson K, Kristinnson KG, Love A, Blondal T, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefánsson K, Jónsdóttir I. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

Ásmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Haraldsson G, Guo H, Xu J, Gottfredsson M. Molecular epidemiology of candidemia: evidence of clusters of smoldering nosocomial infections. Clin Infect Dis 2008;47(2):e17-24.

Sigurðsson E, Ólafsdóttir T, Gottfredsson M. Public views on antidepressant treatment: lessons from a national survey. Nord J Psychiatry 2008;62(5):374-8.

Skov R, Guðlaugsson O, Hardardóttir H, Harthug S, Jakobsen T, Kolmos HJ, Olsson-Liljequist B, Peltonen R, Tveten Y, Vuopio-Varkila J, Ahren C. Proposal for common Nordic epidemiological terms and definitions for methicillin-resistant Staphylococcus aureus (MRSA). Scand J Infect Dis 2008;40(6-7):495-502.

Steingrímsson S, Gottfredsson M, Kristinnson KG, Guðbjartsson T. Deep sternal wound infections following open heart surgery in Iceland: a population-based study. Scand Cardiovasc J 2008;42(3):208-13.

Önnur ritverk

Ólafur Guðlaugsson. Enginn veit hvað átt hefur fyrr en misst hefur. [Ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2008;94(4):277.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Meinafræði

Forstöðumaður fræðasviðsins líffærameinafræði og réttarlæknisfræði: Jóhannes Björnsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Vísindarannsóknir beinast í fyrsta lagi að faraldsfræði og líffegðan krabbameina. Í öðru lagi fer fram leit að og skilgreining áhrifa gena krabbameina. Einkum er unnið með brjóstakrabbamein en einnig krabbamein í blöðruhálskirtli, ristli, nýrum, lungum og eistum. Rannsóknir þessar eru unnar sjálfstætt innan stofnunarinnar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómserfi krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir, Valgarður Egilsson, Jóhannes Björnsson, Páll Helgi Möller, Unnur Þorsteinsdóttir, Sigurður Ingvarsson, Stefan Imreh.

Auka kvenhormónar áhættuna á að fá lungnakrabbamein? Halla Skúladóttir, Helgi J Ísaksson, Laufey Tryggvadóttir, Helgi Sigurðsson.

Áhrif kandidatsgens brjóstakrabbameins á litningasvæði 8p12 á frumvöxt og stýrðan frumudaða (apoptosis) í brjóstafurum. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson.

Faraldsfræði og framrás gaukla-sjúkdóma á Íslandi. Runólfur Pálsson, Ólafur S. Indriðason, Viðar Örn Eðvarðsson, Jóhannes Björnsson, Konstantín Shcherbak.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini? Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Þylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Leit að áhrifagenum framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p. Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson, Inga Reynisdóttir, Kristrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson, Þórarinn Guðjónsson.

Non-Hodgkin's eitilfrumukrabbamein á Íslandi 1990-2005. Klínísk og meinafræðileg rannsókn. Sigrún Vala Sveinsdóttir, Bjarni Agnarsson, Brynjar Viðarsson, Friðbjörn Sigurðsson.

Nýrnafrumukrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígdís Pétursdóttir.

Próteintjáning í nýrnavef. Stöðul SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blöðþurrðar á próteintjáningu í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vígdís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson.

Tengslaggreining í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Þáttur hsp90 og antimicrobial peptíða í meinþróun alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfredsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Bjarni A. Agnarsson.

Tækjasjóður Rannís

Tæki til rannsókna, ræktunar og meðhöndlunar frumna. Inga Reynisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Háskólasjúkrahúsið í Helsinki, Íslensk erfðagreining, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Svíþjóð.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Jóhannes Björnsson, ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Jóhannes Björnsson, í ritstjórn Acta Pathologica et Microbiologica Scandinavica.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Jón Gunnlaugur Jónasson, Laufey Tryggvadóttir [ritstjórnar]: Krabbamein á Íslandi. Upplýsingar úr Krabbameinsskrá fyrir tímabilið 1957-2006. Krabbameinsfélagið, Reykjavík: 2008.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ármann Jónsson, Sverrir Harðarson, Vígdís Pétursdóttir, Helga Björk Pálsdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, Tómas Guðbjartsson. Nýrnafrumukrabbamein greind við krufningu á Íslandi 1971-2005: samanburður við æxli greind í sjúklingum á lífi. Læknablaðið 2008;94(12):807-12.

Hjörtur Haraldsson, Þráinn Rósmundsson, Kristján Óskarsson, **Jón Gunnlaugur Jónasson,** Ásgeir Haraldsson. Botlangabólga og botlangataka hjá börnum á sjúkrahúsum í Reykjavík 1996 og 2006. Læknablaðið 2008;94(9):599-604.

Jóhanna M. Sigurðardóttir, **Helgi J. Ísaksson,** Kristinn B. Jóhannsson, Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson. Vefjagerð krabbalíkisæxla í lungum spáir ekki fyrir um klíniska hegðun: niðurstöður úr íslenskri rannsókn. Læknablaðið 2008;94(2):125-30.

Margrét Árnadóttir, Fjölur Elvarsson, Ólafur Skúli Indriðason, Lýður Ólafsson, **Jón Gunnlaugur Jónasson,** Páll Helgi Möller. Umlykjandi líffimuhersli - tvö tilfelli og yfirlit yfir sjúkdóminn. Læknablaðið 2008;94(12):815-20.

Ólafur Á. Sveinsson, **Helgi J. Ísaksson,** Gunnar Guðmundsson. Trefjavefslungnabólga - yfirlitsgrein og helstu niðurstöður íslenskra rannsókna. Læknablaðið 2008;94(1):27-35.

Ólafur Á. Sveinsson, Kjartan B. Örvar, Sigurbjörn Birgisson, **Jón Gunnlaugur Jónasson.** Smásæ ristilbólga - yfirlit. Læknablaðið 2008;94(5):363-70.

Páll Svavar Pálsson, **Jón Gunnlaugur Jónasson,** Sigurður Ólafsson. Lifrabólga C: rannsókn á vefjameinafræði og tengslum við klíniska þætti. Læknablaðið 2008;94(1):13-7.

Sæmundur J. Oddsson, **Helgi J. Ísaksson,** Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, Tómas Guðbjartsson. Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá nýrnafrumukrabbameini á Íslandi. Læknablaðið 2008;94(5):377-81.

Tómas Guðbjartsson, Agnes Smáradóttir, Halla Skúladóttir, Hlynur N. Grímsson, Hrönn Harðardóttir, **Jóhannes Björnsson,** Pétur Hannesson, Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Steinn Jónsson. Lungnakrabbamein: yfirlitsgrein. Læknablaðið 2008;94(4):297-311.

Örvar Gunnarsson, S. Hugufrún Ríkarðsdóttir, Magnús Gottfredsson, Steinn Jónsson, **Bjarni A. Agnarsson,** Tómas Guðbjartsson. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2008;94(2):133;162.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Callicott KA, Har[ð]ardóttir H, Georgsson F, Reiersen J, Fri[ð]riksdóttir V, **Gunnarsson E,** Michel P, Bissailon JR, Kristinsson KG, Briem H, Hiett KL, Needleman DS, Stern NJ. Broiler Campylobacter contamination and human campylobacteriosis in Iceland. Appl Environ Microbiol 2008;74(21):6483-94.

Chuang SC, Hashibe M, Scelo G, Brewster DH, Pukkala E, Friis S, Tracey E, Weiderpass E, Hemminki K, Tamaro S, Chia KS, Pompe-Kirn V, Kliewer EV, Tonita JM, Martos C, **Jonasson JG,** Dresler CM, Boffetta P, Brennan P. Risk of second primary cancer among esophageal cancer patients: a pooled analysis of 13 cancer registries. Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2008;17(6):1543-9.

Chuang SC, Scelo G, Tonita JM, Tamaro S, **Jonasson JG,** Kliewer EV, Hemminki K, Weiderpass E, Pukkala E, Tracey E, Friis S, Pompe-Kirn V, Brewster DH, Martos C, Chia KS, Boffetta P, Brennan P, Hashibe M. Risk of second primary cancer among patients with head and neck cancers: A pooled analysis of 13 cancer registries. Int J Cancer 2008;123(10):2390-6.

Goldstein AM, Stacey SN, Olafsson JH, Jonsson GF, Helgason A, Sulem P, Sigurgeirsson B, **Benediktsdóttir KR,** Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Kjartansson J, Kostic J, Masson G, Kristjánsson K, Gulcher JR, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Rafnar T, Tucker MA, Stefansson K. CDKN2A mutations and melanoma risk in the Icelandic population. J Med Genet 2008;45(5):284-9.

Guðbjartsson DF, Sulem P, Stacey SN, Goldstein AM, Rafnar T, Sigurgeirsson B, **Benediktsdóttir KR,** Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sveinsdóttir SG, Magnusson V, Lindblom A, Kostulas K, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Saez B, Andres R, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Kiemeny LA, Jakobsdóttir M, Steinberg S, Helgason A, Gretarsdóttir S, Tucker MA, Mayordomo JI, Nagore E, Kumar R, Hansson J, Ólafsson JH, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. ASIP and TYR pigmentation variants associate with cutaneous melanoma and basal cell carcinoma. Nat Genet 2008;40(7):886-91.

Guðmundsson J, Sulem P, Rafnar T, Bergthorsson JT, Manolescu A, Guðbjartsson D, **Agnarsson BA,** Sigurdsson A, **Benediktsdóttir KR,** Blondal T, Jakobsdóttir M, Stacey SN, Kostic J, Kristinsson KT, Birgisdóttir B, Ghosh S, Magnusdóttir DN, Thorlacius S, Thorleifsson G, Zheng SL, Sun J, Chang BL, Elmore JB, Breyer JP, McReynolds KM, Bradley KM, Yaspan BL, Wiklund F, Stattin P, Lindstrom S, Adami HO, McDonnell SK, Schaid DJ, Cunningham JM, Wang L, Cerhan JR, St Sauver JL, Isaacs SD, Wiley KE, Partin AW, Walsh PC, Polo S, Ruiz-Echarri M, Navarrete S, Fuertes F, Saez B, Godino J, Weijerman PC, Swinkels DW, Aben KK, Witjes JA, Suarez BK, Helfand BT, Frigge ML, Kristjánsson K, Ober C, Jonsson E, Einarsson GV, Xu J, Gronberg H, Smith JR, Thibodeau SN, Isaacs WB, Catalona WJ, Mayordomo JI, Kiemeny LA, **Barkardóttir RB,** Gulcher JR, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. Common sequence variants on 2p15 and Xp11.22 confer susceptibility to prostate cancer. Nat Genet 2008;40(3):281-3.

Gunnarsson H, Arason A, Gillanders EM, **Agnarsson BA, Johannesdóttir G,** Johannsson OT, **Barkardóttir RB.** Evidence against PALB2 involvement in Icelandic breast cancer susceptibility. J Negat Results Biomed 2008;75.

Haldorsdóttir AM, Fruhwirth M, Deutsch A, Aigelsreiter A, Beham-Schmid C, **Agnarsson BA,** Neumeister P, Richard Burack W. Quantifying the role of aberrant somatic

hypermutation in transformation of follicular lymphoma. *Leuk Res* 2008;32(7):1015-21.

Heffernan A, **Steffensen TS**, Gilbert-Barness E, Perlman S. Bartter syndrome presenting as poor weight gain and abdominal mass in an infant. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(4-5):232-43.

Jonsson S, Varella-Garcia M, Miller YE, Wolf HJ, Byers T, Braudrick S, Kiatsimkul P, Lewis M, Kennedy TC, Keith RL, **Bjornsson J**, McWilliams A, Lam S, Hirsch FR, Franklin WA. Chromosomal aneusomy in bronchial high-grade lesions is associated with invasive lung cancer. *Am J Respir Crit Care Med* 2008;177(3):342-7.

Jorgensen EV, **Steffensen T**, Gilbert-Barness E, Nora F, Witt LC. Clinical pathologic correlation: primary amenorrhoea and bilateral adnexal tumors. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(6):245-58.

Kiemeny LA, Thorlacius S, Sulem P, Geller F, Aben KK, Stacey SN, Gudmundsson J, Jakobsdottir M, Bergthorsson JT, Sigurdsson A, Blondal T, Witjes JA, Vermeulen SH, Hulsbergen-van de Kaa CA, Swinkels DW, Ploeg M, Cornel EB, Vergunst H, Thorgeirsson TE, Gudbjartsson D, Gudjonsson SA, Thorleifsson G, Kristinsson KT, Mouy M, Snorradottir S, Placidi D, Campagna M, Arici C, Koppova K, Gurzau E, Rudnai P, Kellen E, Polidoro S, Guarrera S, Sacerdote C, Sanchez M, Saez B, Valdivia G, Ryk C, de Verdier P, Lindblom A, Golka K, Bishop DT, Knowles MA, **Nikulasson S**, **Petursdottir V**, Jonsson E, Geirsson G, Kristjansson B, Mayordomo JI, Steineck G, Porru S, Buntinx F, Zeegers MP, Fletcher T, Kumar R, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Gulcher JR, Thorsteinsdottir U, Kong A, Rafnar T, Stefansson K. Sequence variant on 8q24 confers susceptibility to urinary bladder cancer. *Nat Genet* 2008;40(11):1307-12.

Maule M, Scelo G, Pastore G, Brennan P, Hemminki K, Pukkala E, Weiderpass E, Olsen JH, Tracey E, McBride ML, Brewster DH, Pompe-Kim V, Tonita JM, Kliever EV, Chia KS, **Jonasson JG**, Martos C, Magnani C, Boffetta P. Risk of second malignant neoplasms after childhood central nervous system malignant tumours: an international study. *Eur J Cancer* 2008;44(6):830-9.

Schlauder SM, **Steffensen TS**, Morgan M, Letson DG, Pledger WJ, Ma L, Bui MM. Assessment of muscarinic and nicotinic acetylcholine receptor expression in primitive neuroectodermal tumor/ewing family of tumor and desmoplastic small round cell tumor: an immunohistochemical and Western blot study of tissue microarray and cell lines. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(2):83-97.

Stacey SN, Gudbjartsson DF, Sulem P, Bergthorsson JT, Kumar R, Thorleifsson G, Sigurdsson A, Jakobsdottir M, Sigurgeirsson B, **Benediktsdottir KR**, Thorisdottir K, Ragnarsson R, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Hoiom V, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Carapeto FJ, Tabuenca P, Gilaberte Y, Gudmundsson J, Thorlacius S, Helgason A, Thorlacius T, Jonasdottir A, Blondal T, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Saemundsdottir J, Kristjansson K, Bjornsdottir G, Sveinsdottir SG, Mouy M, Geller F, Nagore E, Mayordomo JI, Hansson J, Rafnar T, Kong A, Olafsson JH, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Common variants on 1p36 and 1q42 are associated with cutaneous basal cell carcinoma but not with melanoma or pigmentation traits. *Nat Genet* 2008;40(11):1313-8.

Steffensen TS, Gilbert-Barness E, DeStefano KA, Kontopoulos EV. Midgut volvulus causing fetal demise in utero. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(4-5):223-31.

Steffensen TS, Gilbert-Barness E, Spellacy W, Quintero RA. Placental pathology in trap sequence: clinical and pathogenetic implications. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(1):13-29.

Steffensen TS, Gilbert-Barness E, Wagoner MJ, Bui MM, Browarsky IL. Human chorionic gonadotrophin producing epithelioid sarcoma metastatic to the placenta. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(6):282-91.

Sulem P, Gudbjartsson DF, Stacey SN, Helgason A, Rafnar T, Jakobsdottir M, Steinberg S, Gudjonsson SA, Palsson A, Thorleifsson G, Palsson S, Sigurgeirsson B, Thorisdottir K, Ragnarsson R, **Benediktsdottir KR**, Aben KK, Vermeulen SH, Goldstein AM, Tucker MA, Kiemeny LA, Olafsson JH, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Two newly identified genetic determinants of pigmentation in Europeans. *Nat Genet* 2008;40(7):835-7.

Sveinsson OA, Orvar KB, Birgisson S, Agnarsdottir M, **Jonasson JG**. Clinical features of microscopic colitis in a nation-wide follow-up study in Iceland. *Scand J Gastroenterol* 2008;43(8):955-60.

Thomas LB, **Steffensen T**, Walling AK, Gilbert-Barness E. Simple (unicameral) bone cyst of the calcaneus: a pathologic variant revisited. *Fetal Pediatr Pathol* 2008;27(3):141-7.

Thorgeirsson TE, Geller F, Sulem P, Rafnar T, Wiste A, Magnusson KP, Manolescu A, Thorleifsson G, Stefansson H, Ingason A, Stacey SN, Bergthorsson JT, Thorlacius S, Gudmundsson J, Jonsson T, Jakobsdottir M, Saemundsdottir J, Olafsdottir O, Gudmundsson LJ, Bjornsdottir G, Kristjansson K, Skuladottir H, **Isaksson HJ**, Gudbjartsson T, Jones GT, Mueller T, Gottsater A, Flex A, Aben KK, de Veit F, Mulders PF, Isla D, Vidal MJ, Asin L, Saez B, Murillo L, Blondal T, Kolbeinsson H, Stefansson JG, Hansdottir I, Runarsdottir V, Pola R, Lindblad B, van Rij AM, Dieplinger B, Haltmayer M, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Matthiasson SE, Oskarsson H, Tyrfinngsson T, Gudbjartsson DF, Gulcher JR, Jonsson S, Thorsteinsdottir U, Kong A, Stefansson K. A variant associated with nicotine dependence, lung cancer and peripheral arterial disease. *Nature* 2008;452(7187):638-42.

Thoroddsen A, Einarsson GV, **Hardarson S**, **Petursdottir V**, Magnussen J, Jonsson E, Gudbjartsson T. Renal cell carcinoma in young compared to older patients: comparison of clinicopathological risk factors and survival. *Scand J Urol Nephrol* 2008;42(2):121-5.

Önnur ritverk

Jóhannes Björnsson. Drög að áfangaskýrslu. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(6):443.

Jóhannes Björnsson. Útrás í gagnagrunna [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(12):803.

Jón Gunnlaugur Jónasson. Hópleit að brjóstakrabbameini ber árangur. [Ritsstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(2):99.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 22

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Myndgreining

Forstöðumaður: Ásbjörn Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Myndgreining alvarlegra slasaðra, skuggaefnisrannsóknir og stafræn myndgerð. Erfðafræði beinþynningar á Íslandi. Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap. Mikilvægi D-vitamins.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Málstol og gaumstol eftir heilablóðfall. Samband einkenna við staðsetningu heilaskaða. Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Ólafur Kjartansson, Júlíus Friðriksson, Chris Rorden.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Geislaskaði á lífsameindum, með áherslu á DNA-brotum og stuttum kjarnsýruröðum. Helga Dögg Flosadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Oddur Ingólfsson, Samstarfsaðilar: Garðar Mýrdal, Snorri Þór Sigurðsson prófessor, Nigel Mason, Milton Keynes, Eugen Illenberger.

Meistaraneimar

Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Agnes Þorólfsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ásbjörn Jónsson, Garðar Mýrdal, Þórarinn E. Sveinsson.

Geislaskammtar í hjarta við geislameðferð gegn brjóstakrabbameini. Jaroslava Baumruk. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Helgi Sigurðsson, Garðar Mýrdal, Jakob Jóhannsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd og Íslensk erfðagreining.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Guðný Stella Guðnadóttir, Hannes Sigurjónsson, Þorbjörn Guðjónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, **Marianna Garðarsdóttir**, Ragnar Danielson, Karl Andersen. Broddpensluheilkenni: sjúkrafell og yfirlit. *Læknablaðið* 2008;94(11):747-52.

Hannes Sigurjónsson, **Pétur Hannesson**, Gunnar Guðmundsson, Tómas Guðbjartsson. Fyrirferð í brjóstholi - ekki er allt sem sýnist! *Læknablaðið* 2008;94(6):473-6.

Hilmir Ásgeirsson, Dóra Lúðvicksdóttir, **Ólafur Kjartansson**, Tómas Guðbjartsson. Miðaldra reykingamaður með risablöðru í lungu - sjúkrafell. *Læknablaðið* 2008;94(10):673-7.

Tómas Guðbjartsson, Agnes Smáradóttir, Halla Skúladóttir, Hlynur N. Grímsson, Hrönn Harðardóttir, Jóhannes Björnsson, **Pétur Hannesson**, Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Steinn Jónsson. Lungnakrabbamein: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(4):297-311.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Magnason S, Kristinsson KG, Stefansson T, Erlendsdottir H, Jonsdottir K, Kristjansson M, **Jonnundsson E**, Baldursdottir L, Sigvaldason H, Gudmundsson S. Risk factors and outcome in ICU-acquired infections. *Acta Anaesthesiol Scand* 2008;52(9):1238-45.

Misra S, **Sturludottir M**, Mathew V, Bjarnason H, McKusick M, Iyer VK. Treatment of complex stenoses involving renal artery bifurcations with use of drug-eluting stents. *J Vasc Interv Radiol* 2008;2(1):272-8.

Saczynski JS, Jonsdottir MK, Sigurdsson S, Eiriksdoottir G, Jonsson PV, Garcia ME, **Kjartansson O**, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. White matter lesions and cognitive performance: the role of cognitively complex leisure activity. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2008;63(8):848-54.

Sveinbjornsdottir S, Sigurdsson S, Aspelund T, **Kjartansson O**, Eiriksdoottir G, Valtysdottir B, Lopez OL, van Buchem MA, Jonsson PV, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral microbleeds in the population based AGES-Reykjavik study: prevalence and location. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2008;79(9):1002-6.

Önnur ritverk

Pétur Hannesson. Jáeindaskanni: næsta stóra tækninýjung í læknisfræði á Íslandi. [Ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2008;94(2):101.

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Ónæmisfræði

Forstöðumaður: Björn Rúnar Lúðvíksson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á IgA mótefnaskorti á Íslandi, áhrif ónæmisboðefnisins TGF- β á þroskun og starfsemi T eitilfruma. Bólugimiljar sem stuðla að myndun kransæðasjúkdóma og íktsýki, og rannsóknir á hlutverki mannan bindilektíns í krónískum bólusjúkdómum. Rannsóknir á ónæmiskerfi nýbura og ónæmisvörnum og rannsóknir á bólusetningaraðferðum gegn influensu og fjölsykruhúðuðum bakteríum, einkum bakteríum sem valda lungnabólgu, heilahimnubólgu og eynabólgu. Rannsóknirnar beinast einnig að samskiptum sykla og manna og viðbrögðum hvors gegn hinum.

Rannsóknir á orsakabáttum fæðuónæmis í börnum. Rannsóknir á því hvort sóri (psoriasis) sé sjálfónæmisjúkdómur, gegn hverju T eitilfrumur eru að bregðast í húð sórasjúklinga og hlutdeild kverkeiða í tilurð sjúkdómsins. Áhrif fitufrumuboðefna á sóratútbrot og breytingar á ónæmsviðbrögðum sórasjúklinga eftir meðferð í Bláa lóninu. Rannsóknir á áhrifum náttúruafna í sérhæfingu ónæmissvars, rannsóknir á svipgerð T frumna í börnum sem misstu týmus í frumbersku og rannsóknir á áhrifum lágskammta aspiríns á liðagigt í rottum. Rannsóknir á áhrifum erfða í tengslum við meðferðarvirgni afnæmismedferða. Rannsóknir á hlutverki bólgu í kransæðasjúkdómum ásamt hlutverki æðapelsstofnfruma í því ferli.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjódur Landspítala

Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Sigurðardóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Ann Arbour, Jóhann Elfi Guðjónsson.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ónæmisglæða á angafrumur – lykill að eflingu ónæmissvars í nýburamúsum? Sólveig G. Hannesdóttir, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýra í fæði á stofnfrumur æðapels. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhrif TNFalpha og TGFbeta1 á þroskun og sérhæfingu T-fruma í T-stýrifrumur og Th17 frumur. Björn Rúnar Lúðvíksson, Brynja Gunnlaugsdóttir, Laufey Geirsdóttir.

Áhrif 2ja vikna meðferðar í Bláa lóninu á psoriasis; forrannsókn. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif þekktara og óþekktara náttúruafna á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Breiðvirkt prótín bóluafni og öruggir ónæmisglæðar til bólusetninga nýbura gegn pneumókokkasjúkdómum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Eszter Nagy.

Er truflun á stjórnum ónæmissvara í kverkeiðum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Faraldsfræði og greining baktería, ónæmisfruma og mótefna í miðeyrum barna sem fá rör. Hannes Petersen, Ólafur Guðmundsson, Björn R Lúðvíksson, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson.

Fjölsykrusértækar B-minnisfrumur í eitilvel nýfæddra músa. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir, Maren Henneken, Clarie-Anne Siegrist, Emanuelle Trannoy, Giuseppe Del Giudice.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson, Guðmundur Haukur Jörgensen, Vilmundur Guðnason, Lennart Hammarström, Sveinn Guðmundsson, Ingunnur Þorsteinsdóttir, Arthur Löve, Sigurjón Arnlaugsson Kristleifur Kristleifsson, Ari Jóhannesson.

Kulnun meðal hjúkrunarfræðinga á bráðalegudeildum skurð- og lyflækningsviða LSH. Hugmyndir hjúkrunarfræðinga að bættu sálfélagslegu starfsumhverfi. Anna Guðbjörg Gunnarsdóttir, Ása Guðbjörg Ásgeirsdóttir.

Nýgengi ofnæmisjúkdóma hjá 21 árs gömlum einstaklingum, framsýn rannsókn. Björn Árdal, Ásgeir Haraldsson, Herbert Eiríksson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Frey Eíðsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Gulliani.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteintengdu fjölsykrubóluefni gegn meningókokkum. Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir, Giuseppe Del Giudice.

Ratvísi fjölsykrusértækra B frumna. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjódur Rannís

Áhrif fiskolíu á flakkböða og flakkböðaviðtaka í músum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Áhrif TGF- β 1 á virkni og boðmyndun T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján Steinsson, Antonella Viola.

Bólusetning nýbura gegn meningókokkasjúkdómi. Ingileif Jónsdóttir, Rino Rappuoli.

Er truflun á stjórnum ónæmissvara í kverkeiðum mikilvægur orsakabáttur sóra. Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafna á angafrumur manna og liðagigt í rottum. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Elín Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S Ómarsdóttir.

Náttúrulegt útbreidd og staðbundin B- og T frumu ónæmi gegn próteinbóluefna-kandidótum meningókokka. Ingileif Jónsdóttir, Rino Rappuoli.

Rannsóknastöðustyrkir Rannís

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölsykruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken.

Tækjasjódur Rannís

Varðveisla sóna til grunnrannsóknna. Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Helgi Valdimarsson.

Rannsóknasjódur Háskóla Íslands

Áhrif TGF- β 1 á virkni og boðmyndun T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Áhrif kverkeiðatöku á sóra. Helgi Valdimarsson.

Háskólasjódur Eimskapafélags Íslands

Ónæmissvör nýburamúsa við bólusetningum – nýir ónæmisglæðar og ónæmisvakar til að vernda gegn pneumókokka- og influensusýkingum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjódur Háskóla Íslands fyrir doktorsnema

Bólusetning nýbura gegn meningókokkasjúkdómi. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ingileif Jónsdóttir.

Er truflun á stjórnum ónæmissvara í kverkeiðum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Rannsóknasjódur Háskóla Íslands fyrir nýdoktora

Survival of polysaccharide specific memory B cells induced by vaccination in infancy. Maren Henneken.

Nýsköpunarsjódur námsmanna

Áhrif TNF α og TGF β 1 á sérhæfingu T stýrifruma. Björn Rúnar Lúðvíksson fyrir Laufeyju Geirsdóttur.

Visindasjódur Félags íslenskra gigtlækna

Lágskammta aspirínmeðferð í liðagigt. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Visindasjódur Wyeth á sviði gigtsjúkdóma

Áhrif Enbrel og Infliximab á sérhæfingu á CD4+CD25- T frumna í T stýrifrumur. Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján Steinsson.

Sjötta rammaáætlun Evrópusambandsins

EuroPrevall: Algengi, kostnaður og ástæður fyrir fæðuónæmi í Evrópu. Sigurveig P. Sigurðardóttir, Michael Clausen, Davíð Gíslason, Michael Clausen, Þórarinn Gíslason.

FluVac: Dose sparing and increase immunogenicity for vaccination against pandemic influenza with the adjuvant CoVaccine HT. Ingileif Jónsdóttir.

Sjöunda rammaáætlun Evrópusambandsins

The FAST project: Food Allergy Specific ImmunoTherapy. Sigurveig P. Sigurðardóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Davíð Gíslason, María Gunnbjörnsdóttir, Þórarinn Gíslason.

Promoting Advanced Technology for Health (PATH)

Murine Reference Model of Pneumococcal Vaccination and Protection. Ingileif Jónsdóttir.

Norrænu Ónæmisfræðisamtökin

Laufey Geirsdóttir, Brynja Gunnlaugsdóttir, Ragnhildur Kolka, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Arna Stefánsdóttir hlutu styrk vegna kynningar á verkefnum.

Háskóli Íslands

Veitti Brynju Gunnlaugsdóttur og Þórunni Ástu Ólafsdóttur styrki vegna kynningar á verkefnum.

International Pathogenic Neisseria Conference

Veitti Sindra Frey Eíðsnyri og Siggeiri Fannari Brynjólfssnyri styrki vegna kynningar á verkefnum.

Doktorsnema

Áhrif fiskolíu á flakkböða og flakkböðaviðtaka í músum. Hildur Hrönn Arnardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín

Porleifsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Andrew Johnston, Helgi Valdimarsson, umsjónarkennari Björn R. Lúðvíksson.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Valgerður Tómasdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif TGF- β 1 á þroskunarferil óþroskaðra T fruma. Brynja Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Er truflun á stjórnun ónæmissvara í kverkeittum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston.

Generation of B-cell memory against polysaccharides in infant and neonatal mice. Stefánía P. Bjarnarson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arferðabreytingar. Guðmundur Jörgensen. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Neonatal immune response to vaccination – novel adjuvants and antigens to prevent pneumococcal and influenza infections. Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal Vaccination Strategies against Meningococcal Disease. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Próteintengd fjölskrubóluefni gegn pneumókokkum. Rannsóknir á íslenskum börnum. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Meistararæmar

Áhrif fiskolíu í fæði músa á flakkbodamyndun áttfruma. Guðny Ella Thorlacius. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif náttúruafna á þroskun angafrumna. Guðbjörg Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari).

Áhrif ómega-3 fitusýra í rækt á þroskun angafrumna. Arna Stefánsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari).

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Heiða Sigþórsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif TNF- α og TGF β 1 á þroskun og sérhæfingu T fruma í T stýrifrumur og Th17 frumur. Laufey Geirsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Sindri Frey Eðsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Rannsókn á áhrifum plöntuefna á stjórnun ónæmissvars. Marínó Bóas Sigurpálsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir (umsjónarkennari), Sesselja S. Ómarsdóttir.

Tengsl sykrungargalla á IgA sameind sjúklinga með IgA nýrnamein (IgA-N) við magn af mannósbindingalektíni og komplementþætti C4. Ragnhildur Jóna Kolka. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Þorbjörn Jónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala ss barnalæknisfræði, kvensjúkdómfræði, meinafræði nýrnalæknisfræði, gigtjúkdómfræði og Blóðbankinn. Háskóli Íslands, Tilraunastöð Háskólans í meinafræði,

Keldum. Mæðraeftirlit Heilsgæslu Reykjavíkur og nágrennis, Mæðraeftirlitið Akranesi, Suðurnesjum og Selfossi. Fósturgreiningadeild FSA, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Miðstöð heilsuverndar barna Reykjavík, Rannsóknastofa Krabbameinsfélags Íslands. Húðlæknastöðin Reykjavík, Bláa Lónið Lækingalind. Wyeth Research, Philadelphia, Bandaríkin, Marcy l'Etoile, Frakklandi, Aventis Pasteur Ltd, Toronto, Kanada. Center for Biotechnology, Karolinska Institute, Svíþjóð. Novartis Vaccines, Siena, Ítalíu. InterCell AG, Vín, Austurríki. Nobilon International BV, Hollandi, BLC (Protherics PLC), London, Englandi. Retroscreen, London, Englandi. Erasmus University Medical Centre, Rotterdam, Hollandi. Mucosal Immunity unit, National Institute of Health, Bandaríkjunum. University of Adelaide, Adelaide, Ástralíu, University of Alabama at Birmingham, Immunobiology Vaccine Center, Birmingham, Bandaríkjunum. Semmelweis University, Búdapest, Ungverjalandi, 2nd Univ. Naples, Napoli, Ítalíu. Húðsjúkdómadeild læknaskólans í Ann Arbor, University of Michigan, Bandaríkjunum, Institut for Microbiology og Immunologi, Panum Institute, Kaupmannahöfn, Clinical and Diagnostic Oral Sciences, Queen Mary's School of Medicine and Dentistry, London. Charité-Universitätsmedizin Berlin Charité, Þýskalandi, National & Kapodistrian University of Athens, Grikklandi, Medical University of Lodz, Póllandi, Hospital Universitario La Paz, Madrid, Spáni, Southampton General Hospital, Englandi. Sanquin Research and Landsteiner Laboratory, Amsterdam, Hollandi. Macedonia Melloni Hospital, Milan, University Medical Centre Utrecht (UMCU), The Netherlands, Academic Medical Centre, Amsterdam, The Netherlands, Medical University, Vienna, Austria, National University Hospital of Denmark, Copenhagen, Institute of Food Research, Norwich, UK, Odense University Hospital, Denmark, Instituto Dermopatico dell'Immacolata, Rome, Italy, HAL Allergy BV, Haarlem, The Netherlands, BIAL Aristegui, Madrid Spain, Biomay AG, Vienna, Austria, RefLab ApS, Copenhagen, Denmark, CEA Institute of Biology Technologies, Gif Sur Yvette, France.

Bækur og bókakafar

Briles DE, Hollingshead SK, **Jonsdóttir I**. Animal models of invasive pneumococcal disease. I: Pneumococcal Vaccines: the Impact of Conjugate Vaccines. Siber GR, Klugman KP, [ritstj]. 2008 ASM Press, New York, Bls. 47-58.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Davíð Gíslason, Sigurður Kristjánsson, **Sigurveig Þ. Sigurðardóttir**. Ofnæmi fyrir betalactam-lyfjum og greining þess: yfirlitsgrein. Læknablaðið 2008;94(3):185-91.

Guðmundur Jóhann Arason. Tengsl magnakerfis við algenga bandvefssjúkdóma: yfirlit. Læknablaðið 2008;94(5):371-4.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Bang P, Laursen I, Thornberg K, Schierbeck J, Nielsen B, **Valdimarsson H**, Koch C, Christiansen M. The pharmacokinetic profile of plasma-derived mannan-binding lectin in healthy adult volunteers and patients with Staphylococcus aureus septicaemia. Scand J Infect Dis 2008;40(1):44-8.

Blasko B, **Kolka R**, **Thorbjörnsdóttir P**, Sigurdarson ST, Sigurdsson G, Ronai Z, Sasvari-Szekely M, Bodvarsson S, Thorgeirsson G, Prohaszka Z, Kovacs M, Fust G, **Arason GJ**. Low complement C4B gene copy number predicts short-term mortality after acute myocardial infarction. Int Immunol 2008;20(1):31-7.

Brynjólfsson SF, **Bjarnarson SP**, Mori E, Del Giudice

G, **Jonsdóttir I**. Neonatal immune response and serum bactericidal activity induced by a meningococcal conjugate vaccine is enhanced by LT-K63 and CpG2006. Vaccine 2008;26(35):4557-62.

Eisen DP, Dean MM, Boermeester MA, Fidler KJ, Gordon AC, Kronborg G, Kun JF, Lau YL, Payeras A, **Valdimarsson H**, Brett SJ, Ip WK, Mila J, Peters MJ, **Saevarsdóttir S**, van Till JW, Hinds CJ, McBryde ES. Low serum mannose-binding lectin level increases the risk of death due to pneumococcal infection. Clin Infect Dis 2008;47(4):510-6.

Freysdóttir J, Omarsdóttir S, Ingólfssdóttir K, Víkingsson A, Ólafsdóttir ES. In vitro and in vivo immunomodulating effects of traditionally prepared extract and purified compounds from *Cetraria islandica*. Int Immunopharmacol 2008;8(3):423-30.

Gottfredsson M, Halldorsson BV, Jonsson S, Kristjánsson M, Kristjánsson K, Kristinsson KG, Love A, Blondal T, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefansson K, **Jonsdóttir I**. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

Gunnlaugsdóttir B, **Skaftadóttir I**, **Ludvíksson BR**. Naive human T-cells become non-responsive towards anti-TNF α (infliximab) treatment in vitro if co-stimulated through CD28. Scand J Immunol 2008;68(6):624-34.

Hannesdóttir SG, **Ólafsdóttir TA**, Giudice GD, **Jonsdóttir I**. Adjuvants LT-K63 and CpG enhance the activation of dendritic cells in neonatal mice. Scand J Immunol 2008;68(5):469-75.

Johnston A, **Arnadóttir S**, Gudjonsson JE, Aphale A, Sigmarsdóttir AA, Gunnarsson SI, Steinsson JT, Elder JT, **Valdimarsson H**. Obesity in psoriasis: leptin and resistin as mediators of cutaneous inflammation. Br J Dermatol 2008;159(2):342-50.

Kristjánssdóttir H, **Saevarsdóttir S**, Grondal G, Alarcon-Riquelme ME, Erlendsson K, **Valdimarsson H**, Steinsson K. Association of three systemic lupus erythematosus susceptibility factors, PD-1.3A, C4AQ0, and low levels of mannan-binding lectin, with autoimmune manifestations in icelandic multicase systemic lupus erythematosus families. Arthritis Rheum 2008;58(12):3865-72.

Sigurdardóttir SL, **Freysdóttir J**, **Víkingssdóttir T**, **Valdimarsson H**, Víkingsson A. Do non-steroidal anti-inflammatory drugs influence chronic inflammation? The effects of piroxicam on chronic antigen-induced arthritis in rats. Scand J Rheumatol 2008;37(6):469-76.

Sigurdardóttir ST, Davidsdóttir K, Arason VA, Jonsdóttir O, Laudat F, Gruber WC, **Jonsdóttir I**. Safety and immunogenicity of CRM197-conjugated pneumococcal-meningococcal C combination vaccine (9vPnC-MnCC) whether given in two or three primary doses. Vaccine 2008;26(33):4178-86.

Tilakaratne WM, **Freysdóttir J**, Fortune F. Orofacial granulomatosis: review on aetiology and pathogenesis. J. Oral Pathol. Med 2008;37(4):191-5.

Zuidmeer L, Goldhahn K, Rona RJ, Gíslason D, Madsen C, Summers C, Sodergren E, Dahlstrom J, Lindner T, **Sigurdardóttir ST**, McBride D, Keil T. The prevalence of plant food allergies: a systematic review. J Allergy Clin Immunol 2008;121(5):1210-1218 e4.

Önnur ritverk

Guðmundur J. Arason. Magnakerfið. Lækneminni 2008;59(1):68-70.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 17

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Skurðlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Halldór Jónsson jr. prófessor

Barnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Bæklunarskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Heila- og taugaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Ingvar H. Ólafsson aðjúnkt

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Lytaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjúnkt

Skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra forsvarsmáður: Margrét Oddsdóttir prófessor

Þvagfæraskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Guðmundur Geirsson dósent

Æðaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Stefán E. Matthíasson dósent

Barnaskurðlækningar

Forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson

Helstu áherslur í rannsóknum

Greiningar sjúkdóma og skurðmeðferð í almennum- og þvagfæraskurðlækningum barna.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóla Íslands auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala, s.s. skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun, ónæmisfræði.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Orri Þór Ormarsson, Ásgeir Theodórs, Þráinn Rósmundsson. Holsjármeðferð á sýndarblöðru í briskirtli. Læknablaðið 2008;94(4):293-5.

Hjörtur Haraldsson, Þráinn Rósmundsson, Kristján Óskarsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, Ásgeir Haraldsson. Botnlangabólga og botnlangataka hjá börnum á sjúkrahúsum í Reykjavík 1996 og 2006. Læknablaðið 2008;94(9):599-604.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Guðbjartsson T, Gunnarsdóttir A, Topan CZ, Larssons LT, Rosmundsson T, Dagbjartsson A. Congenital diaphragmatic hernia: improved surgical results should influence abortion decision making. Scand J Surg 2008;97(1):71-6.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Bæklunarskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Afleiðingar hálsnhykks við bílárekstra; kortlagning á stöðu og hreyfiferli axlarinnar og möguleg tengsl rangrar stöðu hennar og hálsverkja, sem og tengsl rangrar stöðu eftir viðbeinsbrot; faraldsfræði áverka og sjúkdóma í stöðkerfinu; kortlagning á hegðun sarkmeina í útlímavöðvum. Áhrif kítósan á vefjavíðbrögd í kindamódelum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Mat á hreyfistarfsemi herðablaðs hjá sjúklingum sem hafa langvarandi einkenni í hálsi og herðum, með og án sögu um hálsnhykksverka. Halldór Jónsson jr., Harpa Helgadóttir.

Doktorsnemi

Assessment of scapular kinesis in patients with whiplash associated disorder and idiopathic neck pain. Harpa Helgadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Halldór Jónsson jr.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Heilbrigðisvísindadeild Háskóla Íslands, auk fræðasviðanna myndgreiningar og meinafræði á Landspítala.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Halldór Jónsson jr., í ritstjórn Læknablaðsins.

Grétar Ottó Róbertsson, í ritstjórn Acta Orthopædica, Taylor & Francis, Bretlandi.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Ranstan J, Wagner P, Robertsson O, Lidgren L. Health-care quality registers: outcome-orientated ranking of hospitals is unreliable. J Bone Joint Surg Br 2008;90(12):1558-61.

Ranstan J, Wagner P, Robertsson O, Lidgren L. Rangordning í vörðun leður til felaktiga slutsatser. Lakartíðninginn 2008;105(35):2313-4.

Robertsson O, Lidgren L. The short-term results of 3 common UKA implants during different periods in Sweden. J Arthroplasty 2008;23(6):801-7.

Sigurdsson E, Siggeirsdóttir K, Jónsson H, Jr., Gudnason V, Matthíasson T, Jonsson BY. Early discharge and home intervention reduces unit costs after total hip replacement: results of a cost analysis in a randomized study. Int J Health Care Finance Econ 2008;8(3):181-92.

Stefansdóttir A, Lidgren L, Robertsson O. Higher early mortality with simultaneous rather than staged bilateral TKAs: results from the Swedish Knee Arthroplasty Register. Clin Orthop Relat Res 2008;466(12):3066-70.

Tarasevicius S, Robertsson O, Kesteris U, Kalesinskas RJ, Wingstrand H. Effect of femoral head size on polyethylene wear and synovitis after total hip arthroplasty: a sonographic and radiographic study of 39 patients. Acta Orthop 2008;79(4):489-93.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á myndun og gerð innra eyrans, þar sem stuðst er við kjúklingafóstur módel, þar sem myndun er fylgt og hvaða gen koma við sögu. Rannsóknir á miðeyrnasjúkdómum þar sem m.a. er stuðst við dýramódel (rottur), en einnig framkvæmdar klínískar rannsóknir, bæði með tilliti til greiningar og meðferðar. Rannsóknir á kæfisvefni, meintilurð er tengist mjúka góm og hvaða aðgerðarræði gagnast. Jafnvægisrannsóknir er tengist aðlögunarhæfni stöðustjórnunar. Þetta tengist rannsóknum á sjóveiki en einnig tengist þetta rannsóknum á sjúkdómum í innra eyra og þróun tengda öldrun. Að auki eru rannsóknir á starfsemi innra eyra (heyrn og jafnvægi) hjá börnum er meðhöndluð hafa verið með lyfjum eða geislum vegna illkynja sjúkdóms.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Faraldursfræði og greining bacteria, ónæmisfruma og mótefnaí miðeyrum barna sem fá rör. Hannes Petersen.

Áhrif kverkeilatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Sigurðardóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Ann Arbour, Jóhann Elí Guðjónsson.

Doktorsnemi

Áhrif krabbameinsmeðferðar á heyrn og jafnvægi. Einar J. Einarrson. Háskóla Íslands og Háskólanum í Lundi Svíþjóð. Leiðbeinandi: Hannes Petersen.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Læknadeild Háskóla Íslands, Liffærafæði, Hjartavernd, Siglingastofnun Íslands, EnCode og Actavis.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Petersen H. Development of the ear. Í: Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice, Expert Consult. Standring S et al. [ritstj.] 40 th útg.2008 Churchill Livingstone Elsevier, [Edinburgh].

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Briem B, Thorvardsson O, Petersen H. Acute epiglottitis in Iceland 1983-2005. Auris Nasus Larynx 2008;36(1):46-52.

Patel M, Gomez S, Berg S, Almblad P, Lindblad J, Petersen H, Magnusson M, Johansson R, Fransson PA. Effects of 24-h and 36-h sleep deprivation on human postural control and adaptation. Exp Brain Res 2008;185(2):165-73.

Patel M, Fransson PA, Lush D, Petersen H, Magnusson M, Johansson R, Gomez S. The effects of foam surface properties on standing body movement. Acta Otolaryngol 2008;128(9):952-60.

Önnur rit

Hannes Petersen. Sjóveiki. Heilsuvernd sjómanna [§ 12]. Siglingastofnun Íslands, 2008.

Hannes Petersen. Hávaði og skaðleg áhrif hans. Heilsuvernd sjómanna [§ 19]. Siglingastofnun Íslands, 2008.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Heila- og taugaskurðlæknisfræði

Forsvarsaður: Ingvær H. Ólafsson aðjúnkt

Helstu áherslur í rannsóknum

Meðferð á craniopharyngioma, retrospectivar klínískar rannsóknir og in vitro frumrannsóknir auk þróunar á geislameðferð heilaæxla.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

VINNOVA

Frameless Imaging in a Stereotactic System (FISS). Bo Nordell, Anders Nordell, Elfar Úlfarsson.

Doktorsnemi

Meðferð á craniopharyngioma, retrospectivar klínískar rannsóknir og in vitro frumrannsóknir. Elfar Úlfarsson. Karolinska Institutet í Stokkhólmi.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Karolinska Institutet, Klínísk Neurovetenskap, Cancer Center Karolinska, Karolinska Innovations AB, Stokkhólmi, Svíþjóð.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Ingvær Ólafson hlaut kennsluverðlaun kandidata 2008 á Landspítalanum.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Halldórsson JG, Flekkoy KM, Arnkelsson GB, Tomasson K, **Guðmundsson KR**, Arnarson EO. The prognostic value of injury severity, location of event, and age at injury in pediatric traumatic head injuries. *Neuropsychiatr Dis Treat* 2008;4(2):405-12.

Helgadóttir A, Thorleifsson G, Magnusson KP, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Manolescu A, Jones GT, Rinkel GJ, Blankensteijn JD, Ronkainen A, Jaaskelainen JE, Kyo Y, Lenk GM, Sakalihan N, Kostulas K, Gottsater A, Flex A, Stefansson H, Hansen T, Andersen G, Weinsheimer S, Borch-Johnsen K, Jorgensen T, Shah SH, Quyyumi AA, Granger CB, Reilly MP, Austin H, Levey AI, Vaccarino V, Palsdóttir E, Walters GB, Jonsdóttir T, Snorraddóttir S, Magnusdóttir D, Guðmundsson G, Ferrell RE, Sveinbjornsdóttir S, Hernesniemi J, Niemela M, Limet R, Andersen K, Sigurdsson G, Benediktsson R, Verhoeven EL, Tejjink JA, Grobbee DE, Rader DJ, Collier DA, Pedersen O, Pola R, Hillert J, Lindblad B, Valdimarsson EM, **Magnadóttir HB**, Wijmenga C, Tromp G, Baas AF, Ruigrok YM, van Rijn AM, Kuivaniemi H, Powell JT, Matthiasson SE, Gulcher JR, Thorgeirsson G, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. The same sequence variant on 9p21 associates with myocardial infarction, abdominal aortic aneurysm and intracranial aneurysm. *Nat Genet* 2008;40(2):217-24.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði

Forsvarsaður: Bjarni Torfason dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar í hjarta og brjóstholi eru meðal viðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum auk árangurs af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum,

blógvörum líkamans í og eftir aðgerð. Gróning sára, blóðstorkuvandamál, erfðir lungnkrabbameins, loftbrjóst, meðfæddir gallar á lungum, brjóstkassa og hjarta og nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferðar. Sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi, þar sem tímabundin eða varanleg hjálparhörtu koma jafnvel til greina við meðferð. Lögð er áhersla á vísindalegt gæðaeftirlit í starfsemi fræðigreinarinnar og með því stuðlað að sem bestri þjónustu hjarta- og lungnaskurðlækninga við sjúklingana.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur kransæðahjæveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson, Tómas Guðbjartsson.

Árangur míturloku-skiptaadgerða á Íslandi 1985-2006. Tómas Guðbjartsson, Þórarinn Arnórsson, Sigurður Ragnarsson.

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Rúna Sigurjónsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson, Daniel Guðbjartsson, Anna Helgadóttir, Kári Stefánsson.

Langtíma afdrif barna sem gengust undir aðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu. Hróðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson, Bjarni Torfason, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Runólfur Pálsson, Sverrir Ingi Gunnarsson.

Lungnabrottnámsaðgerðir á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígðís Pétursdóttir.

Ómega 3 fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaadgerð. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Próteintjáníngi í nýrnavef. Stöðun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjáníngi í eðlilegum nýrnavef og nýrnkrabbameinum. Vígðís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaadgerðir. Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Ásta St. Thoroddsen.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Pungun eftir hjæveituaðgerð. Hildur Harðardóttir, Alda Birgisdóttir, Björn Geir Leifsson, Reynir Tómas Geirsson.

Minningarsjóður Bergþóru Magnúsdóttur og Jakobs J. Bjarnasonar

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígðís Pétursdóttir.

Próteintjáníngi í nýrnavef. Stöðun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjáníngi í eðlilegum nýrnavef og nýrnkrabbameinum. Vígðís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Sýkingar eftir bláæðatöku við kransæðahjæveituaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Meistaraneinar

Notkun sárásugu (VAC) við sýkt skurðsár. Ingibjörg

Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Sýkingar eftir bláæðatöku við kransæðahjæveituaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala svo sem lungnalæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, blóðlæknisfræði, meinafræði, barnalæknisfræði, nýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði og Blóðbanki. Lífvisindasetur, Lífeðlisfræðistofnun og hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Krabbameinsfélag Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining. Brjóstholsskurðeild háskólasiúkrahúsins í Lundi og Uppsala, Svíþjóð. Center for Hæmofili og Trombose Skejby Sygehus Arhus Danmörku.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Hanna S. Ásvaldsdóttir hlaut Best Perfusion School Graduation frá Scanset.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Tómas Guðbjartsson, í ritstjórn Læknablaðsins.

Tómas Guðbjartsson, í ritstjórn Scandinavian Journal of Surgery.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ármann Jónsson, Sverrir Harðarson, Vígðís Pétursdóttir, Helga Björk Pálsdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, **Tómas Guðbjartsson**. Nýrnafrumkrabbamein greind við krufningu á Íslandi 1971-2005: samanburður við æxli greind í sjúklingum á lífi. *Læknablaðið* 2008;94(12):807-12.

Halla Viðarsdóttir, Runólfur Pálsson, **Tómas Guðbjartsson**. Tilfelli mánaðarins. *Læknablaðið* 2008;95(4):383-5.

Hannes Sigurjónsson, Pétur Hannesson, Gunnar Guðmundsson, **Tómas Guðbjartsson**. Fyrirferð í brjóstholi - ekki er allt sem sýnist! *Læknablaðið* 2008;94(6):473-6.

Hilmir Ásgeirsson, Dóra Lúðvíksdóttir, Ólafur Kjartansson, **Tómas Guðbjartsson**. Miðaldra reykingamaður með risablöðru í lunga - sjúkratífelli. *Læknablaðið* 2008;94(10):673-7.

Jóhann Páll Ingimarsson, Páll T. Önundarson, Felix Valsson, Brynjar Viðarsson, **Tómas Guðbjartsson**. Árangur á notkun líftæknigerðs espaðs storkupáttar Vlla við meiriháttar blæðingum í opnum hjartaskurðaðgerðum. *Læknablaðið* 2008;94(9):607-12.

Jóhanna M. Sigurðardóttir, Helgi J. Ísaksson, **Kristinn B. Jóhannsson**, Steinn Jónsson, **Tómas Guðbjartsson**. Vefjagerð krabbalíkisæxla í lungum spár ekki fyrir um klíniska hegðun: niðurstöður úr íslenski rannsókn. *Læknablaðið* 2008;94(2):125-30.

Sverrir Ingi Gunnarsson, **Tómas Guðbjartsson**, Árni Jón Geirsson. Tilfelli mánaðarins. *Læknablaðið* 2008;94(11):755-6.

Sæmundur J. Oddsson, Helgi J. Ísaksson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, **Tómas Guðbjartsson**. Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá nýrnafrumkrabbameini á Íslandi. *Læknablaðið* 2008;94(5):377-81.

Sæmundur J. Oddsson, **Tómas Guðbjartsson**. Aðskilinn lungnahluti (pulmonary sequestration) með tengsl við meltingarveg: tvö sjúkratífelli sem rökstyðja að um meðfæddan galla sé að ræða. *Læknablaðið* 2008;94(3):207-10.

Tómas Guðbjartsson, Agnes Smáradóttir, Halla

Skúladóttir, Hlynur N. Grímsson, Hrönn Harðardóttir, Jóhannes Björnsson, Pétur Hannesson, Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Steinn Jónsson. Lungnakrabbamein: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(4):297-311.

Örvar Gunnarsson, S. Hugrún Ríkarðsdóttir, Magnús Gottfredsson, Steinn Jónsson, Bjarni A. Agnarsson, **Tómas Guðbjartsson**. Tilfelli mánaðarins. *Læknablaðið* 2008;94(2):133;162.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Eliasdóttir SB, Klemenzson G, **Torfason B**, Valsson F. Brain natriuretic peptide is a good predictor for outcome in cardiac surgery. *Acta Anaesthesiol Scand* 2008;52(2):182-7.

Guðbjartsson T, Gunnarsdóttir A, Topan CZ, Larssons LT, Rosmundsson T, Dagbjartsson A. Congenital diaphragmatic hernia: improved surgical results should influence abortion decision making. *Scand J Surg* 2008;97(1):71-6.

Guðbjartsson T, Gyllstedt E, Pikwer A, Jonsson P. Early surgical results after pneumonectomy for non-small cell lung cancer are not affected by preoperative radiotherapy and chemotherapy. *Ann Thorac Surg* 2008;86(2):376-82.

Guðbjartsson T, Sigurdsson HK, Engilbert Sigurdsson E, Kjartansson J. Vacuum-assisted closure for successful treatment of a major contaminated gunshot chest-wound – A case report and review of the literature. *Eur J Trauma Emerg Surg* 2008;34(5):508-10.

Steingrímsson S, Gottfredsson M, Kristinsson KG, **Guðbjartsson T**. Deep sternal wound infections following open heart surgery in Iceland: a population-based study. *Scand Cardiovasc J* 2008;42(3):208-13.

Thorgeirsson TE, Geller F, Sulem P, Rafnar T, Wiste A, Magnusson KP, Manolescu A, Thorleifsson G, Stefansson H, Ingason A, Stacey SN, Bergthorsson JT, Thorlacius S, Gudmundsson J, Jonsson T, Jakobsdóttir M, Saemundsdóttir J, Ólafsdóttir O, Gudmundsson LJ, Bjomsdóttir G, Kristjánsson K, Skuladóttir H, Isaksson HJ, **Guðbjartsson T**, Jones GT, Mueller T, Gottsater A, Flex A, Aben KK, de Vegt F, Mulders PF, Isla D, Vidal MJ, Asin L, Saez B, Murillo L, Blondal T, Kolbeinsson H, Stefansson JG, Hansdóttir I, Runarsdóttir V, Pola R, Lindblad B, van Rij AM, Dieplinger B, Haltmayer M, Mayordomo JJ, Kiemeneý LA, Matthiasson SE, Oskarsson H, Tyrfinngsson T, Guðbjartsson DF, Gulcher JR, Jonsson S, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. A variant associated with nicotine dependence, lung cancer and peripheral arterial disease. *Nature* 2008;452(7187):638-42.

Thoroddsen A, Einarsson GV, Hardarson S, Petursdóttir V, Magnusson J, Jonsson E, **Guðbjartsson T**. Renal cell carcinoma in young compared to older patients: comparison of clinicopathological risk factors and survival. *Scand J Urol Nephrol* 2008;42(2):121-5.

Önnur ritverk

Tryggvi Baldursson, Þorsteinn Blöndal, Kai Blöndal, Magnús Stefánsson, **Bjarni Torfason**, Haraldur Briem. Meðferð lungnaberkla á Íslandi 1936 – 1955 með sérstöku tilliti til hælismeðferðar og skurðaðgerða. *Læknademinn* 2008;59:95.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 62

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 13

Lýtaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjúnt

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Lífsgæði og líðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjóstá eftir krabbamein. Þórdís Kjartansdóttir, Regína Ólafsdóttir, Svanhvit Björgvinsdóttir, Ragnar F. Ólafsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Goldstein AM, Stacey SN, Ólafsson JH, Jonsson GF, Helgason A, Sulem P, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, **Ragnarsson R**, **Kjartansson J**, Kostic J, Masson G, Kristjánsson K, Gulcher JR, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Rafnar T, Tucker MA, Stefansson K. CDKN2A mutations and melanoma risk in the Icelandic population. *J Med Genet* 2008;45(5):284-9.

Guðbjartsson DF, Sulem P, Stacey SN, Goldstein AM, Rafnar T, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, **Ragnarsson R**, Sveinsdóttir SG, Magnusson V, Lindblom A, Kostulas K, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Saez B, Andres R, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Kiemeneý LA, Jakobsdóttir M, Steinberg S, Helgason A, Gretarsdóttir S, Tucker MA, Mayordomo JJ, Nagore E, Kumar R, Hansson J, Ólafsson JH, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. ASIP and TYR pigmentation variants associate with cutaneous melanoma and basal cell carcinoma. *Nat Genet* 2008;40(7):886-91.

Guðbjartsson T, Sigurdsson HK, Engilbert Sigurdsson E, **Kjartansson J**. Vacuum-assisted closure for successful treatment of a major contaminated gunshot chest-wound – A case report and review of the literature. *Eur J Trauma Emerg Surg* 2008;34(5):508-10.

Stacey SN, Guðbjartsson DF, Sulem P, Bergthorsson JT, Kumar R, Thorleifsson G, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Sigurgeirsson B, Benediktsdóttir KR, Thorisdóttir K, **Ragnarsson R**, Scherer D, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Hoimov V, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Grasa M, Carapeto FJ, Tabuenca P, Gilaberte Y, Gudmundsson J, Thorlacius S, Helgason A, Thorlacius T, Jonasdóttir A, Blondal T, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Saemundsdóttir J, Kristjánsson K, Bjomsdóttir G, Sveinsdóttir SG, Mouy M, Geller F, Nagore E, Mayordomo JJ, Hansson J, Rafnar T, Kong A, Ólafsson JH, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Common variants on 1p36 and 1q42 are associated with cutaneous basal cell carcinoma but not with melanoma or pigmentation traits. *Nat Genet* 2008;40(11):1313-8.

Sulem P, Guðbjartsson DF, Stacey SN, Helgason A, Rafnar T, Jakobsdóttir M, Steinberg S, Gudjonsson SA, Palsson A, Thorleifsson G, Palsson S, Sigurgeirsson B, Thorisdóttir K, **Ragnarsson R**, Benediktsdóttir KR, Aben KK, Vermeulen SH, Goldstein AM, Tucker MA, Kiemeneý LA, Ólafsson JH, Gulcher J, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Two newly identified genetic determinants of pigmentation in Europeans. *Nat Genet* 2008;40(7):835-7.

Skurðlækningar brjóstá, innkirtla og meltingarfæra

Forsvarsmáður: Margrét Oddsdóttir prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Sjúkdómar í - og aðgerðir -á meltingarfærum, brjóstum og innkirtlum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Pungun eftir hjáveituaðgerð. Hildur Harðardóttir, Alda Birgisdóttir, Björn Geir Leifsson, Reynir Tómas Geirsson.

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir, Valgarður Egilsson, Jóhannes Björnsson, Páll Helgi Möller, Unnur Þorsteinsdóttir, Sigurður Ingvarsson, Stefan Imreh.

Meistararnemi

Ristilkrabbamein á Íslandi 1955-2004. Meinafræðileg og faraldsfræðileg rannsókn. Pétur Snæbjörnsson. Leiðbeinendur: Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala, Háskóli Íslands og alþjóðlegt samstarf.

Doktorsritgerð

Helgi Kjartan Sigurðsson. Advanced rectal cancer: aspects on palliative surgery from a national perspective [doktorsritgerð]. Bergen: University of Bergen; 2008.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Margrét Árnadóttir, Fjölfnir Elvarsson, Ólafur Skúli Indriðason, Lýður Ólafsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, **Páll Helgi Möller**. Umlykjandi lífhimnuhersi - tvö tilfelli og yfirlit yfir sjúkdóminn. *Læknablaðið* 2008;94(12):815-20.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Björnsson B, **Birgisson G**, **Oddsóttir M**. Laparoscopic adrenalectomies: A nationwide single-surgeon experience. *Surg Endosc* 2008;22(3):622-6.

Emilsson V, Thorleifsson G, Zhang B, Leonardson AS, Zink F, Zhu J, Carlson S, Helgason A, Walters GB, Gunnarsdóttir S, Mouy M, Steinthorsdóttir V, Eiríksdóttir GH, Bjornsóttir G, Reynisdóttir I, Guðbjartsson D, Helgadóttir A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Styrkarsdóttir U, Gretarsdóttir S, Magnusson KP, Stefansson H, Fossdal R, Kristjánsson K, **Gíslason HG**, **Stefansson T**, **Leifsson BG**, Thorsteinsdóttir U, Lamb JR, Gulcher JR, Reitman ML, Kong A, Schadt EE, Stefansson K. Genetics of gene expression and its effect on disease. *Nature* 2008;452(7186):423-8.

Stacey SN, Manolescu A, Sulem P, Thorlacius S, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Jakobsdóttir M, Bergthorsson JT, Gudmundsson J, Aben KK, Strobbe LJ, Swinkels DW, van Engelenburg KC, Henderson BE, Kolonel LN, Le Marchand L, Millastre E, Andres R, Saez B, Lamba J, Godino J, Polo E, Tres A, Picelli S, Rantala J, Margolin S, **Jonsson T**, Sigurdsson H, Jonsdóttir T, Hrafnkelsson J, Johannsson J, Sveinsson T, Myrdal G, Grímsson HN, Sveinsdóttir SG, Alexiusdóttir K, Saemundsdóttir J, Sigurdsson A, Kostic J, Gudmundsson L, Kristjánsson K, Masson G, Fackenthal JD, Adebamowo C, Ogundiran T, Olopade OI, Haiman CA, Lindblom A, Mayordomo JJ, Kiemeneý LA, Gulcher JR, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Johannsson OT, Kong A, Stefansson K. Common variants on chromosome 5p12 confer susceptibility to estrogen receptor-positive breast cancer. *Nat Genet* 2008;40(6):703-6.

Önnur ritverk

Asgeirsson KS. Vacuum-assisted breast biopsy: could it play a role in sentinel lymph node biopsy? [Letter] *Acta Radiol* 2008;49(2):142.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 12

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Þvagfæraskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Guðmundur Geirsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á erfðafræði krabbameina í blöðruhálskirtli og þvagblöðru. Klinískar og erfðafræðilegar rannsóknir á krabbameini í nýrum. Meðferð á göðkynja stækun Hvekkis. Þvagleki auk starfrænna og taugatengdra truflana á neðri þvagvegum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Göðkynja stækun á hvekk (BPH), ábendingar og aðgerðir. Hermann Páll Sigbjarnarson, Guðmundur Geirsson.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vigdís Pétursdóttir.

Próteintjáning í nýrnavef. Stöðun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blöðþurrðar á próteintjáningu í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Hrefna Guðmundsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Sverrir Harðarson, Tómas Guðbjartsson.

Doktorsnemi

Áhrif skriflegrar tjáningar á liðan og lífsgæði karla sem greinast hafa með krabbamein í blöðruhálskirtli á Íslandi Sigríður Sjófn Ágústsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðmundur Víkar Einarsson.

Meistararnemi

Ristilkrabbamein á Íslandi 1955-2004. Meinafræðileg og faraldsfræðileg rannsókn. Pétur Snæbjörnsson. Leiðbeinendur: Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Háskóli Íslands og Astellas.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Eiríkur Jónsson; viðurkenning fyrir kennslu aðstoðar- og deildarlækna á skurðlækningsviði Landspítala.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innendum tímaritum

Ármann Jónsson, Sverrir Harðarson, Vigdís Pétursdóttir, Helga Björk Pálsdóttir, Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, Tómas Guðbjartsson. Nýrnafrumkrabbamein greind við krufningu á Íslandi 1971-2005: samanburður við æxli greind í sjúklingum á lífi. Læknablaðið 2008;94(12):807-12.

Sæmundur J. Oddsson, Helgi J. Ísaksson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur V. Einarsson, Tómas Guðbjartsson. Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá nýrnafrumkrabbameini á Íslandi. Læknablaðið 2008;94(5):377-81.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Kiemenev LA, Thorlacius S, Sulem P, Geller F, Aben

KK, Stacey SN, Gudmundsson J, Jakobsdóttir M, Bergthorsson JT, Sigurdsson A, Blondal T, Witjes JA, Vermeulen SH, Hulsbergen-van de Kaa CA, Swinkels DW, Ploeg M, Cornel EB, Vergunst H, Thorgeirsson TE, Gudbjartsson D, Gudjonsson SA, Thorleifsson G, Kristinsson KT, Mouy M, Snorraddottir S, Placidi D, Campagna M, Arici C, Koppova K, Kurzau E, Rudnai P, Kellen E, Polidoro S, Guarrera S, Sacerdote C, Sanchez M, Saez B, Valdivia G, Ryk C, de Verdier P, Lindblom A, Golka K, Bishop DT, Knowles MA, Nikulasson S, Petursdottir V, Jonsson E, Geirsson G, Kristjansson B, Mayordomo JI, Steineck G, Porru S, Buntinx F, Zeegers MP, Fletcher T, Kumar R, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Gulcher JR, Thorsteinsdottir U, Kong A, Rafnar T, Stefansson K. Sequence variant on 8q24 confers susceptibility to urinary bladder cancer. Nat Genet 2008;40(11):1307-12.

Thoroddsen A, Einarsson GV, Hardarson S, Petursdottir V, Magnusson J, Jonsson E, Gudbjartsson T. Renal cell carcinoma in young compared to older patients: comparison of clinicopathological risk factors and survival. Scand J Urol Nephrol 2008;42(2):121-5.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 12

Æðaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Karl Logason

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á restenósu og reokklusjonum eftir æðainngrip. Intimal hyperplasia, orsakir og fyrirbygging. Rannsóknir á árangri aðgerða vegna ósæðagúla og þrengsla í carotis æðum.

Doktorsnemar

Intimal hyperplasia. Vegar Ellensen, Kirurgisk Institutt Universitetet i Bergen. Meðleiðbeinandi Elin Laxdal.

Inflammatory parameters and surgical infection. Alireza Daryapeyma. Kirurgisk Institutt Universitetet i Bergen. Meðleiðbeinandi Elin Laxdal.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Kirurgisk Institutt, Universitetet i Bergen, Noregi. Karkirurgisk avdeling, Haukeland Universitetssykehus, Bergen, Noregi, Sahlgrenska Sjukhuset, Gautaborg, Sviþjóð, ARM-hópurinn (Genis ehf) og Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Forstöðumaður: Gísli H. Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Smáæðablóðflæði í lifur, brisi, þörmum og nýrum í losti. Verkjameðferð eftir skurðaðgerðir, viðbrögð þekjuvefs lungna við þrýstingsálagi, rannsóknir á sjúklingum eftir hjartastopp og sjúklingum sem fara í hjartaaðgerðir.

Rannsókn á sýklasóttarlost, öndunarvélemeðferð, spítalasykingar og næringarþörf gjörgæslusjúklinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Áhrif lágskammta mænudeyfingar á nauðsyn þess að setja þvaglegg. Sigurbergur Kárason, Þórarinn A Ólafsson. Lífshættulegar afleiðingar sprautufiknar á Íslandi 1998-2007. Kristinn Sigvaldason, Sigurbergur Kárason, Þóroddur Ingvarsson, Jakob Kristinsson, Svava Þórðardóttir.

Smáæðablóðflæði í þörmum. Gísli H. Sigurðsson.

Sýklasótt og sýklasóttarlost á Íslandi: Tíðni, orsakir og meðferðarárangur. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Sigurður E Sigurðsson, Edda Vésteinsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Smáæðablóðflæði í kviðarholslíffærum: Reglulegar sveiflur í flæði. Gísli H. Sigurðsson.

Meistararnemar

Alvarleg sýklasótt á íslenskum gjörgæsludeildum. Edda Vésteinsdóttir: Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson.

Öndunarvélemeðferð á íslenskum gjörgæsludeildum. Sigrún Hallgrímsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari Sigurbergur Kárason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Göteborg University, Sviþjóð, Berne University, Bern, Sviss, Washington University, StLouis, Bandaríkjunum, Department of Obstetrics and Gynecology, Brigham and Women's Hospital, Harvard Medical School, Boston, Massachusetts, Bandaríkjunum auk samstarfs við kvenna- og augneild Landspítala.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innendum tímaritum

Jóhann Páll Ingimarsson, Páll T. Öundurson, Felix Valsson, Brynjar Viðarsson, Tómas Guðbjartsson. Árangur á notkun líftækniþerðs espaðs storkupáttar Vila við meiriháttar blæðingum í opnum hjartaskurðaðgerðum. Læknablaðið 2008;94(9):607-12.

Þórður Þórkelsson, Anton Örn Bjarnason, Hildur Harðardóttir, Aðalbjörn Þorsteinsson, Ásgeir Haraldsson, Atli Dagbjartsson. Áhrif eðlilegrar fæðingar á súrefnisflutning til fósturs. Læknablaðið 2008;94(9):583-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bjornsson HM, Kristjansson M, Moller AD. Converted charter plane for mass transport of patients after a tsunami. Air Med J 2008;27(6):293-8.

Einarsson JI, Audbergsson BO, Thorsteinnsson A. Scopalamine for prevention of postoperative nausea in gynecologic laparoscopy, a randomized trial. J Minim Invasive Gynecol 2008;15(1):26-31.

Eliasdottir SB, Klemenzson G, Torfason B, Valsson F. Brain natriuretic peptide is a good predictor for outcome in cardiac surgery. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(2):182-7.

Karason S and the FLUIDS study investigators for the Scandinavian Critical Care Trials Group. Preferences for colloid use in Scandinavian intensive care units. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(6):750-8.

Magnason S, Kristinsson KG, Stefansson T, Erlendsdottir H, Jonsdottir K, Kristjansson M, Jonmundsson E, Baldursdottir L, Sigvaldason H, Gudmundsson S. Risk factors and outcome in ICU-acquired infections. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(9):1238-45.

Thorsteinnsson A, Johannesdottir A, Eiriksson H,

Helgason H. Severe labetalol overdose in an 8-month-old infant. Paediatr Anaesth 2008;18(5):435-8.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Vegspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Sýklafræði

Forsöðumaður: Karl G. Kristinsson prófessor

Sýklafræði, forsvarsmáður: Karl G Kristinsson prófessor

Veirufræði, forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor

Sýklafræði

Forsvarsmáður: Karl G. Kristinsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum er lögð áhersla á fá stór verkefni sem nýta sérstöðu Íslands, en sú sérstaða býður upp á einstaka möguleika til rannsókna á faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Rannsóknir hafa einkum beinst að sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis, pneumókokkasýkinga, methisillin ónæmra *S. aureus* (MÓSA), streptókokkasýkinga, *Campylobacter* og *Chlamydia trachomatis*.

Stærstu verkefni sem unnið er að eru sameindafaraldsfræði pneumókokka, sameindafaraldsfræði streptókokka af flokki A og flokki B, sameindafaraldsfræði methisillin ónæmra *S. aureus* (MÓSA) og rannsókn á erfðum tiltekinnar smitsjúkdóma í samvinnu við íslenska erfðagreiningu.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Faraldsfræði og greining baktería, ónæmisfruma og mótefna í miðeyrum barna sem fá rör. Hannes Petersen, Ólafur Guðmundsson, Björn R Lúðvíksson, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson.

Gagnsemi mótefnavaka (pneumókokka-antigen) leitar í þvagi til greiningar á ífarandi sýkingum af völdum pneumókokka. Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson, Magnús Gottfredsson.

Klínísk og sameindafraeðileg faraldsfræði methicillin ónæmra *Staphylococcus aureus* (MÓSA) á Íslandi árin 2000-2008. Gunnsteinn Haraldsson, Ólafur Guðlaugsson, Hjördis Harðardóttir, Barbara J Holzknicht, Karl G. Kristinsson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Víðarsson, Hilmiir Ásgeirsson, Karl G. Kristinsson, Ólafur Baldursson.

Sameindafraeðilegar orsakir ónæmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Á. Hjálmarisdóttir, Karl G. Kristinsson.

Þáttur hsp90 og antimicrobial peptíða í meinþróun alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfredsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Lena Rós

Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Bjarni A. Agnarsson.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Helga Erlendsdóttir.

Doktorsnemar

Sameindafaraldsfræði ónæmra pneumókokka á Íslandi. Sigurður E. Vilhelmsson. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Sameindalíffræðilegar orsakir næmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Ásdís Hjálmarisdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Sýklalyfjaónæmi í dýrum á Íslandi. Þórunn Rafnar Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eggert Gunnarsson, Karl G. Kristinsson.

Sveppasýkingar í blóði: Faraldsfræði, áhættuþættir, ónæmissvörun og meingerð. Háskóla Íslands. Lena Rósa Ámundsdóttir. Leiðbeinendur: Magnús Gottfredsson, Helga Erlendsdóttir.

Sýklalyfjapól hjá *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus pyogenes* og *Escherichia coli* úr Færeyingum, samband við sýklalyfjanotkun og samburður við Danmörk og Ísland. Marita Deboss Magnussen. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Meistararnemar

Faraldsfræði hemólýtískra streptókokka af flokki B á Íslandi. Erla Soffía Björnsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinendur: [Helga Erlendsdóttir](#), Karl G. Kristinsson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framsýn rannsókn. Agnar Bjarnason. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Magnús Gottfredsson, Karl G. Kristinsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Embætti sóttvarnalæknis, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Heilsugæslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni, Lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Íslensk erfðagreining, Auris ehf, Encode Reykjavík, Rockefeller University, New York. Russell Research Center, US Department of Agriculture, Athens, Bandaríkjunum. Health Canada, Ontario, Kanada, Oxford University, Englandi. Imperial College, London. ITQB, Háskólinn í Lissabon, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, National Institute of Public Health, Prag, Tékklandi, Háskólinn í Lundi. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Stobhill Hospital, Glasgow. Statens Seruminstitut, Kaupmannahöfn. Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala ss. barnalæknisfræði, lyflæknisfræði, smitsjúkdómalæknisfræði, háls- nef- og eyrnalæknisfræði og ónæmisfræði.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Karl G. Kristinsson, í ritstjórn Eurosurveillance, ECDC, Stokkhólmi.

Karl G. Kristinsson, í ritstjórn Microbial Drug Resistance, Mary Ann Liebert, New York.

Karl G. Kristinsson, í ritstjórn Scandinavian Journal of Infectious Diseases, Stokkhólmi.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Nader Rifai, **Hilmarsdóttir I.** Validation of candidate protein biomarkers. I: Immunologic and Personalized Medicine. H. Willard, G. Ginsburg, [Ritstj]. 2008: Elsevier, Amsterdam.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Björg Puriður Magnúsdóttir, Jón Steinar Jónsson, **Karl G. Kristinsson.** Algengi *Streptococcus pyogenes* og methisillin ónæmra: *Staphylococcus aureus* í hálsi heilbrigðra barna í Garðabæ. Læknablaðið 2008;94(6):447-51.

Inga Huld Alfreðsdóttir, Valtýr Stefánsson Thors, Þórólfur Guðnason, Guðmundur Jónmundsson, Jón R. Kristinsson, Ólafur Gísli Jónsson, **Karl G. Kristinsson,** Ásgeir Haraldsson. Læknablaðið 2008;94(7/8):531-9.

Erla Soffía Björnsdóttir. Faraldsfræði hemólýtískra streptókokka af flokki B. Timarit lífeindafræðinga 2008;3(1):16-20.

Kristín Jónsdóttir, Karl G. Kristinsson. Ónæmi fyrir kínlónum hjá Gram neikvæðum stöfum á Íslandi og tengsl við sýklalyfjanotkun. Læknablaðið 2008;94(4):279-85.

Sigurður Árnason, Valtýr Stefánsson Thors, Þórólfur Guðnason, **Karl G. Kristinsson,** Ásgeir Haraldsson. Blóðsýkingar barna á Íslandi 1994-2005. Læknablaðið 2008;94(7/8):523-9.

Þórólfur Guðnason, **Guðrún Sigmundsdóttir,** Haraldur Briem. Veirulyf gegn influensu og leiðbeiningar um notkun þeirra í heimsfaraldri. Læknablaðið 2008;94(1):19-25.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Ásmundsdóttir LR, **Erlendsdóttir H, Haraldsson G,** Guo H, Xu J, Gottfredsson M. Molecular epidemiology of candidemia: evidence of clusters of smoldering nosocomial infections. Clin Infect Dis 2008;47(2):e17-24.

Bruce MG, Deeks SL, Zulz T, Bruden D, Navarro C, Lovgren M, Jette L, **Kristinsson K,** Sigmundsdóttir G, Jensen KB, Lovoll O, Nuorti JP, Herva E, Nystedt A, Sjøstedt A, Koch A, Hennessy TW, Parkinson AJ. International Circumpolar Surveillance System for invasive pneumococcal disease, 1999-2005. Emerg Infect Dis 2008;14(1):25-33.

Callicott KA, **Hardardóttir H,** Georgsson F, Reiersen J, Friðriksdóttir V, Gunnarsson E, Michel P, Bisailon JR, **Kristinsson KG,** Briem H, Hiett KL, Needleman DS, Stern NJ. Broiler *Campylobacter* contamination and human *campylobacteriosis* in Iceland. Appl Environ Microbiol 2008;74(21):6483-94.

Friesema I, **Sigmundsdóttir G,** van der Zwaluw K, Heuvelink A, Schimmer B, de Jager C, Rump B, Briem H, **Hardardóttir H,** Atladóttir A, Guðmundsdóttir E, van Pelt W. An international outbreak of Shiga toxin-producing *Escherichia coli* O157 infection due to lettuce, September-October 2007. Euro Surveill 2008;13(50).

Gottfredsson M, Halldorsson BV, Jonsson S, Kristjansson M, Kristjansson K, **Kristinsson KG,** Love A, Blondal T, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefansson K, Jonsdóttir I. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

Guerin MT, Martin SW, Reiersen J, Berke O, McEwen SA, Fridriksdóttir V, Bisailon JR, Lowman R, **Campy-on-Ice Consortium.** Temperature-related risk factors associated with the colonization of broiler-chicken flocks with *Campylobacter* spp. in Iceland, 2001-2004. Prev Vet Med 2008;86(1-2):14-29.

Magnason S, **Kristinsson KG,** Stefansson T, **Erlendsdóttir H, Jonsdóttir K,** Kristjansson M, Jonmundsson E, Baldursdóttir L, Sigvaldason H, Guðmundsson S. Risk factors and outcome in ICU-acquired infections. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(9):1238-45.

Skov R, Gudlaugsson O, **Hardardóttir H**, Harthug S, Jakobsen T, Kolmos HJ, Olsson-Liljequist B, Peltonen R, Tveten Y, Vuopio-Varkila J, Ahren C. Proposal for common Nordic epidemiological terms and definitions for methicillin-resistant Staphylococcus aureus (MRSA). Scand J Infect Dis 2008;40(6-7):495-502.

Steingrímsson S, Gottfredsson M, **Kristinsson KG**, Gudbjartsson T. Deep sternal wound infections following open heart surgery in Iceland: a population-based study. Scand Cardiovasc J 2008;42(3):208-13.

Thorsteinsdóttir TR, **Kristinsson KG**, Fridriksdóttir V, Gunnarsson E. Antimicrobial resistance of Campylobacter spp. isolated from broiler flocks in Iceland 2001-2005. Microb. Drug Resist 2008;14(1):49-53.

Werner G, Coque TM, Hammerum AM, Hope R, Hryniewicz W, Johnson A, Klare I, **Kristinsson KG**, Leclercq R, Lester CH, Lillie M, Novais C, Olsson-Liljequist B, Peixe LV, Sadowy E, Simonsen GS, Top J, Vuopio-Varkila J, Willems RJ, Witte W, Woodford N. Emergence and spread of vancomycin resistance among enterococci in Europe. Euro Surveill 2008;13(47).

Önnur ritverk

Monnet D, **Kristinsson K**. Turning the tide of antimicrobial resistance: Europe shows the way. [Ritstjórnargrein] Euro Surveill 2008;13(46)

Kristinsson KG, Monnet DL. Increasing multidrug resistance and limited treatment options: situation and initiatives in Europe. [Ritstjórnargrein] Euro Surveill 2008;13(47).

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Veirufræði

Forsvarsaður: Arthur Löve prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Sameindafaraldsfræði og sameindalíffræði ýmissa veira, einkum lífrarbolguveira. Mest með tilliti til arfgerðarþátta sem hafa áhrif á sjúkdómsmyndun. Einnig skyldleikatré og arfgerðir hinna ýmissa veirustofna sem einangrast hafa.

Rannsóknir á erfðum tiltekinnar smitsjúkdóma í samstarfi við Íslenska erfðagreiningu, National Institute of Health (Bandaríska heilbrigðisstofnunin).

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson, Guðmundur Haukur Jörgensen, Vílmundur Guðnason, Lennart Hammarström, Sveinn Guðmundsson, Ingunn Þorsteinsdóttir, Arthur Löve, Sigurjón Arnlaugsson Kristleifur Kristleifsson, Ari Jóhannesson.

Meistaraneimar

Epstein-Barr og cytomegaloveirur: Faraldsfræði og greining. Ásgeir E. Ásgeirsson. Háskóla Íslands.

Algengi parvoveiru 4 í ýmsum sjúklingahópum á Íslandi.

Hanna Lilja Guðjónsdóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Embætti sóttvarnalæknis, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Íslensk Erfðagreining, Heilsugeslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni. Lyfjafræðideild Háskóla Íslands. Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Háskólinn í Lundi og Háskólasjúkrahúsið í Malmö. University of Maryland, USA, National Institute of Health (Bandaríska heilbrigðisstofnunin). Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala ss. barnalæknisfræði, smitsjúkdómalæknisfræði og ónæmisfræði.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gottfredsson M, Halldorsson BV, Jonsson S, Kristjánsson M, Kristjánsson K, Kristinsson KG, **Love A**, Blondal T, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefansson K, Jonsdóttir I. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

Lehrmann E, Guidetti P, **Love A**, Williamson J, Bertram EH, Schwarz R. Glial activation precedes seizures and hippocampal neurodegeneration in measles virus-infected mice. Epilepsia 2008;49 (Suppl 2):13-23.

Torfason EG, **Thorsteinsdóttir L**, Torsteinsdóttir S, Svansson V. Study of equid herpesviruses 2 and 5 in Iceland with a type-specific polymerase chain reaction. Res Vet Sci 2008;85(3):605-11.

Taugasjúkdómafræði

Forstöðumaður: Elías Ólafsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði taugasjúkdóma á Íslandi, þ.m.t. slag, flogaveiki, MS, Huntington sjúkdóm og ættgengt úttaugamein (neuropathy). Heilablæðingar og gaumstol. Arfgengar heilablæðingar á Íslandi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Málstol og gaumstol eftir heilablóðfall. Samband einkenna við staðsetningu heilaskaða. Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Ólafur Kjartansson, Júlíus Friðriksson, Chris Rorden.

Tengsl blóðstorkupátta við heilablóðfall. Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vílmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Doktorsnemi

Greining og mæling á stami leikskólabarna. Jóhanna Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Roger Ingham, Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Vilhjálmur Rafnsson, Kristleifur Kristjánsson.

Meistaraneimi

Faraldsfræði MS. Ólöf Elíasdóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Rannsóknarstofnunin á Keldum, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Tryggingastofnun ríkisins. The Laboratory of Neurogenetics and NIA, Bethesda, Columbia University, University of South Carolina. Ýmsir fræðigreinar innan Landspítala s.s. talmeinafræði, myndgreining, fæðinga- og kvensjúkdómafræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðmundur Georgsson, Elías Ólafsson, **Gunnar Guðmundsson**. Creutzfeldt-Jakob sjúkdómur og riða í sauðfé. Læknablaðið 2008;94(7/8):541-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Manolescu A, Styrkarsdóttir U, Helgadóttir A, Gschwendtner A, Kostulas K, Kuhlenbaumer G, Bevan S, Jonsdóttir T, Bjarnason H, Saemundsdóttir J, Pálsson S, Arnar DO, Holm H, Thorgeirsson G, Valdimarsson EM, **Sveinbjörnsdóttir S**, Gieger C, Berger K, Wichmann HE, Hillert J, Markus H, Gulcher JR, Ringelstein EB, Kong A, Dichgans M, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Risk variants for atrial fibrillation on chromosome 4q25 associate with ischemic stroke. Ann Neurol 2008;64(4):402-9.

Helgadóttir A, Thorleifsson G, Magnusson KP, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Manolescu A, Jones GT, Rinkel GJ, Blankensteijn JD, Ronkainen A, Jaaskelainen JE, Kyo Y, Lenk GM, Sakalihan N, Kostulas K, Gottsater A, Flex A, Stefansson H, Hansen T, Andersen G, Weinsheimer S, Borch-Johnsen K, Jorgensen T, Shah SH, Quyyumi AA, Granger CB, Reilly MP, Austin H, Levey AI, Vaccarino V, Palsdóttir E, Walters GB, Jonsdóttir T, Snorraddóttir S, Magnusdóttir D, Guðmundsson G, Ferrell RE, **Sveinbjörnsdóttir S**, Hemesniemi J, Niemela M, Limet R, Andersen K, Sigurdsson G, Benediktsson R, Verhoeven EL, Tejjink JA, Grobbee DE, Rader DJ, Collier DA, Pedersen O, Pola R, Hillert J, Lindblad B, **Valdimarsson EM**, Magnadóttir HB, Wijmenga C, Tromp G, Baas AF, Ruigrok YM, van Rij AM, Kuivaniemi H, Powell JT, Matthiasson SE, Gulcher JR, Thorgeirsson G, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. The same sequence variant on 9p21 associates with myocardial infarction, abdominal aortic aneurysm and intracranial aneurysm. Nat Genet 2008;40(2):217-24.

Palsdóttir A, Helgason A, Pálsson S, Björnsson HT, Bragason BT, Gretarsdóttir S, Thorsteinsdóttir U, **Ólafsson E**, Stefansson K. A drastic reduction in the life span of cystatin C L68Q carriers due to life-style changes during the last two centuries. PLoS Genet 2008;4(6):e1000099.

Saevarsson S, Joelsdóttir S, **Hjaltason H**, Kristjánsson A. Repetition of distractor sets improves visual search performance in hemispatial neglect. Neuropsychologia 2008;46(4):1161-9.

Sveinbjörnsdóttir S, Sigurdsson S, Aspelund T, Kjartansson O, Eiríksdóttir G, Valtysdóttir B, Lopez OL, van Buchem MA, Jonsson PV, Guðnason V, Launer LJ. Cerebral microbleeds in the population based AGES-Reykjavik study: prevalence and location. J Neurol Neurosurg Psychiatry 2008;79(9):1002-6.

Önnur ritverk

Haukur Hjaltason. Framfarir í MS. [Ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2008;94(5):359.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: Pálmi V Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir í öldrunarfræðum undir formerkjum Rannsóknarstofu í öldrunarfræðum snerta margar klínískar spurningar og faraldsfræði í viðum skilningi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Íslensk rannsókn og stöðlun á nýju skimunartæki fyrir snemmbúnum æðavitglöpum (The Memory and Executive Test Battery; METB). Kristín Hannesdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, María K. Jónsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir.

Styrkur úr Minningarsjóði Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Nýrnaheilsa veikburða aldraðra. Konstantin Shcherbak, Runólfur Pálsson, Pálmi V. Jónsson, Ólafur S. Indriðason.

Meistaraneimar

Samband hvítuvefsbreytingar á MRI af höfði og vitrænnar getu á taugasálfræðilegum prófum. Aðalheiður Ósk Sigfúsdóttir. Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Pálmi V. Jónsson.

Vitræn geta barna Alzheimers sjúklinga. Magnús Jóhannsson. Kaupmannahafnar háskóla. Leiðbeinendur: [María K. Jónsdóttir](#), Jón Snædal.

Geðlyfjafnotkun fyrir og eftir hamfarir. Eva Kristinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Aðalsteinn Guðmundsson](#), Sveinbjörn Gizurarson, Inga J. Arnardóttir, Jakob L. Kristinsson, Matthías Halldórsson.

Lýf sem orsök innlagna á Landspítala Háskólasjúkrahús. Guðrún Þengilsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir, Þórunn Guðmundsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, InterRAI, NordRAI, Middle Eastern Academy of Aging, Rannsóknastofa í lyfja- og eiturefnafraði, Mentis Cura, Gerontologiskt Centrum í Lundi Svíþjóð, Kläpeda University. Auk samstarfs við ýmsar fræðigreinar innan Landspítala.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Tryggvi Þ. Egilsson, hlaut Kennsluverðlaun kandiðata 2008 sem veitt voru fyrir klíniska kennslu á Landspítala.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Alanen HM, Finne-Soveri H, Fialova D, Topinkova E, **Jonsson PV**, Soerbye LW, Bernabei R, Leinonen E. Use of antipsychotic medications in older home-care patients. Report from nine European countries. *Aging Clin Exp Res* 2008;20(3):260-5.

Finne-Soveri H, Sorbye LW, **Jonsson PV**, Carpenter GI, Bernabei R. Increased work-load associated with faecal incontinence among home care patients in 11 European countries. *Eur J Public Health* 2008;18(3):323-8.

Gray LC, Bernabei R, Berg K, Finne-Soveri H, Fries BE, Hirdes JP, **Jonsson PV**, Morris JN, Steel K, Ariño-Blasco S. Standardizing assessment of elderly people in acute care: the interRAI Acute Care instrument. *J Am Geriatr Soc* 2008;56(3):536-41.

Hansdóttir H, Halldorsdóttir S. Dialogues on death: a phenomenological study on the views of the elderly on life and death and end-of-life decisions. *Open Longevity Science* 2008;2(1):29-35.

Hansdóttir H. Raloxifene for older women: a review of the literature. *Clin Interv Aging* 2008;3(1):45-50.

Jensdóttir AB, **Jonsson P**, Noro A, Jonsen E, Ljunggren G, Finne-Soveri H, Schroll M, Grue E, Björnsson J. Comparison of nurses' and physicians' documentation of functional abilities of older patients in acute care—patient records compared with standardized assessment. *Scand J Caring Sci* 2008;22(3):341-7.

Jonsson PV, Noro A, Finne-Soveri H, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Bucht G, Grue EV, Björnsson J, Jonsen E, Schroll M. Admission profile is predictive of outcome in acute hospital care. *Aging Clin Exp Res* 2008;20(6):533-9.

Ramel A, **Jonsson PV**, **Björnsson S**, Thorsdóttir I. Anemia, nutritional status, and inflammation in hospitalized elderly. *Nutrition* 2008;24(11-12):1116-22.

Ramel A, **Jonsson PV**, **Björnsson S**, Thorsdóttir I. Differences in the glomerular filtration rate calculated by two creatinine-based and three cystatin-C-based formulae in hospitalized elderly patients. *Nephron Clin Pract* 2008;108(1):c16-22.

Saczynski JS, Jonsdóttir MK, Garcia ME, **Jonsson PV**, Peila R, Eiriksdóttir G, Ólafsdóttir E, Harris TB, Gudnason V, Launer LJ. Cognitive impairment: an increasingly important complication of type 2 diabetes: the age, gene/environment susceptibility–Reykjavik study. *Am J Epidemiol* 2008;168(10):1132-9.

Saczynski JS, Jonsdóttir MK, Sigurdsson S, Eiriksdóttir G, **Jonsson PV**, Garcia ME, Kjartansson O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. White matter lesions and cognitive performance: the role of cognitively complex leisure activity. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2008;63(8):848-54.

Sorbye LW, Schroll M, Finne Soveri H, **Jonsson PV**, Topinkova E, Ljunggren G, Bernabei R. Unintended weight loss in the elderly living at home: the aged in Home Care Project (AdHOC). *J Nutr Health Aging* 2008;12(1):10-6.

Sveinbjornsdóttir S, Sigurdsson S, Aspelund T, Kjartansson O, Eiriksdóttir G, Valtysdóttir B, Lopez OL, van Buchem MA, **Jonsson PV**, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral microbleeds in the population based AGES-Reykjavik study: prevalence and location. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2008;79(9):1002-6.

Önnur ritverk

Pálmi V. Jónsson. Medical problems in women over 70. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2008. [book review]

Björn Einarsson. Alzheimers, æðavitglöp, Lewy og aðrar heilabilanir, *Lyfjatiðindi* 2008;15(5):9-14.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4 þar af 1 bodsfyrirlestar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 21 þar af 5 bodsfyrirlestrar

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Blóðbankinn

Sveinn Guðmundsson yfirlæknir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur Blóðbankans í rannsóknum liggja í rannsóknum sem tengjast framtíðarmotkun stofnfrumna og annarra frumna í læknisfræðilegri meðferð. Blóðbankinn stundar rannsóknir á mesenchymal stofnfrumum, stofnfrumum úr fósturvísnum (aðallega úr músum),

blóðmyndandi stofnfrumum og æðapelsforverafurum. Þessar rannsóknir fela meðal annars í sér, rannsóknir, þróun og stöðlun á GMP ferlum til ræktunar og sérhæfingar á mesenchymal stofnfrumum til notkunar í læknisfræðilegri meðferð, rannsóknir á genum sem stýra vexti og sérhæfingu stofnfrumna. Rannsóknir á hlutverki aminósýkra í sérhæfingu stofnfrumna, rannsóknir á hlutverki mesenchymal stofnfrumum í ónæmissvari. Einnig er unnið að faraldsfræðilegum rannsóknum á sviði hefðbundinnar blóðbankastarfsemi, sérlega blóðhlutanotkunar, mótefnamyndunar sjúklinga auk verkefna á sviði vefjaflokkana.

Styrkir sem Blóðbankinn fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjaflokkun, sjúkdómsmynd, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Sveinn Guðmundsson, Björn Guðbjörnsson, Dýrleif Pétursdóttir, Þórarinn Gíslason.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IGA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson, Guðmundur Haukur Jörgensen, Vílmundur Guðnason, Lennart Hammarström, Sveinn Guðmundsson, Ingunnur Þorsteinsdóttir, Arthur Löve, Sigurjón Arnlauugsson Kristleifur Kristleifsson, Ari Jóhannesson.

Rannís

Áhrif aminósýkra á vöxt og sérhæfingu stofnfrumna. Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Pétur H. Petersen, Finnþóri Þormóðsson.

Hlutverk Dlg7 í blóðmyndun. Ólafur E. Sigurjónsson, Jonathan R. Keller, Kristbjörn Orri Guðmundsson.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Ólafur E. Sigurjónsson, Pétur H. Petersen

Styrkur til doktorsnema frá NIH

Identification of the downstream targets of the putative transcriptional regulator Pogz in hematopoietic development. Björg Guðmundsdóttir, Jonathan R. Keller, Kristbjörn Orri Guðmundsson, Ólafur E. Sigurjónsson.

Doktorsnemi

Identification of the downstream targets of the putative transcriptional regulator Pogz in hematopoietic development. Björg Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Jonathan R. Keller](#), Ólafur E. Sigurjónsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Meistaraneimar

Arfgengar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Helga Einarisdóttir. Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Ógmundsdóttir](#), Vilhelmina Haraldsdóttir, Ólafur E. Sigurjónsson.

The function of Dlg7 in embryonic hematopoiesis. Niels Árni Árnason. Háskóla Íslands, [Ólafur E. Sigurjónsson](#), Leifur Þorsteinnsson, Guðmundur Rúnarsson, Kristbjörn Orri Guðmundsson.

Chitinase-like-Proteins in Mesenchymal Stromal Cells and Bone Development. Ramona Lieder. Háskóla Íslands og F/H Campus Wien. Leiðbeinendur: [Ólafur E. Sigurjónsson](#), Már Másson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Genís ehf, ORF líftækni hf, Hafrannsóknarstofnun Íslands, Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Scottish Center for Regenerative Medicine, Edinburgh, Scotland, Laboratory of Cancer Prevention, Hematopoiesis and Stem Cell Biology Section, National Cancer Institute, USA, Institute of Immunology, Rikshospitalet, Oslo, Norway, Department of physiology, University of Oslo, Norway.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Eðlisfræðingar

Tengiliður: Garðar Mýrdal forstöðueðlisfræðingur

Styrkir sem eðlisfræðingar fengu á árinu

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Geislaskaði á lífsameindum, með áherslu á DNA-brotum og stuttum kjarnsýruröðum. Helga Dögg Flosadóttir. Leiðbeinandi: Oddur Ingólfsson, prófessor við Raunvísindastofnun Háskóla Íslands. Samstarfsaðilar: Garðar Mýrdal, geislalækningadeild Landspítala háskólasjúkrahús, Snorri Þór Sigurðsson prófessor við Raunvísindadeild Háskóla Íslands, Nigel Mason, prófessor við Open University, Milton Keynes í Englandi, og Eugen Illenberger, prófessor við Freie Universität Berlin í Þýskalandi.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Stacey SN, Manolescu A, Sulem P, Thorlacius S, Gudjonsson SA, Jonsson GF, Jakobsdóttir M, Bergthorsson JT, Gudmundsson J, Aben KK, Strobbe LJ, Swinkels DW, van Engelenburg KC, Henderson BE, Kolonel LN, Le Marchand L, Millastre E, Andres R, Saez B, Lambea J, Godino J, Polo E, Tres A, Picelli S, Rantala J, Margolin S, Jonsson T, Sigurdsson H, Jonsdóttir T, Hrafnkelsson J, Johannsson J, Sveinsson T, Myrdal G, Grimsson HN, Sveinsdóttir SG, Alexiusdóttir K, Saemundsdóttir J, Sigurdsson A, Kostic J, Gudmundsson L, Kristjánsson K, Masson G, Fackenthal JD, Adebamowo C, Ogundiran T, Olopade OI, Haiman CA, Lindblom A, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Gulcher JR, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Johannsson OT, Kong A, Stefansson K. Common variants on chromosome 5p12 confer susceptibility to estrogen receptor-positive breast cancer. Nat Genet 2008;40(6):703-6.

Félagsráðgjafar

Tengiliður: Sveinbjörg J. Svavarsdóttir forstöðufélagsráðgjafi

Helstu áherslur í rannsóknum

Hvort endurhæfing á geðsviði sé að skila árangri með tilliti til atvinnu, menntunar, búsetu og félagslegra tengsla, auk rannsókna á lífsgæðum íbúa á vernduðum heimilum, hvort íbúar heimilanna séu þátttakendur í samfélaginu þannig að þeir hafi raunverulegt val um búsetu, fjölskyldulíf, menntun, atvinnu og frístundir.

Styrkir sem félagsráðgjafar fengu á árinu

Félagsráðgjafafélagi Íslands

Er endurhæfing á geðsviði að skila árangri með tilliti til atvinnu, menntunar, búsetu og félagslegra tengsla? Sveinbjörg Júlía Svavarsdóttir, Björg Karlsdóttir, Steinunn Þóris Sævarsdóttir.

Doktorsnemi

Er endurhæfing á geðsviði að skila árangri með tilliti til atvinnu, menntunar, búsetu og félagslegra tengsla? Sveinbjörg Júlía Svavarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigrún Júlíusdóttir.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Geislafræðingar

Tengiliður: Agnes Þórólfsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla í rannsóknum geislafræðinga 2008 hefur verið á myndtækni til þróunar geislameðferðar í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Með það að markmiði að minnka aukaverkanir þrátt fyrir hækkun á geislaskömmtum. Áhrifum öndunarstýrðrar geislameðferðar á brjóst eftir fleygskurð. Með það að markmiði að minnka geislaskammt í hjarta. Mælingar á geislaskömmtum í augu við sneiðmyndarannsóknir á höfði.

Styrkir sem geislafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna greint með mismunandi aðferðum. Gunnar Sigurðsson, Diana Óskarsdóttir.

Meistaraneimar

Algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna. Diana Óskarsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gunnar Sigurðsson.

Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Agnes Þórólfsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ásbjörn Jónsson, Garðar Mýrdal, Þórarinn E Sveinsson.

Geislaskammtar í hjarta við geislameðferð gegn brjóstakrabbameini. Jaroslava Baumruk. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Helgi Sigurðsson, Garðar Mýrdal, Jakob Jóhannsson.

Önnur ritverk

Vilberg Jóhannesson. Þróun geislameðferðar : aðkoma geislafræðinga. Rafmínni 2008. Rafraent rit.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Iðjupjálfar

Tengiliður: Auður Hafsteinsdóttir forstöðuiðjupjálfi

Sigrún Garðarsdóttir yfiriðjupjálfi

Helstu áherslur í rannsóknum

Þróun matsaðferða og mælitækja sem mæla árangur íhlutunar fyrir skjólstæðinga með taugaeinkenni. Rannsóknir á tæknilegum úrræðum og skjólstæðinga með heilabilun. Reynsla og þekking geðsjúka á bataferli – bæði einstaklingsbundnir þættir svo og umhverfisþættir.

Styrkir sem iðjupjálfar fengu á árinu

Gæðastyrkur Landspítala

Ánægjumat lækna og hjúkrunarfræðinga á þjónustu iðjupjálfa á bráðadeildum auk að vinna að viðskiptaáætlun um miðlægan rekstur iðjupjálfunardeilda LSH. Kristín Einarsdóttir.

Doktorsnemi

Bridging the gap between body functions and occupation: Validation of a unique assessment method. Guðrún Árnadóttir. Háskólanum í Umeå, Svíþjóð. Leiðbeinandi: Anne G. Fisher, Britta Löfgren.

Meistaraneimar

Reynsla, iðja og heilsa kólumbískra flóttakvenna eftir komu til Íslands. Kristín Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðný B. Eydal.

Samhæfð skráning til framtíðar og framfara. Kristín Thorberg. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Gisli Einarsson.

Að bregðast við forstigum geðraskana á unglingsárum – fræðsluáttaki grunnskólum fyrir starfsfólk og unglinga. Antonía María Gestsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Bryndis Guðmundsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskólinn á Akureyri, iðjupjálfunardeild háskólans í Umeå Svíþjóð, Reykjalundur, Endurhæfingarmiðstöð iðjupjálfunar í Þjónustumiðstöð Sjálfsbjargarheimilisins, Hjálpartækjamiðstöð TR, Hjálpmæðelsinstúttet í Svíþjóð, Nasjonalt kompetansesenter for demens í Noregi, Hjælpeinstituttet i Danmörku og Stakes í Finnlandi.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Guðrún Árnadóttir, í ritstjórn Scandinavian Journal of Occupational Therapy. Taylor & Francis í Bretlandi.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Elín Ebbá Ásmundsdóttir. Geðrækt geðsjúka: útilátöð í miðbæ Reykjavíkur. Iðjupjálfinn 2008;30(1):19-27.

Guðrún Árnadóttir. Árangur af iðjupjálfun einstaklinga með taugaeinkenni: hentug ADL matstæki. Iðjupjálfinn 2008;30(1):28-37.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnadóttir G, Fisher AG. Rasch analysis of the ADL scale of the A-ONE. Am J Occup Ther 2008;62(1):51-60.

Önnur ritverk

Annetta A. Ingimundardóttir. Börn fá líka gigt! Til allra sem vinna með börnum og unglungum með gigtarsjúkdóma. 2008: Gigtarfélag Íslands, [upplýsingabæklingur].

Guðbjörg Björnsdóttir, Harpa Ýr Erlendsdóttir et al. Þjónusta iðjupjálfa í skólaumhverfi - hvatar og keldur. 2008: Iðjupjálfafélag Íslands. [Skýrsla vinnuhóps innan Faghóps um iðjupjálfun barna].

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Lífeindafræðingar

Tengiliður: Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur

Styrkir sem lífeindafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif ómega-3 fitusýra og salicílsýru í fæði á hjóðnun

bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruafnaða á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Gagnsemi mótefnavaka (pneumókokka-antigen) leitar í þvagi til greiningar á ífarandi sýkingum af völdum pneumókokka. Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson, Magnús Gottfredsson.

Sameindafraeðilegar orsakir ónæmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Á. Hjálmarasdóttir, Karl G. Kristinsson.

Tengsl blóðstorkupátta við heilablóðfall. Páll Torfi Öndarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vilmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Þáttur hsp90 og antimicrobial peptíða í meinþróun alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfredsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Bjarni A. Agnarsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Áhrif fiskolíu á flakkböða og flakkböðaviðtaka í músum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafnaða á angafrumur manna og liðagigt í rottum. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Tækjasjóður Rannís

Varðveisla sýna til grunnrannsókna. Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Helgi Valdimarsson.

Vísindasjóður Félags íslenskra gigtlæka

Lágskamta aspirínmeðferð í liðagigt. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Helga Erlendsdóttir.

Norrænu Ónæmisfræðisamtökin

Ragnhildur Kolka og Arna Stefánsdóttir hlutu styrk vegna kynningar á verkefnum.

Doktorsnemar

Áhrif fiskolíu á flakkböða og flakkböðaviðtaka í músum. Hildur Hrönn Arnardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salícylsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Valgerður Tómasdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Sameindalíffraeðilegar orsakir næmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Ásdís Hjálmarasdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Meistararnemar

Áhrif fiskolíu í fæði músa á flakkböðamyndun áfruma. Guðný Ella Thorlacius. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Áhrif náttúruafnaða á þroskun angafrumna. Guðbjörg Jónsdóttir, Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari).

Áhrif ómega-3 fitusýru í rækt á þroskun angafrumna. Arna Stefánsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari).

Áhrif ómega-3 fitusýru og salícylsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Heiða Sigbórsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir (umsjónarkennari), Jóna Freysdóttir.

Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarin lyfjameðferð á Íslandi? Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Einarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Öndarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gízararson.

Rannsókn á áhrifum plöntuafnaða á stjórnum ónæmissvavs. Marínó Bóas Sigurpálsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir (umsjónarkennari), Sesselja S. Ómarsdóttir.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameind sjúklinga með IgA nýrnmeini (IgA-N) við magn af mannóabindilektíni og komplementþætti C4. Ragnhildur Jóna Kolka. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Þorbjörn Jónsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Erla Soffía Björnsdóttir. Faraldsfræði hemólýtískra streptókokka af flokki B. Tímarit lífeindafræðinga 2008;3(1):16-20.

Krístín Jónsdóttir, Karl G. Kristinsson. Ónæmi fyrir kínlólóm hjá Gram neikvæðum stöfum á Íslandi og tengsl við sýklalyfjanotkun. Læknablaðið 2008;94(4):279-85.

Steinnunn Jóna Matthíasdóttir. Vinnsla stofnfrumna fyrir háskammtalyfjameðferð á Íslandi 2003-2006. Tímarit lífeindafræðinga 2008;3(1):9-15.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Haraldsson G, Guo H, Xu J, Gottfredsson M. Molecular epidemiology of candidemia: evidence of clusters of smoldering nosocomial infections. Clin Infect Dis 2008;47(2):e17-24.

Blasko B, Kolka R, Thorbjörnsdóttir P, Sigurdarson ST, Sigurdsson G, Ronai Z, Sasvari-Szekely M, Bodvarsson S, Thorgeirsson G, Prohaszka Z, Kovacs M, Fust G, Arason GJ. Low complement C4B gene copy number predicts short-term mortality after acute myocardial infarction. Int Immunol 2008;20(1):31-7.

Freysdóttir J, Omarsdóttir S, Ingólfssdóttir K, Víkingsson A, Ólafsdóttir ES. In vitro and in vivo immunomodulating effect of traditionally prepared aqueous extract and purified compounds from *Cetraria islandica*. Int Immunopharmacol 2008;8(3):423-30.

Sigurdardóttir SL, Freysdóttir J, Víkingssdóttir T, Valdimarsson H, Víkingsson A. Do non-steroidal anti-inflammatory drugs influence chronic inflammation? The effects of piroxicam on chronic antigen-induced arthritis in rats. Scand J Rheumatol 2008;37(6):469-76.

Tilakaratne WM, Freysdóttir J, Fortune F. Orofacial granulomatosis: review on aetiology and pathogenesis. J Oral Pathol Med 2008;37(4):191-5.

Öndarson PT, Einarsdóttir KA, Guðmundsdóttir BR. Warfarin anticoagulation intensity in specialist-based and in computer-assisted dosing practice. Int J Lab Hematol 2008;30(5):382-9.

Líffraeðingar

Tengiliður: Einar G. Torfason
forstöðunáttúrufræðingur

Styrkir sem líffraeðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir, Valgarður Egilsson, Jóhannes Björnsson, Páll Helgi Möller, Unnur Þorsteinsdóttir, Sigurður Ingvarsson, Stefan Imreh.

Áhrif kandidatsgens brjóstakrabbameins á litningasvæði 8p12 á frumvöxt og stýrðan frumdauda (apoptosis) í brjóstafurum. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Áhrif ónæmisglæða á angafrumur – lykilið að eflingu ónæmissvavs í nýburamúsum? Sólveig G. Hannesdóttir, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýru í fæði á stofnfrumur æðapels. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhrif TNFalpha og TGFbeta1 á þroskun og sérhæfingu T-fruma í T-stýrfrumur og Th17 frumur. Björn Rúnar Lúðvíksson, Brynja Gunnlaugsdóttir, Laufey Geirsdóttir.

Boðkerfi í æðapeli. Hlutverk Akt og AMPKinas á fosfórum og örvin eNOS. Guðmundur Þorgeirsson, Haraldur Halldórsson.

Breiðvirkt prótín bóluvefni og öruggir ónæmisglæðar til bólusetninga nýbura gegn pneumókokkasjúkdómum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Eszter Nagy.

Er truflun á stjórnum ónæmissvava í kverkeiðum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Fjölskrusertækar B-minnisfrumur í eitilvef nýfæddra músa. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir, Maren Henneken, Clarie-Anne Siegrist, Emanuelle Trannoy, Giuseppe Del Giudice.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini? Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Valgarður Sigurðsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ole William Petersen.

Klínísk og sameindafraeðileg faraldsfræði methicillin ónæmra *Staphylococcus aureus* (MÓSA) á Íslandi árin 2000-2008. Gunnsteinn Haraldsson, Ólafur Guðlaugsson, Hjördis Harðardóttir, Barbara J Holzkecht, Karl G. Kristinsson.

Leit að áhrifagenum framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p. Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson, Inga Reynisdóttir, Krístrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson, Þórarinn Guðjónsson.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Freyr Eiðsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Guliani.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteintengdu fjölskrubóluefni gegn meningókokkum. Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir, Giuseppe Del Giudice.

Ratvísi fjölskrusertækra B frumna. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir.

Tengsl blóðstorkupátta við heilablóðfall. Páll Torfi Öndarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vilmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Tengsl PD-1.3A arferðar við minnkaða tjáningu PD-1 viðtakans hjá SLE sjúklingum. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Gerður Gröndal, Kristján Erlendsson.

Tengslagreining í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Bólusetning nýbura gegn meningókokkasjúkdómi. Ingileif Jónsdóttir, Rino Rappuoli.

Náttúrulegt útbreidd og staðbundin B- og T frumu ónæmi gegn próteinbóluefna-kandidótum meningókokka. Ingileif Jónsdóttir, Rino Rappuoli.

Rannsóknastöðustyrkur Rannís

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölskyruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken.

Tækjasjóður Rannís

Búnaður til rannsókna á raflifeðlisfræði sjónskynjunar mannsins. Þór Eysteinnsson.

Tæki til rannsókna, ræktunar og meðhöndlunar frumna. Inga Reynisdóttir.

Varðveisla sýna til grunnrannsókna. Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Helgi Valdimarsson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ónæmissvör nýburamúsa við bólusetningum – nýir ónæmisglæðar og ónæmis-vakar til að vernda gegn pneumókokka- og inflúensusykingum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands fyrir doktorsnema

Bólusetning nýbura gegn meningókokkasjúkdómi. Siggeir Fannar Brynjólfsson, Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands fyrir nýdaktora

Survival of polysaccharide specific memory B cells induced by vaccination in infancy. Maren Henneken.

Sjötta rammaáætlun Evrópusambandsins

FluVac: Dose sparing and increase immunogenicity for vaccination against pandemic influenza with the adjuvant CoVaccine HT. Ingileif Jónsdóttir.

Sjöunda rammaáætlun Evrópusambandsins

The FAST project: Food Allergy Specific ImmunoTherapy, Sigurveig Þ Sigurðardóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Davíð Gíslason, María Gunnbjörnsdóttir, Þórarinn Gíslason.

Hlutverk Dlg7 í blóðmyndun. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Norrænu Ónæmisfræðisamtökin

Laufey Geirsdóttir, Brynja Gunnlaugsdóttir, Ragnhildur Kolka, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Anna Stefánsdóttir hlutu styrk vegna kynningar á verkefnum.

Háskóli Íslands

Brynja Gunnlaugsdóttir og Þórunn Ásta Ólafsdóttir hlutu styrk vegna kynningar á verkefnum.

International Pathogenic Neisseria Conference

Sindri Freyr Eðsson og Siggeir Fannar Brynjólfsson hlutu styrk vegna kynningar á verkefnum.

Promoting Advanced Technology for Health (PATH)

Murine Reference Model of Pneumococcal Vaccination and Protection. Ingileif Jónsdóttir.

Doktorsnemar

Áhrif TGF-β1 á þroskunarferil óþroskaðra T fruma. Brynja Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján Steinsson, Laufey Geirsdóttir, Reynir Tómas Geirsson.

Generation of B-cell memory against polysaccharides in infant and neonatal mice. Stefania P. Bjarnarson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal immune response to vaccination – novel adjuvants and antigens to prevent pneumococcal and influenza infections. Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal Vaccination Strategies against Meningococcal Disease. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Próteintengd fjölskyrubóluefni gegn pneumókokkum. Rannsóknir á íslenskum börnum. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Meistaraneimi

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Sindri Freyr Eðsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Líffræðingar vinna á ýmsum fræðasviðum

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðmundur Jóhann Arason. Tengsl magnakerfis við algenga bandvefssjúkdóma: yfirlit. Læknablaðið 2008;94(5):371-4.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Blasko B, Kolka R, Thorbjörnsdóttir P, Sigurdarson ST, Sigurdsson G, Ronai Z, Sasvari-Szekely M, Bodvarsson S, Thorgeirsson G, Prohaszka Z, Kovacs M, Fust G, Arason GJ. Low complement C4B gene copy number predicts short-term mortality after acute myocardial infarction. Int Immunol 2008;20(1):31-7.

Brynjólfsson SF, Bjarnarson SP, Mori E, Del Giudice G, Jonsdóttir I. Neonatal immune response and serum bactericidal activity induced by a meningococcal conjugate vaccine is enhanced by LT-K63 and CpG2006. Vaccine 2008;26(35):4557-62.

Gottfredsson M, Halldórsson BV, Jonsson S, Kristjánsson M, Kristjánsson K, Kristinsson KG, Love A, Blondal T, Viboud C, Thorvaldsson S, Helgason A, Gulcher JR, Stefansson K, Jonsdóttir I. Lessons from the past: familial aggregation analysis of fatal pandemic influenza (Spanish flu) in Iceland in 1918. Proc Natl Acad Sci U S A 2008;105(4):1303-8.

Guðmundsson J, Sulem P, Rafnar T, Bergthorsson JT, Manolescu A, Guðbjartsson D, Agnarsson BA, Sigurdsson A, Benediksdóttir KR, Blondal T, Jakobsdóttir M, Stacey SN, Kostic J, Kristinsson KT, Birgisdóttir B, Ghosh S, Magnúsdóttir DN, Thorlacius S, Thorgeirsson G, Zheng SL, Sun J, Chang BL, Elmore JB, Breyer JP, McReynolds KM, Bradley KM, Yaspan BL, Wiklund F, Stattin P, Lindstrom S, Adami HO, McDonnell SK, Schaid DJ, Cunningham JM, Wang L, Cerhan JR, St Sauver JL, Isaacs SD, Wiley KE, Partin AW, Walsh PC, Polo S, Ruiz-Echarri M, Navarrete S, Fuertes F, Saez B, Godino J, Weijerman PC, Swinkels DW, Aben KK, Witjes JA, Suarez BK, Helfand BT, Frigge

ML, Kristjánsson K, Ober C, Jonsson E, Einarsson GV, Xu J, Gronberg H, Smith JR, Thibodeau SN, Isaacs WB, Catalona WJ, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Barkardóttir RB, Gulcher JR, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. Common sequence variants on 2p15 and Xp11.22 confer susceptibility to prostate cancer. Nat Genet 2008;40(3):281-5.

Gunnarsson H, Arason A, Gillanders EM, Agnarsson BA, Johannesdóttir G, Johannsson OT, Barkardóttir RB. Evidence against PALB2 involvement in Icelandic breast cancer susceptibility. J Negat Results Biomed 2008;75.

Hannesdóttir SG, Olafsdóttir TA, Giudice GD, Jonsdóttir I. Adjuvants LT-K63 and CpG enhance the activation of dendritic cells in neonatal mice. Scand J Immunol 2008;68(5):469-75.

Sigurðardóttir SL, Freysdóttir J, Víkingsdóttir T, Valdimarsson H, Víkingsson A. Do non-steroidal anti-inflammatory drugs influence chronic inflammation? The effects of piroxicam on chronic antigen-induced arthritis in rats. Scand J Rheumatol 2008;37(6):469-76.

Sigurðardóttir ST, Davídsdóttir K, Arason VA, Jonsdóttir O, Laudat F, Gruber WC, Jonsdóttir I. Safety and immunogenicity of CRM197-conjugated pneumococcal-meningococcal C combination vaccine (9vPnC-MnCC) whether given in two or three primary doses. Vaccine 2008;26(33):4178-86.

Önnur ritverk

Guðmundur J. Arason. Magnakerfið. Læknaneiminn 2008;59(1):68-70.

Lyfjafræðingar

Tengiliðir:

Rannveig Alma Einarsdóttir deildarstjóri deild lyfjamála

Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur

Inga J Arnardóttir yfirlyfjafræðingur

Styrkir sem lyfjafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Skráning og mat á ávinningi ihlutunar lyfjafræðinga á deildum. Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórunn Kr. Guðmundsdóttir, Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Miðstöð lyfjaupplýsinga. Elin Ingibjörg Jacobsen.

Gæðastyrkur Landspítala

Miðstöð lyfjaupplýsinga. Elin Ingibjörg Jacobsen.

Undirbúningur að ráðgjöf lyfjafræðinga um næringu í æð á deildum Landspítala. Anna Friðriksdóttir.

Meistaraneimar

Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarin lyfjameðferð á Íslandi. Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Einarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Ónundarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson.

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Friður Skeggjádóttir Þómar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Könnun á dreifingu, greiningu og samanburður tveggja mæliaðferða til mælinga á fylgju prótein 13 (e.placental protein 13). Anna Hlíf Svavarsdóttir. Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Leifur Franzson, Sveinbjörn Gizurarson

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Sálarfræði vefrænna deilda

Forsvarsaður: Eiríkur Örn Arnarson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á forvörnum við þunglyndi og gerð margmiðlunardisks því tengdu. Þunglyndi, kvíði og heilsutengd lífsgæði auk ýmissa matskvarða. Heilarit og þunglyndi hjá öldruðum. Taugasálfræðilegar rannsóknir tengdar öldrun (heilabilun/væg vitræn skerðing) og rannsóknir á taugasálfræðilegum prófum (normasófnun). Áhrif rafrænnar örvunar gegnum húð á vitræna starfsemi, hegðun og svefngæði og áhrif taugasálfræðilegra fylgikvilla á ADHD. Áhrif túsabri meðferðar á vitsmunastarf sjúklinga með MS. Vistfræðilegt réttmæti taugasálfræðilegra prófa sem ætlað er að meta stjórnunarfærni (executive function) fólks. Áhrif málproska og vinnsluminnis á stjórnunarfærni. Heilabilun og vitræn skerðing. Höfuðáverkar barna og ungmenna. Eðli og afleiðingar áfalla, áhættuþættir og varnarþættir fyrir þróun áfallastreituröskunar og annarra afleiðinga áfalla.

Styrkir sem sálfræðingar á vefrænum deildum fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglinga. Jónas G. Halldórsson, Eiríkur Örn Arnarson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Lífsgæði og liðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjóstá eftir krabbamein. Þórdís Kjartansdóttir, Regína Ólafsdóttir, Svanhvit Björgvinsdóttir, Ragnar F. Ólafsson.

Minningarsjóður Margrétar Björgólfsdóttur

EEG mynstur í vægri vitrænni skerðingu: tengsl við taugasálfræðileg mynstur. Brynhildur Jónsdóttir, María K. Jónsdóttir.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

EEG mynstur í vægri vitrænni skerðingu: tengsl við taugasálfræðileg mynstur.

María K. Jónsdóttir.

Minningarsjóður Ólafu Jónsdóttur

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglinga. Jónas G. Halldórsson, Eiríkur Örn Arnarson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Forvarnarsjóður

Ungt fólk til ábyrgðar. Berglind Guðmundsdóttir

Doktorsnemar

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglinga. Jónas G. Halldórsson. Háskóla Íslands. Eiríkur Örn Arnarson, Kjell M. Flekkøy, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kristinn Tómasson.

Drifa Björk Guðmundsdóttir. Háskólanum í Árósum.

Haukur Sigurðsson. Bowling Green, Iowa, Bandaríkjunum.

Meistaraneimar

Áhrif reglubundinnar jógaiðkunar á streitu í kjölfar náttúruhamfara og efnahagskreppu. Kolbrún Þórðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Unnur Valdimarsdóttir, Helga Zoega, Ragnhildur Guðmundsdóttir.

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Gisladóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Björg Tryggvadóttir.

EEG mynstur í vægri vitrænni skerðingu: tengsl við taugasálfræðileg mynstur. Brynhildur Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Tengsl hvítavefsbreyting og heiladrepa við taugasálfræðilega færni. Aðalheiður Sigfúsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pálmi V. Jónsson. María K. Jónsdóttir, Ólafur Kjartansson.

Cand psych nemar

Áhrif tilfinningamiðaðra varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og sjálfskaðahegðunar hjá þolendum kynferðisofbeldis. Sjöfn Evertsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Jakob Smári.

Áhrif varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og áfengis/vímuefnaneyslu hjá þolendum kynferðisofbeldis. Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Jakob Smári.

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Björg Tryggvadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Gisladóttir.

MCI in the AGES-Reykjavík Study. Vín Þorsteinsdóttir. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Sársauki í munnholi og tengsl við bitskekku. Þórhildur Einarsdóttir. Háskólanum í Árósum. Leiðbeinandi Eiríkur Örn Arnarson.

Stöðlun á íslenski útgáfu Mattis heilabilunarkvarðans. Sigrún Vilborg Heimisdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir, Berglind Magnúsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Sálfræðideild, Læknadeild, Rannsóknamiðstöð í jarðskjálftaverkfræði, Hjartavernd, Krabbameinsmiðstöð Landspítala, Landslæknisembættið, Mentis Cura, Rauði kross Íslands, Þjóðkirkjan, Almannavarnadeild Ríkislögregluembættisins, Vrije Universiteit, Amsterdam, Hollandi, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen Hollandi. Ullevål sykehus, Oslo. Universitetet i Oslo. Árhús Universitet, Danmörku auk University of Colorado, Emory University, Georgia, National Crime Victims Research and Treatment Center, Medical University of South Carolina, University at Buffalo, State University of New York, Bandaríkjunum, Boston University School of Medicine/National Center for PTSD, VA Boston Healthcare System, USA.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Berglind Guðmundsdóttir, í ritstjórn Sálfræðitimaritsins.

Eiríkur Örn Arnarson, í ritstjórn Behavioural and Cognitive Psychotherapy, London.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Craighead WE, Ritschel LA, **Arnarson EO**, Gillespie CR. Major depressive disorder. I: Psychopathology: history, diagnosis, and empirical foundations. Craighead WE, Miklowitz DJ, Craighead LW, [ritstj]. 4. útg. 2008. John Wiley & Sons: Hoboken. Bls. 279-329.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Fjóra Katrín Steinsdóttir, Hildur Halldórsdóttir, Arna Guðmundsdóttir, Steinunn Arnardóttir, Jakob Smári, **Eiríkur Örn Arnarson**. Ungt fólk með sykursýki tegund 1: fylgni sálfélagslegra þátta, blóðsykursstjórnunar, þunglyndis og kvíða. Læknablaðið 2008;94(12):823-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Halldorsson JG, Flekkoy KM, Arnkelsson GB, Tomasson K, Guðmundsson KR, **Arnarson EO**. The prognostic value of injury severity, location of event, and age at injury in pediatric traumatic head injuries. Neuropsychiatr Dis Treat 2008;4(2):405-12.

Jonsdóttir SR, **Arnarson EÖ**, Smari J. Body esteem, perceived competence and depression in Icelandic adolescents. Nordic Psychol 2008;60(1):58-71.

Saczynski JS, **Jonsdóttir MK**, Garcia ME, Jonsson PV, Peila R, Eiríksdóttir G, Ólafsdóttir E, Harris TB, Guðnason V, Launer LJ. Cognitive impairment: an increasingly important complication of type 2 diabetes: the age, gene/environment susceptibility–Reykjavík study. Am J Epidemiol 2008;168(10):1132-9.

Saczynski JS, **Jonsdóttir MK**, Sigurdsson S, Eiríksdóttir G, Jonsson PV, Garcia ME, Kjartansson O, van Buchem MA, Guðnason V, Launer LJ. White matter lesions and cognitive performance: the role of cognitively complex leisure activity. J Gerontol A Biol Sci Med Sci 2008;63(8):848-54.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 11

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Sálgaesla presta og djákna

Tengiliður: Sigfinnur Þorleifsson sjúkráhusprestur

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsókn á áhrifum helgiathafna á úrvinnslu sorgar þar sem líffæri eru gefin úr látnum gjafara og viðhorf ástvína til líffæragjafarinnar auk samskipta við starfsfólk gjörgæsludeilda Landspítala í Fossvogi sem hafði milligöngu um gjöfina. Aðlögun, stuðningur og úrvinnsla sorgar hjá ekkum á Íslandi. Sorg aldraðra. Trúarviðhorf sjúklinga sem þiggja líknameðferð.

Styrkir sem prestar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Sorgarviðbrögð ekkla. Bragi Skúlason, Þórdís Ingólfsdóttir, Sigfinnur Þorleifsson, Gísl Pálsson.

Doktorsnemar

Trú og trúarviðhorf fólks sem þiggur líknameðferð. Guðlaug Helga Ásgeirsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Sigurbjörnsson.

Velferð ekkla 1-3 árum eftir missi og lífslíkur þeirra áratug eftir makamissi. Bragi Skúlason. Háskóla Íslands og við Karolinsku stofnunina í Stokkhólmi. Leiðbeinendur: Gísl Pálsson, Ásgeir Helgason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Karolinska stofnunin í Stokkhólmi.

Önnur ritverk

Sigfinnur Þorleifsson. Helgisíðir til huggunar. Ritróð guðfræðistofnunar. 2008.

Sigfinnur Þorleifsson. Um nauðsynlegan sársauka og þarflausa þjáningu. Ritróð guðfræðistofnunar. 2008.

Vígús B. Albertsson. Erfiðar spurningar. Einstök börn [afmælisrit].

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Talmeinafræðingar

Tengiliður: Sigríður Magnúsdóttir
yfirtalmeinafræðingur

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á málstoli og öðrum tjáskiptaerfiðleikum.

Styrkir sem talmeinafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Málstol og gaumstol eftir heilablóðfall. Samband einkenna við staðsetningu heilaskaða. Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Ólafur Kjartansson, Júlíus Friðriksson, Chris Rorden.

Doktorsnemi

Greining og mæling á stami leikskólabarna. Jóhanna Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Roger Ingham, Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Vilhjálmur Rafnsson, Kristleifur Kristjánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

University of South Carolina, USA auk taugasjúkdómfræði og myndgreiningar á Landspítala.

Rannsóknastofa í næringarfræði

Forstöðumaður: Inga Þórsdóttir prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum Rannsóknastofu í næringarfræði hafa verið á næringu og vöxt ungbarna, barna og unglinga og áhrif þessara þátta á heilsufar bæði á barnsaldri og síðar á ævinni. Áhersla hefur einnig verið lögð á rannsóknir sem snúa að meðgöngu og brjóstgjöf auk rannsókna á lífvirkum efnum í fæðu svo sem íslenskri kúamjólk og fiski. Rannsókn á áhrifum lífvirka efna í fiski við þyngdartap hefur skipað stóran sess í starfsemi á sl. árum, m.a. 2006, en verkefnið er t.d. styrkt af 6. rammaáætlun Evrópusambandsins og stýrt af rannsóknastofu í næringarfræði. Rannsóknastofa í næringarfræði stundar einnig rannsóknir á næringarástandi mismunandi sjúklingahópa og undanfarið aðallega á næringarástandi aldraðra. Allmargar greinar hafa birst á árinu. Ákvarðandi þættir mataræðis og lífstíls eru einnig rannsakaðir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Gildi einfalds spurningalista til foreldra varðandi mataræði barna. Ása Guðrún Kristjánsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Næring ungbarna. Ráðleggingar og áhrif á járnþúskaþing. Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Gestur Pálsson.

Þáttur mataræðis í selenhag ungra stúlkna. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Næring skólubarna – þættir sem ákvarða hollt mataræði. Ása Guðrún Kristjánsdóttir.

Aðstoðarmannasjóður Háskóla Íslands

Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Næringarástand, blóðleysi, hómócytein og nýrnastarfsemi hjá sjúklingum. Alfons Ramel.

Áhrif næringarfræðilegra íhlutana á mataræði barna og ungs fólks. Inga Þórsdóttir.

Mataræði 3ja og 5 ára barna - Hollur matur fyrir börn. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rannsóknarnámssjóður Rannís

Næring ungbarna og vöxtur. Ráðleggingar og áhrif á járnþúskaþing. Ása Vala Þórsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Doktorsnemar

Næring skólubarna – þættir sem ákvarða hollt mataræði. Ása Guðrún Kristjánsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næring íslenskra ungbarna. Ása Vala Þórsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næringarástand aldraðra. Ólöf Guðný Geirsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næringartengdar forvarnir með norrænni fæðu - áhrif á efnaskiptavillu, offitu, insúlínóæmi, sykursýki típu 2 og hjartasjúkdöma. Svandís Erna Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næring á lífsleiðinni & heilsa meðal aldraðra. Mataræði og sykursýki. Tinna Eysteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir.

Meistararnemar

Assessment of iodine and mercury status of Icelandic adolescent girls. Bryndís Elfa Gunnarsdóttir. Háskóla Íslands.

Breytingar á fæðuvali og áhrifatengdar mælingar. Erna Héðinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Effects of sociodemographic factors on adherence to breastfeeding and other important infant dietary recommendations. Salóme Elín Ingólfsdóttir. Háskóla Íslands.

Health effects of lean fish consumption in overweight and obese young adults following an energy-restricted diet for eight weeks. Margrét Þóra Jónsdóttir. Háskóla Íslands.

Heilsulausnir-breytingar á mataræði og lífsstíl. Elisabet Margeirsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Joðhagur þungaðra kvenna. Aníta Guðný Gústavsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Measurement & development of european consensus on core competencies and curricula required for effective public health nutrition practice. Svandís Erna Jónsdóttir. Háskóla Íslands.

Nutritional treatment of overweight and obese 20-40 year old icelanders: Varying intensity of clinical guidance in 1 year with or without intensive 8 weeks start. Óla Kallý Magnúsdóttir. Háskóla Íslands.

Research on dietary intake on icelandic 3- and 5-year old children. Tinna Eysteinsdóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Barnalæknisfræði og kvensjúkdómfræði LSH. Háskóli Íslands Kennaraháskóli Íslands, Latíber, Lýðheilsustöð, Matis, Hjartavernd, Mjólkursamsalan, Miðstöð heilsuverndar barna og Háskólinn í Reykjavík. Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Svíþjóð; Chalmers University of Technology, Gautaborg, Svíþjóð; Harvard School of Public Health, Boston, U.S.A.; Massachusetts General Hospital, Boston, University College Cork, Írlandi; Childhood Nutrition Research Centre, London, University of Navarra, Spáni; University of Lisbon, Portúgal; University of Porto, Portúgal; Community Nutrition Unit, Bilbao, Spáni; Ghent University, Belgíu; Erasmus University Medical Center, Rotterdam, Hollandi; University of Vienna, Austurríki; Universitetet í Oslo, Noregi; University College Dublin, Írlandi; University of Southampton, Bretlandi; University of Kuopio, Finnlandi; University of Lund, Svíþjóð; University of Turku, Finnlandi; University of Tromsø, Noregi; Københavns Universitet, Danmörku; IPIMAR, Lisbon, Portugal; SSI Kaupmannahöfn, Danmörku; VTT Technological Research Center of Finland; Fiskeriforskning, Tromsø, Noregi; SINTEF Fisheries and Aquaculture Ltd, Trondheim, Noregi; Danish Institute for Fisheries Research, Lyngby, Danmörku; Sahlgrenska University Hospital, Gautaborg, Svíþjóð; Institute of Public Health, Danmörku. Fjöldi norrænna matvælafrirtækja eru einnig samstarfsaðilar RIN í NICE verkefnum WEIGHTY og MARIFUNC. SeafoodPlus, JOBNUT, ProGreen og SysDIET.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Inga Þórsdóttir í ritstjórn Acta Paediatrica. Útg. Wiley Blackwell.

Inga Þórsdóttir í ritstjórn Public Health Nutrition. Útg. Cambridge University Press.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Thorsdóttir I, Ramel A. Fish consumption and the health of children and young adults. Í: Improving seafood products for the consumer Børresen T, [ritstj]. 2008 Woodhead Publishing, Cambridge.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arngrimsson SA, Sveinsson T, **Gunnarsdóttir I**, Pálsson GI, Johannsson E, **Thorsdóttir I**. The relation of fatness to insulin is independent of fitness in 9- but not 15-year-olds. Med Sci Sports Exerc 2008;40(1):43-9.

Birgisdóttir BE, Kiely M, Martinez JA, **Thorsdóttir I**. Validity of a food frequency questionnaire to assess intake of seafood in adults in three European countries. Food Control 2008;19(7):648-53.

De Bourdeaudhuij I, Te Velde S, Brug J, Due P, Wind M, Sandvik C, Maes L, Wolf A, Rodrigo CP, Yngve A, **Thorsdóttir I**, Rasmussen M, Elmadafa I, Franchini B, Klepp KI. Personal, social and environmental predictors of daily fruit and vegetable intake in 11-year-old children in nine European countries. Eur J Clin Nutr 2008;62(7):834-41.

Gunnarsdóttir I, Tomasson H, Kiely M, Martinez JA, Bandarra NM, Morais MG, **Thorsdóttir I**. Inclusion of fish or fish oil in weight-loss diets for young adults: effects on blood lipids. Int J Obes (Lond) 2008;32(7):1105-12.

Haldorsson TI, **Thorsdóttir I**, Meltzer HM, Nielsen F, Olsen SF. Linking exposure to polychlorinated biphenyls with fatty fish consumption and reduced fetal growth among Danish pregnant women: a cause for concern? Am J Epidemiol 2008;168(8):958-65.

Lucey AJ, Paschos GK, Cashman KD, Martinez JA, **Thorsdóttir I**, Kiely M. Influence of moderate energy restriction and seafood consumption on bone turnover in overweight young adults. Am J Clin Nutr 2008;87(4):1045-52.

Marques M, Parra D, Kiely M, Bandarra N, **Thorsdóttir I**, Martinez JA. [Omega-3 fatty acids inclusion as part of an energy restricted diet to improve the effect on blood lipids]. *Med Clin (Barc)* 2008;130(1):10-2.

Parra D, Ramel A, Bandarra N, Kiely M, Martinez JA, **Thorsdóttir I**. A diet rich in long chain omega-3 fatty acids modulates satiety in overweight and obese volunteers during weight loss. *Appetite* 2008;51(3):676-80.

Paulo MC, Andrade AM, Andrade ML, Morais MG, Kiely M, Parra D, Martinez JA, **Thorsdóttir I**, Bandarra NM. Influence of n-3 polyunsaturated fatty acids on soluble cellular adhesion molecules as biomarkers of cardiovascular risk in young healthy subjects. *Nutr Metab Cardiovasc Dis* 2008;18(10):664-70.

Ramel A, Jonsson PV, Björnsson S, **Thorsdóttir I**. Anemia, nutritional status, and inflammation in hospitalized elderly. *Nutrition* 2008;24(11-12):1116-22.

Ramel A, Jonsson PV, Björnsson S, **Thorsdóttir I**. Differences in the glomerular filtration rate calculated by two creatinine-based and three cystatin-C-based formulae in hospitalized elderly patients. *Nephron Clin Pract* 2008;108(1):c16-22.

Ramel A, Martinez A, Kiely M, Morais G, Bandarra NM, **Thorsdóttir I**. Beneficial effects of long-chain n-3 fatty acids included in an energy-restricted diet on insulin resistance in overweight and obese European young adults. *Diabetologia* 2008;51(7):1261-8.

Yngve A, De Bourdeaudhuij I, Wolf A, Gribovski A, Brug J, Due P, Ehrenblad B, Elmadaf I, Franchini B, Klepp KI, Poortvliet E, Rasmussen M, **Thorsdóttir I**, Perez Rodrigo C. Differences in prevalence of overweight and stunting in 11-year olds across Europe: The Pro Children Study. *Eur J Public Health* 2008;18(2):126-30.

Önnur ritverk

Ása Vala Þórisdóttir, **Inga Þórisdóttir**. Er þörf á viðbótar A-vítamini fyrir ungbörn? Fræðileg álitgerð fyrir Landlæknisembættið, Lýðheilsustöð og Miðstöð mæðravendar. Rannsóknastofa í næringarfræði. 2008.

Inga Þórisdóttir, **Ása Vala Þórisdóttir**, Gestur Pálsson. Mataræði islenskra ungbarna 2005-2007. Rannsóknastofa í næringarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala. Háskólaútgáfan: Reykjavík. 2008.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, **Tinna Eysteinsdóttir**, **Inga Þórisdóttir**. Hvað borða islensk börn á leikskólaaldri? Könnun á mataræði 3ja og 5 ára barna 2007. Rannsóknastofa í næringarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala. Rannsóknastofa í næringarfræði og Lýðheilsustöð: Reykjavík. 2008

Ingibjörg Gunnarsdóttir. Borðaðu hollan mat og haltu kjörþyngd. Velferð [Málgagn og fréttabréf Hjartaheilla] 2008;20(1).

Ingibjörg Gunnarsdóttir. Iodine during pregnancy and breastfeeding. Í: Náringssámen vid graviditet och aming. Vetenskaplig underlag inför revidering av Livsmedelsverkets kostråd för gravida och ammande. Rapport 26, 2008. Livsmedelsverket, National Food administration, Sweden. Bls. 34-42. http://www.slv.se/upload/dokument/rapporter/mat_naring/slv.se/upload/dokument/rapporter/mat_naring/Naringsamnen_graviditet_aming_rapp26.pdf

Ingibjörg Gunnarsdóttir. Vitamin D vid graviditet och amning. Í: Náringssámen vid graviditet och aming. Vetenskaplig underlag inför revidering av Livsmedelsverkets kostråd för gravida och ammande. Rapport 26, 2008. Livsmedelsverket, National Food administration, Sweden. Bls. 3-11.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 13

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Barnahjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir prófessor

Sviðsstjóri hjúkrunar: Anna Ólafía Sigurðardóttir klínískur lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir við fræðasvið barnahjúkrunar á Landspítala gefur nokkra innsýn í þá breidd sem barnahjúkrun og tengdar greinar spanna. Börnin sjálf og aðstæður þeirra eru að sjálfsgöðu í forgrunni en hágr foreldra þeirra og aðstæður fjölskyldunnar eru ekki langt undan. Verkefni leitast við að finna leiðir til að lýsa þörfum og þróa aðferðir til að hjúkra börnum, foreldrum og fjölskyldum. Rannsóknir á álagi og leiðir til að ná tökum á því eru meðal þeirra verkefna sem lögð er áhersla á. Stuðningur við foreldra og fjölskyldur barna með langvinn veikindi s.s. sykursýki og krabbamein hafa þróast áfram og eldri verkefnum miðar vel áfram. Þá hefur rannsóknunum á ihlutunum til að styðja við foreldra nýfæddra barna einnig fleytt fram sem og rannsóknum á svefni og næringu barna. Ánægjulegt er að sjá enn fleiri samstarfsverkefni líta dagsins ljós. Meistaranevni og sviðinu fjölga mikið og fleiri verkefni eru framundan.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglinga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags Íslenskra hjúkrunarfræðinga

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglinga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Fjölskylduhjúkrun á Landspítala. Elísabet Konráðsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir.

Doktorsnemi

Ólöf Kristjánsdóttir, Dalehousie University, Halifax, Kanada. Leiðbeinandi: P. McGrath.

Meistaranevni

Auður Ragnarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Bergljót Steinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Brynja Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Elin Ógmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Elinrós Erlingsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Guðrún Eygló Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Hildur Ey Sveinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Margrét Ó. Thorlacius. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Oddný Kristinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Sigríður Erla Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Sólrun W. Kamban. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Vigdís H. Viggósdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, University of Nebraska, Omaha, Nebraska, Bandaríkin. University of North Carolina, Chapel Hill, Bandaríkin. Dalehousie University, Halifax, Nova Scotia, Canada. Lund Universtiy, Lund, Svíþjóð. Karolinska Institutet, Stockholm, Svíþjóð.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Guðrún Kristjánsdóttir, í ritstjórn Nordic Journal of Nursing Research and Clinical Studies. Vård i Norden.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Rannveig L Þórisdóttir, Ragnar Bjarnason, **Elísabet Konráðsdóttir**, Árni V. Þórsson. Insúlinháð sykursýki barna og unglinga á Íslandi: mat á gæðum meðferðar. *Læknablaðið* 2008;94(10):659-62.

Ritverk vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Helgadottir HL, Wilson ME. Parents' knowledge and choice of paracetamol dosing forms in 3- to 6-year-old children. *Scand J Caring Sci* 2008;22(1): 93-7.

Svavarsdóttir EK. Connectedness, belonging and feelings about school among healthy and chronically ill Icelandic schoolchildren. *Scand J Caring Sci* 2008;22(3):463-71.

Svavarsdóttir EK. Excellence in nursing: a model for implementing family systems nursing in nursing practice at an institutional level in Iceland. *J Fam Nurs* 2008;14(4):456-68.

Önnur ritverk

Guðrún Kristjánsdóttir. Making nursing care accessible to all people: An ever-changing working environment of nursing calls for a proactive involvement in health care reforms [ritstjórnargrein]. *Vård i Norden* 2008;28(1):3.

Guðrún Kristjánsdóttir. Reporting evidence relevant to nursing [ritstjórnargrein]. *Vård i Norden* 2008;28(2):3.

Guðrún Kristjánsdóttir. Whom shall we serve? – Nursing care for building healthier nations [ritstjórnargrein]. *Vård i Norden* 2008;28(3):3.

Guðrún Kristjánsdóttir. Transforming research and collective experience for promoting the quality in nursing [ritstjórnargrein]. *Vård i Norden* 2008;28(4):3.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Bráðahjúkrun

Tengiliður: Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir sviðstjóri

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Innleiðing á stefnumiðuðu árangursmati á LSH. Bára Benediktsdóttir.

Könnun á algengi þrýstingssára á deildum LSH í Fossvogi. Guðrún Sigurjónsdóttir.

Langvinn fótasár á Íslandi, umfang, orsakir og meðferð. Guðbjörg Pálsdóttir.

Mat hjúkrunarfræðinga slysa- og bráðamóttöku á minniháttar ökkla- og fótaáverkum. Hrafnhildur Lilja Jónsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Öryggi sjúklinga og starfsfólks á slysa- og bráðasviði. Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson.

Gæðastyrkur LSH

Uppbygging starfsþróunar hjúkrunarfólks á BMT. Anne Mette Pedersen í samvinnu við hjúkrunarfræðinga BMT og nema í MPM verkfræðideild Háskóla Íslands.

Öryggi sjúklinga og starfsfólks á slysa- og bráðasviði. Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson.

Cand psych nemni

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Björg Tryggvadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Gisladóttir.

Meistaraneimar

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Gisladóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Björg Tryggvadóttir.

Langvinn fótasár á Íslandi, umfang, orsakir og meðferð. Guðbjörg Pálsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta St. Thoroddsen.

Ofbeldi á Íslandi, vaxandi vandamál? Helga Pálmadóttir. Háskólanum í Reykjavík.

Slysa- og ofbeldisdauði á Íslandi; umfang, eðli og þjóðfélagslegt tap Kristín Bergsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Brynjólfur Mogensen.

Straumflinulöguð stjórnun í heilbrigðiskerfinu. Ragna Gústafsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gylfi Dalmann.

Umfang verkefnavinnu og aðferðir við verkefnastjórnun á Landspítala. Gunnhildur Á. Gunnarsdóttir, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Helgi Þór Ingason.

Þarfir aðstandenda sem fylgja bráðveikum/slösuðum ástvini á bráðamóttöku. Guðrún Björg Erlingsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Heiða B. Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands.

Oddfríður Ragnheiður Þórisdóttir. Háskóla Íslands.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Hackenschmidt A, **Kristinsdóttir A.** Self-inflicted shotgun blast injuries to the chest. J Emerg Nurs 2008;34(4):380-1.

HelgadóttirH. The ethical dimension of project management. Int J Project Manag 2008;26(7):743-8.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Endurhæfingarhjúkrun

Forstöðumaður: Þóra B. Hafsteinsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir beinast að endurhæfingarhjúkrun sjúklinga. Rannsóknir hafa gefið til kynna að endurhæfing sjúklinga er árangursrík, að meiri endurhæfing gefur betri árangur og að mikil þörf er á að auka virkni og hreyfingu sjúklinga. Mikil áhersla er lögð á þætti sem hafa áhrif á endurhæfingu eins og næringarástand og þunglyndi og hlutverk hjúkrunarfræðinga tengdum þessum þáttum. Árangur af notkun klínískra hjúkrunarleiðbeininga á næringarástandi, hreyfigetu, fjölda fylgikvilla og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur notkunar klínískra hjúkrunarnæringarleiðbeininga fylgikvilla og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall. Dórothea Bergs, Þóra Hafsteinsdóttir, Marianne Klinke, Svanhildur Sigurjónsdóttir.

Sorgarviðbrögð eklla. Bragi Skúlason, Þórdís Ingólfssdóttir, Sigfinnur Þorleifsson, Gísli Pálsson.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Algengi og alvarleiki þrýstingssára á Landspítala, áhættumat og forvarnir, hjúkrunarþyngd og atvikaskráning. Guðrún Sigurjónsdóttir.

Meistaraneimar

Jónína H. Hafliðadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra B. Hafsteinsdóttir, Helga Jónsdóttir.

Stuðningur sem hjúkrunarfræðingar veita börnum sem annast um eldra fólks sem býr heima. Inga Valgerður Kristinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir, Þóra B. Hafsteinsdóttir.

Bryndís Halldórsdóttir. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Helga Jónsdóttir, Þóra B. Hafsteinsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Klara Þorsteinsdóttir. Reynsla fólks af því að vera aðstandandi sjúklings sem hefur nýlega veikt af heilablóðfalli og dvelur á sjúkradeild. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2008;84(2):48-55.

Fjölskylduhjúkrun

Forstöðumaður: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga fyrir fjölskyldumeðlimi forsvarsmáður: Brynja Örlýgsdóttir lektor

Fjölskyldur sem fást við langvinn, bráð veikindi og/eða verða fyrir áföllum: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga fyrir fjölskyldumeðlimi. Brynja Örlýgsdóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Sveinbjarnardóttir.

Doktorsnemi

Eydis Sveinbjarnardóttir. Háskóla Íslands. Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Erlendsdóttir JT, Svavarsdóttir EK. Fatigue among Icelandic women diagnosed with breast cancer. Vaard i Norden 2008;28(2):37-41.

Svavarsdóttir EK, Örlýgsdóttir B. Effect of abuse by a close family member on health. J Nurs Scholarsh 2008;40(4):311-8.

Svavarsdóttir EK. Connectedness, belonging and feelings about school among healthy and chronically ill Icelandic schoolchildren. Scand J Caring Sci 2008;22(3):463-71.

Svavarsdóttir EK. Excellence in nursing: a model for implementing family systems nursing in nursing practice at an institutional level in Iceland. J Fam Nurs 2008;14(4):456-68.

Önnur ritverk

Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Áhrif andlegs, líkamlegs og kynferðislegs ofbeldis á andlega heilsu kvenna. Geðvernd 2008;1(1):12-20.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Geðhjúkrun

Forstöðumaður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Barna- og unglingageðhjúkrun, forsvarsmáður: Páll Biering lektor

Geðheilbrigði kvenna og sérstakra áhættuhópa, forsvarsmáður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Hjúkrun einstaklinga með fíknisjúkdóma, forsvarsmáður: Helga Sif Friðjónsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Klínísk viðfangsefni hjúkrunar, þar með taldar meðferðarrannsóknir, í því augnamiði að auka gæði þjónustu við einstaklinga með geðræn vandamál og fjölskyldur þeirra. Þróun klínískra leiðbeininga og könnun á høgum langveikra og þörf fyrir þjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Rannsókn á högum og þörfum fólks með alvarlega langvinna geðsjúkdóma. Margrét Eiríksdóttir, Páll Biering.

Gæðaverkefnisstyrkur LSH

Fjölskyldubruin á geðsviði LSH. Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Sigurður Rafn A Levy, Vilborg G. Guðnadóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Rannsókn á árangri meðferðarstarfs fyrir unglínga: Þróun mælitækis. Páll Biering.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Fjölskylduhjúkrun á geðdeildum. Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Rannsókn á högum og þörfum fólks með alvarlega langvinna geðsjúkdóma. Margrét Eiríksdóttir.

Rannsóknarsjóðs Ingibjargar R. Magnúsdóttur (RIM)

Fjölskylduhjúkrun á geðdeildum. Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Sálræn liðan kvenstúdenta við Háskóla Íslands. Jóhanna Bernhardsdóttir.

Aðstoðarmannasjóður Háskóla Íslands

Sálræn liðan kvenstúdenta; þróun og forþróun á námskeiði um geðheilbrigði kvenna. Jóhanna Bernhardsdóttir

Doktorsnemar

Care towards family nursing in psychiatry - developing and implementing family nursing interventions on an acute psychiatric unit to increase families' functioning and perceived support. Eydis Sveinbjarnardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

A formulation of an intervention for Icelandic University women students who experience psychological distress. Jóhanna Bernhardsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rúnar Vilhjálmsson.

Meistaraneimar

Að hjúkra einstaklingum með langvinnt lystarstol: Leiðir til að efla heilbrigðari matarvenjur á bráðageðdeild. Linda Björnsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir.

Aðferðir til að róa reiða og spennu sjúklinga á geðdeildum. Jón Snorrason. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Rannsókn á högum og þörfum fólks með alvarlega langvinna geðsjúkdóm. Margrét Eiríksdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Tengsl ofbeldis og tvíþátta geðsjúkdóms. Sigurbjörg Kristmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Anna S. Þórðardóttir. Háskólanum í Reykjavík. MPH Ex nám í kennslu- og lýðheilsufræðideild.

Helga Jörgensdóttir. Háskóla Íslands. Mannauðsstjórnun við viðskiptafræðideild.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri. Fræðasvið um fjölskylduhjúkrun, Fræðasvið um geðvernd.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Helga Sif Friðjónsdóttir, gagnrýnandi fyrir Scandinavian Journal of Caring Science, frá árinu 2008-

Önnur ritverk

Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Sigurður Rafn A. Levy, Vilborg G. Guðnadóttir. Fjölskyldubruin – fjölskyldustuðningur með börnin í brennidepli. Geðvernd 2008;37(1):6-11.

Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Páll Biering, Óttar Guðmundsson. Geðhjúkrun í 100 ár – samantekt úr bók Óttars Guðmundssonar Kleppur í 100 ár. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2008;84(5):24-30.

Eydis K. Sveinbjarnardóttir, Jón Snorrason. Viðtal. Stórfyrirtækið geðsvið LSH. Sjúkrliðinn 2008;22(4):20-4.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 10

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Kyngervi og heilbrigði forsvarsmáður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Hjúkrun sjúklinga með sár forsvarsmáður: Ásta Thoroddsen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum er lögð áhersla á að skilja líkamlegar, andlegar, félagslegar og menningarlegar þarfir og samspil þeirra við heilsufarsvanda hins sjúka einstaklings og fjölskyldu hans. Jafnframt miða áherslur í rannsóknum að því að þróa hjúkrunaræfingarnar er snúa að heilsufarsvandinum. Sérstæk viðfangsefni eru m.a. lífsgæði, óvissa, kvíði, ótti, fræðsla, særanleiki, verkir, sár- og sárameðferð, ógleði, uppköst, sérstækt líkamsmat og sérstækar hjúkrunaræfingarnar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Inntak starfa hjúkrunarfræðinga. Herdís Sveinsdóttir, Katrín Blöndal, Bergþóra Reynisdóttir.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Ásta St. Thoroddsen.

Þættir í umhverfi hjúkrunarfræðinga sem hvetja til gagnryndra starfshátta. Hrunn Scheving Thorsteinsson, Connie Delaney, Herdís Sveinsdóttir, Friðrik H. Jónsson, Jón Gunnar Bernburg.

Styrkur vegna klínískra gæðaverkefna á Landspítala

Endurskoðun sjúklingafræðslu, framhald: gerð kennslufnis. Brynja Ingadóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Langvinn fótasár á Íslandi, umfang, orsakir og meðferð. Guðbjörg Pálsdóttir.

Rannsóknarnámssjóður Rannís

Symptoms and quality of life. A cross-sectional, descriptive correlation study, evaluating the relationship between symptoms and quality of life in patients on opioids with advanced cancer. Sigríður Zoëga.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Sýkingar eftir bláæðatöku við kransæðahjúveituaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Meistaraneimar

Notkun sárásugu (VAC) við sýkt skurðsár. Ingibjörg Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Sýkingar eftir bláæðatöku við kransæðahjúveituaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Þarfir aðstandenda sem fylgja bráðveikum/slösudóm ástvinu á bráðamóttöku. Guðrún Björg Erlingsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Herdís Sveinsdóttir var kosin stjórnarformaður WENR, sem eru samtök evrópskra hjúkrunarrannsóknna

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Katrín Blöndal, formaður ritnefndar Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Herdís Sveinsdóttir, formaður ritnefndar ritrýndra greina Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Alfredsdóttir H, Björnsdóttir K. Nursing and patient safety in the operating room. J Adv Nurs 2008;61(1):29-37.

Ingadóttir B, Halldorsdóttir S. To discipline a “dog”: the essential structure of mastering diabetes. Qual Health Res 2008;18(5):606-19.

Sveinsdóttir H, Gunnarsdóttir HK. Predictors of self-assessed physical and mental health of Icelandic nurses: results from a national survey. Int J Nurs Stud 2008;45(10):1479-89.

Önnur ritverk

Herdís Sveinsdóttir. Liðan skurðsjúklinga á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði, 2008;11(2). Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Herdís Sveinsdóttir. Rannsókn á liðan sjúklinga sem fóru í aðgerð á meltingarfærum frá 15. janúar 2007 til 15. júlí 2007: Á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði 2008;11(6). Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Herdís Sveinsdóttir. Rannsókn á liðan sjúklinga sem fóru í aðgerðir á brjóstum frá 15. janúar 2007 til 15. júlí 2007: Á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði 2008;11(3). Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Herdís Sveinsdóttir. Rannsókn á liðan sjúklinga sem fóru í aðgerðir á nýrum og blóðruháskirtli frá 15. janúar 2007 til 15. júlí 2007: Á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði 2008;11(5). Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Herdís Sveinsdóttir. Rannsókn á liðan sjúklinga sem fóru í aðgerðir á hjám og mjóðmum frá 15. janúar 2007 til 15. júlí 2007: Á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði 2008;11(4). Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Herdís Sveinsdóttir. Rannsókn á liðan sjúklinga sem fóru í hjarta- eða lungnaaðgerð frá 15. janúar 2007 til 15. júlí 2007: Á sjúkraedeild og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði 2008;11(2). Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala.

Smith LN (Ed), Burke J, Sveinsdóttir H, William A. Patient Safety in Europe. Medication Errors and Hospital-acquired Infection. Amsterdam, Workgroup of European Nurse Researchers; 2008.

Willman A, Burke J, Smith LN, Sveinsdóttir H. A report on patient safety in Europe: medication errors and hospital-acquired infection. J Res Nurs 2008;13:451-4.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Forstöðumaður: Helga Jónsdóttir prófessor

Viðbótar meðferð í hjúkrun forsvarsmáður: Þóra Jenny Gunnarsdóttir lektor

Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma forsvarsmáður: Helga Jónsdóttir prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Innleiðing fjölskylduhjúkrunar og viðhorf hjúkrunarfræðinga til fjölskylduhjúkrunar. Reynsla miðaldra karlmanna af því að lífa af hjartastopp og inntaki og árangri göngudeilda fyrir fólk sem fengið hefur kransæðastíflu.

Inntak og árangur göngudeilda fyrir fólk með langvinna lungnateppu og fjölskyldur þeirra.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur notkunar klínískra hjúkrunarnæringar-leiðbeininga fylgikvilla og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall. Dórothea Bergs, Þóra Hafsteinsdóttir, Marianne Klinke, Svanhildur Sigurjónsdóttir.

Vísindasjóður Háskólans á Akureyri

Fræðslumeðferð til að bæta líðan og þekkingu fólks með sykursýki: Hvernig má nota kvarða til að aðlaga og bæta þjónustuna? Árun Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Helga Jónsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Er núverandi orðnotkun nægilega lýsandi fyrir stöðug/langvarandi andþyngsli meðal sjúklinga með langvinna lungnateppu? Rósa Jónsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins og Landspítalans

Stofnun nýrnaskóla. Hildur Einarsdóttir.

Heilbrigðisráðuneytið

Stofnun nýrnaskóla. Hildur Einarsdóttir.

Doktorsnemi

Self-care in diabetes :empowering educational intervention using instruments to enhance care of people with diabetes. Árun Kristín Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Eflandi fræðslumeðferð sem notar kvarða til að bæta umönnun fólks með sykursýki. Leiðbeinendur: [Rafn Benediktsson](#), Helga Jónsdóttir.

Doktorsritgerð

Árun Kristín Sigurðardóttir. Self-care in diabetes: empowering educational intervention using instruments to enhance care of people with diabetes [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóla Íslands; 2008.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Jonsdóttir H. Nursing care in the chronic phase of COPD: a call for innovative disciplinary research. J Clin Nurs 2008;17(7B):272-90.

Litchfield M, Jonsdóttir H. A practice discipline that's here-and-now. ANS Adv Nurs Sci 2008;31(1):79-91.

McCann M, Einarsdóttir H, Van Waeleghem JP, Murphy F, Sedgewick J. Vascular access management 1: an overview. J Ren Care 2008;34(2):77-84.

Sigurdardóttir AK, Jonsdóttir H. Empowerment in diabetes care: towards measuring empowerment. Scand J Caring Sci 2008;22(2):284-91.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Hjúkrunarstjórnun

Forstöðumaður: Helga Bragadóttir dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur í rannsóknum lúta helst að mönnum, starfsþróun og skráningu hjúkrunar. Á árinu var hafin undirbúningur að stórrí rannsókn um þekkingu og mannafla í hjúkrun á LSH. Einnig er unnið að rannsókn á notkun flokkunarkerfa í hjúkrun auk rannsóknar sem lýtur að starfsþróun hjúkrunardeildarstjóra, styrkjandi stjórnun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafla í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovísa Baldursdóttir, Svava K. Þorkeldsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafla í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir.

Starfsþróunarsjóður Sjúkraliðafélags Íslands. Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafla í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovísa Baldursdóttir, Svava K. Þorkeldsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafla í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir.

Meistaraneinar

Vinna og vinnuumhverfi sjúkraliða á Landspítala. Alda Ásgeirsdóttir, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir.

Measuring the work of nurses using personal digital assistants. Teitur Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Gunnar Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Starfsmannavelta, hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Halldóra Hálfðánardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

The Nursing Management Minimum Data Set – Icelandic version survey (NMMDS-ICE survey) across pediatric units in Icelandic hospitals. Margrét Thorlacius. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Greining á ferðum heilbrigðisstarfsfólks í sjúkrahúsi – þróun á mælitæki og beiting þess til að safna upplýsingum, úrvinnsla upplýsinga og notkun þeirra til að auka skilvirki, starfsemi og bæta skipulag og hönnun legudeilda. Guðrún Bryndís Karlsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason, Trausti Valsson.

Viðbótarvinnuálag hjúkrunarfræðinga á sjúkrahúsum. Sveinfríður Sigurpálsdóttir. Háskólanum á Akureyri. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Háskólinn í Reykjavík, University of Minnesota, University of Iowa College of Nursing, University of Pennsylvania.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bragadóttir H. Computer-mediated support group intervention for parents. J Nurs Scholarsh 2008;40(1):32-8.

Önnur ritverk

Guðrún Bryndís Karlsdóttir, Trausti Valsson, Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason. Skipulag sjúkrahúsa og þróun borgarskipulags. Árbók Verkfræðingafélags Íslands og Tæknifræðingafélags Íslands. 2008: Bls. 251-60.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Krabbameinshjúkrun

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum í krabbameinshjúkrun hafa verið á einkenni og einkennameðferð og þá aðallega verki, á lífsgæði og sálfélagslega vanlíðan hjá sjúklingum með krabbamein og á þarfir aðstandenda krabbameinssjúklinga. Fyrst og fremst er um lýsandi rannsóknir að ræða. Unnið hefur verið að uppbyggingu á þverfaglegum rannsóknarteymum auk þess sem unnið hefur verið að því að styrkja samstarf við erlenda rannsakendur. Auk þess að vinna að vísindarannsóknum er unnið að því að auka notkun á vísindalegri þekkingu í klínisku starfi, m.a. með notkun klínískra leiðbeininga og annarrar gagnreyndrar þekkingar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Evrópsk rannsókn á lyfjaerfðaræði ópíóíða. Sigríður Gunnarsdóttir.

Rannsókn- og vísindasjóður hjúkrunarfræðinga

Upplifun sjúklinga og aðstandenda af því að gangast undir beinmerggsskipti í öðru landi. Þórunn Sævarsdóttir.

Meistaraneimi

Symptoms and quality of life: A cross sectional, descriptive study, evaluating the relationship between symptoms and quality of life in patients on opioids with advanced cancer. Sigríður Zoëga. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Gunnarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, University of Wisconsin Madison, University of Pittsburgh, Norwegian University of Science and Technology.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gunnarsdóttir S, Ward S, Serlin RC. Attitudinal barriers to cancer pain management in the Icelandic population. Cancer Nurs 2008;31(2):95-102.

Ward S, Donovan H, Gunnarsdóttir S, Serlin RC, Shapiro GR, Hughes S. A randomized trial of a representational intervention to decrease cancer pain (RIDCancerPain). Health Psychol 2008;27(1):59-67.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Kynheilbrigðisþjónusta unglinga. Unnið að endurgerð spurningalista frá árinu 1996 vegna endurtekinnar landskönnunar sem fyrirhuguð er vorið 2009. Gerð var kerfisbundin fræðileg úttekt á þáttum sem ýmist hindra eða hvetja ungt fólk til að nota kynheilbrigðisþjónustu.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands fyrir nýdóktora

Yvonne K. Fulbright.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Læknadeild, Háskóli Íslands; Bradley University, Bandaríkjunum; University of Tampere, Finnland.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bender SS. Three cases of adolescent childbearing decision-making: the importance of ambivalence. Adolescence 2008;43(172):861-79.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu- hjúkrun

Tengiliður: Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri

Helstu áherslur í rannsóknum

Gæði og öryggi þjónustu á gjörgæsludeildum. Verkir og verkjameðferð. Öryggi sjúklinga, atvikaskráningar og öryggismenning.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Ásta St. Thoroddsen.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: Verkerlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovisa Baldursdóttir, Svava K. Porkelsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Sérfræðingar í hjúkrun. Viðhorf þeirra og væntingar til starfsins á Landspítala. Elín J. Oddsdóttir.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Mæling á öryggismenningu meðal lækna, hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða á SGS sviði. Áslaug S. Svavarsdóttir.

Samtök um sármeðferð SUMS

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir.

Meistaraneimar

Upplifun og liðan hjúkrunarfræðinga í starfi og viðhorf til veindafjarvista. Bryndís Þorvaldardóttir. Háskóla Íslands Leiðbeinendur: [Gylfi Dalmann Aðalsteinsson](#), Sigrún Gunnarsdóttir.

Vinnutengdur lærdómur skurðhjúkrunarfræðinga. Helga Kristín Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Jóna Jónsdóttir.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir opna hjartaaðgerð. Helga G. Hallgrímsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Ásta Thoroddsen](#), Tómas Guðbjartsson.

Sérfræðingar í hjúkrun. Viðhorf þeirra og væntingar til starfsins á Landspítala. Elín J. Oddsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Herdís Sveinsdóttir](#), Helga Jónsdóttir, Marga Thome.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: Afstaða hjúkrunarfræðinga og lækna á skurðstofum LSH til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Herdís Sveinsdóttir](#), Laura Sch. Thorsteinsson, Guðjón Birgisson.

Viðhorf svæfingahjúkrunarfræðinga til líffæraflutninga. Guðbjörg Ragnarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Salvör Nordal](#), Ásgeir Valur Snorrason.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Alfredsdóttir H, Bjornsdóttir K. Nursing and patient safety in the operating room. J Adv Nurs 2008;61(1):29-37.

Magnason S, Kristinsson KG, Stefansson T, Erlendsdóttir H, Jonsdóttir K, Kristjansson M, Jonmundsson E, Baldursdóttir L, Sigvaldason H, Gudmundsson S. Risk factors and outcome in ICU-acquired infections. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(9):1238-45.

Önnur ritverk

Lovisa Baldursdóttir, Þorsteinn Jónsson. Gjörgæslu álit – mat og inngrip án tafar: Aukið öryggi sjúklinga. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2008; 84(4):44-8.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Upplýsingatækni í hjúkrun

Forstöðumaður: Ásta St. Thoroddsen dósent

Framsetning þekkingar forsvarsmáður: Ásta St. Thoroddsen dósent

Uppgötvun þekkingar forsvarsmáður: Connie Delaney prófessor/Brynja Örlýgsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Notkun flokkunarkerfa í hjúkrun, hjúkrunarskráning og árangursmælingar í

heilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Þættir í umhverfi hjúkrunarfræðinga sem hvetja til gagnreyndra starfsháttá. Hrund Scheving Thorsteinsson, Connie Delaney, Herdís Sveinsdóttir, Friðrik H. Jónsson, Jón Gunnar Bernburg.

Doktorsnemi

The role of standardized nursing languages in the knowledge work of nurses: The unique perspective of nursing in today's knowledge intensive health care. Ásta Thoroddsen hjúkrunarfræðingur. Háskólanum í Örebro, Svíþjóð.

Meistaraneimar

Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Guðrún Sigurjónsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Sjúkrahúsið á Akranesi, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri. University of Minnesota, Bandaríkjunum; Örebro Universitet, Svíþjóð.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Ásta Thoroddsen, í ritstjórn International Nursing Review, Genf.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gyða Halldórsdóttir, Ásta St. Thoroddsen. Aðgangur öryrkja og annarra þegna að eigin heilbrigðisupplýsingum og þjónustu á netinu. Læknablaðið 2008;94(11):729-35.

Gyða Halldórsdóttir, Ásta St. Thoroddsen. Einstaklingurinn og upplýsingasamfélagið: aðgengi að eigin heilbrigðisupplýsingum. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2008;84(5):55-63.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Öldrunarhjúkrun

Forstöðumaður: Margrét Gústafsdóttir dósent

Hjúkrun aldraðra á stofnunum, forsvarsmáður: Ingibjörg Hjaltadóttir lektor

Samvinna fjölskyldna og starfsfólks í umönnun aldraðra, forsvarsmáður: Margrét Gústafsdóttir

Forsvarsmáður: Ingibjörg Hjaltadóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla hefur verið lögð á rannsóknir er greina heilsufar og líðan aldraðra er dvelja á stofnunum og gæði þjónustu sem þar er veitt. Einnig hefur verið lögð áhersla á innleiðingu fjölskylduhjúkrunar og mat á innleiðingarferlinu, áframhaldandi innleiðing og rannsóknir á árangri eru fyrirhugaðar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Gæðastyrkir Landspítala

Byltuvarmarhjúkrunarfræðingur: Innleiðing á notkun klínískra leiðbeininga um byltur á Landspítala. Eygló Ingadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir.

Meðferðarleiðbeiningar í tengslum við RAI mat. Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, Ársæll Jónsson.

Rannsóknarsjóður Öldrunarráðs Íslands

Þróun á heilsufari, færni og lífun íbúa á hjúkrunarheimilum. Ingibjörg Hjaltadóttir.

Doktorsnemi

Quality of Care, Residents, Functioning, Disabilities and Survival in Nursing Homes. A research proposal for a doctoral degree in nursing. Ingibjörg Hjaltadóttir. Háskólanum í Lundi.

Meistaraneini

Best er að taka því eins og það er. Reynsla aldraðra einstaklinga af bið eftir framtíðarúræði á bráðadeild sjúkrahúss. Lovísa Agnes Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Hjaltadóttir, Helga Jónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

The Mary Curie Palliative Care Institute, Liverpool, Englandi, samstarf ýmissa fræðigreina innan og utan Landspítala.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Hlíf Guðmundsdóttir. Þjónusta við aldraða sem búa á eigin heimilum Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri. Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Heilsufar íbúa á hjúkrunarheimili Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri. Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Reynsla aldraðra sem farnir eru að líkamlegr iheilsu af gæðum lífs á hjúkrunarheimili. Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri. Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Margrét Gústafsdóttir. Gæði lífs á hjúkrunarheimilum séð með augum aðstandenda og starfsfólks. Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri. Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Margrét Gústafsdóttir. Daglegt líf á hjúkrunarheimilum. Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri. Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Margrét Gústafsdóttir. Þáttur fjölskyldunnar í umönnun á hjúkrunarheimili. Í: Margrét Gústafsdóttir ritstjóri.

Hjúkrunarheimili: Leiðbeiningar og fróðleikur fyrir fjölskyldur á tímamótum. [Reykjavík]: Háskólaútgáfan; 2008.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Meðgönguvernd

Forstöðumaður: Helga Gottfredsdóttir lektor

Heilsuefning og ljósmóðurmeðferð á meðgöngu, forsvarsmáður: Helga Gottfredsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknarverkefni sem tengjast, foreldrafraeðslu, fósturskimun og þjónustu við foreldra með erfiða fæðingarreynslu.

Meistaraneinar í ljósmóðurfræði.

The efficiency of acupuncture for nulliparas in actuating cervical ripening and spontaneous labour after 41 weeks ($\pm$ 2 days) of normal pregnancy: Pilot study. Anna Sigríður Vernharðsdóttir. University of Sheffield og Háskóli Íslands.

Afraid to give birth: The experiences of Icelandic women who have sought help for fear of childbirth. Birgitta Nielsdóttir. Lund University og Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Elizabeth Crang Svalenius, Helga Gottfredsdóttir.

Ljósmóðurnemar

Væntingar kvenna til meðgönguvarndar í upphafi meðgöngu: forþrófun spurningalista. Embla Ýr Guðmundsdóttir. Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Hildur Kristjánsdóttir.

Ógreindir léttburar eftir 37 vikna meðgöngu. Birna Málfríður Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Eiríksdóttir, Helga Gottfredsdóttir.

Meðferð ljósmæðra á þriðja stigi fæðingar. Áslaug Birna Jónsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfredsdóttir.

Guðrún Svava Pálsdóttir. Ávinningur lengdrar brjóstagjafar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Ingibjörg Eiríksdóttir.

Birgitta Nielsdóttir. Háskóla Íslands. Fear of childbirth in primiparous women in Iceland. Leiðbeinandi: Helga Gottfredsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Miðstöð mæðraverndar, Háskólinn á Akureyri auk fræðasviðs meðgöngu og fæðingafraeði á Landspítala. Háskólinn í Lundi og Kings College, London.

Störf í ritstjórn ritryndra fagraita

Helga Gottfredsdóttir er ritstjóri fræðilegs efni fyrir Ljósmæðrablaðið.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gottfredsdóttir H., Sandall J., Bjornsdóttir K. This is just what you do when you are pregnant: A qualitative study of prospective parents in Iceland who accept nucha translucency screening. Midwifery 2008.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fæðingarhjálp

Forstöðumaður: Ólöf Ásta Ólafsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla er lögð þekkingarþróun í ljósmóðurfræðum í gegum fæðingarsögur, menningu barneigna og starfsumhverfis á fæðingarstað. Fæðingarhjálp ljósmæðra, innihald yfirsetu í fæðingu, innri þekkingu, innsæi og andlega meðvitund ljósmæðra, tengsl þeirra við konur og mismunandi þekkingarform í ljósmóðurfræði, heilsu kvenna og barneignarþjónustu á Íslandi.

Meistaraneinar

Skynjun og mat íslenskra ljósmæðra á öryggi og áhættu í fæðingum. Valgerður Lisa Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Ásta Ólafsdóttir.

Val á fæðingarstað: Sjónarhorn kvenna. Elva Björg Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónína Einarsdóttir, Ólöf Ásta Ólafsdóttir.

The efficiency of acupuncture for nulliparas in actuating cervical ripening and spontaneous labour after 41 weeks ($\pm$ 2 days) of normal pregnancy: Pilot study. Anna Sigríður Vernharðsdóttir. The University of Sheffield. Leiðbeinendur: Roger Watson, Christine Ingleton, Helga Gottfredsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Miðstöð mæðraverndar, Landlækniseimbættið, Landspítali. Nordforsk, Barnaföndande i Norden. Institute of Health and Care Sciences, University of Gothenburg, Sweden, University College of Borås, Sweden, School of Professional Studies, Bodø, University College, Bodø, Norway, University of Kuopio and Kuopio University Hospital, Finland, Institute of Public Health, Aarhus University, Denmark.

Störf í ritstjórn ritryndra fagraita

Ólöf Ásta Ólafsdóttir, í ritstjórn ritryndra greina, Ljósmæðrablaðsins.

Ritverk – bækur eða bókakaflar

Olafsdóttir OA. Inner knowing and emotions in the midwife-woman relationship. Í: Emotions in Midwifery and Reproduction B. Hunter, R. Deery, [Ritstj.] 2008: Palgrave Macmillan, Basingstroke, Bls. 192-209.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Berg M, Bondas T, Brinchmann BS, Lundgren I, **Olafsdóttir OA,** Vehvilinen-Julkunen K, Hall EOC. Evidence-based care and childbearing—a critical approach. Int J Qual Stud Health Well-being 2008;3(4):239-47.

Hunter B, Berg M, Lundgren I, **Olafsdóttir OA,** Kirkham M. Relationships: The hidden threads in the tapestry of maternity care. Midwifery 2008;24(2):132-7.

Umönnun í sængurlegu

Forstöðumaður: Hildur Sigurðardóttir lektor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Er núverandi orðnotkun nægilega lýsandi fyrir stöðug/langvarandi andþyngsli meðal sjúklinga með langvinna lungnateppu? Rósa Jónsdóttir.

Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga

Framkvæmdastjóri: Anna Lilja Gunnarsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Árangurs- og framleiðslumælingar. Gæðavísar. Mönnun og vinnuálag á LSH. Kostnaðargreining á sjúkráðgjöf.

Styrkir sem starfsfólk skrifstofunnar fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Lyf sem orsök innlagna á Landspítala. María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Heilbrigðisráðuneytið

Lyf sem orsök innlagna á Landspítala. María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Meistaraneimar

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Fríður Skeggjádóttir Þórnar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Birna Björg Másdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María Heimisdóttir, Elísabet Guðmundsdóttir, Þórnarinn Guðnason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, heilbrigðisráðuneyti, fjármálaráðuneyti, Landlæknisembættið, Hagstofa Íslands, Sjúkrahúsið á Akureyri auk samstarfsaðila á LSH. Nord DRG Centrum, Uppsölum, Svíþjóð. CPK Centrum, Stokkhólmi, Svíþjóð.

Viðurkenningar sem starfsfólk skrifstofunnar fékk á árinu

Önnur verðlaun í Uppúr Skúffunum, Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands, fyrir verkefnið: Stöðluð skráning meðferða í sjúkrahúsfjöfnun. Arna Harðardóttir.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Skrifstofa forstjóra

Forstjóri: Hulda Gunnlaugsdóttir

Skrifstofa mannauðsmála: Erna Einarsdóttir sviðsstjóri

Helstu áherslur í rannsóknum

Öryggi í heilbrigðisþjónustu, þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Starfsþróun sjúkráliða á Landspítala.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Starfsmenntaráð félags- og tryggingamálaráðuneytis

Starfsþróun sjúkráliða á LSH. Þórléif Drifa Jónsdóttir, Svava Þorkelsdóttir, Erna Einarsdóttir, Magnús Örn Stefánsson, Birna Ólafsdóttir, Gyða Baldursdóttir.

Vísindasjóður Landspítala

Tíðni og stigun langvinnrar svæinnar (NYHA III-IV) hjartabilunar á Íslandi og heilsuhagræðilegur ávinningur af hátækni meðferð við sjúkdómnum. Vilborg Þ. Sigurðardóttir, Vilmundur Guðnason, Guðmundur Þorgeirsson, Thor Aspelund, Gestur Þorgeirsson, Inga S. Þráinsdóttir, Anna S. Gunnarsdóttir, Axel F. Sigurðsson.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovisa Baldursdóttir, Svava Þ. Þorkelsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

Gæðastyrkir LSH

Heilbrigðisviðtal við nýráðningu Teymsstjórar: Linda Björnsdóttir og Vilborg Þ. Sigurðardóttir. Alda Ásgeirsdóttir, Haraldur Briem, Linn O. Getz, Magnús Gottfreðsson, Ólafur Guðlaugsson, Ólöf Másdóttir, Svava Þorkelsdóttir, Þorsteinn Blöndal.

Léttitæki á LSH - öryggi og fræðsla. Berglind Helgadóttir, Guðný Gunnsteinsdóttir, Hólmfríður Erlingsdóttir.

Meistaraneimar

Vinna og vinnuumhverfi sjúkráliða á Landspítala. Alda Ásgeirsdóttir. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir.

Helga Gunnarsdóttir. MBA nám í Háskóla Íslands.

Ingunn G. Árnadóttir. MPM nám í Háskóla Íslands.

Oddur Gunnarsson. MBA nám í Háskóla Íslands.

Berglind Helgadóttir. M.Sc í Lýðheilsuvísindum í Háskóla Íslands

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga, Sjúkráliðafélagi Íslands, University of Pennsylvania, Noregs Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU), Department of Public Health and General Practice.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Buetow S, Getz L, Adams P. Individualized population care: linking personal care to population care in general practice. J Eval Clin Pract 2008;14(5):761-6.

Hetlevik I, Getz L, Kirkengen AL. Allmenneleger som ikke følger retningslinjer – kan de ha sine grunner? Tidsskr Nor Laegeforen 2008;128(19):2218-20.

Kirkengen AL, Getz L, Hetlevik I. En annen kardiologisk epidemiologi. Tidsskr Nor Laegeforen 2008;128(19):2181-4.

Önnur ritverk

Getz L, Kirkengen AL, Hetlevik I. Too much doing and too little thinking in medical science! [Ritstjórnargrein]. Scand J Prim Health Care 2008; 26: 65-6.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar

Framkvæmdastjóri: Anna Stefánsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur í rannsóknum lúta helst að mönnun, starfsþróun og skráningu hjúkrunar. Á árinu var hafin undirbúningur að stórrí rannsókn um þekkingu og mannaflí í hjúkrun á LSH. Einnig er unnið að rannsókn á notkun flokkunarferfa í hjúkrun auk rannsókna sem lýtur að starfsþróun hjúkrunardeildarstjóra, styrkjandi stjórnun.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Algengi og nýgenngi þrýstingssára á LSH. Ásta Steinunn Thoroddsen, Jónína Sigurðardóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Marta Kjartansdóttir, Guðrún Sigurjónsdóttir.

Greiðsla fyrir sjúkráðgjöf þjónustu - ákvörðun kaupanda, áhrif á þjónustu. Elín J. G. Hafsteinsdóttir, Dr. Luigi Siciliani.

Tíðni sýkinga á ganglim eftir bláæðatöku við opnar hjartaaðgerðir. Helga Guðrún Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Ásta St. Thoroddsen.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovisa Baldursdóttir, Svava Þ. Þorkelsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Helga Bragadóttir.

Starfsþróunarsjóður Sjúkráliðafélags Íslands.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Helgi Þór Ingason, Anna Stefánsdóttir, Elsa B. Friðfinnsdóttir, Kristín Á. Guðmundsdóttir, Lovisa Baldursdóttir, Svava Þ. Þorkelsdóttir, Sean Clarke, Kathie Krichbaum.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkráliða. Helga Bragadóttir.

Gæðastyrkir heilbrigðisráðuneytisins

Kristrún Þorkelsdóttir.

Doktorsnemi

Hjúkrunarskráning sem grunnur klínískrar ákvarðanatöku. Ásta Thoroddsen. Háskólanum í Örebro, Svíþjóð.

Meistaraneimar

Vinna og vinnuumhverfi sjúkráliða á Landspítala. Alda Ásgeirsdóttir. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Measuring the work of nurses using personal digital assistants. Teitur Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Gunnar Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Starfsmannavelti, hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Halldóra Hálfðánardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

The Nursing Management Minimum Data Set – Icelandic version survey (NMMDS-ICE survey) across pediatric units in Icelandic hospitals. Margrét Thorlacius. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Greining á ferðum heilbrigðisstarfsfólks í sjúkrahúsi – þróun á mælitæki og beiting þess til að safna upplýsingum, úrvinnsla upplýsinga og notkun þeirra til að auka skilvirkni, starfsemi og bæta skipulag og hönnun legudeilda. Guðrún Bryndis Karlsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Viðbótavinnuálag hjúkrunarfræðinga á sjúkrahúsum. Sveinfríður Sigurpáldóttir. Háskólanum á Akureyri. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri. Háskólinn í Reykjavík, Florence Nightingale School of Nursing & Midwifery Kings College London, College of Health Sciences, University of Sydney, School of Nursing, University of Minnesota, Örebro Universitet, University of Iowa, College of Nursing, University of Pennsylvania.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bragadóttir H. Computer-mediated support group intervention for parents. *J Nurs Scholarsh* 2008;40(1):32-8.

Alfredsdóttir H, Björnsdóttir K. Nursing and patient safety in the operating room. *J Adv Nurs* 2008;61(1):29-37.

Önnur ritverk

Guðrún Bryndis Karlsdóttir, Trausti Valsson, **Helga Bragadóttir**, Helgi Þór Ingason. Skipulag sjúkrahúsa og þróun borgarskipulags. Árbók Verkfræðingafélags Íslands og Tæknifræðingafélags Íslands. 2008. Bls. 251-60.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga

Framkvæmdastjóri: Björn Zoëga

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson, Hilmir Ásgeirsson, Karl G. Kristinsson, Ólafur Baldursson.

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson, Pradeep K. Singh.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Doktorsnemi

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Meistararnemi

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Fríður Skeggjadóttir Þormar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynja Jónsdóttir, Hörður Bergsteinsson, **Ólafur Baldursson**. Slimseigjusjúkdómur (cystic fibrosis): meingerð, greining og meðferð: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(12):831-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Halldín K, Lind B, Ronnberg K, Gothlin J, Gadeholt-Gothlin G, **Zoega B**, Brisby H. Three-dimensional radiological classification of lumbar disc herniation in relation to surgical outcome. *Int Orthop* 2008.

Önnur ritverk

Ólafur Baldursson. Menntun lækna - í takt við tímann? [Ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(5):361.

Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar

Framkvæmdastjóri: Kristján Erlendsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknnum

Starfsþróun fagfólks, skráning hjúkrunar, gæði þjónustu, rannsóknir á framlagi starfsmanna Landspítala til vísinda og umfang heilbrigðisrannsókna á Íslandi. Auk þess sem starfsmenn vinna að rannsóknum á öðrum sérsviðum.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhættuþættir sjálfsviga og lyfjaitrana eftir heimsókn á bráðmóttökuna. Oddný S Gunnarsdóttir, Vilhjálmur Rafnsson.

Langtíma afdrif barna sem gengust undir aðgerð við meðfæddri ósæðarþrengingu. Hröðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson, Bjarni Torfason, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Runólfur Pálsson, Sverrir Ingi Gunnarsson.

Tengsl blóðstorkuþátta við heilablóðfall. Páll Torfi Ölundarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Vilmundur Guðnason, Lenore Launer, Thor Aspelund.

Tengsl PD-1.3A arferðar við minnkaða tjáningu PD-1 viðtakans hjá SLE sjúklingum. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Gerður Gröndal, Kristján Erlendsson.

Þættir í umhverfi hjúkrunarfræðinga sem hvetja til gagnreyndra starfshátta. Hrund Scheving Thorsteinsson, Connie Delaney, Herdís Sveinsdóttir, Friðrik H. Jónsson, Jón Gunnar Bernburg.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Bjarni Geir Viðarsson, Hilmir Ásgeirsson, Karl G. Kristinsson, Ólafur Baldursson.

Vefjaræktun lungna. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Tómas Guðbjartsson.

Gæðastyrkur Landspítala

Byltuvarnarhjúkrunarfræðingur: Innleiðing á notkun klínískra leiðbeininga um byltur á Landspítala. Eygló Ingadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Varnir lungnaþekju. Ólafur Baldursson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Áhættuþættir sjálfsviga og lyfjaitrana eftir heimsókn á bráðmóttökuna. Oddný S Gunnarsdóttir.

Þættir í umhverfi hjúkrunarfræðinga sem hvetja til gagnreyndra starfshátta. Hrund Sch. Thorsteinsson.

Doktorsnemi

Náttúrulegar varnir lungnaþekju í sýkingum og krabbameinsmyndun. Skarphéðinn Halldórsson. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi Ólafur Baldursson.

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

The role of ceruloplasmin and superoxide dismutase in neurodegenerative diseases. Guðlaug Þórsdóttir. Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir.

Þeir sem nota bráðamóttöku sjúkrahúss og eru útskrifaðir heim. Oddný S. Gunnarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Vilhjálmur Rafnsson.

Þættir í starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga sem hafa áhrif á gagnreynda starfshætti. Hrund Scheving Thorsteinsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Connie Delaney.

Meistararnemi

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Fríður Skeggjadóttir Þormar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Rannís, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd auk ýmissa fræðigreina innan LSH.

Viðurkenningar sem starfsfólk skrifstofunnar fékk á árinu

Erik B. S. Eriksson hlaut verðlaun á vísindapingi Geðlæknafélags Íslands fyrir verkefnið: Hefur meðferð með þunglyndis- og kvíðalyfjum áhrif á árangur hugrænnar atferlismeðferðar hjá hópi í heilsugæslu. Leiðbeinendur: Engilbert Sigurðsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Agnes Agnarsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Auðna Ágústsdóttir, í ritstjórn ritryndara greina Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Engilbert Sigurðsson, í ritstjórn Læknablaðsins.

Oddný S Gunnarsdóttir í ritnefnd Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Sólveig Þorsteinsdóttir, í ritstjórn ScieCom info : Nordic-Baltic Forum for Scientific Communication.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hafuð Kristjánsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, **Engilbert Sigurðsson**. Munur á meðferðarárangri einstaklinga með þunglyndi og kvíðatengt þunglyndi. *Sálfræðiritið* 2008;13(1):187-97.

Brynja Jónsdóttir, Hörður Bergsteinnsson, **Ólafur Baldursson**. Slimseigjuskjúkdómur (cystic fibrosis): meingerð, greining og meðferð: yfirlitsgrein. *Læknablaðið* 2008;94(12):831-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Manolescu A, Styrkarsdóttir U, Helgadóttir A, Gschwendtner A, Kostulas K, Kuhlenbaumer G, Bevan S, Jonsdóttir T, Bjarnason H, Saemundsdóttir J, Palsson S, Amar DO, Holm H, Thorgeirsson G, Valdimarsson EM, **Sveinbjornsdóttir S**, Gieger C, Berger K, Wichmann HE, Hillert J, Markus H, Gulcher JR, Ringelstein EB, Kong A, Dichgans M, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Risk variants for atrial fibrillation on chromosome 4q25 associate with ischemic stroke. *Ann Neurol* 2008;64(4):402-9.

Gunnarsdóttir OS, Rafnsson V. Death within 8 days after discharge to home from the emergency department. *Eur J Public Health* 2008;18(5):522-6.

Haraldsson HM, Ettinger U, Magnusdóttir BB, Sigmundsson T, **Sigurðsson E**, Petursson H. Eye movement deficits in schizophrenia: investigation of a genetically homogenous Icelandic sample. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci* 2008;258(6):373-83.

Helgadóttir A, Thorleifsson G, Magnusson KP, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Manolescu A, Jones GT, Rinkel GJ, Blankensteijn JD, Ronkainen A, Jaaskelainen JE, Kyo Y, Lenk GM, Sakalihan N, Kostulas K, Gottsater A, Flex A, Stefansson H, Hansen T, Andersen G, Weinsheimer S, Borch-Johnsen K, Jorgensen T, Shah SH, Quyyumi AA, Granger CB, Reilly MP, Austin H, Levey AI, Vaccarino V, Palsdóttir E, Walters GB, Jonsdóttir T, Snorraddóttir S, Magnusdóttir D, Gudmundsson G, Ferrell RE, **Sveinbjornsdóttir S**, Hernesniemi J, Niemela M, Limet R, Andersen K, Sigurðsson G, Benediktsson R, Verhoeven EL, Tejjink JA, Grobbee DE, Rader DJ, Collier DA, Pedersen O, Pola R, Hillert J, Lindblad B, Valdimarsson EM, Magnadóttir HB, Wijmenga C, Tromp G, Baas AF, Ruijterkrook YM, van Rij AM, Kuivaniemi H, Powell JT, Matthiasson SE, Gulcher JR, Thorgeirsson G, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. The same sequence variant on 9p21 associates with myocardial infarction, abdominal aortic aneurysm and intracranial aneurysm. *Nat Genet* 2008;40(2):217-24.

Kristjansdóttir H, Saevarsdóttir S, Grondal G, Alarcon-Riquelme ME, **Erlendsson K**, Valdimarsson H, Steinsson K. Association of three systemic lupus erythematosus susceptibility factors, PD-1.3A, C4AQ0, and low levels of mannan-binding lectin, with autoimmune manifestations in Icelandic multicase systemic lupus erythematosus families. *Arthritis Rheum* 2008;58(12):3865-3872.

Sigurðsson E, Olafsdóttir T, Gottfredsson M. Public views on antidepressant treatment: lessons from a national survey. *Nord J Psychiatry* 2008;62(5):374-8.

Stefansson H, Rujescu D, Cichon S, Pietilainen OP, Ingason A, Steinberg S, Fossdal R, **Sigurðsson E**, Sigmundsson T, Buizer-Voskamp JE, Hansen T, Jakobsen KD, Muglia P, Francks C, Matthews PM, Gylfason A, Halldorsson BV, Gudbjartsson D, Thorgeirsson TE, Sigurðsson A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Bjornsson A, Mattiasdóttir S, Blondal T, Haraldsson M, Magnusdóttir BB, Giegling I, Moller HJ, Hartmann A, Shianna KV, Ge D, Need AC, Crombie C, Fraser G, Walker N, Lonqvist J, Suvisaari J, Tuulio-Henriksson A, Paunio T, Touloupoulou

T, Bramon E, Di Forti M, Murray R, Ruggeri M, Vassos E, Tosato S, Walshe M, Li T, Vasilescu C, Muhleisen TW, Wang AG, Ullum H, Djurovic S, Melle I, Olesen J, Kiemeny LA, Franke B, Sabatti C, Freimer NB, Gulcher JR, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Andreassen OA, Ophoff RA, Georgi A, Rietschel M, Werge T, Petursson H, Goldstein DB, Nothen MM, Peltonen L, Collier DA, St Clair D, Stefansson K. Large recurrent microdeletions associated with schizophrenia. *Nature* 2008;455(7210):232-6.

Sveinbjornsdóttir S, Sigurðsson S, Aspelund T, Kjartansson O, Eiriksdoottir G, Valtysdottir B, Lopez OL, van Buchem MA, Jonsson PV, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral microbleeds in the population based AGES-Reykjavik study: prevalence and location. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2008;79(9):1002-6.

Önnur ritverk

Engilbert Sigurðsson. Misskipt er manna láni [Ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(9):581.

Ólafur Baldursson. Menntun lækna - í takt við tímann? [Ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2008;94(5):361.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Skrifstofa tækni og eigna

Framkvæmdastjóri: Björn Jónsson framkvæmdastjóri

Helstu áherslur í rannsóknum

Fjarlækningar, raförun til endurhæfingar þverlamadra og til meðhöndlunar á hjartveikum, þrívíð líkanagerð (Medical Stereolithography, 3D printing), stafræn myndgerð, segulómun (segulrófsgreining, starfræn segulómun).

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Formbreytingargreining á aftauguðum rectus femoris í raförunarmeðferð. Þórður Helgason, Paolo Gargiulo, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll E. Ingvarsson, Þorgeir Pálsson.

Doktorsnemi

3D Modelling and Monitoring of Denervated Muscle under Functional Electrical Stimulation Treatment and Associated Bone Structural Changes. Paolo Gargiulo. Tækniháskólanum í Vinarborg. Leiðbeinendur: Prof. Frank Rattay, Prof. Winfried Mayr, Þórður Helgason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala ss.barnalæknis-, handlæknis-, lungnalæknis-, háls- nef og eyrnalæknisfræði. Háskólinn í Reykjavík. Heilsugæslustöðin á Seyðisfirði, Patreksfirði, Efstaleiti, Egilsstöðum, Kópaskeri, Þórshöfn og Húsvík. Iðntæknistofnun. The Faroese Hospital System, Þórshöfn í Færeyjum, National Centre for Telemedicine, Tromsø, Noregi. Abteilung für Biomedizinische Technik und Physik, Universität Wien, Austurriki. Ludvik Boltzmann Institut für Elektrostimulation und Physiotherapie, Abteilung für Physikalische Medizin, Wihelminenspital, Wien, Austurriki. Anatomy and Cell Biology, The University of Liverpool New Medical School, Liverpool, Bretland. Department of Experimental Biomedical

Sciences, University of Padova Italy. Institute of Clinical Neurophysiology, University Medical Center, Ljubljana, Slovenia Orthopädische Universitätsklinik Heidelberg, (Schlierbach) Heidelberg, Þýskalandi.

Doktorsritgerð

Paolo Gargiulo. 3D Modelling and Monitoring of Denervated Muscle under Functional Electrical Stimulation Treatment and Associated Bone Structural Changes.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gargiulo P, Vatnsdal B, Ingvarsson P, Knutsdóttir S, Gudmundsdóttir V, Yngvason S, **Helgason T**. Restoration of muscle volume and shape induced by electrical stimulation of denervated degenerated muscles: qualitative and quantitative measurement of changes in rectus femoris using computer tomography and image segmentation. *Artif Organs* 2008;32(8):609-13.

LANDSPÍTALI
HÁSKÓLASJÚKRAHÚS

Útgefandi:
Landspítali í apríl 2009
Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar

Ritstjórn:
Fanney Kristbjarnardóttir
Oddný S. Gunnarsdóttir

Ljósmyndir:
Inger Helene Bóasson

Hönnun og umbrot:
Árni Collett

Prentun:
Prentmet

